

කවිසිළුමිණ

- (1) තමා මරදස නො දිස්නේ මෙරමා දොස් දිස්නේ
නුවන් බැහැර නහමත් තමා මුත් නොදක්නේ කීම්

අර්ථය: තමන්ගේ වරදින් බිඳකුදු කෙනෙකුට නොපෙනෙන්නේය. අනුන්ගේ වැරදි පෙනෙන්නේමය (තම) ඇස් බාහිර වටපිටාව දෙස බැලුවහොත් තමා හැර නොදකින්නේ කුමක් ද?

තමා වරදස නො මෙරමා දොස් මැ දිස්නේ
නුවන් බැහැර නහමත් තමා මුත් නොදක්නේ කීම්

- (2) සරසවිය බැලුමසෙක්නි වෙත්වා කිවි දෙනෝ
පෙදෙහි රසහවි විදුනා දෙනෙතා ඉතා දුලබෝ

අර්ථය: සරසවතියගේ මඳ බැලුමෙකිනිදු ජනයා කිවිහු වෙත්වා. කාවායයෙහි රස හා භාව විදියහැක්කාවූ අයනම් ඉතා දුර්ලභයහ.

- (3) ම තෙපල පා ලද පිළි වේ වෙසෙස් මෙසෙ සබේ
කසුන් කෙවුන්නේ බඳ මිණි මැ ගුණේනුතුරත් වේ

අර්ථය: මේ ස්වභාවයෙන් යුක්තවූ ලෝකයෙහි මාගේ මේ වචන (කාවායය) පිහිටක් ලදහොත් එය විශේෂයක් වෙයි. රත්රන් ආභරණයෙහි බැඳි මැණිකම ගුණෙන් උසස් වන්නේය.

- (4) කිව්බැව් කිව්දමේ කුසුම් සැපතෙහි විපුල්
පෙලෙ බෝසත් සර වැනුම් වියතෙ මුව පත් වේවා

අර්ථය: කාවායකරණයෙහි කුසලතාව කාවාය නමැති ගසෙහි මල් හටගැනීමයි. මේ මල් හටගැනීමේ මහත්වූ ඵලයනම් බෝධිසත්ව වර්ණනාවයි. ඒ ඵලය වාක්තයන්ගේ මුඛයට පත් වේවා (පණ්ඩිත ජනයා මේ කාර්යයෙහි යෙදෙත්වා).

- (5) රජ පැමිණි බෝසත් සත්රජුනෙඩි මැඩැ විසී
විසී තමා කැරැ කලක් කලක් දසරජදම්නෙන්

අර්ථය: රාජශ්‍රීයට පැමිණියාවූ බෝධිසත්වතෙමේ රජුන් සන්දෙනාගේ දර්ප මර්දනයද කොට කාන්තාවක වසඟකොට ගෙන දශරාජ ධර්මයන්ට අනුකූලව කාලයක් රාජ්‍යසම්පත් අනුභව කෙළේය.

- (6) ළද පියන් පියවුරු බිඳෙව් මෙ දා දක්වා
පින් පියවුරු මඬලෙව් පිළි මෙහි විතර පානෙම්

අර්ථය: ලාබාල ස්ත්‍රීයකගේ පයෝධරයන්මෙන් මේ ජාතක කථාව මෙසේ (කෙටියෙන් පළමු කොට) දක්වා, නැවත (වැඩුණු යුවතියකගේ) පූර්ණ පයෝධරයන්මෙන් (මේ කථාවේ) විස්තර දක්වන්නෙමි.

- (7) වී කුසාවත් නම් නුවරෙක් උපත් සත්සර
පිරිබෝ දාසිරි නදන් පියුමෙව් බඹතෙලේ දුනු

අර්ථය: පාරිභෝගික ශ්‍රී ධාතුන්ට නිධානයක්වූ මහාසත්වයාට උත්පත්ති ස්ථානවූ බුහුමලෝකයෙහි හටගත් පද්මයක් වැනි කුසාවතී නම් නගරයක් විය.

- (8) දෙරණ වුලුඹෙපුරේ නුබසරන සර දුර ලු
නුබ පා ගත් මිණි වලා මහවුරු සේමිණි වලා

අර්ථය: පෘථිවිය පැහැර ගන්නා වූ ඒ නගරයෙහි ආකාශවාරීන්ගේ ගමන් ඇත්කළා වූද පළිඟුමැණික් ගලින් කරන ලද්දා වූද මහා ප්‍රාකාරය ආකාශ නමැති පාත්‍රය දැරුවා වූ පළිඟු වළල්ලක ස්වභාව ඉසිලිය.

- (9) පුකත නුබද මහවුරු උකුළුවටහි
සහගුම් බිඟුවැල පියුම්පිරි කියලි රසන්දම්

අර්ථය: සෝෂා කරන්නා වූ නැතහොත් නාද කරන්නා වූ මීමැස්සන්ගෙන් ගහණ වූ පියම්වලින් පිරිගිය පුරය නමැති කාන්තාවගේ මහාප්‍රාකාරය නමැති උකුළු වටේ (ඉන වටා) සෑම වටම බඳින ලද රසනාදාමයක් බඳු විය.

- (10) කැරැලිමිණි රැස්සට ගෙහි සේසතෙව් තෙවුනේ විමනුදුල ඒ පුර නුබේ සුපුන් සරා සරාසඳ

අර්ථය: විමනවලින් ජීවලිත වූ ඒ පුර නමැති ආකාශයෙහි බැබලුණා වූ ප්‍රභාසම්පන්න වූ ශරත්වන්දයා. (විමනායන්ගේ කොත්) කැරලිවල ඔබ්බන ලද මාණිකායන්ගෙන් විහිදුණා වූ රශ්මි නමැති යෂ්ටි කෙළවරෙහි බැබලුණා වූ ශ්වේතච්ඡත්‍රයක් (සුදු කුඩයක්) මෙන් ශෝභමාන විය.

- (11) සුනිල් මිණි වේ බිමැ පිලිබිඹු බද දදසුමු පෙරළෙන කලිඳු ගඟැ මින් කැල කෙළි පෑ ඒ පුරවර

අර්ථය: නගරයෙහි ඵල්වන ලද කොඩිවල ඡායාව එහාමෙහා වැනෙමින් ඉන්ද්‍රනීල මාණිකායෙන් සාදන ලද මහා විටියෙහි පෙනුණු ආකාරය කෙලෙසද කිවහොත් ඒ නගරය කාලින්දී ගංගාවෙහි මත්ස්‍ය සමූහයාගේ කෙළා සෙල්ලම් දැක්වූවාක් මෙනි.

- (12) රතමිණි තොරණ රැස් රැසින් රතෙපුරෙ සුපුන් සඳ ළහිරු හෝ යි තෙසරස් දැනවී සැකබිසරුවන්

අර්ථය: ඒ පුරයෙහි රතුමැණික් තොරණවලින් නික්මුණා වූ රශ්මිරාශිය කරණකොට ගෙන රත්පැහැයෙන් යුක්තවූ පූර්ණවන්දයා උදැසන සූර්යාදෝහෝයී යන බයක් අභිසාරිකාවන්ගේ සිත්වල විගසින් ඇති කෙළේය.

- (13) නේ මිණි රැස් රැදින් නුබවිදුකු සුරපුරෙන් රුවනුදුල යොත්ති පවර සමහර බටෙව් ඵ නුවර

අර්ථය: නා නා මාණිකායන්ගේ රශ්මි රාශිය අහස විදගෙන ගියාක් මෙන් අහස් කුසට වැටී තිබුණු කල්හී, අග්‍රගණ්‍ය වූ ඒ නුවර පෙනුණේ. දිලිසුණා වූ රත්රන් යොත්වලින් දෙව්ලොවින් අඩක් බීමට බාන ලද්දක් මෙනි.

- (14) සලෙලුවන් අලළන පුරයෝනන් නුවන් සියකැමිනොබල මල්සර සැතපී ගි වී මල්සර

අර්ථය: ඒ පුරයෙහි යුවතීන්ගේ ඇස් නමැති ඊතල සල්ලාලයින් කලඹන කල්හී, අනංගයා ස්වකීය රාජකාරිය කරණකොට ගෙන වෙහෙසට පත් වී මල්ඊතල විශ්‍රාම ගැන්වූවාක් මෙන් විය.

- (15) මහවෙහි බද රඟ වියනෙව් ලෙව් නුවන් බද හැනී දෙපස්හී නන් රුවන්පහා මෙරජ රජ

අර්ථය: ඒ පුරයෙහි විටී දෙපැත්තෙහි වූ නොයෙක් රන්රුවනින් කරන ලද ප්‍රසාදයන්ගෙන් විහිදුණා වූ මාණිකාය රශ්මි සමූහය, විටී මුදුනෙහි එකට හැනී මිශ්‍ර වී එක් වූ විට නොයෙක් වර්ණයෙන් යුක්ත වූ වියනක් මෙන් මිනිසුන්ගේ සිත් ඇද ගත්තේය.

- (16) කෙලෙ කුටු රගොත මතඟන විදු වද ගන ගැජුම් ගෙන ඉඳුනිල්මිණි විමන් විමන් සිකිකැන් ඵ පුරේ

අර්ථය: ඒ පුරයෙහි නැටුම් ගත්තා වූ මත්වූ අඟනුන් නමැති විදුලියෙන් හා වාදන සංගීතය නමැති ගෙරවුම් හඬින් ද යුක්ත වූ ඉන්ද්‍රනීල මාණිකායෙන් සාදන ලද ගෙවල් නමැති වැසිවලාකුල් ගෙවල මොණරැන් සමූහයා සන්තෝෂයට පත් කෙළේය.

- (17) මුහුලත් තඹුරු වින් දනනඟනන් උවන් සඳ සමහර දිසි පියුම්රා මිණි මැදුරෙ සීමැදුරේ

අර්ථය: පද්මාරාග මැණික්වලින් සාදන ලද ප්‍රාසාදයන්හි සඳලතලවල ඉන්තා වූ කාන්තාවන්ගේ අඩක් පෙනුණා වූ මුහුණු නමැති වන්දයා මිනිසුන්ගේ හකුළුවන ලද අත් නමැති පියුම්වලින් වැදුම් ලැබීය.

(18) නටනොත මතඟනක පිළිබිඹුනි එ පුරේනි
පිළිමිණිගෙ පිළිමල් නස්නා කියලී දවසරන් කැන්

අර්ථය: ඒ පුරගේ පළිඟුවලින් සාදන ලද ගෙවල්, එහි නැටුම් ගත්තා වූ කාන්තාවන්ගේ සෙවනැලි කරණකොට ගෙන තරගයට නටන්නා වූ දිවා කාන්තාවන් රාශියක විලාසයක් දැක්වීය.

(19) සුනද මිණි වෙණෙ කලුන් රතත් තඹරට
රැවැ වතළ බිඟුවැල තත් සිරි ඉසුලු පුරවෙරේ

අර්ථය: මැණික් විණාවන්ගේ තත් කැඩී ගිය ද නගරගේ කාන්තාවන්ගේ රතු වූ අත් නමැති ලෙම් කරා නාද කරමින් පැමිණියා වූ මීමැසි සමූහය ඒ විණාවන්ගේ තත්වල සිරියාව ඉසිලූහ.

(20) විමන්මිණිතරපතර කරන රතෙපුර පවර
සියොසිරි වුන් සෙවෙතුන් සුරතැස් බියෙනි දුරැලි

අර්ථය: ඒ මනහර නගරය රත් පැහැ ගන්වන්නා වූ, විමානයන්හි වූ මැණික්වල රශ්මි සමූහය, සමහම් සුව වින්දා වූ සපත්තීන් සමතමන්ගේ ඇස් රතු වීම නිසා ඇති වන හයින් මිදීය.

(21) පුරකතන දඟ කළ කලහසුනහස් නැඟුමට
රිසි බද බද රිසි තමා නොසිදු සිදුකැන් නුබෙහි

අර්ථය: පුරස්ත්‍රීන්ගේ (සිරකරගෙන), අල්ලාගෙන සිටියා වූ (පයෝධර) දැකීමට තමන් තුළ ඇති වූ ආසාව මුදුන් පමුණුවා නොගෙන අහසෙහි හැසුරුණ වූ සිද්ධ සමූහය ඒකාල හංසයෝ අහසට නගිත්වායි ආසා කළේය.

(22) සියරැව් බද මිණි දැඩියෙ පටදෙදෙ පුරවෙරෙ
නෙලෙනඹළ ගුම්බිඟුවන් මුවරද රොන්සලා වන්

අර්ථය: ඒ පුරයෙහි මැණික් රිටිවල එල්ලන ලද, මිණිගෙඩි බදින ලද, සුලඟින් සෙලෙවෙන පටකොඩි, නාද කරන්නා වූ මීමැස්සන් ගැවසී ගත්තා වූ මකරන්ද සුළි වැනි විය.

(23) පියනත්වැල් වත් මිණි කැලුමලු විමනත්
වත්පහළඟනත් සහා මිහිකපුරුදුම් දුම්ලේ

අර්ථය: මැණික්වල කාන්තියෙන් ආලෝකවත් වූ විමානාභ්‍යන්තරය වල්ලහයින්ට පිටුවහල් වන කල්හී, ගින්නට දමන ලද මී කපුරුවලින් මහත්ව නැංගා වූ දුම්රැලි, ප්‍රියයන් විසින් වස්ත්‍ර ඇද පැහැරගනු ලැබූ අඟනුන්ට පිහිට විය.

(24) දවන මත ගජන් විහිදි මෙදෙ සි මැදුරේ
මද සුසුමෙනොසළ බමර කෙලෙ මුස සැකිපුරපියන්

අර්ථය: මත්ව දුවන්නා වූ ඇතුන් විහිදුවා වූ බදබින්දු, (තමන්ගේ) මද හුස්ම කරණකොට ගෙන රැස් වූ මීමැස්සන් යයි යන සාංකාව සඳලතලවල සිටි පුරස්ත්‍රීන් තුළ ඇති කොට, ඔවුන් මුර්ජා කෙළේය.

(25) ලියගී ගත පුර කතන ලාලී කෙළතු නෙත්
නිසලසරන් විලස්හි පිළිබෙදුමක් නො තිබී

අර්ථය: ලයාන්විත ගීත කීවාඩු පුරස්ත්‍රීන් ලාලී ක්‍රීඩා කරන කල්හී, ඔවුන්ගේ ඇසිපිය නොගැසූ ඇස් කරණකොට ගෙන, දිවා ස්ත්‍රීන් හා ඔවුන් අතර බිංදුමානු වෙනසකුදු ඇති නොවීය.

(26) මුවරද බර බමර වැල තඹරසක්නි බමත්
මිණිනිල් බද කනමුවා පුරකතනන වලා වත්

අර්ථය: නෙලුමකැයි සැක කොට පුර ස්ත්‍රීන්ගේ අත් වටා හැසුරුණා වූ, මල්පේණු රැගත් මීමැසි සමූහයා, ඔවුන්ගේ අත්වල බඳින ලද ඉන්ද්‍රනීල මාණිකායන් ඔබ්බවන ලද රන්රන් වළලු මෙන් විය.

(27) පමා දෙනෙ ඉසුරෝ පුරෙහි කළෙස් නිවෙස්නෙන්
තලා දෙළෙ සඳ බඳ මෙන් බුජගුනුරෙහි වැලඳමෙන්

අර්ථය: ඒ පුරයෙහි ස්ත්‍රීහු කෙලාසය වාසස්ථාන කොට ගත් හෙයින් නැතහොත් ක්ලේශයන්ට වාසස්ථාන වූ හෙයින් ද, තිලක දැම ඇති හෙයින් නැතහොත් තිලකය ආහරනකොට ඇති හෙයින් ද, ජාවෙහි වන්දයා බඳ හෙයින් නැතහොත් ක්‍රීඩාහිලාභී හෙයින් ද, සර්පයන් මාලාවක් කොට පැලඳී හෙයින් නැතහොත් සල්ලාලයන් ළයෙහි හොවා වැලඳගන්නා හෙයින් ද, ඊශ්වරයන් වැන්නාහුය.

(28) කෙළෙ මෙද කුටු මොණර පුරෙ ගජනා ගජවෙලේ
දැවවී හා සියොත් කැන් වසුරු පොකුරු පොදනෙන්

අර්ථය: ඒ පුරයෙහි කුඤ්චනාද කරමින් හැසුරුණා වූ ඇතුන් නමැති වැහිවලාකුල් මොණරුන් සන්තෝෂ කළා පමණක් නොව හොඬවලින් විසුරුවා වූ (වැහි) පොද කරණකොට ගෙන කුරුලු රංචු ද (සිය නිවෙස් කරා) දුවවීය.

(29) වේමිණි රැස් වූදු රජකඳ හයකුරෙන් බුන්
ගිජ්ඳු කැල වේ වඩනා තමකඳ පැ සඳ මඩනා

අර්ථය: වීථියෙහි මැණික්වල රශ්මිය වැටුණා වූ, අශ්වයන්ගේ කුර ගැටීමෙන් නැගුණු දූවිල්ලෙන් පිරුණු වීථියෙහි ගමන් ගන්නා වූ ඇතුන් සමූහයා, සන්ධ්‍යාකාන්තිය මර්දනය කරන්නා වූ කළුවර (කුට්ටි) මෙනි.

(30) සෝ පොදනද වුවන් විහිදී ගජනක්යතුරෙන්
සීමැදුරෙ සෙපියන් කෙළි දෙළෙන් සරතැස හැඟවී

අර්ථය: ඇතුන්ගේ සොඬ නමැති යන්ත්‍රවලින් විසිරුණා වූ පොදින් තෙත් වූ මද සේව්‍යා ප්‍රියාවන්ගේ මුහුණු ක්‍රීඩාවන්හි යෙදීමේ මහන්සිය නිසා දාඩිය බිංදු වැටුණු ආකාරයක් දැක්වීය.

(33) යෙහෙනිස්බෙන පුර සෙත් මගැ රිසිදා එක්හල්
වසනවු බව කතරෙහි එපුර ගත සා කප්රුක්

අර්ථය: නිවන් යන ගමනෙහි අතරමග සැපසේ විශ්‍රාම ගන්නෙකුට නම් මේ පුරය, තමන් කැමති කැමති දෙය දෙන්නා වූ අසහාය සාලාවකි. දුකම්කටොලින් පිරි සංසාර නමැති කාන්තාරයෙහි ඝන වූ අතුපතරින් යුත් කල්පවාක්ෂයකි.

(32) නිරිදෙක් වී එ පුරෙ දෙරණු සුලා වහළ නත්
ගජනුචුහුරු කළ පුවළ රෙණෙ සීසර කුසා නම්

අර්ථය: පොළෝතලය උසුලා සිට වැහැරුණා වූ අන්ත්තයා ද, අට දිසාවන් නමැති හස්තින් ද සැනසිලි සුසුම් ගැන්වූ ප්‍රොච්ඡයන් යුක්ත වූද, යුද්ධයෙහි සිංහනාදයෙන් යුක්ත වූද කුස නම් නිරිදෙක් ඒ පුරයෙහි විය.

(33) විමල් යස තද තෙද තියුණු නිය ඇ ගුණ රැස්
නිවුචත් රැස් කැරැ තමා කෙළේ ඔහු ම මහ නදන්

අර්ථය: නිර්මල වූ යශස, දැඩි තේජස, තියුණු ඥානය ආදී ගුණරාශිය එක්රැස් කොට බුන්මතෙමේ මේ ආදී (ගුණයන්ට) මේ රජුම තමාගේ මහා නිධානය කෙළේය.

(34) සොම්ගුණ නොදිහී පවරෙතිරිදු බැමලියේ
යෙහෙන් යසනුව විසී විරිදු නිරිදු දය සියල්

අර්ථය: ඒ උතුම් වූ රජතුමා සිය ඇස්බැමෙහි සෞම්‍යතාව නොහළයේය. ලෝකයෙහි සතුරු රජවරු සියලු දෙනාම මේ රජුගේ යශසට අනුව සුවසේ විසූහ.

(35) දිය හිමි ඔහු යසට නිලිණට හිමි යදිදහස්
නියුණු නුවණට සත් හිමි රුපුනැස්ම හිමි තෙද රැස්

අර්ථය: ඔහුගේ යශසට සීමා වූයේ ලෝකයයි. ත්‍යාගශීලී භාවයට සීමාවූයේ යාවක සහසු සංඛ්‍යාවමය. තීක්ෂණ ඥානයට සීමාව නම් ශාස්ත්‍ර යයි. තේජස් රැසට සීමාව නම් සතුරන් විනාශමැයි.

(36) ගුණමුවරද ලෙවි සවනන බිඟුවැල පමණ
පමණ අමා මදන රස පමා හිද කිරණවිව පමණ

අර්ථය: ඔහුගේ ගුණ නමැති මකරන්දය මිනිසුන්ගේ කන් නමැති මීමැස්සෝම ප්‍රමාණවෙති. කාමරය නමැති අමෘතයට ප්‍රමාණය නම් අනන්ත වූ ස්ත්‍රීන්ගේ හදවත් නමැති කිරිමුහුදුමැයි.

(37) සොම් පබද හිවි ගුණ නත කිවි තෙපල පමණ
බිණුම් නත් සමාහි පිලිමල්න වදන පමණ

අර්ථය: මොහුගේ සදා නොකැඩී පවතින සෞම්‍යය ආදී උසස් ගුණයන්ට ප්‍රමාණය නම් අනන්ත වූ කවීන්ගේ තෙපුල්ය. නොයෙක් විෂයන් පිලිබඳ කථාවෙහි ප්‍රමාණය නම් විරුද්ධවාදීන්ගේ වදන්මය.

(38) ඔහු කග මේ හිවි රුපුනඹුවන් බැම මියුරු
නළල්තල රත් අතලේ කියඹු සිකිපිල් ඇතුලේ

අර්ථය: ඔහු එසවූවා වූ කඩුව නමැති වැහිවලාකුළු, සතුරු ස්ත්‍රීන්ගේ ඇස්බැම නමැති මොනරුන්ගේ, (අලකා) කෙස් රොද නමැති මොනරපිල් නළල්තලය නමැති රත්රන් ගල් තලාවෙහි ඇති විය.

(39) දස අත සදන කෙද ඔහු එක්වත් මෙහෙසරා
සැදෑ සදින් පෙර සේ පිරිසේ නොදන නැටුමේ

අර්ථය: ඔහුගේ තේජස නිරන්තරයෙන්ම දස දිසාවන් සරහන කල්හී, මහේශ්වරයා සවස් යාමය යන අදහසින් තමන්ගේ නැටුමෙහි කෙළවර පෙර සේ නොදන්නේය.

(40) දසවමියන් විසිතුරු රුදු පියයුරු මඩලේ
දුලු පළ කොකුමඟරා හී වි තෙදෙ නරවරා

අර්ථය: ඒ රජුගේ තේජස, දිසා නමැති කාන්තාවන්ගේ විසිතුරු වූ මහත් වූ පයෝධර මණ්ඩලයන්හි ගල්වන ලද දිසිසෙන කොකුම් විලවුන් වැනි විය.

(41) කෝ දෙලෙනොද වැඩි විපක් දලනිදු සිඳුනා
වළබදල කලබ පෑ පතළ තද තෙදෙ නරවරා

අර්ථය: සියලු තන්හි පැතිරී ගිය ඒ රජුගේ දැඩි තේජස, ක්‍රෝධ නමැති ජලයෙන් උද්දාම වූ සතුරා නමැති මුහුදේ ජලය සිඳුවන්නා වූ වඩබාහිත්යක් බඳු විය.

(42) බිම් විපක් සුපක් දිය විරුහු එ පබද තෙද
දළ සෝ හුතැස් ලෙස්නෙන් හිදානුරා විලස්නෙන්

අර්ථය: ඒ වීරයාගේ නිරන්තරයෙන් පැතුරුණ තේජස, මිතුරු ලෝකයා කෙරෙහි හදපත්ලෙහි අනුරාගය ලෙසින් ද, සතුරු ලෝකයා කෙරෙහි දැඩි වූ සෝකගින්නක් ලෙසින් ද හුමණය විය.

(43) රුපුනඹුවන් මන කෙතැ ඔහු තෙද බිජුනි දුනු
සිතිවිලි ලද ලියේ රත් නුවනන දෙපෙති හැගවී

අර්ථය: සතුරන්ගේ අඹුවන්ගේ රතු වූ ඇස් දෙක, ඔවුන්ගේ සිත් නමැති කෙතෙහි, රජුගේ තේජස් නමැති බීජය කරණකොට ගෙන ඇති වූ සිතිවිලි නමැති ලපටි වැලක (පැලයක්) කොළ දෙකක ස්වභාවය හැඟවීය.

(44) දවන දස මඩුලු මඩිම්මොහු හද තෙදරැස්
මෙහෙසුරු ගඟ මුහුදු වෙන් සැහැ නො කෙළෙ එව් ඇසුරු

අර්ථය: මේ රජුගේ දැඩි තේජස් කදම්බය, දස දිසා මණ්ඩලය මඩිම්මන් දිවෙන කල්හී, එය ඉවසාගත නොහී, මහේශ්වරයා ආකාශ ගංගාව ද, විෂ්ණු කිරි මුහුද ද ආශ්‍රය කළාක් වැනිය.

(45) මඩුකු එ සත්සර දියඅග තෙදග මඩලෙන්
සුරගඟ සිදසරන් කැන් වුහුටු සනහන්තසිනා

අර්ථය: ඒ ශ්‍රේෂ්ඨ සත්වයාගේ තේජස නමැති ගිනිධාරාවන් ලෝකාශ්‍රය දක්වා (ලොව සෑම තැනම) මඬින කල්හී, ආකාශ ගංගාවට නාන අදහසින් පැමිණි සිද්ධ ස්ත්‍රීන් සමූහය විහිදුවන ලදහ (පලවා හරින ලදහ). (ආකාශ ගංගාව ගිනි කදෙකැයි සිතා ඔවුහු පලා ගියහ.

(46) කරන රුපු ඉළ හළ නරවිරු තෙදගමඩලෙන්
විසුළ ගිනිරොන් වන් වි රුපුණඹුවන් නුවන් රත්

අර්ථය: ඒ නරවිරයා සිය තේජස් නමැති ගිනි කදින් සතුරන් නමැති වනාන්තරය දවා අළු කරන කල්හී, ඒ සතුරන්ගේ අඹුවන්ගේ රතු වූ ඇස් ඒ ගින්නෙන් විසිවී ගිය ගිනිපුපුරු වැනි විය.

(47) යුගත පත කුරිරු හිරු ගුරු තෙදෙ නරවරා
ඔහු නුවනඩ බැල්මෙන් සහදප් කප්දල කලබ

අර්ථය: ඒ නරවිරවරයාගේ තේජස, කල්ප විනාශයෙහි දී පායන ලද කුරු සුර්යයාගේ ද ආචාර්වරයා විය. කල්ප විනාශයෙහි දී ඇති වන දර්ප සහගත ගිනිධාරා ඔහුගේ (ඇසෙහි) අඩබැල්මක් විය.

(48) එ රජහු තද තෙදු දුල තඹ වතුරු යතෙයින්
රිණි රුපුබළ ගහළ මලගල් පයත් ගත් මෙන්

අර්ථය: ඒ රජුගේ ජීවලිත වූ දැඩි තේජස නමැති තඹපැහැ ඇති ජලය ගලායන කල්හී ඒ ජල ප්‍රවාහයට අසුවූ සතුරු සේනා නමැති කුණුකසල පෙළ මලය කඳුවැටි මුල රාශිභූත වූවාක් වැනි විය.

(49) නේ සහතර කට මිණිරිළු ලෙසින් ඉසිලි
වජඹුකු තෙදෙ මහත්මා දවහ සියල් බුජගලෙව්

අර්ථය: නාගලෝකවාසී සියලු නාගයින්ම මේ මහාත්මයාගේ වැජඹුණා වූ තේජස, අප්‍රමාණ ප්‍රහා සම්පන්න වූ කණ්ඨමාණිකාස සමූහ අයුරින් ඉසිලූවාක් මෙනි.

(50) බවත මුළු තෙදියෙහි පළ හෙළ ඔහු යස පබද
අනත කුල සක් පල් නා කුල ගත බෙදුම් නොගිණි

අර්ථය: ඔහුගේ ප්‍රකට වූ සුදුපැයෙන් යුත් යශස්ප්‍රබන්ධය, තුන් ලෝකය මුළුල්ලෙහිම පැතිරුණ කල්හී, අනන්ත හා සංඛපාල නාගකුලයන් අතර ශාරීරික වෙනසක් පෙනෙන්නට නොතිබුණි.

(51) විමලිදුනිල් මිණි තර පතර හෙබි මහ මුහුදු
වෙන් නොවෙන් හි තිබී යෙසෙනොවු කිරි මුහුදු හා

අර්ථය: ඔහුගේ පැතුරුණා වූ යශස් කරණකොට ගෙන, ඉන්ද්‍රනීල මාණිකාස රශ්මිය සේ හොබවනා වූ මුහුද ද කිරි මුහුද ද අතර වෙනසක් දැකීමට විෂ්ණු අසමර්ථ විය.

(52) ඔහු යසස සේසත් සිරි රුකුලෙ බඹ මුදුනේ

සුරගඟ යටත රඳනා දිය තෙක් සෙවණ බඳනා

අර්ථය: ඔහුගේ යශස මහාබ්‍රාහ්මයාගේ හිස උඩින් ඔසවන ලද, ආකාශ ගංගාව නමැති මීටෙහි රඤ්ජමාන වූද මුළු ලෝකයටම සෙවණ දෙන්නා වූද සුදුකුඩයක සිරියාව දැරීය.

(53) යසධසිනලුරලෝ කැරැ නරනා නා කැන්
කෙලෙ එ පුවතීන් විඳනා සිසිකැලුමැස කුමුදුනා

අර්ථය: ඒ නරනායක තෙම, තමන්ගේ යශස් රශ්මියෙන් නාග ලෝකය ආලෝක කොට, නාගයන්, ආරංචි මාත්‍රයෙන් පමණක් දැන් වන්දකාන්තිය ප්‍රත්‍යක්ෂයෙන් දක්වා, ඔවුන්ගේ ඇස්වලට එහි කිමිදෙන්නට සැලැස් විය.

(54) දෙරණතල වතළ ලකළ හස්ගඟැ සිරි දුනු
කලිඳු ගඟ පුළුල් නිල් යෙසෙන් ඔහු ලෝ මඩනා

අර්ථය: ලෝකයම මර්දනය කරන්නා වූ ඔහුගේ යශස කරණකොට ගෙන ඉතා පළල් වූ නිල් වූ කාලින්දී ගංගාව පොළෝ තලයෙහි ගලා බස්නාවූ මනහර වූ ආකාශ ගංගාවෙහි ශෝභාව දැක්වීය.

(55) හෙඩි සිරින් පැහැසර පඬෙර කෙලෙස් ගල් රජ
නව මේ කුලෙචි තෙවුනා යෙසෙනොහු අඳුන් ගල් රජ

අර්ථය: අලුත් වැහි වලාකුළක්මෙන් හොබනාවූ අඤ්ජනකුට පර්වතය, මේ රාජයාගේ පතලා වූ යශස කරණකොට ගෙන, ප්‍රභාසම්පන්න වූ ශ්වෙත වර්ණ වූ කෙලාස පර්වත රාශියෙන් හෙබියේය.

(56) ඔහු යෙසෙන් නිනෙන් වලසුසුලන උවිඳු බඳ
කමලා විමලදුල යුවල නුවනින් සඳ දුරලු

අර්ථය: ඔහුගේ යශස් කරණකොට ගෙන විෂ්ණුගේ ශරීරය ඊශ්වරයාගේ ශරීර විලාසය දැරූ කල්හී, ශ්‍රීකාන්තාව, විෂ්ණු කවරහුද යනුවෙන් තමා තුළ හටගත් සැකය, විෂ්ණුහුගේ නිර්මල වූ දිසිසෙන්නා වූ ඇස් දෙක නිසා දුරුකර ගත්තාය.

(57) කෙලෙ මෙද සඳ නොවෙන් යෙසෙනොහු කැලුම්නී උවන්
වසන් පහළ ද සෙපියන් පියනදහස පිරි හා

අර්ථය: ඒ රාජ උත්තමයාගේ යශයෙහි කාන්තිය ප්‍රියාවන්ගේ මුහුණ හා සඳ අතර වෙනසක් නැති කෙළේය. එපමණක් නොව, වල්ලභයින් විසින් වස්ත්‍ර ඉවත් කරන ලද සේවා ප්‍රියාවන්ගේ සිත්හි අදහස් ද මුදුන් පත් කෙළේය.

(58) පැලඹෙනොහු තෙද ගිම් පැදුම්හී රුපුවමියන්
තනහස පුඩු තුඩු තබා උරවිල් කුමුටු වන් වූ

අර්ථය: ඒ රජුගේ තේජස් ශ්‍රීෂ්මය දැඩිව පැතිරෙන කල්හී නැඟෙනහිර දිශාවෙහි සතුරු ස්ත්‍රීන්ගේ පයෝධර නමැති හංසයෝ (තන) පුඩු නමැති හොට පමණක් ඉතිරි වෙද්දී පපුව නමැති විලෙහි කිමිදුණාක් වැනි වූහ.

(59) දුලු දිය මුදුනේ ඉඳුහු එ යස රැස් නොසරස්
කෙලෙ දකුණෙ රුපුවමියන් උවන් පියුම්වන මුහුලු

අර්ථය: ලෝක (නමැති අහස්) මුදුනෙහි බැබළුණා වූ ඒ රජු නමැති වන්දයාගේ යශස් රාශිය, දකුණු දිශාවෙහි සතුරු ස්ත්‍රීන්ගේ මුහුණු නමැති තෙළුම් වනය වහා මුකුලිත කෙළේය.

(60)

අර්ථය: මේ නරේන්ද්‍රයා, තම යශසින් සකල ලෝකය සුදු පැහැ ගත්වා, බස්නාහිර දිශාවේ සතුරු ස්ත්‍රීන්ගේ ඇස් නමැති උපුල් පමණක් ලාක්ෂා (ලාකඩ) දියරින් තැවරුවාක් මෙන් විය.

(61) සෙනඟෙහි ගජනා ගජමේකැල තුරු දෙසේ
තනහස ගත රුපුපියන් හරපොකුරුකුරු දුරැලී

අර්ථය: මේ රජුගේ සේනාවෙහි කුංචනාද කරන්නා වූ ඇතුන් නමැති වැහිවලාකුළු,
උතුරු දිශාවෙහි සතුරු ස්ත්‍රීන්ගේ පයෝධර නමැති හංසයින් ගත්තා වූ
මුතුහර නමැති නෙළුම් අංකුර අත්හරවාලීය.

(62) සිවුසයුරක් දෙරණ කරතෙකසතොහු සරණ
නිඨසහස්ගඟ දරා රුපුරජ ලද ඉසුරු තන්

අර්ථය: සතර සාගරය කෙළවර කොට ඇති පොළොව එකච්ඡත්‍ර කළ කල්හී, ඒ
රජුගේ පාදයන්හි නියපොකුවල රශ්මිය නමැති ආකාශ ගංගාව හිසින් දරා,
සතුරු රජවරු ඊශ්වරයාගේ ස්ථානය (නොහොත් ඓශ්වර්යය හා තනතුරු
ලාභය ද) ලැබුවෝය.

(63) යදි දනනදහස පුරතොහු දන්වතුරෙන්
සුරතුරු මමකරාමැණ වෙසෙසිනිසිලි පණක් මක්

අර්ථය: ඔහුගේ දාන නමැති ජලපහරින් යාවක ජනයාගේ අදහස් මුදුන් පමුණු වන
කල්හී කල්ප වෘක්ෂය ද චිත්තාමාණිකාය ද විශේෂයෙන් නාම මාත්‍ර බවට
පත් වීමේ විශේෂත්වය ඉසිලීය.

(64) පුරෙහි කුසවක් වසාන යසෙන වසාන තිලො
දැහැ හව් වසාන කුසා පවසාන කළ ගුණ සග

අර්ථය: තුන් ලෝකයම තම යශසින් වසා, සියලු ව්‍යසනයන් දුරු කොට, කුසාවතී
නම් නගරයෙහි වාසය කරන්නා වූ කුසරජුගේ ගුණ කථනය කොට
අවසන් කලා වූ සර්ගයයි.

දෙවෙනි සර්ගය

(65) වි ඔහුහට සොහොවුරු රුවින් කදප් දප් හළ
යස තෙද සොමී ගුණ නුවණ නිරිදෙක් වරද තන් පත්

අර්ථය: ඒ රජහුට සහෝදර වූද, රූපශ්‍රීයෙන් අනංගයාගේ දර්පය මර්දනය කලා වූද,
යශසින්, තේජසින්, සෞම්‍ය ගුණයෙන් හා ප්‍රඥාවෙන් යුක්ත වූද, නිරිදෙක්
යුවරජ පදවියට පත් විය.

(66) වි එක් දහක් මතුරු යෙදී ඔහු ගුරුවරන්
ඉඹි මැතිසක් සිමිදියේ අනේ සිරිසර විදියේ

අර්ථය: අමාත්‍ය සමූහයා ඒ රජුගේ දෙමව්පියන් සමඟ එක් දවසක් සාකච්ඡාවෙහි
යෙදී මෙසේ කතාබස් කොට නොයක් සැපසම්පත් ගැන සිතා ප්‍රීති වූහ.

(67) මුළු ලෝ නෙත බඳන මනකල් කලුන් නෙත් සිත්
විසි කරන ගුණනදන් නිරිඳු අප ලෝ පහනෙක්

අර්ථය: සියලුම ලෝකයාගේ නේත්‍ර බන්ධනය කරන්නා වූද, සුරූපී කාන්තාවන්ගේ
නෙත්සින් වසඟ කරන්නා වූද, ගුණයනට නිධානයක් වැනි වූද අප
නරේන්ද්‍රයා ලෝකයට එකම පහනකි.

(68) අප නිරිඳු නියොසිරි පත් රජසිරි නහාසිරි
නොලැබ ඒ පලදනා විලසන නොලා රදනා

අර්ථය: (කාන්තාවකගේ සමාග්‍රමශ්‍රීය නොලැබූ අප රාජෝත්මයාගේ සමාගමශ්‍රීයට
පැමිණි රාජ්‍යශ්‍රීය, ප්‍රසාධනයක් නොපලදා රක්ෂ්මාන වූ අතක් වැනිය. අප
රජතුමා හා සමාගමශ්‍රීයට පැමුණුණා වූ (එක්වුණාවූ) රාජ්‍යශ්‍රීය,
(බිසවකගෙන් ලැබෙන) සමාගමශ්‍රීය නමැති පලදනාව නොලැබ
රක්ෂ්මාන වන්නේ නොවේ.

(69) උමවත් පලු ගල මල්දමින් හෙබි මෙහෙසරා
උරමල්නි එව් රදනේ ගොවිඳු කමල් වලදනේ

අර්ථය: මහේශ්වරයා, උමාදේවියගේ ලාදලු වැනි අත් නමැති බෙල්ලෙහි පලදින මල් මාලාවෙන් ශෝභමානය: විෂ්ණු රාජයා ශ්‍රීකාන්තාව වැළඳ ගන්නේ, පපුවෙහි පලදන ලද මල් මාලාවකින් මෙන් ශෝභමාන වන්නේය.

(70) දියදෙස් දෙනෙ ද ඉති පමාරුවනැත හොබනේ
අප හිමි කුල විමල් වීල් මෙහෙසි හසකැත හොබනේ

අර්ථය: (මහා) සත්වයෝ ද මෙසේ ස්ත්‍රීරත්නයන් හා සමාගමශ්‍රීයට පැමිණීමෙන් ශෝභමානවන්නාහ. (මීට) ලෝකය, සාක්ෂි දෙයි, අප ස්වාමියාගේ කුලය නමැති වීල, මහේසිකා නමැති හංසධේනුවක් ඇත හොත් අලංකාර වන්නේය.

(71) නදන් තමනදහස් මැතිසක් වදන් දැපුනේ
වැජඹුත් කැලී විදියෝ යහදා නොමැ සිමිදියෝ

අර්ථය: අමාත්‍ය සමූහයා, තමන්ගේ අදහස් නමැති නිධානයන් වචන නමැති කණ්ණාඩියෙහි මනාව පිළිබිඹු කරත්ම කැලීප්වෙත්ම දුක් අනුභව කළහ. සැපතක් සිහි නොකළහ.

(72) ගුරු දෙදෙන සොම්නසිතිරි පෑ සතුටු කඳුලෙන්
සියලඟ සදම්නී දුනු නරතුරු ලොමු දහ සියෙන්

අර්ථය: මවිපිය දෙදෙන, නිරන්තරයෙන් ම ලෝමෝද්ගමයෙන් තම සිරුර සරසා සිරුරු සරසා ගනිමින් තමන්ගේ පිරි ඉතිරි ගිය සන්තෝෂය සතුටු කඳුළු හෙළීමෙන් දැක්වූහ.

(73) කෙලෙස් මතවරණ කුසහු ඇසහු දියට
දියවැඩ නිල් යුහු බෙවේ සිහිලසහු දළ මෙන්ලෙන

අර්ථය: කෙලෙසුන් නමැති මත් ඇතුන්ට හෙණ්ඩුවක් වැනි වූද, ලොවට ඇසක් වැනි වූද, කුසරජ, දැඩි මෙහි වේතනාව කරණකොට ගෙන ලෝකාභිවාදියෙහි නිරත වීමේ යෝග්‍ය භාවයෙහි සිසිල් විය. (රජකම් කොට ලෝකයාට සේවය කිරීමෙහි ඇලුම් ඇත්තේ විය.)

(74) අසුබු නොදක්නෙ ලෝ දද අයළ පහනෙන්
යළ දතහොත විමස්නෙන ගරවස් වසන්නෙ කවර

අර්ථය: මෝඩ ලෝකයා, අවිද්‍යා පටලය නිසා (ගිහිගෙයි) අශුභ නොදකින්නාහුය. නැවත විදර්ශනා ඥානයෙන් විමසා වටහා ගතහොත් කරවෙක් ගිහිගෙයි වාසය කෙරෙත් ද?

(75) දවන් දවනෙක්වන් රුසිරඟ අග පසඟ වී
ලොබ සහගිය සිත් හුදු සමහම් ඔවුන් කෙවදන්

අර්ථය: ස්ත්‍රීයක කෙරෙහි හුදුලෝභ සහගත චිත්තය (තම) අංග ප්‍රත්‍යංග දවන්නා වූ ගින්නක් වැනි වෙයි. ඔවුන් හා සංගමය ගැන කියනුම කවරේ ද?

(76) පැවතුම් හුදු දහමුත් වැ ඔවුනොවුනැසිරු
පෙවෙන වී ගත් දද ලෝ විසිනත් නැතත්සර නම්

අර්ථය: ඔවුන්නොවුන්ගේ ආශ්‍රයෙන් හුදු පංචස්කන්ධ ධර්මයන් පැවතීම දිවි පැවැත්මකැයි මුග්ධ ලෝකය සිතයි. පරීක්ෂාකර බලනහොත් මෙහි අර්ථ සාරයක් නම් නැත්තේය.

(77) සසර රණ සරන දනමුවනටොත තරපස
අවා මුහුදොර පමා දෙනෙ හෝවාර හදනා

අර්ථය: ස්ත්‍රීහු සංසාර නමැති වනයෙහි සැරිසරන්නා වූ මිනිසුන් නමැති මුවන්ට අටවන ලද දැඩි වූ මළපුඩුවකි. මිනිසුන් අපාය නමැති මුහුද තුළට අදින්නා වූ දිය පහරකි.

(78) දුක් පිළියම් මුත් ගිහි ඉසුරෙ කවර යෙහෙ

මොහොගඬෙහි හේ අස්වස් කිමි බුදුන එව් මස්පෙස්

අර්ථය: ගිහිගෙයි සැපත දුකට පිළියමක්ම මිස වෙන කුමන යහපතක් ද? එය වනාහි පණුවන් මෝහය නමැති කුචාලයෙහි කුණුමස්, ආස්වාදය උදෙසා කන්නාක් වැනිය. (ලෝක සත්වයා මෝහය නිසා ගිහිගෙයි සැපත මහත් යහපතක් සේ සලකයි).

(79) ගජකැල පුස්තා දොළොහොළ මහත් යසවර
ගිහි ඉසුරුතා මෙ පෙළා දන නුවන් වට කෙලෙස් හේනෙන්

අර්ථය: ඇතුන් ඇති දැඩි කිරීමට ගන්නා දුක ඔවුන් අයිති වීම නිසා ඇති වන කීර්තියට වඩා මහත්ය. එමෙන්ම ක්ලේශයන් හේතු කොටගෙන, ගිහිගෙ සම්පත් සියල්ලම මිනිසුන්ගේ (ඥානය නමැති) ඇස් පීඩාවට පත් කොට දුක් දෙන්නේය.

(80) මදුරු වැ ඇත් යුදු වරක් දොළොහොළ හරණෙන්
ගිහි ගෙදෙළෙහ දුගී බැව් නුවලා පිරි කෙලෙස්නෙන්

අර්ථය: මදුරුවෙකුට සිට මහා හස්තියෙකු නතර කිරීම ඉතාමත් දුක් දෙන්නකි. එසේම, දිළිඳුකම, ක්ලේශයන්ගෙන් පිරුණා වූ ගිහිගෙයි වාසයෙන් ගිහියා කලකිර වන්නේය.

(88) සහලගරකතිනත පෙරැළි කැරැ ගැන්මෙව් දුක්
විදින පිරිවැටුමිරියව් නොදැන පමදනෙ හා ලෙව්

අර්ථය: (දැවීමෙන් වැළකීම) ගිහි අගුරක් අතින් අතට මාරු කරගන්නා සේ ඉරියවු මාරු කිරීම නිසා නොදැන ඇති වන දුක (සැපතක් යයි සිතා) ලෝකය පමා වන්නේය.

(82) දහමට පිය වූ ලෙව් ගෙදළ වසනවුලේ හී
ගී වී විසුළ සිදුහත් ගජනත්නෙන් අසිදුනා

අර්ථය: ගිහි වාසය නමැති කම්කටොලු සහිත අවුලෙහි පැටලී, මිනිසා ධර්මයට පියවීම, විසිරී ගිය අබ ඇට ඇතුන්ගේ හොඬවලින් ඇහිදීමක් වැනිය.

(83) දද දෙනේ පස්කම් ගුණ ලොල් සිත් විසී වූ
සරන මතවරණ හරන නරසී දැරැ සිරෙන්

අර්ථය: නරේන්ද්‍රය! පංචකාම සම්පත්තියෙහි දැඩි ආසාවෙන් සිත් වසඟ කරගන්නා වූ මෝඩ ජනයා. හිසින් සිංහයෙකු උසුලාගෙන හැසිරෙන මත්වූ ඇතෙකු හා සමානය.

(84) රජසිරි යෝනෙහි පිහිටා දම් සරත් මත්
බු බුමුතැත් අත්නෙන් මුතු අවුණක් කෙ නම් බර

අර්ථය: රාජත්වය, සම්පත්තිය, යෞවනයයන මේ තුනෙහි පිහිටා ධර්මයෙහි හැසිරෙන්නේ නම්, මත් බව නමැති භූතයා ආවේශ වූ ඇතෙකුගේ සොඬින් මුතු ඇමිණීම කවර අමාරුවක් ද?

(85) යෙහෙ වේ පටන් මද පිළි වෙ මහදුක් පස්කම්
පුලුඳු පුලුඳු මියුරු ගී ගීන් මුවනට දුක්දා

අර්ථය: පංචකාම සම්පත්තිය පළමුවෙන් සැපදායක වන්නේය. පසුව මහත් දුක්ගෙන දේ. මුවන් පොළඹවා දුක්ගෙන දෙන්නා වූ මධුර වූ වැදි ගීතිකාවක් මෙනි.

(86) ගිහිගෙ යහ ඉස්තා දෙනෙ රැ බොල් තම පබද
දුපතැ දියුණිනකණලු පතා කැරැ යා යා හේ

අර්ථය: ගිහි වාසයෙහි සැප කැමති ජනයා, මහත් කළුවර රැයක, අමාරු මාර්ගයක යැමෙහි පහසුව සඳහා ද්විගුණ වූ විදුලි ආලෝකයක් බලාපොරොත්තු වන්නාවූන් වැනිය.

(87) පසිඳුරනට සැණ බව සයුරේ සලා වන්
ලොබලියට තුමුල් මුල් අවයට හැසු දොර වන්

අර්ථය: පඤ්චේන්ද්‍රියයන්ට උත්සවයක් වැනි, සංසාර සාගරයෙහි සුළියක් වැනි,
ලෝභ නමැති වැලට මහා මුලක් වැනි, අපායට අරින ලද දොරක් වැනි.

(88) උලැඟි සැඬ පවනින් පරණලා ගින් හී සත්
අවුදු හේ පුන පුනා බෙමෙ කම්රුවාරුභී

අර්ථය: අවිද්‍යාව හේතු කොටගෙන. වණ්ඩ වූ සුළඟකින් ගසාගෙන යන වියළි
කොළයක් මෙන් සත්වයා කාම, රූප, අරූපයන තුන් ලෝකයෙහි ඉපදී,
නැවත නැවත කැරතේනේය.

(89) ඉති පවසතෙ විරුහු පස්කම් වුහුටු බැව්
සුහැඟිය ද ගුරුවෝ යළ මේ ඔවා රුකුළෝ

අර්ථය: ඒ (කුස) විරයා මෙසේ පැවසූ කල්හී, ඔහු පංචකාම සම්පත් අත්හළ බැව්
දෙමව්පියනට හැඟීගිය ද, ඔවුහු නැවත මෙසේ අවවාද කළහ.

(90) කුසල් කම් වැදරි පස්කම් විවා දෙනුයේ
ගරහා රජසිරි සියල් යළ පින් කිම කරන්නේ

අර්ථය: කාමාවචර කුසල් කරණකොට ගෙන ඇති වන විපාකය නම් පංචකාම
සම්පත්ති යයි. සියලු රාජ්‍ය ශ්‍රී සම්පත්තියට ගර්හා කොට නැවත පින් රැස්
කරතැයි යනු කීමෙක් ද?

(91) රජසිරි පැමිණ මුත් නොඒනී ඒ නොසුලබ
දියග සිවුවත් සඟරා බෝ සඹර මේ සඟරා

අර්ථය: ලෝකයට අග්‍ර රජතුමනි! වතුස් සංග්‍රහ වස්තු නම් බෝධි සම්භාරයෙහිම
ඇතුළත්ය. රාජ්‍ය සම්පත්තියට පැමිණීමුත්, අන් උපායකින් ඒ වස්තූන්
(පිරිම) (මේ කාර්ය අනුව ක්‍රියා කොට ඉන් ලැබෙන පින් අත්පත්
කරගැනීම) පහසු නොවන්නේය.

(92) සැරැ දසරජදම් විනිසකිසින් නරපවර
සගපවගෙක රජබෝ කළවුන් මෙහි ගණන් නැත්

අර්ථය: උතුම් නරේන්ද්‍රයා! දශරාජ ධර්මයන්ට අනුව හැසිරෙමින් රාජ්‍ය පාලනය හා
විනිශ්චය පිළිබඳ කටයුතුවල යෙදී දිව්‍ය මෝක්ෂ සම්පත් අනුභව කළ
රජවරු අප රාජවංශයෙහි අපමණයහ.

(93) තබා එ අප සෙරෙනා රජ මිණිවැල සිඳුනේ
තමා ඔවයින් මුස්නේ නරවිරු නො තා පුස්නේ

අර්ථය: නරවිරයා! බොහෝ කාලයක් තිස්සේ සිට පැවත එන්නා වූ අප රාජවංශය
නමැති මැණික් මාලාව කැඩීම පසෙක තිබිය දී, අවවාද නොපිළිපැදීම ඔබ
වැන්නවුන්ට සුදුසු නොවන්නේය.

(94) පිදී මත් එ වදන් මුහුලැදිලි බද මුදුනෙන්
ගෙණේ ද ඒ හේ දත් මහසත් අන් වදන් හා

අර්ථය: මහබෝධිසත්වයන් දෙඅත් මුදුනේ තබා නමස්කාර කොට ඒ වචනයන්
පිදුවා පමණකි. හේතු දැන ගත්තා වූ ඒ බෝධිසත්ව තෙමේ අනුන්ගේ
අවවාදය කෙරෙහි සැලකිල්ලක් දක්වයි ද?

(95) නවතා දෙනා යදුත් මැ එක්වත් ගුරුවරන්
පිළිසෙව් නොලඟනේ වී උවසර සිතා සත්සර

අර්ථය: දෙමව්පියන් නැවතත් නිරතුරුවම වඩවඩාත් අවවාද කරත්ම, එය
ප්‍රතික්ෂේප කිරීම නුසුදුසු යයි බෝධිසත්වයෝ ආදරයෙන් යුක්තව සිතා-

(96) කැඳවා සිපිහි නිමියතැජරකු මිහිනදන්

මල සුන් කසුන් රුසිරු විලසින් රු කරා වී

අර්ථය: ලෝක ප්‍රිය වූ රජ තෙම, ශිල්පයෙහි කෙළපැමිණි ශිල්පියෙකු කැඳවා, නිර්මල වූ රතීන් ශෝභාසම්පන්න ස්ත්‍රී රූපයක් කරන්නැයි කීහ.

(97) මවා කසුන් රුවක් දෙවසර මෙන් දිස්නා
රු දැක්වී මහත්මා දළ සොම්නසිනෙ ඇජරා

අර්ථය: ඒ ශිල්පියා, දිව්‍යාංගනාවකමෙන් රූපශ්‍රීයෙන් යුත් රත්රන් රූපයක් සාදා ඉමහත් සන්තෝෂයෙන් මහාසත්වයාහට ඒ රූපය ගෙනහැර දැක්වීය.

(98) සුරත ලවනත සෑදූ වහසසිනෙනි රුසිරු
සිරි පෑ ළසඳ කැල්මේ පැහැසර සඳවලා ළඟැ

අර්ථය: ඉතා රතු වූ තොල් අලංකාර කළ, සිත් ගන්නා මදසිනා රැල්ලෙන්, පැහැපත් සන්ධ්‍යා වලාකුළක් සමීපයෙහි වූ නව වන්දනාන්තියෙහි ශෝභාව ප්‍රකාශ කළා වූ-

(99) දිසි රුසිරු සරා වලාකුරෙ විදුලිසිරිත්
අසිරි සිරිගබැ රදනා සිය අත්කම් කනා රු

(100) ගෙනේ වී මෙහෙයී එ විරු සිපිහුහට ගොස්
දැක ද එ රු රුසර සහ විසම ලෙන් මේ වී

අර්ථය: ඒ විරයා, සිරියහන් ගබඩාවෙහි රඤ්ජමාන වූ, සරත් වලාකුළ අතරෙහි විදුලියමෙන් ශෝභාසම්පන්නව පෙනුණා වූ සිත්ගන්නා සුලු වූ, ආශ්චර්යමත්වූ, සිය අතින් කළ ස්වර්ණ රූපය ගෙනෙවයි කියා ශිල්පියා යැවීය. (හෙතෙම) සිත්කලු වූ ඒ රූපය දැක (ආපසු විත්) මහත් පුදුමයටපත් සිතින් මෙසේ කීය.

(101) ලෝ මන නෙන් කොඳ කුමුදුවන පොබයන්නා
සරා සිරි ලකළ උවන් සිසිමඬලෙන් වොරජනා

අර්ථය: ලෝකයාගේ සිත් නමැති කොඳ කුසුම් හා ඇස් නමැති කුමුදු ද පුබුදු කරවන්නා වූ, ශරත්ශ්‍රීයෙන් අලංකාර වූ මුහුණ නමැති සඳමඬලෙන් බබළන්නා වූද-

(102) පැහැතෝනෙන් විලි රළිනි හර පොකුරු දැලියෙන්
ලකළ තුනු විල්නෙන් පින් පියවුරු හසුසුලන්නා

අර්ථය: ප්‍රභාව නමැති ජලයෙන් ද උදරයෙහි රැළි නමැති රළින් ද මුකුමාල නමැති පියුම් අංකුරයෙන් ද අලංකාර වූ ශරීරය නමැති විලෙන්, පූර්ණ පයෝධර නමැති හංසයන් උසුන්නා වූද-

(103) මෙ රු දුරු තොප නුබද මනනෙන් බදනා
යහදසන මුත් අන් නැත් සිරිගබ මැද වජඹනා

අර්ථය: යන මේ ලක්ෂණ ඇති රුව දැරුවා වූ, ඔබවහන්සේ සිත හා නෙන් ද නිරතුරුව බැඳ ගත්තා වූ ප්‍රිය දැකුම් ඇත්තිය මිස සිරියහන් ගැබමැද වජඹෙන අන් රුවක් නැත්තේ යයි කීය.

(104) කුබුබුවැල දෙලෙහි සරා සිසි කැලුම්සුලු
සිරි දුරලමින් සත්සර ලවනින් සිනා රදනා

අර්ථය: ශරත් වන්දයාගේ කාන්තිය දරන්නා වූ ඉදුණු කුඹුක් කොළයක සිරියාව පරදවමින්, උකුම් පුරුෂ තෙම මද සිනාවෙන් ශෝභන වූ තොලින් (යුක්තව මෙසේ කීය.)

(105) නො දතහි ත පියසු රුසිරිසර දිස්නේ
ම අත්කමින් නිමියන් ගෙනේ එ වී කනාරු

අර්ථය: තොප නොදන්නේ ද? තොප විසින් විස්තර කරන ලද රූපශ්‍රීයෙන් යුක්තව (තොපට) පෙනුණේ මාගේ අතින්ම (හස්ත කර්මාන්තයෙන්ම) නිම වන ලද රත්රන් රූපයයි. එය ගෙනෙවයි කිය.

(106) නොලගනෙයයි සිතා හිමි වදනික්මෙන්නේ යහදසන මුත් අන් නැත් කිය වී රූ තුබූ තැන්

අර්ථය: ස්වාමියාගේ වචනය ඉක්මයෑම නුසුදුසු යයි සිතා 'ප්‍රිය දැකුම් ඇත්තිය මිස අන්‍යරූපයක් නැත. රූපය තැබූ ස්ථානය කියනු මැනව,යි කිය.

(107) යහදසන වී ත දුටු රුවෙක් ද යම් ඒ ගොස් ගෙනේ වී මහත්මා කෙළේ යා සිපි සිරිගප්

අර්ථය: 'ප්‍රිය දැකුම් ඇත්තිය යයි තොප විසින් දක්නා ලද යම් රූපයක් වේද, ගොස් එය ගෙනෙව'යි කියා බෝධිසත්ව තෙමේ කිය. ශිල්පියා ශ්‍රීගර්භය කරා ගමන් ගත්තේය.

(108) පැසුළු කැඳි සිපි නුමුතු සදා සදානෙන් නොතෙපලන හෙමි රූ හෙ ළඟා මඟා අත්තම

අර්ථය: පසුව, ශිල්පී තෙම නොමිදුනා වූ සැකෙන් යුක්ත වූ සිතින් (ඒ රූපයට) ආමන්ත්‍රණය කෙළේය. ඒ රත්රන් රූපය කතා නොකළ කල්හි හෙතෙම ඊට ළංවී (කුසරජුගේ) හස්ත කර්මාන්තය බලා-

(109) සහ විස්මලෙන් සිත්මිනෙ රූ විසින් සිත්තම් ලොමුදෙහෙනග සදමින් කැරැ නෙන් හමු දියපියා

අර්ථය: ඒ රූපයෙහි විසිතුරු චිත්‍ර කර්මාන්තය ගැන පුදුමයෙන් සිතමින්, ලෝමෝද්ගමයෙන් ශරීරය සරසා ගනිමින්, ලෝකයට පියෙකු බඳුවූ (කුස) රජු ඉදිරියට ඒ රූපය ගෙනැවිත් ඔහු ඉදිරිපිටට තැබීය.

(110) මෙ රූ තා නුවණට නුරූ තා නුවණ රූ පිළිරූ නොයි එ නිරිඳු පිණිපානෙන් පිදුයේ

අර්ථය: මේ රූපය ඔබ වහන්සේගේ නුවණට ඉතාම සුදුසු වන්නේය. මෙය නුඹ වහන්සේගේ ප්‍රඥාව නමැති රූපයෙහි ප්‍රතිරූපය නොවන්නේ දැයි කියමින් බිම වැද වැටුණේය. (වැටීමෙන් ඒ රජු පිදුයේය.)

(111) සිවුවත් වෙන් තිසුලවිය විස්සම් දිව ඉසින් සුවහසුන රූ අත්තම් පැරැයි මෙ රූ සිත්තම්

අර්ථය: ඒ රූපයෙහි චිත්‍ර කර්මාන්තය, බ්‍රහ්ම, විෂ්ණු, මහේශ්වර, වශ්වකර්ම සහ දිව්‍යසෘෂිත් යන මොවුන් ලක්ෂ ගණනකගේ අත්කමින් කරන ලද සෑම රූපයන්ම පරදවයි (මොවුන්ගේ ලක්ෂ ගණන් හස්ත කර්මාන්ත දක්වන රූප පරදවයි).

(112) ඉති වෙසෙසින් තෙමමිනි තුන් ලෝ පිළිසරණ සරණ නියරැස්නි තමා තබා මුදුන් කෙලෙ බිසෙස්

අර්ථය: ඒ රූපය මේ ආකාරයෙන් වර්ණනා කොට, තුන් ලෝකයටම පිහිටාධාර වූ (ඒ රජුගේ) පාදයන් තමාගේ හිස මුදුනෙහි තබා නියරැස්නි අභිෂේක කර ගත්තේය.

(113) ලැබ ඔහු ඉඟි එතර රූ දැක්වී ගුරුවරන් ගුරු විස්මලෙන් හැඟියෝ එ රූ සිරිසර මැඟියෝ

අර්ථය: ශිල්පියා ඒ මොහොතෙහි ඒ රජුගෙන් ඉඟියක් ලැබ දෙමව්පියන්ට රූපය දැක්වීය. මව්පිය දෙදෙන, පුදුමයට පත් සිතින් යුක්තව එහි රූපශ්‍රීය නැරඹූහ.

(114) මෙ [රූ] හරණ කරන අඟනකැතහොත ගිහිනිවෙස් බෙජේමී වී දියනුවන් ගුරුතබියෙසැ සිපි වී

අර්ථය: මේ රූපය පරදවන රූපශ්‍රීයෙන් යුක්ත වූ අගනක් ලදහොත් ගිහිගෙයි වාසය කරමි'යි ලෝකයට ඇසක් වැනි වූ ඒ නරේන්ද්‍රයා කියේ යයි ශිල්පී තෙමෙ දෙමව්පියන් ඉදිරියෙහි කියා සිටියේය.

(115) ඔහු සිනිඳු සුවඳ මුවකඹරෙනුකුළ මියුරු
වදන් මුවරදිනි තමන් සවනන් බිගුන් සනහා

අර්ථය: දෙමව්පියන් ඒ ශිල්පියාගේ මුඛය නමැති සියුම් වූ සුගන්ධවත් වූ පියුමෙන් පිට වූ, මධුර වූ ඒ වචන නමැති මකරන්දයෙන් තමන්ගේ කන් නමැති මීමැස්සන් සනසාගෙන-

(116) නැත් මුළු දඹදිව විසිනත් මෙ රූ පිළිරූ
නරවිරු මෙනෙන් පස්කම් පියවී නුයි පිය වී

අර්ථය: මුළු දඹදවම සෙවුවද මේ රූපයට සරිලන ප්‍රතිරූපයක් සොයාගත නොහැක්කේය. නරවිරයා සිතින් පංචකාමය අතහැරියේ වනැයි පියරජ කියේය.

(117) සුතවිරුහු පින් නො දන්ව හිමියෙහි මිහිනදන්
පෙහෙවස්මුය විසූ රැ සුරිඳු සුරලෙවි රැදවී

අර්ථය: ලෝක ප්‍රිය වූ ස්වාමිනි! අප පුත්‍ර වීරයාගේ පින් නොදන්නෙහි ද? පෙහෙවස් සමාදන් වූ රාත්‍රියෙහි ශක්‍රයා දිව්‍ය ලෝකයෙහි අප නතර කෙළේය (අප ගෙන ගොස් දිව්‍යලෝකය බැබළවීය.)

(118) දකුම් ඔහු ඉහි රැ කොමල දිව යහ යහන්
මෙ වීරුහු පිළිසඳ වස් දියහිමිය මෙ තුනුසිරිත්

අර්ථය: ලෝකස්වාමීන් වහන්ස! මේ වීරයා පිළිසඳ ගැනීම පිණිස මාගේ මේ ශරීරශ්‍රීයෙන්ම රාත්‍රියෙහි ශක්‍රයා හා සමඟ කෝමල වූ දිව්‍ය යහනාවෙහි සැප දැනගනිමි (වින්දෙමි).

(119) සහ සොම්නස් වදනින් දිත් තිදසිඳු එ දවස්
නරනිඳු කොකුමුවා වෙණ කුසතණ හෙ දැන් ත පසක්

අර්ථය: රජතුමාණෙනි, එදින ශක්‍රයා සන්තෝෂදායක වචන කියමින් කොකනද විණාව ද, කුසතණ ද දුන්නේය. මේ කාරණය දැන් ඔබ වහන්සේට ප්‍රත්‍යක්ෂ නොවන්නේ ද?

(120) මහ පින්සඹර පුතුතුමහට මෙ රූ වෙළපු
කලක් ලැබේ නොසස් නරනිඳු නො නොකර කුහුල්

අර්ථය: මහා පුණ්‍ය සම්භාරයෙන් යුක්ත වූ අප උතුම් පුත්‍රයාහට මේ රූපය පරදවන්නා වූ කුමරියක ඉක්මනින්ම ලැබෙනවා ඇත. ඔබ වහන්සේ ඒ ගැන සැක නොකළ මැනව.

(121) ඉති කියා සහ සොම්නසින් ඒ උතුමා මා
කැඳු දු වහරණෙන් සරන විසකුණු බමුණන්

අර්ථය: ඒ උත්තමයාගේ මව් මෙසේ කියා, සන්තෝෂ සහගත සිතින් යුක්තව, දූත කාර්යයන් සඳහා හැසිරෙන්නා වූ විවක්ෂණ බ්‍රාහ්මණයින් කැඳවුවාය.

(122) කළ උතුමඟ සමග සරණතල පුල් තඹරන්
අවුදු ඒ දුනට යුත් පියසු බිසෝ මෙ වදන්

අර්ථය: (රජ වාසලට) පැමිණ (මෙහෙසියගේ) පාදයන් නමැති මනාව පිපුණු පියුම් මත හිස තබා වැඳ සිටියාව ඒ ුතයින්ට, මෙහෙසිය මේ වචනය සුදුසු පරිදි පැවසුවාය.

(123) බැපින් මෙ රූ දැරැ සැරැ දඹදිවතෙලෙ සියල්
මෙ එක්දැසි දිගැසියක පසක් කැරැ කද්ව වියු

අර්ථය: දරුවෙහි! මේ රූපය රැගෙන ගොස් මුණු දඹදිවම ඇවිද මේ හා සමානවන්නා වූ කුමරියක සොයාගෙන අපට දක්වනු මැනවයි කීවාය.

(124) කුසා ගිහිගෙයි සරාන තැන් කරාන මෙනෙන්
ඉති මැතිවරාන මතුරු කළ ගුරුවරාන මෙ සග

අර්ථය: කුසරජ ගිහිගෙයි රඳවාගැනීමට උත්සාහ කරන සිතින් දෙමව්පියන් ඇමතිවරුන් හා සමඟ සාකච්ඡා කළ අයුරු දැක් වූවා වූ සර්ගයයි.

තුන්වෙනි සර්ගය

(125) පිළිගන්මිනෙ වදන් මුහුලැදිලි බඳ මුදුනෙන්
එතර ඒ රූ හරනෝ පිලිපන්නු යා බමුණෝ

අර්ථය: ඒ රූපය ගෙන යන්නා වූ බ්‍රාහ්මණයෝ, දැන් හිස මුදුනේ තබා ඒ වචන පිළිගනිමින් ගමනට පිටත් වූහ.

(126) නේ මලමඬුලු වැදැ ගම් නියම් රජදහන්
හැරැ මහ වේ බරණැස් ගිය දු සැදු රුනෙන්

අර්ථය: බමුණෝ නොයෙක් කඳුකර පෙදෙස් ගම්, නියම්ගම්, රාජධානි ආදියෙහි ඒ රූපය රැගෙන ඇවිද බරණැසට අවුත් මහා විථියෙහි ඒ රූය කැබුහ.

(127) කුහුල් මෙනෙනොහ නැසී සිටැ සවනක රුකුළෝ
පිළි මෙ දුටු දනතා පැවතුන් වදන කීම වී

අර්ථය: ඔවුහු නැවත කුතුහල සිතින් සැඟවී සිට, මේ රූපය දුටුවා වූ ජනයා කුමක් දැයි කන් යොමු කොට ආසි සිටියහ.

(128) මහ වේහි ඔසලෝ නුවරෝ එ රූ දස්නෙන්
සුරසිදුනාසුරගඳබ රුසිරඟ හෝ යි විස්මු

අර්ථය: මහා විථියෙහි රැස්වූ නගරවාසීහු ඒ රූපය දැක එය දව්‍යාංගනාවක් ද, සිද්ධාංගනාවක් ද, නාගකන්‍යාවක් ද නැතහොත් ගන්ධර්ව අංගනාවක් දැයි සැක කරමින් පුදුමයට පත්වූහ.

(129) දෙනෙ බඹදන් නිරිඳු සතොසින් ගොස්න් දැන්වී
නරනිඳු තා මෙ පුරවෙරෙ පමාරුවනෙක දිස්නේ

අර්ථය: මහජනයා ප්‍රීතියෙන් බ්‍රහ්මදත්ත රජුවෙක ගොස් නරෙන්ද්‍රය ඔබ වහන්සේගේ මේ නගරයෙහි ස්ත්‍රීරත්නයක් දක්නට ඇතැයි දැන්වූහ.

(130) සළ දැරැ අතින් ගොස් සකුස් සතොසින් ඒ නිරිඳු
කිමෙක හෝයි සැකියේ විසිනා කනා රූ දිටි

අර්ථය: නරෙන්ද්‍ර තෙම අතින් දරාගෙන සන්තෝෂයෙන්, විගසින් ගොස් ඒ කිමෙක් දොහෝයි සංකා කරන්නේ, පරීක්ෂා කර බලන්නේ ඒ රත්රන් රූපය දුටුවේය.

(131) හැඟී විසිනත් නැත් සග මත නාතෙලෙ නිරිඳු
මෙ රූ හා අත් බඳනා පමාරුවනෙක් රඳනා

අර්ථය: දිව්‍ය, මනුෂ්‍ය, නාග යන තුන් ලෝකයෙහි ම පරීක්ෂා කළ ද මේ රූපයට සමාන කටහැකි සිත් ගන්නා සුලු ස්ත්‍රී රත්නයක් නැතැයි රජතුමා කල්පනා කෙළේය.

(132) මුදුන් සැදු දු දෙනෙ පා තඹුරුනෙන් එ නිරිඳු
පවතෙ විසිතුරු පස්කැන් සිරින් සවනක රැඳවී

අර්ථය: ඒ රජතුමාගේ පාද පද්මයන් ළඟ වැඳ වැටුණු දූත ජනයා ඒ විචිත්‍ර වූ ප්‍රවෘත්තිය නමැති කර්ණාභරණ ශ්‍රීයෙන් ඔහුගේ කන් සැරසූහ.

(133) නරනිඳු පැසුලු ඉති විලසෙක් නුවන් රසයින්

මේ තෙත් නොහොසළ වීරී සවනත්ති ම විසාහි

අර්ථය: තකදනන්තර ව රජතුමා, ඇසට මෙතරම් ප්‍රිය මනාප විලාසයක් නැතහොත් රුවක් මෙතෙක් දැක වත්, එබන්දක් ගැන අසා වත්, එවැන්නක් අන් ඉන්ද්‍රියයනට ගොදුරු වී වත් නැතැයි කිය.

(134) මහතුන් පින් විසිනක් දුදැනිය යෙන් ලෙවිහී
මෙසේනි අන් තන් හා විසිනාම දක්වා වී

අර්ථය: මහත්මයින්ගේ පින් පරීක්ෂා කොට අවබෝධ කොටගැනීම දුෂ්කරය. මේ නිසා අන්‍ය ස්ථානයන් ද පරීක්ෂා කොට බලවයි කිය.

(135) සදම්නුසා වැ ලෙන් දුනෙ වදන් මගැ
සැරැ ගොසිනොහු නෙ විසා නො දැක අද රු විමසා

අර්ථය: දුකයෝ රජතුමා කීවා වූ ඒ වචනයන්ගෙන් කන් සරහාගෙන, උත්සාවක් සිතින් ගොස්, රූපයක් සොයමින් නොයෙක් දේශයෙහි සංචාරය කොට නොලැබ අවුත්-

(136) නුවනුපුලෙන් උවන් පියුමෙන් මතවරහනන්
වරල් බමරිඑනි අවුල් මහ විල් සදිස් වන්නා

අර්ථය: උත්පල නමැති ඇස් ද, පියුම් නමැති මුහුනු ද, මීමැසි සමූහ නමැති කේශකලාපය ද ඇති උත්තම කාන්තාවන් මෙන් ශෝභමාන වූ විල්වලින් යුක්ත වූ-

(137) පළ හෙළ පවුරු වෙළලෙනි දද රළ පරපුරෙන්
විහිඟුම් ගිගුම්නි පබද දලනිදුහු දක්වන්නා

අර්ථය: ප්‍රකටව පෙනුණු සුදුප්‍රකාර නමැති වෙරළෙන් ද, කොඩි නමැති රළපේළිවලින් ද, නිරන්තරයෙන් පවත්නා මහත් සෝභාවෙන් ද මහා සමුද්‍රය වැනි වූ-

(138) නෙ විසිතුරු රුවනුදුල තරපතර කෙළියෙන්
ඉසිහු සිලිලුළ සියල් රුවනාර දුරලන්නා

අර්ථය: විචිත්‍ර වූ දිලිසෙන්නා වූ නොයෙක් රත්නයන්ගේ රශ්මි රාශිය ඔබමොබ පැතිරීම කරණකොට ගෙන, සෘෂිත්විසින් ජලය සම්පූර්ණයෙන් බොන ලද රත්නාකරය හෙවත් මුහුදු පරදවන ශෝභාවෙන් යුක්ත වූ-

(139) සහස සියල් දෙසෙන් ඔසළ නන් දනබිරිඳුහට
විපුලිසුරු දීමෙන් කප්තුරු ඉසුරු සාහන්නා

අර්ථය: නිරතුරුව සෑම දිසාවකින්ම රැස්වූ අනේක ජනසමූහයාට මහත් සැප සම්පත් දීමෙන් කල්පවාක්ෂයක ඵෙශ්වර්ය උසුලන්නා වූ-

(140) පහ මුදුනේ රුවන් උදුල රත්සක් රිදිසත්
ගිරි රජ ලගන ගිර සද සුවහස්න හඟවන්නා

අර්ථය: මුදුන්හි බදින ලද්දා වූ, මැණික්වලින් බැබළුණා වූ රත්රන් ඡත්‍ර හා රිදිඡත්‍ර කරණකොට ගෙන, වන්ද සුර්යන් ඇලී සිටි විශාල පර්වත ශතසහස්‍ර ප්‍රකා කරන්නා වූ ප්‍රාසාදයන්ගෙන් යුක්ත වූ-

(141) පළ කොකුම තවර රත්පටුදුල මතවරණ
සදපැහැ විදුලේ විදු ගිරි රජ දපුදුලන්නා

අර්ථය: සන්ධ්‍යා ප්‍රභාව හා සමඟ විදුලි ලේඛාවන්ගෙන් අලංකෘත වූ විශාල පර්වතයන්ගේ සාඩම්බරය සුන් කරන්නා වූද, මනාව පෙනෙනසේ කුංකුම තවරන ලද්දා වූද, රත්රන්පටින් දිසිසෙන්නා වූද, මත්තහස්ති රාජයන්ගෙන් යුක්ත වූ-

(142) පනන සහයොග සිඳු සිය හොත සෙමෙර වල්බර

බහසුරු කෙසරු රජ සුවහස් විකුම් ගන්නා

අර්ථය: බබළන්නා වූ ලක්ෂ ගණන් කේසරසිංහ රාජයන්ගේ වික්‍රම දක්වන්නා වූද, පැතීමට පුරුදු කරන ලද්දා වූද, බදින ලද සෙමරවල්ගාවලින් යුක්ත වූද, සිය ගණන් සෙසන්ධව අසුන් ඇති-

(143) පුරයෝනන් බැමසැවිති ලා දිගු නුවන්හී
පියවුරු ගලසැ මද දුතු මුවන් හිද බිඳැ විදුනා

අර්ථය: පුරස්ත්‍රීන්ගේ ඇස්බැම නමැති දුන්නෙහි දික් වූ ඇස් නමැති ඊතල බහා, ඔවුන්ගේ පයෝධර නමැති පර්වත අසල හැසිරෙන්නා වූ සල්ලාල ජනයා නමැති මුවන්ගේ හදවත බිඳීමින් පහර දෙන අනංගයා හැසිරෙන්නා වූ-

(144) දුන් මුවරදද දුම් සුනිල් සර කලබනෙන්
පමාලියසැවිනවිහල් සහදප කදප පානා

අර්ථය: පුදන ලද මකරධ්වජ ධූම නමැති ඉතා නිල් වූ ඊතල කලාපයෙන් ද, ස්ත්‍රීන් නමැති ලතාවාපයන් කරණකොට ගෙන දර්ප සහිත අනංගයාගේ ආයුධ ශාලාව ප්‍රකාශ කරන්නා වූ-

(145) ඉති නුවන් මන විසි ඉකුත් අසිරි
දෙනෙ එ විසිතුර රු ගත් විසල් සගල් නුවර පත්

අර්ථය: එ විවිත්‍ර වූ රූපය රැගෙන යන දූතයෝ මෙලෙසින් බලා හෝ සිතා හෝ වර්ණනා කර හෝ අවසාන කළ නොහැකි පුදුම ඵලවන චේත්වර්යශ්‍රීයෙන් යුත් විශාල වූ සාගල නගරයට පැමිණියාහ.

(146) නන් කුසුම් රජ වුදු රුද කරග පරපුරෙන්
සුනිමලඹරෙ ලෙල ඉඳුසැවි සුවහස්න හඟවන්නා

අර්ථය: (නා නා වර්ණවලින්) යුත් මල් රේඛාවලින් වැසිගත් මහත් රැළපෙළ කරණකොට ගෙන ඉතා නිල්වන් අභසෙහි පැහැපත් දේදුනු ලක්ෂ ගණන් හඟවන්නා වූ-

(147) මුවරදබර වැළහි තරඟවැලනුව බමන්
මිහිවමිය රුදු රන්දම් පුළුකුළෙ රදනා වන්

අර්ථය: පොළෝ කාන්තාවගේ පළල් වූ උකුළෙහි බබළන්නා වූ මහත් මේඛලා දාමයක් සේ පෙනෙන්නා වූ (ගං) තීරයෙහි රළ පන්තියට අනුව පාවෙන්නා වූ මල්රේඛාවලින් යුක්ත වූ-

(148) වැළැ වතළ ලෙල සුල කළ රනහසවැලන් මත
සහවිදු සුනිල් මේරජ සිරින් නුවන් වුලුඹුනා

අර්ථය: (ගං) ඉවුරෙහි හැසුරුණා වූ ලීලෝපේත වූ ශෝභසම්පන්න වූ මත්වූ ස්වර්ණභංසාවලින් නමැති විදුලිරේඛා සහිත වූ ඉතා නිල්වන් වූ වැහිවලාකුළක සිරියාවෙන් ඇස් පැහැරගන්නා වූ-

(149) සහ ගුම් බිඟුවල මල් දමුදුල වෙන් බඳ
වන් දෙපස්හි කුල්නා හසවැල නුවන් බඳනා

අර්ථය: ගං ඉවුරු දෙකේ නාදදෙමින් හැසුරුනා වූ භංසාවලින් කරණකොට ගෙන, නාද කරන්නා වූ මීමැස්සන්ගෙන් ගැවසී ගත්තා වූ මල්මාලාවෙන් උජ්වලිත වූ විෂ්ණුහුගේ ඉඟටිය ආකාරයෙන් ඇස් ඇද ගන්නා වූ-

(150) පිරිළි රළපෙළ වැළැ දලනිඳු උපුල් සත්
දවන දලකඳනෙන් රුදු මිණි නිල්යටෙව් තෙවුනා

අර්ථය: ගලා බසින්නා වූ ජලස්කන්ධ නිසා, වෙරළෙහි රළ පන්ති නමැති රැළි ඇති මහා සමුද්‍රය නමැති ඉන්ද්‍රනීල මාණිකාමය කුඩයෙහි, නිල්මැණික්වලින් සාදන ලද මිටක්මෙන් රැස්පමානවන්නා වූ-

(151) සඳහ නිති තන කොකුම් දෝ පින් පියවුරන්
තහන වහන ගුරු තවර බජනිඳු නිල්තලා වන්

අර්ථය: පූර්ණ පයෝධරාවන්ගේ පයෝධරවලින් සේදී ගියා වූ කුංකුමයෙන් සැම
වේලේ ම සැරසී ගැන්ම හේතු කොට ගෙන, නිරතුරු ව ම රත්සුණු
(සිවංගුරු) යෙන් යුක්ත වූ ඉඳුනිල්මිණි තැනිතලාවක් වැනි වූ-

(152) දෙපස්හි දිස්නා විමල් පුලින් යුවල දල
බජන ගිරිරජ ගජ රුදු රළ රැළිනුදුල සොඬ වන්

අර්ථය: දෙගංකිරයෙහි පෙනෙන පිරිසිදු වූ වැලිතලා නමැති දළ දෙකකින්
හොඬනා වූ, පර්වත රාජ නමැති ඇතාගේ රළ නමැති රැළිවලින් ජීවලිත
වූ සොඬය වැනි වූ-

(153) ඉති සිරිසර ගඟ වැළහි වැළඹුණු වූ තබා
නුවනබරණ කනා රූ පිළි එවුහු රූ හරණෝ

අර්ථය: මෙලෙසින් අතිශයින් මනෝරමය වූ ගං ඉවුරේ ඇසට ආහරණයක් වැනි වූ
රත්රන් රූපය තබා, ඒ රැගෙන ගිය බ්‍රාහ්මණයෝ සැඟවී බලා සිටියාහුය.

(154) මිහිවමියට බරණ නුවන් සර රැසෙක් ලක්
අනත වන දෙවියන් තෙත් කුමුදුන් ලද අමාවිල්

අර්ථය: (මේ රූපය) මහිකාන්තාව, (පොළොව කාන්තාවට) ආහරණයක් විය.
(මිනිසුන්ගේ) ඇස් නමැති ඊතල රාශියට එකම ඉලක්කයක් විය. අනන්ත
වූ වනදේවතාවන්ගේ ඇස් නමැති කෞමුදයන් (සුදුපුල්) ගැලී ගිය අමාත
තටාකයකි.

(155) වන දෙවියන් නුවන්මිණි සඳකතට සඳලේ
ගී වූ සිත් මියුරුනට නවමේ රජ වජඹනා

අර්ථය: වන දේවතාවන්ගේ ඇස් නමැති වන්දුකාන්ති පාෂාණයට වන්දුලේඛාවක්
මෙන් විය. සිත් නමැති මොනරුන්ට (අහසෙහි) විද්‍යාමාන වූ අලුත්
වැහිවලාකුළු මෙන් විය.

(156) එ රූ සරාසඳ පැහැයී මෙ ද වනගුවන්
පෙබයී හා වනමුරුන් මෙනෙ සොම්නස් කුමුදු විල්

අර්ථය: ශරත් කල්හී, වන්දුයා වැනි වූ ඒ රූපය වනාන්තරය නමැති ආකාශය
ප්‍රභාසම්පන්න කළා පමණක් නොව, වන දේවතාවුන්ගේ සිත්වල
සන්තෝෂය නමැති කුමුදුවිල් ද ප්‍රබෝධවත් කෙළේ ද විය.

(157) වසඹරෙසෙ නිමියතෙක් යම් පිළිබඳ දැහී
පෙලෙකැත් නම් මෙම හා වෙසෙසෙම් නොයි සැමැමෙන්

අර්ථය: මේ උපන්තා වූ ජාතියෙහි යම් එලයක් වේ නම්, ප්‍රේම රසයෙහි එකම
කෙළවරක් වේ ද, එය නම්, මේ කාන්තාව හා සමඟ සමාගමශ්‍රීයෙන්ම
ඇති වන විශේෂය නොවන්නේ ද?

(158) ළඟා නිගා ඇර දුන් එ රූ දෙවසරන් වරන්
මනදොළ රහස් දෙවිපුත් ගෙණේ හඟවන පැටියේ

අර්ථය: උකුම් දිව්‍ය කාන්තාවන් ඉදිරියෙහි තැබුවහොත් ඔවුන්ට පවා නිග්‍රහගෙන
දෙන්නා වූ ඒ රූපයට, දිව්‍යපුත්‍ර සමූහයා තම සිත්වල සැඟවුණු ආශාව
ප්‍රකාශ කිරීමට පටන් ගත්තේය.

(159) වනදෙවි දු ලියෝ පියන් ඉහිලස විදියෝ
පිළිපන් දරුණු දළසෝ දලනිඳු නො නොකිම්දියෝ

අර්ථය: (මෙ හේතුවෙන්) තම ප්‍රියවල්ලභයන්ගේ ප්‍රේමයෙහි සිටීලභාවයට ගොදුරු
වූ වන දේවතාවියෝ තමන්ට පැමිණියා වූ දරුණු වූ මහත් ශෝකය නමැති
මුහුදෙහි ගිලුණාහුය (නොගිලුණාහු නොවූහ.)

(160) මෙ ලු විසඹ රස නම් මේ ලු නුරාරස නම්
මේ ලු පුරුදු ගුණ සබා පිළි මෙලු නෙවෙන් දිව්බා

අර්ථය: විග්‍රහ (ප්‍රේම) රසනම් මේ වන්නේල. අනුරාග රසය මේ වන්නේල. නියම පුරුදු ගුණය ද මෙයම වන්නේල. තවද නව භාග්‍යමත් ජීවිතය මෙයම වන්නේ වෙයි.

(161) හිද වුදු අප සෙරෙනා සෙතේ මෙ මත් හා වී
ගියෝ ද අන් තැන් දැහැ මන තෙත් සවන් හිමියන්

අර්ථය: බොහෝ කාලයක් අප හදවත් තුළ පැවතුණා වූ ප්‍රේමය මේ මාත්‍රයක් වී ද? අප හිමියන්ගේ ඇස්, කන්, සිත් ඔවුන් හැර අනික් තැනකට ගියේ ද?

(162) ඉන් පියන් පියනතුරේ වක පණවියගුරන්
සෝ වුදු කුදු කලක් එක් පිරිපත් නැතදෙතෙර පත්

අර්ථය: මේ ආකාරයෙන් ශෝකයෙන් පීඩිත වූ කාන්තාවන් හා වල්ලභයන් අතර ප්‍රේමකලභයන් ඇති වන කල්හී, එක් කුදු ස්ත්‍රියක් හිරිහැරයක් නොමැතිව ගංතීරයට පැමිණියේය.

(163) පැහැරැ මොළොක් තිනේ රූ දිසි විසල් කොපුල් බිත්
විලස කළ රහු එකෙණේ ගහණොත වැ සුපුන් සඳ

අර්ථය: ඒ පෙනුණා වූ රූපයෙහි විශාල කම්මුල නමැති බිත්තියට මොළොක් වූ අතින් පහරක් දී ඒ ක්ෂණයෙහි රාහුගේ ග්‍රහණයට පත්වූ සම්පූර්ණ වන්ද්‍රයාගේ විලාසයක් දැක්වූවය.

(164) හැඟැ තම අතැ වෙයිත් මැ තද කනා රූ බැව්
නුළුමු මා දු රූ විලසින් තෙත් බිසෙස්වා

අර්ථය: තමාගේ අතේ වේදනාව නිසාම එය ඝන රත්රන් රූපයක් බව දැනගෙන, 'මාගේ දුඛයේ රූපශ්‍රීයෙන් තේත්‍රයන් පිණවා මම රැවටුණෙමි' යි කීවය.

(165) කිණිහිරි සපු දුනුකෙ රදගරා වරා මල්
පිළි සුඹුනා බමරකල් ගී නෙළියෙම් යෙහෙළියෙනි

අර්ථය: 'යෙහෙළියෙනි! කණිකාර, වම්පක, කේතකී මල්වලින් රොන්ගෙන නැවත වරාමල් කරා යන මීමැසි ධේනුවකමෙන් මම රැවටුණෙමි.'

(166) බණන ඉති වන දෙවිපුන් ගණ සිත්හී නුරා
වියගුරු ඔවුන් වමියන් දැහැ සන්හුන් සමාහී

අර්ථය: (කුදු ස්ත්‍රිය) මෙසේ කී කල්හී, වන දේවතා සමූහය (කාන්තා රුව කෙරෙහි) තම සිත්හි වූ අනුරාගය ද, වන දේවතා කාන්තාවන් ප්‍රේම කලභයන් ද අත්හැර දමා සන්සුන් වූ ඉක්බිති-

(167) පැනී පැනී සේ එතෙර පුල් මහ සරා
යුහු වැ ඇ හමුවට දෙනෙ දු සසොම්නස් ලෙන්

අර්ථය: පිපාසා ඇති කෙනෙකු පිපුණාවූ මලින් ශෝභන වූ මහත් විලකට බසින පරිද්දෙන්, මහත් සේ සන්තෝෂයට පත් සිතීන් යුක්තව දූතජනයා වහා ඇය ඉදිරියෙහි පෙනී සිට.

(168) ගරහා මේ සමාසිසි මඬලෙ සිත්තම් සේ
විතර කළ තොප සඳවත් පිය බසිනි හො කෙනම් වී

අර්ථය: මේ රූපයට නිග්‍රහ කරමින් ශරත් වන්දු මණ්ඩලයෙහි සිත්තම් කරන්නා සේ ප්‍රිය වචනයෙන් තොප විස්තර කළ ඒ වන්ද්‍රයා වැනි මුහුණක් ඇති තැනැත්තිය කවරක් දැයි ඇසූහ.

(169) එ තෙපලසා කුදු වියු සසලේ වන වූ
නිසයුරු වන් සසර සර පබවත මුය තෙමුයේ

අර්ථය: ඒ වචනය අසා කුඳු ස්ත්‍රිය, සංසාරයෙහි සාරය වූ පබාවතියගේ සස ලපින් තොර සඳු වැනි වූ මුහුණ වර්ණනා කළාය.

(170) දූ දෙනෙ කුටු හෝ පිළිවිත් පිළි කවර වි පබවන නමින් මැ දනා සවන් මන නෙත් හදනා

අර්ථය: දූත ජනයා සතුටුව, පබාවතී යන නමින්ම මිනිසුන්ගේ සිත් ඇස් හා කන් ඇදගන්නා වූ ඒ කාන්තාව කවරකු දැයි නැවත විචාලෝය.

(171) මදිඳුහු දූ රජකුල අඹරේ වජඹනා කලා සිරිපත් සඳ මෙන් පෙබයු සිත් කුමුදු විල්

අර්ථය: රාජවංශ නමැති අභසෙහි රඤ්ජමාන වන්නා වූද, කලා ශ්‍රීයෙන් පරිපූර්ණ වූද, සිත් නමැති කුමුදු පුබුදු වන්නා වූ වන්දයා වැනි වූද, මදු (මදු) රජුගේ දුව යයි (කීවාය).

(172) ඉති වදන් මනහර පුත් සසක් වැජඹමෙන් උද ලද කුරු මුහුදු හී රිසි දොළ රළ පරපුරෙන්

අර්ථය: මේ මනෝහර වූ වචන නමැති පූර්ණ වන්දයා වැජඹීමෙන් ඔදවැඩී ගිය සිත් නමැති කිරි මුහුදෙහි ගැලී, දැඩි ආශාව නමැති රළපෙළිත්.

(173) යතෙමිනි මෙන් ගොස් දෙනේ ඒ සඳවිගුහු දසුන් තෙර පතුයෙ ඔකාවස් නිරිඳු පියදු සෙ කී

අර්ථය: ඒ දූතජනයා, ඉදිරියට තල්ලු කරනු ලබන්නවුන් මෙන් ගොස්, වන්දයාට අනුරූප වූ දේහශ්‍රීයෙන් යුක්ත වූ ඒ නරේන්ද්‍රයාගේ දර්ශනය නමැති (ගං) තෙරට පැමිණ, තමන් ඔකාවස් රජු විසින් එවන ලද පරිදි කියා සිටියෝය.

(174) රුදැසි ඉති විමසාන දු රැසාන සෙරෙන් සැර නන් විසාන විලස් වෙසෙසාන මේ කළ සග

අර්ථය: රූපශ්‍රීයෙන් යුක්ත කාන්තාවක සොයනු පිණිස දූත පිරිස බොහෝ කාලයක් නොයෙක් රටවල සංචාරය කළ අයුරු විස්තර කළ සර්ගයයි.

සතර වෙනි සර්ගය

(175) එතර විතර සැදුමිනි මද සිනා ගත් වන් සියනගැ මුතුචැල සිරින් සුදම් සබයට සොබනා

අර්ථය: එකල්හී, සර්වාලංකාරයෙන් සරසන ලද (වැටුම් මඩුවෙහි) පියසි අග මුතුචැල්වල සිරියාව කෙසේ දැයි කිවහොත්, එය, ශෝභාවාන වූ සුධර්මා නම් දිව්‍ය සභවාට අවඥා කිරීම පිණිස මද සිනා ගත්තාක් වැනි විය.

(176) හැනී සොම් සියුරු සිලිලාර උඩු නැඟි වන් පළ කැල්මෙනවල විසින් රුවන් සියන් වජඹනා

අර්ථය: සෞම්‍ය වූ සතර සාගරයන්ම මිශ්‍ර වී උඩට නැගුණාක් මෙන් පැතුරුණු කාන්තියෙන් ගැවසිගත් විචිත්‍ර රත්නමය පියසිවලින් බබළන්නාවූ-

(177) පහා සිරිවමිය කොකුමෙනද පින් පියවුරෙවි පැහැසර සොම් පියුම්‍රා මිණි වැණිනි නෙත් බදනා

අර්ථය: ප්‍රාසාද නමැති ශ්‍රීකාන්තාවගේ, කොකුම් ආලේප කරන ලද පීනපයෝධරයන් වැනි වූ, ප්‍රභාසම්පන්න වූ, සෞම්‍ය වූ, පද්මරාග මැණික්වලින් සාදන ලද කොත් කැරලි කරණාකොට ගෙන ඇස් ඇදගන්නා වූ-

(178) ඇත රුසිරු විසින් රුවන් ගන ඒනි මුමු තෝරුවන් දහර වන් සුවහස් ටැම් වජඹනා

අර්ථය: විත්තාකර්ෂණය වූ විචිත්‍ර වූ රුවන් වැහි වලාකුළක් ඇතහොත් එයින් ඇද හැලෙන වූ රුවන් ජලධාරාවන් වැනි වූ සතමඟ ලක්ෂ ගණනින් බැබළෙන වූ-

(179) බජන විමන් පිළිඹුනි ඉඳුනිල්මිණිතෙලෙ
බුන දෙරණ උවිඳු නා විමන් සිය සිරි පානා

අර්ථය: ඉන්දුනිල මාණික්‍යයෙන් කරන ලද බිමෙහි පිළිබිඹු වී තිබුණ ප්‍රාසාදයන්ගේ ඡායාවන් කරණකොට ගෙන, විෂ්ණු දිව්‍ය රාජයා විසින් පොළොව පැළෑ කල්හී, (පෙනුණා වූ) සිය ගණන් නාග විමානයන්ගේ ශෝභාව පළ කරන්නා වූ-

(180) අසෙනිය මල් තරු විමලිඳුනිල් මිණි තලා
ගුවනත් සිහසන සරා සිසිබිඹු සොම් මමන්නා

අර්ථය: උපහාර (අර්චනීය) කුසුම් නමැති තාරකාවන්ගෙන් ගහණ වූ බන්දුනිල මැණික් භූමිය නමැති අහසෙහි සිංහාසනය නමැති ශරත්චන්ද්‍ර මණ්ඩලයෙන් වැහෙන්නා වූ සෞම්‍ය කාන්තියෙන් යුක්ත වූ-

(181) සුදම් විමනට නිගාය දනන් මන දගාය
සමඟ රුසිරඟ ලගාය නරගාය සැදි රඟබිම්

අර්ථය: මිනිසුන්ගේ සිත් බැඳ ගන්නා වූද, සුධර්මා නම් දිව්‍ය සභාවට නින්දාගෙන දෙන්නා වූද, අනංගයා සමඟ හැසුරුණු රුමන් කාන්තාවන්ගෙන් සැදිගත්තා වූද, නෘත්‍ය ශාලාවක් වැනි වූ-

(182) ඉනි පුර සයුරොද ගිත් පින් පිඬෙව් ඉමහත්
මුළු ලෝ සවිසුරුසුමු රසිනු වැටුම් මඬුයේ

අර්ථය: මෙසේ පුර නමැති සාගරය උදම් වූවාක් වැනි වූ, එක්රැස් වූ මහත් පින්පිඬක් වැනි වූ, මුළු ලෝකයේම සකල ඓශ්වර්යයට භාජනයක් වැනි වූ, සියලුම සිතූම් පැතුම්වලට අනුකූල වූ වැඩහිදිනා ශාලාවෙහි-

(183) පැසුළු තමා රජදහම්සිරි ගත් ගත් වන්
නරවිරු සුදගරා ගත් සිසිබිඹු සොම් මමන්නා

අර්ථය: පසුව, විලෙවුන් ආලේප කරන ලද ශරීරය කරණ කොට ගෙන තමන් පිළිපදින්නා වූ රාජධර්මයන් මුර්තිමත්වූ සැටියක් දක්වන්නා වූද, සෞම්‍යාභාවය වගුරු වන්නා වූ වන්ද්‍ර මණ්ඩලයක් බඳු වූද නරවිරයා-

(184) විසින් සව් බරණ මෙරජනවල තුනු සිරිත්
පරයා නන් රුවන් රැස් විහිදි රුසිරු දැගුම් මෙර

අර්ථය: පැළඳගත්තා වූ විසිතුරු වූ ආහරණ සියල්ලෙහි රශ්මිරාශිය විසිරුණාක් වැනි ශරීර ශෝභාව කරණ කොට ගෙන, අනේක රත්නයන්ගේ රශ්මි විහිදීමෙන් ජීවලිත වූ ජංගම මේරුපර්වතයේ විලාසය පරදවන්නා වූ-

(185) දිය සරණ ඒ නරවරණ සදරණ රණ දිනු
සහසැස් පඬුසල හුනෙව් සහසා සිහසන සැදි

අර්ථය: ලෝකයාට පිහිටාධාර වූද, දරුණු යුද්ධ ජයගත්තා වූද, ඒ නරවිරයා, පාණ්ඩුකම්බල ශෛලාසනයෙහි හුන්නා වූ ශක්‍රයාගේ ආකාරය දක්වමින් සැණෙකින් සිංහාසනයෙහි වැඩහිදි එය සැරසිහ.

(186) දන දද දෙ වදන් රළ ගොස් අවි අමින් මින්
බමක රජසබ මුහුදු නරනිඳු ඉඳු වජඹමෙන්

අර්ථය: බ්‍රාහ්මණ ජනයා දෙන්නා වූ (යෙහෙන්) ජීවත් වේවා යන (ආශිර්වාද) වචන නමැති රළ සෝභාවෙන් ද ආයුධ නමැති මත්සාරාශීන්ගෙන් ද යුක්ත වූ රාජසභාව නමැති මුහුදු, රජතුමා නමැති වන්දයා විසින් බැබළීම (වන්දයා විජාමිභිමානවීම) හේතු කොටගෙන උද්දාම විය.

(187) විමලිඳු නිල් බමර කිරුළුවල විලැ රඳනා
පුදක පුදක රජ මුළු මුහුලැදිලි තඹර වෙනෙන්

අර්ථය: පිරිසිඳු වූ ඉන්දනිල මාණිකාය නමැති මීමැස්සන් ගැවසී ගන්නා වූ, (රැස්ව සිටි) රාජ පිරිසගේ ඔටුණු නමැති විලෙහි රැක්වීමාන වූ, (නමස්කාර පිණිස ඔවුන් විසින්) නගන ලද අත් නමැති නෙළුම්මලින් රජතුමා පුදන කල්හී-

(188) නො පෑ පොපි නුවන් සල සේ සෙමෙර වල් ගත්
බලතොහු ම වරගනන් සුරකල්න හඟවත් වත්

අර්ථය: සැලෙන්නා වූ සුදු සෙමරවල්ගා ගත් උතුම් කාන්තාවන් සිය ඇසි පිය නාගසාම රජු දෙස බලා සිටින විට ඔවුන්ගේ මුහුණු දිව්‍යාංගනාවන්ගේ මුහුණු හා සමාන වන කල්හී-

(189) යුවරජ රජ ඇමති බල විජ් වැදිසුතන් කැන්
තමා සිය තැන් පත් වත් සකොබ විසුදම් සයුරෙව්

අර්ථය: රජවරුන්, යුවරජවරුන්, ඇමතිවරුන් හා හටයන්ද, බ්‍රාහ්මණයින් හා වන්දිපුත්‍ර සමූහයා ද තමතමන්ගේ අසුන්වලට පැමිණෙන කල්හී, සභාව, උද්දාම වූ සාගරය මෙන් කලබල (සඹික්ෂේයහ) සහිත විය.

(190) පසඟ ගඳෙව් වතෙව සිහස්නට සොළොස් අත්
සඅඟ උවඟ ඕමින ලියනු නැටුම් වත් වත්

අර්ථය: පංචාංගික කුර්වනාදය පවත්වනු ලබන විට සිංහාසනයට රියන් 16 ක් පමණ ඇතින් කාන්තාවන් අංගෝපාංග සහිත ලයාන්විත නැටුම් පවත්වන කල්හී-

(191) විඳෑ තනවා ඉස් සුර ඉඳු ගඳෙව් මෙවන් වී
හඟවමින් සබ සියල් තලනු වැ අසුරු දෙත් දෙත්

අර්ථය: මුළු සභාවම, හිස් සොලවමින්, ශක්‍රදේවෙන්ද්‍රයාගේ සංගීය මෙබඳු වී යයි යන අදහසක් හඟවමින්, තාලයට අනුව අසුරුසන් දෙමින් (රස) විඳින කල්හී-

(192) මා පියන් පියෙදු දු දනනද හිමියා
සීදොරහි රැදියා බැව් පිළිහැරි එතර දැක්වූ

අර්ථය: ස්වාමියාගේ දෙමව්පියන් විසින් එවන ලද දූත ජනයා අවුත් (ආස්ථාන මණ්ඩපයෙහි) දොරකඩ සිටින බව ඒ මොහොතෙහි ද්වාර පාලිකාව (පණ්ඩුඩකාරිය) අවුත් දැන්වූවාය.

(193) බෙජෙමිනි හිඟි නිරිඳු පිළිහැරි කැදෙමිනෙ දනන්
රෑ දැක්වූ මහ සෙබෙ විසිතුරු අලෙවිරු වත්

අර්ථය: නරේන්ද්‍රයාගේ අදහසට අනුව ඒ පණ්ඩුඩකාරිය, දූතජනයා කැඳවා, අදින ලද විවික්‍රයක් හා සමාන වූ සභාව ඉදිරියෙහි ඒ රූපය ගෙනහැර දැක්වූවාය.

(194) වහන නොවත් වැ මෙන් බර රිසි දොළ දු රැස්
නැමි නැමැ නිරිඳු නෙත්මිණි ලදිනෙකෙක් මේ වී

අර්ථය: දූත සමූහයා තම දැඩි ආශාව නමැති බර උසුලා සිටීමට අපොහොසත් වූවාක් මෙන් නැමි රජුට නමස්කාර කළ කල්හී, රජුගේ බැලුම්ලත් (බැල්මෙන් ආරාධනා ලැබූ) එක් දූතයෙක් මෙසේ කීය.

(195) නරනිඳු ඔකාවස් පරපුරු කැත් කුලට කොත්
යස තෙද සොමි නුවණ ඇ ගුණ ඇවිලගත් ගත් වත්

අර්ථය: උතුම් නරේන්ද්‍රයා! ඉක්ෂ්වාකු පරම්පරාවෙහි ක්ෂත්‍රිය කුලයට කොතක් වැනි වූ, යශස්, සෞම්‍යතා, නුවණ ආදී ගුණාංගයන්ගෙන් හෙබි මූර්තියක් වැනි වූ.

(196) මිහිකත පැලඳි නේ නරනිඳු රුවන් මල්හි
නා මිණි තන් රැඳියේ කුසවිරු මිණි පැලඳියෙන්

අර්ථය: මහිකාන්තාව පැලඳියා වූ, නොයෙක් රජවරුන් නමැති මැණික් මාලයෙහි
අග්‍රස්ථානය බැබළුවේ කුසරජ නමැති අග්‍රමාණිකාය පැලඳි නිසාය.

(197) යඳි දනනදහස පිරු කුසරජ කප් රුක්
ලියකැතහොත් වලඳනා වෙසෙසින් ම වේ රඳනා

අර්ථය: යාවක මිනිසුන්ගේ අදහස් මුදුන් පමුණුවන්නා වූ, කුසරාජයා නමැති
කල්පවාක්ෂය වැලඳගන්නා වූ කාන්තා නමැති ලතාවක් ඇතහොත් (ඒ
වාක්ෂය) විශේෂයෙන් ම ශෝභමාන වන්නේය.

(198) එහෙයිනොහු ගුරුවිරු කා දුසඳ පුවත්තෙන්
සවනන සදා කුටු ලෙන් පියෙදු අප නරපවර

අර්ථය: උකුම් නරේන්ද්‍රයා! මේ නිසා ඒ කුසරාජයාගේ ශ්‍රේෂ්ඨ දෙමව්පියෝ නුඹ
වහන්සේගේ දුවණියන් පිළිබඳ ආරංචිය කන් සරසාගෙන මහත් ප්‍රීතියෙන්
අප එවූහ.

(199) ම දු ඒ සඳු රොහිණිය මෙන් නොවෙන් වූ නම්
සවනන නෙත මන තමා සැණකෙළියෙ පා බඳනේ

අර්ථය: මාගේ දුවණිය, රජකුමා නමැති වන්දියා හා රෝහිණි කාරකාවමෙන් වෙන්
නොවන්නී නම් මාගේ සිතක, කණක්, නෙතක්, සැණකෙළි සිරි විඳීමේ
ප්‍රමුඛ ස්ථානය ලබන්නේ වෙයි.

(200) කැත කුල කොත ගත නුවනන ම දු සඳලේ
වත රිසිනු එකසා කෙසා කුටු නම් නොබෙජම්

අර්ථය: ලෝකයාගේ ඇස් ඇදගන්නා වූ මාගේ දුවණිය නමැති වන්දලේඛාව,
ක්ෂත්‍රිය කුලයව කොතක් වැනි වූ ඒ කුසරාජයාගේ සිත් ගතහොත් මම
කුමන ප්‍රීතියක් නම් භුක්ති නොවිඳීම ද?

(202) ඉති පිරිමදිම් නැත්ලෙන් නරනිඳු මේ වී
පිළිසෙවු කල් නකත් මුත් පිවිතුරුනු ඒ බමණෙන්

අර්ථය: (මදු) රජකුමා ඒ අයුරින් සිතමින් මෙසේ කීය: 'බමුණෙනි, මේ ප්‍රවාත්තිය
ඇත්තෙන්ම යහපත්ය. (මේ කටයුත්තට) බාධාවක් වෙතොත් සුබ නැකතක්
පමණි.

(202) ඉතිදු හොතින් පසක් කැරැ පබවකුන් එ විලස්
සිමියෙත හොත පුවත්තෙන් කුසා සවනන රඳවා

අර්ථය: එසේ වුවද, ප්‍රභාවතීන්ගේ රූපශ්‍රීය ප්‍රකාශයෙන් දැක, එය අභිප්‍රායානුකූල
වුවහොත්, ඒ ආරංචියෙන් කුසරජුගේ කන් සරස වූ.

(203) නරනිඳු ඉති කියා පබවකසඳ කැඳෙනු වස්
පිළිහැරියක උවන් පුල් පියුමට වුහුටු නෙත්බිඟු

අර්ථය: (මදු) රජ මෙසේ කියා ප්‍රභාවතී වන්දිකාව කැඳවීම පිණිස
පණිවුඩකාරියකගේ පිපුණු පියුම නමැති මුහුණට සිය ඇස් නමැති
මීමැස්සන් යැවීය.

(204) කලහසුනමෙ පිළිබඳ කැරැ මදසල හෝ ගමන්
ගොසින් කැඳු පබවක් සිරි පෑ කප්ලියෙ දැගුම්

අර්ථය: ඕ තොමෝ හෙමිහිට යන හැඩ ගමන් විලාසය කලහංසයන් වෙතම පවරා,
වහා ගොස් ප්‍රභාවතීය කැඳවුවාය. (ශාලාවට පැමිණෙන්නා වූ) ප්‍රභාවතී
තොමෝ ගමන්ගත් කල්පවාක්ෂයක සිරියාව ප්‍රකාශ කළාය.

(205) පියවුරු බරුසුලා නොසැහෙව් මෙවුල්නි දුවන්

එ දෙබරින් යුවල දඟ නුරුඳවිනි ගුගුරන වන්

අර්ථය: පයෝධරයන්ගේ බර උසුලා එය නොඉවසිය හැකිව උකුළ, මේඛලා නාදයේ ව්‍යාජනයෙන් ද ඒ දෙකින්ම බරනිසා කෙණ්ඩා දෙක පාසලඹෙහි නාදයේ ව්‍යාජයෙන් ද හඬන්නාක් වැනි විය.

(206) නිය රැසිනුනග යස තුනු කෙසර රැජිනුදහස්
තෙද ලවනත අතලෙන් සර රැස් වහස් බැල්මෙන්

අර්ථය: නියවල රශ්මිය කරණ කොට ගෙන අනංගයාගේ යශස ද, ශරීරයෙහි ලෝම කරණ කොට ගෙන ඔහුගේ කෝපය ද, (උඩගුනාවද) තොල් හා අත්තලයන් කරණ කොට ගෙන ඔහුගේ තේජස ද, මදසිනා මුසු අපහස සහගත බැල්මෙන් ඔහුගේ ඊතල රාශීන් ද ගෙනහැර පෑවය.

(207) සිරි පැ නනබරණින් සැදි දිගසුන් මැදහී
සහතර තරුවැලන් කැන් සරා සිසිලේ කියලු

අර්ථය: නානා ආහරණයන්ගෙන් සැරසුණා වූ ස්ත්‍රීන් මධ්‍යයෙහි (සිටි) යථෝක්ත ශ්‍රීයෙන් යුක්ත වූ ප්‍රභාවතිය, කාන්තිමත් තාරකාපන්තින් මධ්‍යයෙහි බැබළුණ ශරත්වන්දුලේඛා ශ්‍රීය ගෙනහැර පෑවය.

(208) බැම ලියසැවි සවන් පස නුවනත සරනෙන්
නරඟ විසල් අවිහල් සිරි ඉසිලු තුනුසිරින්

අර්ථය: ඇස්බැම නමැති ලතාවාපයෙන් ද, කන් නමැති පුඬුවෙන් ද, ඇස් නමැති ඊයෙන් දැයි වශයෙන් ශරීරශ්‍රීයෙන් අනංගයාගේ විශාල වූ ආයුධ ශාලාවෙහි ශෝභාව ඉසිලුවය.

(209) වැළඹිඹු වන් ලවන් කිසලත තඹුරු පල්ලෙන්
පබළුකුළ තුරු සයුරේ හළ දප් ඇය පැහෙන් හෙමි

අර්ථය: ඉඳුණු බිඹුපල වැනි තොල්වලින් ද, ලාදලු වැනි අත්වලින් ද, රත් නෙලුම් වැනි වූ පාදයන්ගෙන් ද, රත්වන් පැහැයෙන් යුත් ශරීරශ්‍රීයෙන් ද, පබළු ඉසිරි තිබුණ උත්තර සාගරෙහි උදාරත්වය දුරු කළය.

(210) වසා කුඹු තුරුසළු ලුවර රසමෙණ නිරිඳු මෙර
සබ සයුරනත කන්දර තුනුනැව් ගත් නුවන්තොට

අර්ථය: වසාරොද නමැති කුඹුගසක් ඇති, උතුරුසළු නමැති රුවල් ඇති, අනංගයා නමැති කප්පිත්තා ඇති, පබාවතී නමැති නැව ශාංගාරාදී රස නමැති මැණික්වලින් ගැවසිගන්නා වූද, රජු නමැති මේරුවෙන් යුක්ත වූද, සභාව නමැති සාගරයෙහි (සිටි පිරිසෙහි) ඇස් නමැති තොටට පැමිණියය.

(212) නේ දනන් නුවන් පැහැරප් යොන් දහස්නෙන්
ඇයෙමිනි මෙන් සබ වන් තුනුකැලුමලු කැඳ විමන්

අර්ථය: (ප්‍රභාවතිය) අනේක ජනයාගේ ඇස්වල ප්‍රභාරශ්මි නමැති රැහැන් දහස් ගණනාවකින් අදිනු ලබන්නියක මෙන් ශරීරයෙහි කාන්තියෙන් ප්‍රාසාදය ආලෝක කරමින් සභාගැබට ඇතුළු වූවය.

(212) නරනිඳු බැලුම් බිසෙව් තෝ දෝ අතිනුකහා
ගෙන මුදුනෙනුසුලා මෙන් පලන් මුහුලත් තඹරන්

අර්ථය: (නමස්කාරය පිණිස) දොහොත් නමැති මුකුලිත වූ තෙළුම් හිසමත තබාගත් පබාවතිය, රජුගේ බැල්ම නමැති අභිෂේක ජලය දෝතින් ගෙන හිස මුදුණෙන් උසුලා ගත් විට මෙන් (නමස්කාර කිරීම පිණිස) එය.

(213) නරනිඳුහු ඉංගෙන් සෙමෙනද නැසී පසැහී
විලස කළ ළඟ කප්තුරු මද ලෙල හෙමිලිය කලබ

අර්ථය: (ප්‍රභාවතිය) රජුගේ කැමැත්ත පරිදි සෙමින් අවුත් නොපෙනෙන ලෙස මුවා වී පාර්ශවයෙක්හි සිට, කල්පවාක්ෂ අසල වූ මදක් ලෙලදුන් රත්රන් ලතා කලාපයක ශෝභාව දැක්වූවාය.

(214) දූ දෙනේ තෙත් කැටු වැජඹී පිළිබිඹු මුඬුනෙන්
ඇසපියෙනෙව් වහන්නා යහදසන ළය වොලො ගත්

අර්ථය: දූත ජනයා (තම) ඇස් නමැති කැටපතෙහි පෙනුණාවූ ඡායාව නමැති යෂ්ටියෙන් (රුකුලින්) ඇස්පිහාටු ඔසවාගෙන සිටින්නවුන් මෙන් හෘදයෙන් (සිතින්) ප්‍රියදර්ශනයගේ (රූපශ්‍රීය) කිසිවකු නොදැනම සොරෙන් දැක ගත්තේය. කිසිවකු නොදැනම (සොරෙන්) ගත්තා.

(215) රිසි සේ අයා බොත දෙනෙ නිල්තෙන් පෙනෙල ලා
රූ සයුරිය ලොමුදෙහෙන් කුනුහි විසල් විලස් පෑ

අර්ථය: දූතජනයා තම නිල්වූ ඇස් නමැති නළ බහා සිත් පරිදි ඇයගේ රූපසාගරය ඇද බොන කල්හී, රෝමෝද් ගමය කරණ කොට ගෙන (ඔවුන්ගේ) සිරුරු මහත් වුවාක් මෙන් පෙනිණ.

(216) නොසේ ළඟුව හොත් මොවුනබියෙස් කනා රූ
වහස් කෙසා හෝ වී හැඟී එක් දූයෙක් මේ වී

අර්ථය: යම් ලෙසකින් රත්රුව මේ කාන්තාවගේ ඉදිරියට ගෙනාවහොත් (එයට වන) අපහාසය කෙතරම් වේදැයි සිතූ එක් දූතයෙක් මෙසේ කීය.

(217) අද මද දැමඟුල් බිසෙව් වසඹ රජහට
නුවනත සිත් සැණ සෙමේ සිරි ලද රජසිරි සහා

අර්ථය: අද අනංගයාගේ ජනමෝත්සව දිනයකි. ප්‍රේමරස නමැති රජහට අභිෂේක උත්සවයකි. ඇසට සිතට ද උත්සව කාලයකි. රාජ්‍යශ්‍රීයක් ලැබුණේය.

(218) ඉති පවසමනෙදු දූ දනනෙක්වැ නිරිදු
ලැබ තෙත් සිත්මිණි සරණ නිය කැල්මනොත් මුදුනේ

අර්ථය: ඒ දූතයා මෙසේ කියමින් (අනික්) දූතයින් හා එක්ව, නරේන්ද්‍රයාගේ ඇස් නමැති වින්තාමාණිකාය ලැබ (රජුගේ බැල්මෙන් අවසර ලැබ) රජුගේ පාදයන්හි නියවල කාන්තිය තම හිසමුදුන්හි බහා ගත්තේය. (රජුගේ පාමුල්හි තම හිස තබා නමස්කාර කෙළේය).

(219) එතර වඩුක් සද වියු පිළිහැරියක හස්
ළැගෙමිනග ලොමුදෙහෙන් සදමින් රජ විමන් වන්

අර්ථය: ඒ මොහොතෙහි වඩින්නට කාලය'යි කී ද්වාර පාලිකාවකගේ පාර්ශවයට ළං වෙමින් නරේන්ද්‍රයා තම ශරීරය ලෝමෝද්ගමනයෙන් සරණ ගනිමින් රාජමාලිගයට වැඩියේය.

(220) දූ දන රූ ගතාය පුර පතාය සගල්
කතාය දැකූ සොමිනස් පතාය මෙ කියූ සග

අර්ථය: රන් රුව ගෙන ගිය දූත ජනයා සාගල නගරයට පැමිණි (පබාවතී) කාන්තාව දැක සතුටට පත් අයුරු කීවා වූ සර්ගයයි.

පස් වෙනි සර්ගය

(221) දූ දෙනෙ එතර නිකුත් සකුස් සතොසිනෙ පුරෙන්
පබවන පුවත් පස්කැන් දැරූ යා ගත් කුසාවත්

අර්ථය: ඒකෂණයෙහි දූත ජනයා ඉක්මනින්ම ඒ නුවරින් පිටත්ව, ප්‍රභාවතී පිළිබඳ ආරංචිය නමැති කර්ණාභරණ දරාගෙන කුසාවතී නුවරට ආපසු පැමිණියාහ.

(222) මුවගැබෙහි අස් කළ පුවතොදනද රජවිමන්

පිවිසෑ උවනින් කියොලා පලගත් සේ සිත් ලියන්

අර්ථය: මුද්‍රාකතන මුද්‍රණලෙහි සිර කොටගත් ආරංචියෙන් උද්දාම වෙමින් පැමිණ, රාජමාලිගයට ගොස් සිත් නමැති ලියවැල පල දැරූ බැව් මුහුණුවලින්ම හෙළි කරමින්

(223) විරු ගුරුන් සරණ නියැස් අහස්ගඟැ හි සිට පිරිතුරු මුදුනෙන් දෙනෙ දු බිනොත් මුවහත්

අර්ථය: (කුස) විරයාගේ දෙමව්පියන්ගේ පාදයන්හි නියවල රශ්මි නමැති ආකාශ ගංගාවෙහි ගැලෙමින් පවිත්‍ර වූ හිසින් දූත ජනයා තම මුවෙහි තබන ලද ලාඤ්ජනය බිඳ දැමූහ (පබාවතී පිළිබඳ ආරංචිය කීහ).

(224) එතර කැදෙනු වස් වහා ඒ උතුමා මා පිළිහැරියක දෙසේ නිල් නුවනත රහස් යටි දුන්

අර්ථය: ඒ මොහොතෙහි මව් (බිසව) ඒ උත්තමයා (කුස රාජයා) ඉක්මනින් කැඳවනු පිණිස, සේවිකාවක දිසාවට නීල වර්ණ ඇස් නමැති රහස් යජ්ටිය දුන්නාය. (සේවිකාව දෙස බැලුවාය.) සංඥා කළාය.

(225) හො ගොස් ලො එක ඇසා කුසාල මවුනබියෙස් දු දෙනෙ එ තතු දතුයේ පබවත විතර පතුයේ

අර්ථය: ඕ නොමෝ ගොස් ලෝකයට එක ඇසක් බඳු වූ කුස රාජයා මවුබිසව ඉදිරියට පැමිණෙ වූවාය. ඒ බැව් ගත් දත් දූත ජනයා පබාවතීයගේ රූපශ්‍රීය විස්තර ආරම්භ කළහ.

(226) බලතෙක්දෙස් විලස් තිදසිඳු වත් වනත නත් පබවතුවන් විලස් හා පවසම් ලු යි මේ වී

අර්ථය: පබාවතීයගේ රූපශ්‍රීයෙහි එක් අංශයක් පවා බලත්හොත් ඊට සමර්ථ ශක්‍රයාය. එය වර්ණනා කරත්හොත් එය හැකි වන්නේ අනන්තයාටය. පබාවතීයගේ මෙබඳු රූව අපි කෙසේ වර්ණනා කරමු දැයි කියා මෙසේ පැවසීය.

(227) ඇය රුසිරු සරණ තල තඹර නිය රැස්නෙන් සිනා ගතෙව් තඹරට සියහ මුහුලස පානා

අර්ථය: ඇයගේ රතු පියුම් වැනි ශෝභන වූ පායුවල, තම නියවල කාන්තියෙන් පරවන්නා වූ පියුමට නිරන්තරයෙන් සිනාසෙන්නාක් වැනිය.

(228) ඇය මන දඟ දඟ දුවන් විමනැත් වදනා විශොවගට දුලු කල යුවළ වැටුප් පුවළ හළ

අර්ථය: ඇගේ සිත් ඇදගන්නා සුලු වූ ජංඝා යුග්මය, උකුළ නමැති මැදුරට ඇතුළු වන්නා වූ අනංගයාහට දල්වන ලද බබළන පහන් දෙකක ප්‍රෝච්චිය දුරු කෙළේය.

(229) කිබිසි කළ රත් තුතු සුදුසු කිරා තරාදි මදරස රූ තිවට වට යුග දනමඬුලු කෙ වනත්

අර්ථය: මහාබ්‍රහ්මයා විසින් ඇයගේ රූපශ්‍රීයත්, ප්‍රේම රසයත් යන දෙක කිරාබලා මුණින් හැරවූවා වූ රත්තරාදි තටු දෙකක් වැනි වූ ඇයගේ වට වූ දනහිස් දෙක කවරෙක් වර්ණනා කෙරෙත් ද?

(230) දියැ දිය ලද මලඟ පලඟ දිය ටැඹ ඉඳුචු දුවනත් රත් ගිරිතෙල් පැහැසර වටොර කෙ කියත්

අර්ථය: ලෝකය ජයගන්නා වූ අනංගයා නමැති යුද්ධභටයා විසින් උකුළතලය නමැති රත්රන් ගල් තලාවෙහි පිහිටු වන ලද ජයස්තම්භයක් වැනි වූ ප්‍රභාසම්පන්න වූ කලව (වටොර) කවරෙක් වර්ණනා කෙරෙත් ද?

(232) හර සුර ගඟ ළඟ දුවනකනුකන පුල් විල්
දුරු පුළුලුකුළ හිමවී ගිරි රජ බෙයද කෙ වනත්

අර්ථය: මුතු වැල නමැති ආකාශ ගංගාව ලග්න වූ, ජසනතල නමැති පිරි පැතිර ගිය අනෝතකජන විල දැරුවා වූ පළල් වූ උකුළ නමැති හිමාල පර්වත නිමිනය කවරෙක් වර්ණනා කෙරෙත් ද?

(232) විශොවග මිටු කියලූ විලි කුනු ලියසැවිහි
වනත කෙ වත බිඟුපෙළ දිය සිරි පත් වසාරද

අර්ථය: අනංගයාගේ දුනුමිටෙහි ආකාරයක් දැක්වූ රැළවලින් යුක්ත වූ ශරීරය නමැති වැල් දුන්නෙහි මිමැසි නමැති දුනු ලනුව හා සමාන වූ වසාරොද වර්ණනා කිරීමට කවරෙක් සමර්ථවෙත් ද?

(233) නරඟ දුවන් රණ බිම් අරා ලෝ දනනු වස්
ලියසවි නගත ඇය නැබ කියලී මුඩා වන් තැන්

අර්ථය: ඇගේ නාභිය, අනංගයා, ලෝකයා ජයගැනීම පිණිස, ඇගේ උකුළු ප්‍රදේශය නමැති යුද්ධභූමියට වැද වැල් දුන්න නගන කල්හී, දුනු කොණ වැදණ තැන හැඟවීය.

(234) දුවන් පියවුරු දුටු මහපතරාම මුක් බඹ
සියුම් කැමී නොපොහොයි දිය බද සද විහිදි මැද,

අර්ථය: උකුළු ප්‍රදේශය හා පයෝධරයන් දුටු අයගේ සිත්හි 'මහාබ්‍රහ්මයා විශාල කර්මාන්තයන් කිරීමෙහි මිස සියුම් කර්මාන්ත කිරීමෙහි අපොහොසත්ය' යනුවෙන් ඇති වූණු සැකය ඇයගේ ඉඟටිය නිසා දුරුවීය.

(235) නියරැස් පෙණෙනවල සුරතැඟිලි පබලිසිලු
රු සයුරේ තරඟ වන් යුවලතා වනා කවරෙක්

අර්ථය: නියවල රශ්මිය නමැති පෙණවලින් හා රතු ඇඟිලි නමැති පබළුවලින් ද ගැවසීගත්තා වූ රූපශ්‍රීය නමැති මුහුදෙහි රැළ වැනි වූ අත්දේ කවරෙක් වර්ණනා කෙරෙත් ද?

(236) තබන මියුරු සමරුහු සර සතින් ගම්‍රා
පැහැසර සුවට මට කට සිරි ලද කසුන් වස්නළ

අර්ථය: ඇගේ යහපත් සේ වට වූ සිනිඳු වූ බෙල්ල, අනංගයා තමාගේ රත්රන් වස්තූලයෙහි සිරියාව ඉසිලීය.

(237) උවනිනැය පියුම් පැරැයු හවි සිරි සියෝ
ලැබැ පියුම් පියුමනින් වී හැඟියෙම් පියුම් නම්

අර්ථය: සකලශ්‍රීයෙන් ආඪා වූ ඇයගේ මුහුණට පැරදුණු පියුම, පද්මාවගේ (ශ්‍රී කාන්තාවගේ) අතින් හැරපියන ලද හෙයින් පියුම යන නම ලැදියි සිතමු.

(238) දසන් සිඳුවර මුව මී විතැපිලැ දුලු
දල වන් ලවන් රතුපුල් වෙසෙසත් බසැත් ල තමා

අර්ථය: දත්පෙළ නමැති නිකමලින් හෙබියා වූ කට නමැති මධු භාජනයෙහි පිවෙමින් බැබළුණු රතු නෙළුම් පියලි වැනි වූ තොල් වර්ණනා කරතහොත් මාගේ වචන ප්‍රමාණලු (කිසි සේත් ප්‍රමාණ නොවේය යනුයි)

(239) වනම්හ හා ඇය මුව පුල් තඹුරු ගජහී
වසන සරසවිය පලන් දසනග කඩාමල්කඩ

අර්ථය: ඇගේ මුඛය නමැති සුපිපුණු නෙළුම් මල වාසය කරන්නා වූ සරස්වතී දේවිය පැලැන්දා වූ මුදුන් මල්කඩ වැනි වූ දත්පෙළ වර්ණා කරන්නෙමෝ ලු.

(240) නලලත්හි සදන ලෙ ළගොබ පත් දෙ බැමලේ

මනහර රඹු පුවළ හළ ගහණත වනා ද කවර

අර්ථය: නලලෙහි සඳුන්වලින් කරන ලද රේඛාව නමැති ළාගොබක් ඇති, ඇස්බැම නමැති කොළ දෙකක් ඇති, සිත් ඇද ගන්නා වූ, කෙසෙල් ගසක ප්‍රොසීය දුරු කළ නාසය වරෙක් වර්ණනා කරත් ද?

(241) සවනන පත සුනිල් පැහැනිඳු දඬු නෙතතලා සරහන් මල් කෙහෙල්ලා සරය වී යත නො සකියෙමි

අර්ථය: කන් නමැති පත්‍ර ඇති ඉතා නිල් වූ ප්‍රභාධාර නමැති දඬු ඇති. ඇස් නමැති තලයක් ඇති, අනංගයා විසින් සරසන ලද ඊයකැයි කීමට ද මට නොහැකිය.

(242) නුවන් විලැසිපිය රළ යතු නිල් පැහැ රිණි සිරි ඉසිලූ නලල තෙර බැමලේ වනා ද කවර

අර්ථය: ඇස් නමැති විලෙහි, නලල නමැති විල්තෙරට, ඇසි පිහාටු නමැති රළින් මෙහෙය වන ලද නිල් වූ ප්‍රභාරාජ සමුහයක සිරියාව ඉසිලූවා වූ ඇස්බැම රේඛාව කවරෙක් වර්ණනා කෙරෙත් ද?

(243) සොම් උවන් සුපුන් සරා සිසිබිඹු ළඟ වූ සුනිලබකැල පුවළ හළ වරල් කලබේ කෙ වනත්

අර්ථය: සෞම්‍ය වූ මුහුණ නමැති ශරත් වන්ද මණ්ඩලය ළඟ තිබුණා වූ ඉතා නිල් වූ වැහිවලාකුළු සමුහයක ප්‍රොසීය දුරු කලා වූ ඒ කේශකලාපය කවරෙක් වර්ණනා කෙරෙත් ද?

(244) දනනැස් පසක් කළ විසල් දලනිදුනෙක් දෙස් හාත්පස් නිදෙසිනෙව් වැනිමී ලූ පබවත රූ

අර්ථය:විශාල වූ මහ මුහුදෙන් සුළු කොටසක් දුටුවා වූ මිනිසුන්ට ඒ මුහුද පිළිබඳ සෑම පාර්ශ්වයක්ම ගෙනහැර දක්වන්නාක් මෙන් අපි ද පබාවතියගේ රුව වර්ණනා කෙළෙමිලූ.

(245) හරා මදහට කෝ මහසතනවිදු විදුමත් දනහට හව් දහන් කෝ පබවත වනෙ සමාහි

අර්ථය: ප්‍රභාවතිය ඇති කල්හී, අනංගයා කෙරෙහි ඊශ්වරයාගේ ක්‍රෝධයක් කොයින් ද? මහා බොධිසත්වයින්ගේ අවිද්‍යාව නැසීමක් කොයින් ද? සකල ලෝකයා හට ඇදහීමක් ඇත් ද?

(246) මදනරස රූ හව් මුළු ලෝ බෙදා දෙනු වස් එ කොමලග සුමුගුහි කෙළෙයිමි රැස් සිවුමුවා

අර්ථය: මහා බ්‍රහ්මයා, කාමරසය නා සියලු රූප සෞන්දර්යය ද මුළු ලෝකයාටම බෙදාදෙනු පිණිස ඒ සුකොමල අවයව ඇත්තියගේ ශරීර නමැති භාජනයෙහි එක්කාසුකලැයි සිතමි.

(247) මනහර වදන් හිමි දනනෙත් පින් පෙලෙ මහත් වදුරස්න මගැ ලූ පස් විසි පබවත එවිලස්

අර්ථය: ප්‍රභාවතියගේ ඒ විලාසය මනෝහර වචනවලට සීමාවී ඇත්තේ සකල ලෝකයාගේ නේත්‍රයන් කළ පිනෙහි මහත් ප්‍රතිඵලයකි. බුද්ධත්වය කරා මාර්ගයෙහි තබන ලද මලපුඬුවකි. ලෝකයා වැඩි කරන්නකි.

(248) සහ විස්ම ලෙන් ඉති කියත පබවත එ විලස් කෙළෙ පස්කම් දළ ගහණ බිඳැ ඇස් ගත් දළ ගහණ

අර්ථය: (දුකයන්) පබාවතියගේ රූපශ්‍රීය මෙසේ මහත් පුදුම ලෙස වර්ණනා කරන කල්හී, කුස රාජයා තමා මුද්‍රා (සීල්) තබා තිබුණ දැඩි අධිජයානය බිඳ දමා පංච කාමයෙහි තදින්ම එල්බ ගත්තේය.

(249) එතර පිය නරවරණ මැති මඩුලු අමතා
සිවුරග සෙනඟ සැරැහුම් කරවා විසි නොසරප්

අර්ථය: ඒ ක්ෂණයෙහි පියරජතුමා අමාත්‍ය මණ්ඩලයට කථා කොට, වහාම
වතුරංගනී සේනාව පිළියෙල කරවාලවයි කිය.

(250) සරහා සෙනඟ නා දනන් දන්වනෙ යතුරට
රිසි දා යොග මොහොත්තෙන් පියරජ එතර යාගත්

අර්ථය: නායක පිරිස සේනාව සූදානම් කොට ගමනට (පිළියෙල වූ බව) දැන්වූ
කල්හී, තමන් බලොපොරොත්තු වන යහපත් ප්‍රතිඵල ලබා දෙන්නා වූ ශුභ
නැකතින් පියරජතුමා එකෙණෙහි ගමනාරම්භ කෙළේය.

(251) සිලිලාර හෝ නැත යුගත පවතින් ගස් කෑ
පුර හෝ එදා යා ගත් සිවුරග සකොබිනුදුහු

අර්ථය: එදින ගමන් ගත්තා වූ වතුරංගනී සේනාවෙහි කලබලයෙන් උද්දාම වූ ඒ
පුරය (කුසාවතී පුරය නැතහොත් (කල්ප විනාශයෙහි දී) යුගාන්ත
මාරුතයෙන් පහර කෑ මහමුහුද දෝසි සැකයක් ජනතාව තුළ ඇති විය.)

(252) තමා සෙරෙනා කල් මිහිවමිය සකුස්වා මෙන්
මොළොක සරණත තඹරන් පහස සිරි දෙමිනෙතිරිඳු

අර්ථය: බොහෝ කාලයක් පැවත ආවාටු තමාගේ මනහර වූ මහීකාන්තාව සකුටු
කරවන්නාක් මෙන් රජතුමා තමාගේ මොළොක වූ පාද නමැති
පද්මයන්ගේ ස්පර්ශ සුවය ගෙන දෙමින්-

(253) මහදොර සදා සිටැ උර රන් බෙයද මඩලෙන්
වෙසෙසි රුකුළ ඇත්කඳ සුරින්දෙවි එරවණ කඳ

අර්ථය: ළපැත්ත නමැති රත්රන් කඳුබැවුමින් නගරයෙහි මහා දොරටුව අලංකාර
කොට සිට, ඵෙරාවණ ඇත්රජු හොබවන්නා වූ ශක්‍ර දෙවෙන්ද්‍රයා මෙන්,
(දොරටුව ළඟට) ගෙනෙන ලද හස්තී රාජයා හෙබවිය.

(254) මහ වේ දෙපස කලුන් බැලුම් දැලවුලෙ නිරිඳු වත
සිවුරග සෙනඟ සැදමෙන් පුර යුග සකොබ නොදිහි

අර්ථය: ඒ නරේන්ද්‍රයා ප්‍රධාන මාර්ගය දෙපැත්තෙහි (රැස්ව සිටි) කාන්තාවන්ගේ
බැල්ම නමැති දැලෙහි පැටලෙන කල්හී(ම) වතුරංගනී සේනාව ගමනට
සැරසීම කරණ කොට ගෙන, ඒ නුවර, කල්ප විනාශයෙහි දී ඇති වන
කැලඹීම ප්‍රකාශ නොකොළේ නොවේ.

(255) සහසැසහු හරණෙන් සිරිනදුනුයන් යා ගත්
මහ වේ පුවා බිහිදොර ලද මදමරු උයන්විල්

අර්ථය: නන්දන උයනට ගමන් ගත්තා වූ ශක්‍රදේවෙන්ද්‍රයා මෙන් මහා විටිය
පසුකොට (නගරයෙහි) පිට දොරටුවෙන් ගමන්ගෙන උයනෙහි විල්
ආශ්‍රයෙන් හමාදා මද සුළඟ වින්දේය.

(256) දෙසඳනලෙවි ගගුල්හැලි ගනසාහි සිහිල්
සහමල්පලු ලියවිමන් සිරි විඳුම්නබියෙස් වී

අර්ථය: සුදු සහ රතු සඳුන් ආලේපයන් (ඇඟ) ගාගත් විට තරම් සිසිල ගෙන
දෙන්නා වූ ගංගා නර්කධරයන්ගේ හා සනවූ සෙවනැලිවල සිසිල ද, මල්
හා ගෙඩිවලින් (පිරි) හොබනා වූ ලතා මණ්ඩලයන්ගේ ශෝභාව ද විඳිමින්
(රජතුමා) (සාගල) නගරය සමීපයට ළඟා විය.

(257) සිවුරග සෙනඟ ඉහි සියකැන් හා මදු නිරිඳු
මුහුදෙවි වැඩි හිරු ගොත් නරනිඳු ඉඳු වැජඹමෙන්

අර්ථය: මදුරාජයා කැටුව ගිය වතුරංගිනී සේනාව හා ඥාති සමූහයා නමැති මහමුහුද, සුර්ය වංශයෙහි වූ (ඔකාවස්) නරේන්ද්‍රයා නමැති වන්ද්‍රයාගේ වැජඹීමෙන් උද්දාම විය.

(258) ඔහු දසුන් දලනිඳු වරද රජ ඇමැති රැස්
නැමැ නැමැ උඩුලැගැමෙන් තරඟ පෙළ තර පැ එව්

අර්ථය: රජුන්, යුවරායින් සහ අමාත්‍යවරුන්, නැමැනැමී අභාවාදන කොට නැඟී සිටිනා කල්හී, ඔකාවස් රජුගේ දර්ශනය නමැති මුහුදෙහි රැළ පරම්පරාවෙහි ශෝභාව ප්‍රකාශ විය.

(259) කුරඟ කුරසුන් රද සිවුරඟ සෙනඟ එකෙණේ
වසන ගජ කන්තල දා නළවෙයි නොවස් වැ බිජි

අර්ථය: අශ්වයින්ගේ කුර ගැසීමෙන් නැඟුණු දූවිල්ල වතුරංගිනී සේනාව වසාලන කල්හී, ඒ මොහොතෙහි ඇතුන් කන්තල ගැසීම නිසා ඇති වන මාරුතය කරණ කොට ගෙන නැවතත් ප්‍රකටව පෙනුණි.

(260) පබවන සිත්මිණි හෙති සක්විති රුවන් වස්
යුගඳුරු මලට පුණුබද විලසින් රජ පුර පිවිටු

අර්ථය: වක්‍රවර්තිරත්නය පිණිසා යුගන්ධර පර්වතයට ගියා වූ පූර්ණභද්‍රයා විලසින් (ඔකාවස්) රජතුමා (පබාවතී) නමැති වින්තාමාණිකාය ලබාගැනීම සඳහා ඒ නගරයට පිවිසියේය.

(261) හිව් පුළුප් කලස පිවිතුරු ලකළ හෙමි කළ
සමෝරඹ (නැඹිලියෙන් නවමල් සියෙන් රදනා)

අර්ථය: පොල්මල් ගසන ලද පුන්කළසින් ද, නිර්මල වූ රත්රන් කළවලින් ද, මුහ සහිත කෙසෙල් ගස්වලින් හා තැඹිලි වලුවලින් ද, පිපුණු අලුත් මල් රාශියෙන් ද, රඤ්ජමාන වූ-

(262) ලඹ කන් මල් සරා වෙරළමිණි වැණ සියෙන්
පිවිටු එ රජ මහලට දිමුතු මුතුලැල් දිස්නා

අර්ථය: එල්ලන ලද මල්මාලාවන්ගෙන් හා දීප්තිමත් වූ මුතුවැල්වලින් ද සරසන ලද වහලින් යුක්ත වූද, වෛදුර්ය මැණිකෙන් සාදන ලද කොත්වලින් යුක්ත වූද, ඒ ප්‍රාසාදයට රජතුමා ඇතුළු විය.

(263) සිදෙමිනි තැන තැනැ ලියනු ගදෙව් වත්නා
රුසිරඟ රඟ වරඟනන් මන රැදව් නරවරා

අර්ථය: (සුදුසු) තන්හි තන්හි (සන්ධි ස්ථානයන්හි) නවත්වමින් පවත්වන ලද ලයාන්විත වූ සංගීතයට අනුව (නැටුම් ගත්) මනෝඥවූ අගපසඟින් හෙබි උත්තම ස්ත්‍රීන්ගේ නැටුම් රජතුමාගේ සිත පිනවීය

(264) දෙතා වතා කුටිඳු ගතා එතා සෙනඟින්
පතා කතා පුර සේ සපතා වතා වූ සග

අර්ථය: අතිශයින් සතුටට පත් ඒ රාජ වන්ද්‍රයා, කාන්තාව පතාගෙන සේනාව සමඟ ගොස් ඒ සාගල නුවරට පැමිණි අයුරු කීවාවු-

හයවෙනි සර්ගය

(265) එ සඳ දිගු මගැ සැරැ ඔබල කල් කල්නට
මොළොක සැර පාමින් මෙන් දිවයුරු අත්ගිරි බිජි

අර්ථය: එකල්හී දුරකතර ගෙවාගෙන අවුත් විඩාවටපත් මනහර කාන්තාවන්ට මොළොක වූ රශ්මිය පාන්තාක් මෙන් සූර්යයා බැස ගියේය.

(266) නන් ලියගුම් මද පිරිමැද ලෙල කිසල් පෙළ
මුවරද රැළි කොවුල් සර ඇදැ හමළෙ කොමල පවන්

අර්ථය: මල්පේණු ගැවසිගත්තා වූ කෝමල මද සුළඟ, ලීලෝපේත වූ ළාදලු සහිත වැල්ගොවුළු යන්තම් ගැවෙමින් කෝකිලයන්ගේ නාදය ද ඇදගෙන හැමිය.

(267) පිරිමැදැ තුඩු වෙළෙපස්හි ලග්නා මොනර මුළු පවතිනඹළ පිල්බර කැර ඉදු කෙකාරාවී ගත්

අර්ථය: (ගස්වල) ලැගුම් ගත්තා වූ මොනර සමූහය (ගස්හි) කරුවල හොට උලා සුළඟින් විහිදුණු පිල් කලඹෙහි පිහාටු කෙලින් කර කෙකාරාවය නැගුහ.

(268) රිචිකල්හු යන විල් හසවැල හළ මෙවුල්දම් පියුම් දඟ බිඟුරැවිනෙන් වනසොවිති ගුගුරා මෙන්

අර්ථය: සූර්යයා නමැති වල්ලහයා බැසයන කල්හී හංසපන්ති නමැති මේකලාදාමය ලිහා දැමුවා වූ විල නමැති කාන්තාව, නෙළුම් මල්හි සිරවුණු මීමැස්සන්ගේ නාදය කරණ කොට ගෙන, විරහශෝකයෙන් හඬන්නියක මෙන් දෘශ්‍යමාන විය.

(269) දිවයුරු රස් බියෙන් පැලෑ තම රැස් ගත් ගත් ගී වෙමින් දස දෙසෙනා සමත සමත සර සිරි

අර්ථය: සූර්යයාගේ රශ්මියට බියෙන් පැනගිය අන්ධකාරය ශරීර ග්‍රහණය කළ (කාන්තාවන්ගේ ශරීර කැබලි කැබලිවලින් කැඩී ගිය) ආකාරයක් දක්වමින් දඟ දිශාවෙන්ම පැමිණියා වූ කෝකිලයන්ගේ නාදය සෑම තැනම පැතිරිණි.

(270) සදඟරා සක්වළ කොරොස් රිචි මෙණ තෙවුනා පහළ කර නළසියෙන් දසනගවර කිරීමෙන්

අර්ථය: සන්ධ්‍යාව නමැති ගිනිඅඟුරු ඇති සක්වල නමැති කොරහයෙහි බබලන්නා වූ සූර්යයා නමැති මැණික, පැතුරුණා වූ රැස් නමැති නළ සියගණනින් දිශාවන් (දිශා නමැති කාන්තාවන්) විසින් ගිනිවර (ගින්තෙන් රත් කිරීමෙන්)

(271) දිමුතු මෙණ දලනිඳු රුදු සුමුගන්හි නදන් කැර නිසකත් රක්නා තම පියනෙතර දුන් වන්

අර්ථය: දීප්තිමත් වූ මාණිකාය රක්ෂා කරන්නා වූ රාත්‍රිය නමැති කාන්තාව, මුහුදු නමැති විශාල මඤ්ඡුසායෙහි (පෙට්ටියෙහි) එය නිදන්කර එවිගස කළුවර නමැති පියනින් වැසුවාක් වැනිය.

(272) තමරැස් නුබද සද කැලුම් පතර දිස්නේ ගුවන් නිසවමිය පලන් කඩුපුල් පුල් විලස්නෙන්

අර්ථය: අන්ධකාරයෙන් ලුහුබදනා ලද්දාවූ සන්ධ්‍යා කාන්ති සමූහය පැතුරුණු ආකාශය පෙනුනේ රාත්‍රිය නමැති කාන්තාව විසින් පලදින ලද පිපුණු කඩුපුල් මල් මෙනි.

(273) නොදැක්මෙන් රිචිහු දවකත සදග වදනා සිදැ විසුළ මුත්තර මෙන් ගහ රැස් දිසි නුබතෙලේ

අර්ථය: සූර්යයා නමැති ස්වාමියා නොදැක්ම නිසා සන්ධ්‍යා කාන්තිය නමැති ගින්තට පනින්නා වූ දවස නමැති කාන්තාව විසින් කඩා විසි කරන ලද මුතු මාලයක මුතු ඇට මෙන් තාරකා රාශිය ආකාශයෙහි පෙනෙන්නට විය.

(274) විමලඹරවිල් සැදි තමරැස් සෙවෙල් බිදුමට ගී කර නැඟු රජහස් සරා සිසි දිසි මද මද

අර්ථය: පිරිසිදු ආකාශය නමැති විලෙහි සැදි තිබුණා වූ කළුවර නමැති පෙදෙසෙවෙල් කැමට බෙල්ල දික්කළ රාජ හංසයකුගේ විලාසය ගෙනහැර පාමින් දීප්තිමත් වූ වන්ද්‍යා ටිකෙන් ටික පෙනෙන්නට විය.

(275) නිසයුරු දැදුරු කැඳ කුමුදු සමඟ වනන් සිත්
දිරිය ඉහි බොම්නි තමස් මුහුදෙද ඉහි වැඩි දුක්

අර්ථය: වන්දයා, කුමුදු ප්‍රබෝධ කරන්තාහාම විරහි කාන්තාවන්ගේ සිත්ද
දැදුරුකර, ඔවුන්ගේ ධේර්යය හා සමඟ අන්ධකාරය ද නැති කරමින්
ඔවුන්ගේ දුක මෙන්ම මුහුදෙහි වඩදිය ද ඇති කෙළේය.

(276) මෙනෙ සක්වා යුවල පිරුණු දළ සෝ ලෙස්නෙන්
වැජඹි සිසි පා ලැබ ගෙල් තමදස් බියෙන් වන් වන්

අර්ථය: අන්ධකාරය, බැබළෙන්තා වූ වන්දයාගේ පාපහර ලැබ (ඊට) හයින්,
චක්‍රවාකපක්ෂි යුගලයන්ගේ (දැඩි සෝකාකාරයෙන් ඔවුන්) සිත්හි පිරුණා
වූ වැනි විය.

(277) වැද සෙමෙර සෙ දිගත දිගඹුවනට සිදුවර
මිහිකතට අඟරා හෙළ වැජඹි සුපුන් සිසිමෙරජ

අර්ථය: සම්පූර්ණ වන්දයාගේ රශ්මිසමූහය, ලෝකය උසුලාගෙන සිටින්නා වූ
ඇතුන්ට (දිසා නමැති ඇතුන්ට) සෙමෙර වල්ගා ලෙස ද, දියා නමැති
කාන්තාවනට සින්ධුවාර කුසුම් ලෙසද, පොළොව නමැති කාන්තාවට
සුදුසඳුන් ආලේපයක් මෙන් ද බැබළීය.

(278) මිහි පඬුරු මල් දම් කපුරු හර සඳනඟරා
හඟවමිනවුදු කෙළි කල් මදදු නෙවි පුරවෙරේ

අර්ථය: මී, තැගිබෝග, මල්මාලා, කපුරු, මුතු වැල්, සඳුන් විලවුන් යන මේදෙය,
ක්‍රීඩා කාලය හඟවමින් කාමද්‍රව්‍යයන් මෙන් ඒ නගරයෙහි (සියලු තන්හි)
පැහැදිලිව දක්නට ලැබිණ.

(279) මලිගිය මල්දම් සුදඟරතවර හරඹරෙන්
සරා සිසිදස් ගත් ගත් ගී දැපියෝ පුරපියෝ

අර්ථය: පැලඳගත් (සුදු) ඉද්දමල් මාලා, ආලේප කළ සුදු විලෙවුන්, මුතු වැල්,
(හැඳගත් සුදු) වස්ත්‍ර ආදිය කරණ කොට ගෙන මුර්තිමත් වූ ශරත් කාලයේ
වන්දාලෝකය මෙන් ඒ පුරයෙහි ස්ත්‍රීහු සාඩම්බර වූහ.

(280) කෙනකන ගී නඟමිනි පෙද නඟමිනි නැමෙන්
පියවුරු ළඟාය වුවන් සමහාය තෙපියුම් වන්

අර්ථය: ස්ත්‍රීන් සමහරෙක් ගී කියකියා පන්දු ගසමින් නැමෙන කල්හි ඔවුන්ගේ
පයෝධර හා ඊට ළංවූ මුහුණ ද සමඟ පියුම් තුනක් බඳුවිය.

(281) ඉමිනි ලගිනි හෙම් කළ අතලානෙතිනික්ටැඹ
පෙණුතුළ උතුරු සයුරේ සිරි ඉසිලි අවන්හල්

අර්ථය: ඉමිනි, ලැගිනි, කළ, අතල, ඉනික්, ටැඹ, නම් වූ රත්රන් භාජන
විශේෂයන්ගෙන් පරිපූර්ණ වූ ආපානශාලාව පෙණ ඉතුරුණු කිරිමුහුදෙහි
සිරියාව ඉසිලිය.

(282) මී කපුරු ගරු දුමින් සපු දුනුකේ ලඹ දුන්
මලිගිය මල්දම්ලැල් නරඟ රඟ බිම් වූ හල්

අර්ථය: මී, කපුරු, අගිල් ආදියෙහි දුමින් යුක්ත වූද එල්වන ලද සපු, වැටකේ
මල්වලින් හා මාලනී මල් වැල්වලින් ද හෙබියා වූ ආපානශාලාව
අනංගයාගේ නැටුම්හලක් මෙන්විය.

(283) මලිගිය මල්දම් සදල මහනෙල් ඇසහි
සලසා ගතෙව් මල්හී යස කෝ තෙදෙ නරවරා

අර්ථය: මාලනී මල්වැල්, කුසතණ හා මානෙල් මල් යන මෙයින් සැරසුණු රජතුමා
අනංගයාගේ යශස, කෝපය හා තේජස ද ඒ අංශයෙහි බහාගත්තෙකු
වැනි විය.

(284) මමන පොදු වත්සුන් පැහැසර සරඟ මල්දම්
බද මුහුදුස හඟවා ගනකුළුවට සුරිදු සැවි

අර්ථය: සුවදසුණු නමැති වැහි බිංදු වැහෙන්නා වූ, ප්‍රභාසම්පන්න වූ නානා පාටින්
යුත් මල්වැල් බදින ලද කොණ්ඩය, දේදුන්නක් වැටුණු වැහිවලාකුළක්
හැඟවීය.

(285) දිමුතු මුතු බරණින් මල්දියුලින රඳනා
සැදිණි මෙද නිරිදුසද පෙබයි හා මනකුමුදු

අර්ථය: නරේන්ද්‍ර වන්දයා දීප්තිමත් වූ මුතු ආභරණයෙන් හා පුෂ්පයෙන්
රඤ්ජමාන වූ පටසළුවෙන් ද සැරසුණා පමණක් නොව (මිනිසුන්ගේ) සිත්
නමැති කුමුදු මල් ද ප්‍රබෝධ කෙළේය.

(286) පමාලිය කුමුදු හර පොකුරුකුරු තෙත්මින්
මිහිකළ පියුම් හල් විල් බිජි මිලොල් රජහස්

අර්ථය: අන්ත:පුර ස්ත්‍රීන් පැසවන ලද ඉඟුරු (දෝසි) කා කට දවාගෙනැ රසවත් මී
බී නටන කල්හී, ඔවුන්ගේ සර්වාංගයෙහිම අනංගයා ආවේශ වූවාක් බඳු
විය.

(287) පිළිබිඹු නෙපුලොත නරනිඳු ලැදිපියක දුන්
මිහිවිතැ යෙහෙන් දිස්නා උවනත මත් කෙළේ පටන්

අර්ථය: ප්‍රියාවන්, තමන් සිත් තුළ වූ කෝපය සමාකරගෙන මී බොන කල්හී,
භාජනයෙහි ඉදිරි වූ මී ස්වල්පය අඩසඳෙහි ශෝභාව දැරුවා පමණක්
නොව, නරේන්ද්‍රයාගේ සිත නමැති කුමුදු මල ද ප්‍රබෝධ කෙළේය.

(288) නැත ද සෙස් පිළිමිණි විත් කතක මිහිමත්
නඟා දෙන සිනෙ රජ රජ ලද බිසෙවි සිරි හා

අර්ථය: සුවදසුණු නමැති වැහි බිංදු වැහෙන්නා වූ, ප්‍රභාසම්පන්න වූ නානා පාටින්
යුත් මල් වැල් බදින ලද කොණ්ඩය දේදුන්නක් වැටුණු වැහි වලාකුළක්
හැඟවීය.

(289) පැසි හිඟුරු අමදා පලහා කට මී මියුරු
බමන ඇතොරන් බී සියලඟැ මද බුමුත් වන්

අර්ථය: අන්ත:පුර ස්ත්‍රීන් පැසවන ලද ඉඟුරු (දෝසි) කා කට දවාගෙනැ රසවත් මී
බී නටන කල්හී, ඔවුන්ගේ සර්වාංගයෙහිම අනංගයා ආවේශ වූවාක් බඳු
විය.

(290) සැහැ බද මැසි පියන් මී බොන විත තුමු සෙස්
සිරි ලද මෙද ළසද ඉඳු පෙබයි කහා මන කුමුදු

අර්ථය: ප්‍රියාවන්, තමන් සිත් තුළ වූ කෝපය සමාකරගෙන මී බොන කල්හී
භාජනයෙහි ඉතිරි වූ මී ස්වල්පය අඩසඳෙහි ශෝභාව දැරුවා පමණක්
නොව, නරේන්ද්‍රයාගේ සිත නමැති කුමුදු මල ද ප්‍රබෝධ කෙළේය.

(291) සැකි දල මහනෙල් තෙත් පිළිබිඹු විත්හි
පුඹුතු මනෙයෝනන් නරනිඳු සිනෙන් බිජි

අර්ථය: මත්වූ ඒ කාන්තාවන් මධු භාජනයන්හි පෙනුණු ඇස්වල ඡායාවන් මානෙල්
මල්පෙති යයි සාංකාකොට (ඒවා ඉවත් කිරීමට) පිඹින කල්හී, රජතුමා
සිතනවෙන් පිනා ගියේය.

(292) මද සැවි නඟා දිය පිරිමදිමිනත්පල්ලෙන්
බිමි නරදෙක් අත්ලා පියන් තුනුලිය වදලේ

අර්ථය: අනංගයා දුන්න ඔසවා දලුවැනි අතින් දුනුදිය අතගාමින් එක් ඊයක්
අතින්ගෙන ප්‍රියාවන්ගේ ශරීර නමැති වැල් වදුලෙහි (ලියගොමුවෙහි)
හැසුරුණේය.

(293) එත ගමනුකභා නරනිඳු ඇක පහස් වස්
රසන් නුරුගොස් යෝනන් කියලි නරග තුරුගොස්

අර්ථය: රජුගේ ඇක ස්පර්ශය පිණිස නැතහොත් රජු වැළඳගැනීම පිණිස
කාන්තාවන් ගමන්ගෙන එන කල්හී, මේ බලාදාමයෙහි හා නුපුරයන්ගේ
නාදය අනංගයාගේ තුර්‍ය සෝභාව ප්‍රකාශ කෙළේය.

(294) කලකද කදවිතැ සරාසිසිබිඹු සේ හෙන
මේ කලදෝ තැටි වී කැරැසක් අසක් නැරැඹු

අර්ථය: වීදුරු භාජනයෙහි ශරත්චන්ද්‍රබිම්බයෙහි ඡායාව වැටෙන කල්හී,
කාන්තාවක් අවුත්, මේ රිදී භාජනයක් දොහෝයි සැකකොට ටික
වේලාවක් බලා සිටී.

(295) සිසි රස් රස් දෙලෙනුදුල රඟ කිරිමුහුදෙහි
රළෙව් රඟොත යෝනෝ හිම සඳුනඟ පහානෝ

අර්ථය: ශරීරයෙහි සුදුසඳුන් විලෙවුන් ගාගෙන නැටුම් ගත්තා වූ යුවතියෝ,
සඳළිය නමැති ජලයෙන් බැබළුණා වූ රංගභූමිය නමැති කිරිමුහුදෙහි රළ
වැනි වූහ.

(296) රඟොත මතඟනක ඉහිල් වසන් දෙසේ නෙන්
තහත පියොදම්නෙ නිරිඳු කෙළේ මීමත මැ වෙසෙස්

අර්ථය: නැටුම් ගත් මත්වූ එක් කාන්තාවකගේ ලිහිල් වූ වස්ත්‍රය දෙස නරේන්ද්‍රයා
නිරතුරුව බලමින් මී බී මත්වූ ඒ කාන්තාවම අන්‍ය කාන්තාවන්ගෙන්
විශේෂ කොට සැලකුවේය. (ඒ කාන්තාවම කෙරෙහි විශේෂයෙන්
සැලකිලිමත් විය.)

(297) දිසි මිහිවිත් ළඟ සසල සිසිබිඹු යෝනන්
උචනත් බලා වරද හැඟැ සහවෙම්නුදු තෙතේ මෙන්

අර්ථය: සමීපයෙහි වූ මධු භාජනයක පෙනුණා වූ සෙලවෙන්නා වූ චන්ද්‍රබිම්බයෙහි
ඡායාව, ස්ත්‍රීන්ගේ මුහුණු බලා (ඔවුන්ට) සමාන වීමට (යන්තෙම්දැයි) යන
වරද හැඟීගොස් කම්පා වෙන්නාක් බඳුය.

(298) බොම් තුඩට ළඟ මිවිතැ කලක නෙන්කල්
වුවන් පිළිබිඹු හෙන වී මඟ හරමිනෙක් රජහට

අර්ථය: බොන්නෙම්යි කටට ළං කරන ලද මධුභාජනයෙහි කාන්තාවකගේ ඇස්
ඇද ගන්නා වූ මුහුණෙහි ඡායාව වැටුණ කල්හී, රජතුමා හට එහි වූ මධු
ප්‍රමාණය මදි විය.

(299) කතක මී මියුරු කැර දෙන තුඩ පහරවා
වහා නොගත එ වරද පියවනුය පිය තෙපලින්

අර්ථය: කාන්තාවක් (පළමු කොට) තමාගේ කට තවරා (තමා මඳක බී) මධුවෙහි
රස වැඩි කර දෙන කල්හී, එය දෙනවාත් සමගම (ඉක්මනින්) නොගත්තා
වූ වරදේද රජතුමා ප්‍රිය වචනයෙන් දුරුකර ගත්තේය.

(300) තොට නොසිමියෙ කියග තොප තුඩඟ වැකි තැන
වියත ඉති නිරිඳු සී පියකල් මැසි පියා පෙවූ

අර්ථය: (ඔබගේ) කට තැවරූ තැන අමතකය. කට තැබූ තැන කියන්නැ'යි
නරේන්ද්‍රයා කියනවාත් සමගම ප්‍රිය කාන්තාව සිනාසී අමනාපය
දුරුකටගෙන නිරිඳුට මී පෙවුවාය.

(301) මිවිත දිසි සිසිබිඹුනි සළ විලස් ගත්
සුරත වුවනත යෝනන් නරනිඳු හැයි නෙන් සිත්

අර්ථය: මධු භාජනයෙහි පෙනුණා වූ සඳුමඩලෙහි ඡායාව, ස්ත්‍රීන්ගේ හැව (සිවිය) ගලවා දමන ලද මුහුණුවල ආකාරයක් දැක්විය. (එබැවින්) ඔවුන්ගේ ඉතා රතු වූ මුහුණුම නරෙන්ද්‍රයාගේ ඇසත් සිතත් ඇද ගත්තේය.

(302) දැනවීමෙන් නුවනත රත උවනත සේ බිඳු
ලවනත කැලුම් බීමෙන් සිරි ලද මී පිය පියන්

අර්ථය: ප්‍රියාවන්ගේ ඇස්වල රත්පැහැය හා මුහුණෙහි දාඩිය බිඳු ඇති කිරීමෙන් ද, තොල්වල කාන්තිය නැති කිරීමෙන් ද (ඔවුන් ගත්) මධුව වල්ලහ ස්ථානය ගත්තේය.

(303) මත පුරයෝනන් උවනත සඳකැල්මේ
පළ සේ බිඳු ගහ ගහළ සිතේ සිසිලේ වන් වී

අර්ථය: මත්වූ පුරස්ත්‍රීන්ගේ (රතු) මුහුණුවල වැටී තිබුණා වූ දහඩිය බිඳු, සන්ධ්‍යා කාන්තියෙහි වද්‍යාමාන වූ තාරකා සමූහය වැනි විය. ඔවුන්ගේ සිනහව වන්දලේබාව හෙවත් අඩසඳ වැනි විය.

(304) වැලලන එකක කතක බිබී දුනඩ බැල්මෙන්
මිහිවින් උතුළ වන් වී නරනිඳු රතුපුල් දෙලෙන්

අර්ථය: රජතුමා එක් කාන්තාවක් වැළඳ ගන්නා කල්හී, තවත් කාන්තාවක් මී බොමින්ම ඇස් කොණකින් බැලීම හේතු කොට ගෙන මී භාජනයෙන් රතු තෙළුම් පියලි උතුරා ගියාක් වැනි විය.

(305) කතක බොන මීවින්ත හෙන කියඹු සිඳුවර
දුරලන්තසින් පිඹියේ මුවමී ගනෙ නරවරා

අර්ථය: කාන්තාවක් බොමින් සිටි මධු භාජනයෙහි ඇගේ ඉසකෙස් රොදෙහි ගසා තිබුණු නිකමල් වැටෙන කල්හී, රජතුමා එය අරන්දමන අදහසින් පිම්බා පමණක් නොව, ඒ ස්ත්‍රීයගේ මුහුණද සිප ගත්තේය.

(306) වෙණනු පසි කල් සම මදර තර ගමිරා
ගනුත් නිසන් රඟහී නරනිඳු ඇසී සෙපියන්

අර්ථය: දක්ෂ වූ ස්ත්‍රීන් නැටීමේ දී විණාවට අනුව, ලයට එකඟව නැතහොත් ලයාන්විතව මනහර වූ සමය, මන්දය, තාරය යන ග්‍රාමරාගයන්ගෙන් ගී ගායනා කළ කල්හී, රජතුමා නිශ්ශබ්දව ඕනෑකමින් ඇසීය.

(307) ලියදෙන් අන්තලිරා නගන මතකතන නිරිඳු
නුපුපුළේ අඟ නුවනින් සුලු දෙලේ නොගිලී මන්

අර්ථය: මත්වූ කාන්තාවක් ලය දෙකින් අන්තලිරාගය නගන කල්හී, නරේන්ද්‍රයා (සතුටින්) ඊට තැබීමෙන් අංගදාහරණය කඩා නොගත්තා පමණි. (එසේම) ඇසින් ගැලූ (සතුට) කඳුලෙහි නොගිලුණා පමණි.

(308) සපිරිණු නොසපිරුණු සහස සිලුමහ කරණ
ගත ගත ඇතොරන් කැන් වද අතඔතෙ නරපවර

අර්ථය: අන්තඃපුර ස්ත්‍රී සමූහයා, සම්පූර්ණය, අසම්පූර්ණය, සහස්වය සුළු හා මහා කරණය යනාදීන් ගායනා කරන කල්හී, රජතුමා අතින් තාලය තැබුවේය.

(309) වසම්ලියනු ගී කියත සහ යොග යෝනන්
මියුරු කළ තැන් එ නිරිඳු රිසි බඳ නිබඳ වමියන්

අර්ථය: ඉතා දක්ෂ පුරුදු කාන්තාවන් ලය වරදවා ගී කීකල්හී, රජතුමා නිවැරදි කළ තාන නැතහොත් තැන් නිරතුරුවම ඒ ස්ත්‍රීන්ගේ සිත් ගත්තේය.

(310) ඉහි පිවිතුරු ගදෙවිනි නන් අවන් කෙළියෙන්
මී මත කලුන් ඉහි රජ අවරඹරෙ සඳ රැඳවී

අර්ථය: මේ ආකාරයෙන් නිර්මල වූ සංගීතයෙන් ද නානාප්‍රකාර වූ ආපාන ක්‍රීඩාවෙන් ද රජතුමා මී බී මත්වූ කාන්තාවන් හා සමඟ කල්ගෙවත්ම අපරදිග ආකාශයෙහි සඳ පෙනී ගියේය.

(311) සහතර කරු වැලනුදුල ගුවනෙව් තෙවුනා
විසුරු අසෙනිය කුසුම් සුනිල් මණිබිම් රදනා

අර්ථය: ප්‍රභාසම්පන්න වූ තාරකාපන්තියෙන් බබළන්නා වූ ආකාශය මෙන් ශෝභාමත් වූ, අර්චනීය කුසුමයන් විසුරුවන ලද ඉතා නිල්වත් බබළන බිමකින් යුක්ත වූ-

(312) මුවරදදුම් නිදකලස කුසුමකළ යහන්
මේලප් මලෝලඹු දුන් කළ බිත් විසින් සිත්තම්

අර්ථය: අනංගයාට පුද පිණිස අල්ලන ලද දුම්න්ද, මල් පොහොට්ටු කලසින් ද, මල් අතුරන ලද යහනාවකින් ද, මල් එල්ලන ලද සුදු වියකින් ද විචිත්‍ර චිත්‍රකර්මාන්ත කරන ලද බිත්තිවලින් ද රඤ්ජමාන වූ-

(313) බිජ් යහන් සිරිගේ සුදඅත යත ඇතොරන්
නුවනත් පසින් හැමිනු මෙහෙසුන් කල ඉහි නිරිඳු

අර්ථය: අන්ත:පුර ස්ත්‍රීන් සිය සයනාගාර කරා යන කල්හී ඇස් කොනක බැල්ම නමැති පාශයෙන් රඳවාගත් මෙහෙසියක සමඟ රජතුමා සිරියහන් ගැබෙහි යහනෙහි භාන්සි විය. (ට පිවිසිය).

(314) වැජඹී දිය අත සඳය ඇතොර සඳය දුලු සඳය
කල් බඳනාය අවන් සබඳය මෙ කියු සග

අර්ථය: ලොව සැමතැන පැතුරුණා වූ සන්ධ්‍යා කාන්තිය ද, අන්ත:පුර ස්ත්‍රීන් ද, දීප්තිමත් වන්දුයා ද කල‍්‍ය වූ ශරීරශ්‍රීයෙන් හෙබි කාන්තාවන් විසින් සේවනය කරන ලද ආපාන ක්‍රීඩා ද විස්තර කළ සර්ගයයි.

සන්වෙහි සර්ගය

(315) එතර නිරිඳු සිත් ඉහි ලියසැව්ව භයමින්
ලියසැව් කඩ ඉහි කුසුම් දැවවී තෙද මද තමා

අර්ථය: ඒ මොහොතෙහි අනංගයා රජුගේ අදහසට අනුකූලව වැල්දුන්න ඇද මල්මුවා ඊතල සමඟ තමාගේ තේජස සහ රාගයාද (රජු වෙත) එවීය.

(316) පියවුරෙති තැවරු කොකුමඟරා උරතෙලේ
වැලලන මැඬිලි දුන් මදරද හිදගෙ වැදමට

අර්ථය: රජතුමා (බිසව) වැළඳ ගනුන්ම පයේධරයන්හි ගාතිබි රජුගේ පපුවෙහි තැවරුණු කොකුම් ආලේපය. අනංගයාට (රජුගේ) හඳවන නමැති ගෙට ඇතුල් වීමට පෙන්නවූ ලකුණු මණ්ඩලයක් වැනිය.

(317) සවසනෙලෙ යතමෙන් ලවනත රතු වුවන් ගත්
වලඳුතු ලපිරුණු නුරා නුවනග වහන් ගත් මෙන්

අර්ථය: (රජතුමා බිසව) වැළඳ ගන්නවාක් සමගම හෙලූ සුසුම්හි පහරින් තොල්වල රතුපාට මුහුණට ගැසුවාක් මෙන් (මුහුණ රතු විය). හෘදයෙහි පිරි තිබුණ අනුරාගය ඇස් කොනින් (කඳුළු ආකාරයෙන්) වැගිරුණාක් මෙනි.

(318) දුවනත අවුදු පා මිණිමෙවුල් රැව් කන් ගත්
හැනි නිරකුරු ගිගුරු දිය ගොස් මෙන් තුනුවනා

අර්ථය: ඉණෙහි බඳින ලද මේඛලාදාමයෙන් නැඟුණු ශබ්දය, ශ්‍රීවාරාවය නැතහොත් ගෙලෙන් නැඟුණු ශබ්දය හා මිශ්‍රව අනංගයාගේ ජයසෝභාව මෙන් කර්ණරසායන විය.

(319) හෙත දුවනත තෙත සඳන සුරතත තඹරෙන්

නරඹන අත කර පහා තන බරිනුර සැදු යළ

අර්ථය: රජතුමා බිසවගේ උකුළ ප්‍රදේශය දෙසට තෙත් යොමු කරන විට, (ඇය) ඉතා රතු වූ අත් නමැති පියුමෙන් එම පෙදෙස වසන කල්හී, (රජතුමා) නැවතත් (ඇගේ) අත පහකොට බලන කල්හී, ඇ පයෝධරයන්ගේ බරින් ඔහුගේ ළය සැරසුවාය.

(320) මිණිදැල් වන් නලනු ලඹ කුසුම්දම්
කදහස වැටුප්මරුයෙන් පියදෙවුහුදු හිඳා ගත්

අර්ථය: මැණික් දැල් කවුළුවෙහි සිදුරුවලින් ඇතුල් වූ සුළඟින් සෙලවුණා වූ එල්ලන ලද මල්දම්, වරින් වර පහත් එළිය වැළැක්වීම ප්‍රියාවගේ ද රජුගේ ද සිත් ගත්තේය.

(321) සමරජදලෙනද ලෙහි තමා පිළිබිඹු මගමින්
කියු වදනෙක අදහා වැලලූ කල් සෙද නිරිඳු

අර්ථය: නුරා ශ්‍රමයෙන් නැගුණු ඩහදිය ඇති රජුගේ ළයෙහි තමාගේ ඡායාව බලමින් රජතුමා කීවා වූ එක වචනයක් අදහාගත් කාන්තාව රජතුමා දැඩිව ආලිංගනය කළාය. (වැළඳ ගත්තාය).

(322) කොපොල්තෙලෙ පතලේ කොකුමගරා පියවුරේ
සමරදෙලෙනද වැ ගලක් පිවිටෙව් නුරෙව්හු උරේ

අර්ථය: රකිශ්‍රමයෙන් නැගුණු ඩහදිය කරණ කොට ගෙන කම්මුලෙහි තිබුණු පත්‍රාකාර සැරසිලි ද පයෝධරයන්හි ආලේප කොට තිබූ විලවුන් ද තෙත්වී ගලායන කල්හී, ඇයගේ අනුරාගය රජුගේ ළයට වන්තාක් බඳු විය.

(323) නරතුරු දිගත්හී පතල තා යස මෙන්
දස අත් වසා බට හිම රජසිළුමිණි කිණු සරණ

අර්ථය: රජුන්ගේ වූඩාමාණිකායන් කරණ කොට ගෙන දෙපා කෘෂ්ණ වර්ණ වූ රජතුමාගෙනී, නිරතුරු ව සෑම දිශාවෙහිම පැතුරුණා වූ ඔබගේ යශස් අයුරින්, දසදිශාවන වසාගෙන හිම වැටුණි.

(324) දුරු කෙළේ අලුයම් බෙර මේගොස් පියතමන්
උරවිල් ලැගුම් ගොස් ගත් අබිසරුවන් තනහසුන්

අර්ථය: අලුයම් කාලයෙහි ගසන ලද බෙරහඬ නමැති මේස ගර්ජනාව, වල්ලහයන්ගේ උර නමැති විල්වලට ගොස් ලැගුම්ගෙන සිටියා වූ අභිසාරිකාවන්ගේ පයෝධර නමැති හංසයන් (එතැන් වලින්) දුරු කෙළේය.

(325) ත සතර කත තෙත දලබිඳු හෙන් සදනතෙන්
කොපුලත ළඟ රතතලේ තඹරතෙහි හුණු බිඟුලේ

අර්ථය: තොපගේ සතුරු කාන්තාවන්ගේ ඇස්වලින්, (එහි ගල්වන ලද) අඳුන් සෝදාගෙන, කම්මුල්වල තබන ලද රතු වූ අත්වලට වැටුණා වූ ජල (කඳුළු) බිංදු පරිද්දෙන් මීමැසි පන්තිය කුමදු මලින් නෙළුමට අවතීර්ණ විය.

(326) පවනිනි මද කෙළි සුපුන් සසක් මෙරජකිඳු
අවර දලනිඳු විදුමෙන් ලසිනුදුල මිණි අතලෙව්

අර්ථය: සුළඟින් මද වශයෙන් වංචල වන අපරදිග සාගරය සම්පූර්ණ වන්දුයාගේ රැස් පැතිරීම කරණ කොට ගෙන තෘතායකින් බැබළෙන මැණික් බිමක් මෙන් විය.

(327) එනලුයම් සිරිවමිය ලොනුවන් ගන්නා
උදාහිරු අවරසඳ සවනත්හි පෙද වන්වී

අර්ථය: පායාගෙන ආ සුර්යයා ද, බැසගෙන යන චන්ද්‍රයා ද, ලෝකයාගේ නෙත් ඇද ගනිමින් පැමිනෙන්නාවූ අලුයම නමැති ශ්‍රීකාන්තාවගේ කන්වල පළඳින ලද වටකුරු තෝඩු දෙකක් වැනි විය.

(328) කුඩුඩුතැලි කැරැ හිඳෑ සහයුරු තුරු වෙළෙප්හී
දිගැලී සමත කළ රැවි සිහිලැල බොලලු මදමරු

අර්ථය: ඉතා ශීතලවූද, සනවූද, අලුයම හැමු මද සුළඟ, අඹගස්හී විටපයන්හී හොට උඩුකුරු කර සිටි කොවුලන් විසින් කරන ලද්දාවූ නාදය ඇදගෙන පතුරුවමින් හැමීය.

(329) සාමුව පින්මෙන් බැසෑ සා නැගෙන යොරයොර
තුරුපෙත් නන් සිදන් වන් කැඳි මෙන් (වී) මුවන්කැන්

අර්ථය: වඳුරන්ගේ පැනීම කරණ කොට ගෙන, නැවත නැවත උඩගොසින් පහත් වන්නාවූ අකුවලින් යුක්තවූ ගස් පන්තිය නොයෙක් තැන් කරා ගිය මුව සමූහයා (ආපසු) කැඳවන්නාක් මෙනි.

(330) මැඩැ පිරිපන්න යස ත තෙද සෙයින් වඩනා
දිවූ දිවයුරු රස් කෙළේ පියවිලි සිසිරස්

අර්ථය: විරුද්ධවැදින්නගේ යශස මැඩගෙන පැතිරෙන්නාවූ තොපගේ තේජස ආකාරයෙන් පැතුරුණු සුර්ය රශ්මිරාශිය වන්දුරශ්මිය පාවාඩ කොට ගත්තේය.

(331) සිසිකල්හු යත හළ වනසෙවිනි මෙන් වනපෙත්
පලන් මොනරිඳුවරකැන් සිසිකැන් හැලි දිමුත්හර

අර්ථය: වන්දු නමැති වල්ලහයා (බැස) යන කල්හී, වනාන්තර පන්ති, විරහ දුකින් මෙන්, (තමන්) පැලඳ සිටියාවූ මොනරුන් නමැති නිල්උපුල් සමූහය ද, වන්දුකාන්ති දියහැලි නමැති මුතුමාල ද ඉවත දැමුවාය.

(332) සරාදිවයුරු කර වසනත්හී දෙත් විල් කල්
තඹර මියෙනුතුළ කෙසර දසනගැරැ පෑ මද මද

අර්ථය: ශරත් සුර්යයා නැතහොත් සරාගික වල්ලහයා, තම රශ්මිය නැතහොත් අත, ජල කෙළවරෙහි නැතහොත් ඇඳි වස්ත්‍රය කෙළවරෙහි දෙන කල්හී, විල නමැති කාන්තාව පියුම් නමැති මුඛයෙන් ප්‍රකාශිතවූ රේණු නමැති දන්තාග්‍රයන් ටිකෙන් ටික ගෙනහැර දක්වාලූය.

(333) පියදු හිරුපියා විල්කන් කැලුම් රන්පන්
කියවා මෙනැන් විඟුගොස් මිණිදැරිරි තඹරමියෙන්

අර්ථය: (පියුම්) ඇතුළත සිටියාවූ මීමැස්සන්ගේ නාදය කරණ කොට ගෙන, විල නමැති කාන්තාව සුර්යයා නමැති වල්ලහයා විසින් එවන ලද කාන්තිය නමැති රන් හසුන්පත ඇතුළත ශබ්දකරන මීමැසි නාදයෙන්, පිපුණාවූ පියුම් නමැති මුවින් කියවන්නාක් වැනිය.

(334) ඉති පවසන ගත ලියගී ගදෙවිමඬලෙන්
නිදි පසින් මෙද නිරිඳු සවන් රසයින් හා වින්

අර්ථය: ලයාන්විතවූ ගීගැයූ ගාන්ධර්ව මණ්ඩලයෙන් මෙසේ ප්‍රකාශ වන කල්හී, රජතුමා නින්දෙන් පිබිදුණා පමණක් නොව කර්ණයන් ද සංගීත රසයෙන් පිනවීය.

(335) හුවා ඇඹෙන අත වලා පළ තෝතැන්නේ
සුරතුරු පෑ වඩනා මුළුලෝ දිලිඳු මඬනා

අර්ථය: ඇඟමැලි කඩන කල්හී, දික් කලාවූ හස්තය, වළල්ල නමැති පාත්තියෙහි වැඩෙන්නාවූද, සකල ලෝකයාගේම දිලිඳුකම මඬින්නාවූද, කල්පවෘක්ෂයක ස්වභාව දැක්වීය.

(336) දද වේමකුරුනෙන් තලපාහි රූ මගමින්
අසමිතී ආසී නන් රජ වන් තැන් පහායින්

අර්ථය: බ්‍රාහ්මණයන් වේද මන්ත්‍ර කියන කල්හී, තෙල් භාජනයෙහි තමරුම බලමින්, නානාප්‍රකාර ආශීර්වාද (ගීතිකා) අසමින් රජතුමා, ප්‍රසාධනස්ථානයට (ඇඳුම් අදින පලදින කාමරයට) ඇතුළු විය.

(337) අඟු කළ වැල එකා නනබරණ මිණි රැසින්
දැඟුම් මෙර විලස් පෑ දියනෙත ගතෙ නරපවර

අර්ථය: අංගදාහරණය, කටක නම් ශ්‍රීවාහරණය, එකාවැල ආදී නානා ආහරණයන්ගේ මාණිකාය රඟමින් කරණ කොට ගෙන, ඒ උතුම් රජතුමා, ගමන්ගත් (ජංගම) මහාමේරු පර්වතයෙහි ශෝභාව ප්‍රකාශ කොට ලේකයාගේ ඇස් ඇද ගත්තේය.

(338) මිණිබිම්හි නන් රුවන් ටැඹ සියන් කනමුව
සිලිලාරෙනදෙනා නා කැලන් ගුරුලිඳු බඳ වන්

අර්ථය: මැණික්වලින් තනන ලද භූමියෙහි රුවින් කළ කණු හා රනින් කරන ලද වහලවල් කරණ කොට ගෙන මුහුදින් නාග සමූහයන් ඇද ගන්නා ගුරුළු රජුන්ගේ ශරීර වැනිවූ- (ඉදිරියෙහි මඩුව යනු හා සම්බන්ධයි).

(339) සියල් දෙරණෝද රැස් මහගඟ නුබඳ වදනා
දද රළ තියුදහස් ගොස් රුවනාර හඟවන්නා

අර්ථය: මුළු ලෝකයෙහි ම ඇති ඕපස් රාශිය නමැති මහා ගංගාවන් ගලා යන්නාවූද, කොඩි නමැති රැළ ද, දහස් සංඛ්‍යාත කුති හඬ නමැති සෝෂා ද ඇති රත්නාකරයෙහි හෙවත් මුහුදෙහි (ස්වභාවය) හඟවන්නාවූ-

(340) මුතු වැල ලඹ දුන් පිළිබිඹුනෙන් මිණිතෙලේ
සැකි පොකුරුකුරු ගෙහිසර සිය තුඩින් ගෙල් විදුනා

අර්ථය: මාණිකායෙන් සාදන ලද පොළොවෙහි පිළිබිඹුවීම කරණ කොට ගෙන, නෙළුම් පැලයයි සංකා කරණු ලැබූ ගෘහභංසයන්ගේ හොට පහර ලබන්නාවූ (ඡායාවන්ගෙන් යුත්) එල්ලන ලද මුතු වැල්වලින් යුක්තවූ-

(341) විමලිඳුනිල්මිණි බිම්හි ඔත් අසෙනිය කුසුම්
සහ සේබිඳු උවිඳු රුදු උරමඬළ ඇක්මෙන්නා

අර්ථය: පිරිසිදුවූ ඉන්ද්‍රනිල මාණිකාය භූමියෙහි විසුරු වන ලද අර්චනීයකුසුමයන් කරණ කොට ගෙන, ඩහදිය බිංදු වැටුණු, විෂ්ණුහුගේ මහත්වූ (ලපැත්ත) ළම ප්‍රදේශය පරදවන්නාවූ-

(342) බඳ සල රන්දද පිළිබිඹුනෙන් මිණිතෙලේ
සුනිලබගබතැ විදුකිඳු සුවහස්න හඟවන්නා

අර්ථය: මැණික්වලින් සාදන ලද පොළොවෙහි පෙනුණු, (මන්දිරයෙහි) බදින ලද සෙල වන්නාවූ රන් කොඩිවල ඡායාවන් කරණ කොට ගෙන ඉතා නිල් පැහැයෙන් යුක්ත (නිල්) වැහිවලාකුළක බැබළෙන විදුලි රේඛා දහස් ගණන් හඟවන්නාවූ-

(343) නේ නරදෙව් දෙව්කුරු වොටුනුකුරු රදනා
දන නෙත් බිඟු වලදනා පමාලිය සිත් හදනා

අර්ථය: ඔටුනු නමැති අංකුරයන්ගෙන් රඤ්ජමානවූ අනේක රජවරු නමැති කල්පවාක්ෂයන්ගෙන් ද, මිනිසුන්ගේ ඇස් නමැති මීමැස්සන් විසින් වැළඳගනු ලබන, සිත් ඇදගන්නාවූ ලතාවන් වැනිවූ කාන්තාවන්ගෙන් ද යුක්තවූ-

(344) වැරැලි දුහුල් පලස් මිහිඟු සමත මියුරු ගී
මිණි ලකළ අබරණ යුත් බල රැසියුයන් පානා

අර්ථය: එල්ලෙන සියුම් වස්ත්‍ර නොහොත් වැරලි ගස්, පටරෙදි නොහොත් සුල් ගස්, පලස් නොහොත් කැල ගස්, මෘදංගබෙර නැතහොත් මීගස්, සමර්ථයන්ගේ මිහිරි ගී නැතහොත් කෝකිලයන්ගේ හා මොනරුන්ගේ නාදය, මැණික්වලින් අලංකානවූ ආභරණ පැළඳී යුද්ධභට රාශිය නැතහොත් මිණිල, කළ, අබ, රන්හුණ හා බළ ගස්, ආදියෙන් උයනක (සිරියාව) දක්වන්නාවූ-

(345) මහ බඹුහු සන් කළ වදනැපර තෙල්ලෙන්
මහගත් රූ කළ තවර වියන සබනෙන් නොබනා

අර්ථය: මහාබුහුමයා විසින් පළමුවෙන් සටහන් කරන ලද මහා ග්‍රන්ථ නමැති රූප (හෝ චිත්‍ර) ආචාර්යයින්ගේ වචන නමැති තෙලිකුරෙන් (පින්සලෙන්) විචිත්‍ර කළාවූ වාක්තයින්ගෙන් යුක්තවූ සභාවෙන් ශෝබමානවූ-

(346) ඉති විසිතුරු වැටුම් මඩු පිවිසූ සිරිදන්
සැදී සිහසුනෙ නිරිඳු තිකුලගැ පෑ කනාමෙර

අර්ථය: මේ ලෙසින් විචිත්‍රවූ ආස්ථාන මණ්ඩලයට ඇතුල්ව, සිරියාවට නාදිනවූ ඒ රජතුමා ක්‍රිකුට පර්වත මුදුනෙහි පිහිටි රත්රන් මේරු පර්වතයෙහි විලාසය දක්වා සිංහාසනය හෙබවිය.

(347) එතර ඔකාවස් නරවිරු හිරු වැජඹීමෙන්
නිරිඳු පිළිපන් පෙරමග නැමැ වත්පියුම් පෙබවි

අර්ථය: ඒ මොහොතෙහි, ඔකාවස් රජ නමැති සූර්යයා වැජඹීමෙන් පෙරමගන් ගත්තාවූ (මදු) රජ (ඔකාවස් රජුට) නමස්කාර කොට තමාගේ මුහුණ නමැති පියුම ප්‍රබෝධ කරගත්තේය.

(348) එ දෙනරනිඳුහු අද වැටුම්හී අසුනඹරේ
සුර ඇපරා සරා සද සමාම් සිතැසෑ ඇදියෙ

අර්ථය: ඒ රජවරු දෙදෙන අවුත් ආස්ථාන මණ්ඩපයෙහි ආසන නමැති ආකාශයෙහි බාහස්පති හා වන්ද්‍රයා යන (ග්‍රහයින්) දෙදෙනාගේ හමුවීම (නැතහොත් දෙදෙනා එක රාශියකට පැමිණීම) (මිනිසුන්ගේ) සිත්වලට නැඟුවාහුය.

(349) මදිඳු ඔකාවන් නිරිඳු දෙරනෙක්සන් කළ
විසුල් සිරිසරම යෙහෙන වැළැඳෝහෝයි පිළිවන්

අර්ථය: මදුරජ තෙම, එකච්ඡත්‍ර කළ මුළු ලෝකයෙහිම මහත්වූ සම්පත්තිසාරයම සුවසේ (යහතින්) වළඳන්නේ දැයි ඔකාවස් රජුගෙන් විචාළේය.

(350) එ වදනසා රජ සිවි සයුරත් මුළු දෙරණ
සියල් සිරිසරම යෙහෙන් වැළැඳෝයි පිළිවදන් දින්

අර්ථය: ඒ (ඔකාවස්) රජ ඒ වචන අසා, සතර සාගරයන් සීමාන්ත කොට ඇති මුළු ලෝකයෙහිම සියලු සම්පත්ති සාරයම අප විසින් යහතින් වළඳිනු ලබන්නේ යයි පිළිතුරු දුන්නේය.

(351) විලසක් පසක් කැරැ මුහුදද ගඟට පිළිපන්
කීම ආ කරුණු වී රජ කෙළෙ එ විතර රජවැහැප්

අර්ථය: මුහුද අවුත් ගංගාවට වැටුණාවූ ආකාරයක් පෙන්වා නුඹ වහන්සේ මෙහි ආ කාරණය කුමක් දැයි රජතුමා (ඔකාවස් රජු) විචාළේය. ඒ ශ්‍රේෂ්ඨ නරේන්ද්‍රයා එය විස්තර කෙළේය.

(352) එ වදනසා රජ සරණත ත ඇසුර තමා
තබ අන් නොතානු කොද දෙනේ නරනැ සුරන් ලෝ

අර්ථය: මදුරජ ඒ විස්තරය (වචනය) අසා 'මහරජ නුඹ වහන්සේගේ පාද ආශ්‍රය කළාහු (ඔබට යටත් වූ) මා අතහැරුව, දිව්‍ය ලෝකයෙහි ද ඔබට යටත් නොවූ අන්කෙනෙක් කොයින් ද?

(353) තිබියෙව අන් එත සිරිකත නිතැතිනි නිවෙස්
කරනවරණ නරවරණ දෙනෙ නම් කෙ ඇද්ද දියේ

අර්ථය: උතුම් නරෙන්ද්‍රය! අනික් කරුණු තිබේවා. ශ්‍රියා කාන්තාව සිය කැමැත්තෙන් ම නිවෙසට එන කල්හී, එය වළක්වා ලන කවර නම් කෙනෙක් ලෝකයෙහි ඇද්ද?

(354) පබවත මදුසද සිරිසර කුස නිරිඳුහට
දෙවනුව වත හොත නෙත පිළිලබ්හි ලබ විඳුනෙමි

අර්ථය: ප්‍රභාවතී නම් මාගේ සොඳුරු දියණිය, සම්පත්තියෙන් ආඨාසවූ කුසරජුහට බිඟාව (දෙවෙනිය) වන්නී නම් (මා) ඇස්ලැබීමෙහි ලාබය නැතහොත් ප්‍රයෝජනය ලැබුවා වෙයි.

(355) ඉති කියා පබවත කත සහ පිරිවරනෙන්
දැරැ යනුවට තුටුදහස් දැරැ නැඟිය රජ වැටමෙන්

අර්ථය: (මදු) රජතුමා මෙසේ කියා පබාවතිය පරිවාර ජනයා හා සමඟ කැඳවාගෙන යනු පිණිස සතුවන් කැමැත්ත දී ආස්ථාන මණ්ඩපයෙන් නැඟිට සිටියේය.

(356) වදනෙ සමඟ සියලඟ සදා ලොමුදහ සියෙන්
ගමන් පිළිවෙළ වැ නිරිඳු පෙරෙවි දදන් වදන් දුන්

අර්ථය: (ඔකාවස්) රජතුමා, ඒ වචනය කියනවාක් සමගම මුළු ශරීරයම ලෝමෝදගයෙන් සරසාගෙන, පුරෝහිත බ්‍රාහ්මණයා විසින් දෙන ලද වචන අනුව ගමනට ලැස්ති වී-

(357) හයන් කුරෙහුදුහු රජවතුරු මග ගඟහී
පබවත මැ පස්බද බද ගජනැවිනි වන් පුරතෙර

අර්ථය: අශ්වයන්ගේ කුර වැදීම නිසා නැංගාවූ දූලි නමැති ජලය ඇති, මාර්ගය නමැති ගංගාවෙහි, ප්‍රභාවතී නමැති ගල් වතක් ඇති හස්ති නමැති නැවෙන් (කුසාවතී) පුර නමැති තොටට පැමිණියේය.

(358) එතර සැදැ2 දෙවි පුර දිස්වත් කුසාවත්
ඇරැ දැක්වූ පුරපියෝ විසින් සුරකල්න පියෝ

අර්ථය: සරන ලද කුසාවතී නගරය ඒ අවස්ථාවේ දී දිව්‍යපුරයක (ශෝභාව) දක්වන කල්හී, පුරස්ත්‍රීහු (විවික්‍රාකාරයෙන් සැරසුණු) දිව්‍ය කාන්තාවන්ගේ ස්වභාවය ගෙන හැර පැහ.

(359) පබවත දසුන් ලොල් බැර සින් හයන් එක්වන්
නුවරෝ ඇතොරසියෝ පිළිපන්නහු යා පෙරමගැ

අර්ථය: පබවතිය වහවහා මෙහෙය වනු දැක ගැනීමෙහි මහත් ආශාවෙන් බරවූ සිතින් අදිනු ලබන කල්හී, සියගණන් නුවරවාසීහු ද, අන්තඃපුර ස්ත්‍රීහු ද, පෙරගමන් ගත්හ.

(360) දැවැ යත කතක වන කළ එක් කනැ කනාපෙද
හී වී රන්රිය විලස් ගුලු එක් සක් තුනුවනා

අර්ථය: එක්කතක (පමණක්) පලදින ලද තෝඩුවක් ඇති කාන්තාවක් ද්‍රව්‍යන කල්හී, ඇගේ මුහුණ අනංගයාගේ ඒක රෝදයක් ගැලවුණු රත්තරනින් කළ රථයෙහි ආකාරය ඉසිලිය.

(361) ගුලු වරලෙක් අතැ තනහසුනෙකතහි දිවු
ඉහිල් වසනත්ති කලක් වැළකු කලක් දන නෙන්

අර්ථය: එක අතකින් ලිහුණු කොණ්ඩය ද, අනික් අතින් පයෝධර නමැති හංසයන් ද අල්ලාගෙන දිව්වාඩු කාන්තාවක් (තමාගේ) ලිහුණු වස්ත්‍රයක කරණ කොට ගෙන, ජනයාගේ ඇස් මද වේලාවක් (පබවක දැකුමෙන්) වැළකුවාය.

(362) දවන රිසි කලක් තමා පබවක දස්නට
පුළුලුකුළෙහි දිමුත් හර මිණිමෙවුලෙකසැ රැඳවූ

අර්ථය: පබාවතිය දැකීමට දැඩි ආසාවෙන් යුක්ත කාන්තාවක් (කලබලය නිසා) දලිසෙන්නාවූ තම මුතු මාලය තමාගේ පළල්වූ උකුළෙහි ද කරෙහි එක් අංශයක මේඛලාදාමය ද පැලඳ ගත්තාය.

(363) සමහර අන් වසන් කැරැ දඟ අතින් දිවෙමින්
නුවනත්හි අඳුනදමින් විසිතබරණ පලදමින්

අර්ථය: සමහරු අඩක් ඇන්දාවූ වස්ත්‍රය අතින් අල්ලාගෙන දඟ කරමින් ද (අන් සමහරු) ඇස්වල අඳුන්ගාමින් ද, (තවත් සමහරු) විචිත්‍ර ආභරණ පලදිමින් ද-

(364) හව් දෙනේ ගොස් ඉති කිරිඳු අවරග රඳනා
පබවක ළසදලේනෙන් කොළෝ මුහුලත් තමරන්

අර්ථය: සියලුම ජනයා මේ ආකාරයෙන් ගොස් හස්තිරාජයා නමැති අපර පර්වත මුදුනෙහි රඤ්ජමානවූ ප්‍රභාවතී නමැති (අඩසඳ) නව වන්දලේඛාව කරණ කොට ගෙන, අත් නමැති පියුම (නමස්කාර පිණිස) මුකුලිත කළෝය.

(365) පබවක ලෝ නුවන් පැහැ වතුරේ ගැලෙමිනිදු
කුනු හෙමිකැලුම් හැල්ලෙන් පුරවේ ගඟ ද පුරමින්

අර්ථය: ප්‍රභාවතිය ලෝකයාගේ ඇස්වල කාන්තිය නමැති ජලප්‍රවාහයෙහි ගැලෙන අතරම, (තම) ශරීර කාන්තිය නමැති දියඇල්ලෙන් නගරයෙහි විටීය නමැති ගංගාව ද පුරවමින්-

(366) කළ පින් පෙලෙ නුවන් ගිය දැහි හිමි මේ වී
හැඟි නුවරන් තෙත් සිත් හයමින් රජවීමත් වන්

අර්ථය: පසුගිය ජාතියෙහි රැස් කළාවූ පින්වල ප්‍රතිඵලයෙහි සීමාව (පබවති දැකීම) වී යයි කල්පනා කළාවූ නගරවාසීන්ගේ ඇස් ද සිත් ද ඇදගනිමින් (පබාවතිය) රාජමාලිගයට පැමිණියාය.

(367) කෙළි කල් කලුන් සදාය උදා සදාය දුලු
පබවක සදාය නුවර නිරිදාය සේ කියු සග

අර්ථය: ප්‍රිය ප්‍රියාවන්ගේ ක්‍රීඩා කාලය ද, දීප්තිමත් උදය කාලය හා සන්ධ්‍යා කාලය ද, ප්‍රභාවතිය සමඟ (ඔකාවස්) නරෙන්ද්‍රයා (කුසාවතී) නුවරට නුවරට පැමිණි ආකාරය ද විස්තර කළාවූ සර්ගයයි.

අටවෙනා සර්ගය

(368) කැදෙමිනෙතර කුස නිරිඳු ගුරුවිරු බමුණන්
පිරිසිදැ කල් සමාමට මඟලට හිඟු වදන් දින්

අර්ථය: කුසරජුගේ, ඒ මොහොතෙහි බ්‍රාහ්මණයින් කැඳවා (කුස, පබාවතී) දෙදෙනාගේ සමාගමයට කාලය නියම කොට මංගල උත්සවයට යුහුසුලුව සැරසෙන ලෙස අණ දුන්නේය.

(369) අසමිති එ පෙරෙව් දෙදෙ ගොස් විසින් මේලප්
මලොලඹු කන කලස නව මලින් සේනිය කුසුමෙන්

අර්ථය: පුරෝහිත බ්‍රාහ්මණ තෙම ඒ (අණ) අසමින් ගොස්, ඒල්ලන ලද මල්වැලින් විචිත්‍රවූ වියනෙන් ද, රන් කලසින් ද, පිපුණු හැටියේ පුෂ්පයෙන් ද, අවචනීය කුසුම්වලින් (නැතහොත් ලදපස් මලින්) ද-

(370) සදා යළි කරන මඟලසිනසක් නොතබා
විසින් සත් රුවනෙන් පිවිතුරු කර මඟල් හල්

අර්ථය: සරසා, නැවත මංගල්‍යයක් කරනහොත් (එහි) දකින්නට අංශුවෙන් අංශු
මාත්‍රයක්වත් අඩුපාඩුවක් නොතබා විවිත්‍රවූ මැණික් සත්වර්ගයෙන්
මංගල්‍යශාලාව පවිත්‍ර කොට-

(371) රූ දන්වා නිරිඳු පබවත ඉහි සියන් කැන්
කියු සු මොහොත් නකතින් දදන් වදන් පිවිතුරෙන්

අර්ථය: රජකුමාරවට දන්වා, අනුදන් ශුභ මොහොතින් බ්‍රාහ්මණයින් පවිත්‍රවූ
(ආශීර්වාද) වචන කියත්ම, ඤාති පිරිස කැටුව ප්‍රභාවතිය-

(372) වඩා මඟල්හල් පුවහා නනවරණ දෙවි
තොහා වේ කියා මුදුන් පිවිතුරු තොයින් සනහා

අර්ථය: මංගල්‍ය ශාලාවට පමුණුවා, නොයෙක් උවදුරු දුරුකොට, දෙවතාවන් ද
සතුටු කොට, වෙදමන්ත්‍ර කියා, පවිත්‍රවූ ජලයෙන් හිස අභිෂේක කොට-

(373) කරු සෙනබිසෙව් බිසෙව් මව් ඉහි මඟල වදන්
පබවත කත කුසවරා යහන් සිරි ගැබ රැඳවූ

අර්ථය: මව් බිසව ආශීර්වාද (මංගල) වචනයන් කියා සෙන් ශාන්ති පවත්වා
අභිෂේක කොට ප්‍රභාවතී කාන්තාව සහ කුසරජු ද ශ්‍රීයහන් ගබඩාවට
පමුණුවාලූහ.

(374) සියෝ සිරසර විදැ කුසා දුරු ලූ පස්කම්
කරු අත්සර නොදිස්වා දවහල් වසන කල්හි

අර්ථය: කුසරාජයා සමහම්සුව විදිමින් (තමා කලින්) දුරුකළ පංචකාමයන්
හස්තසාර කොට ගෙන දවල් කාලයෙහි (පබාවතියට) නොපෙනී වාසය
කරන කල්හි-

(375) නොදැක්මෙන් කුසා දවහල් කුහුල්බර සින්
විනෙයනුවට බිසෙව් මව් පබවතසඳට මෙ වියු

අර්ථය: කුසරාජයා දවල් කාලයෙහි නොදැක්ම නිසා (ඇගේ) සිතෙහි බරව පැවති
සැකය දුරුකරනු පිණිසා මව්බිසව සුන්දර ප්‍රභාවතියට මෙසේ කීවය.

(376) මියුලැසි නප කුලේ සෙරෙනා රජදහම් නම්
නිස මුත් නැත් සමාමෙක් දනතෙක් ගබක් දක්වා

අර්ථය: මාගාක්ෂියෙනි, අපගේ වංශයෙහි බෙහෝ කාලයක සිට පැවත ආවා වූ
රාජධර්මයක් නම් දරුගැබක් පිහිටනතෙක් රාත්‍රි කාලයෙහි මිස දවල්
කාලයෙහි (ස්වාමියා) හමුවීමක් නොවීමය.

(377) පවසන ඉති දැහැ සක් අසක් වසනෙසමාහි
කුසා ඇය රූ රසයින් නුවනදනා රිසි කෙළේ

අර්ථය: මෙසේ පවසන කල්හි, (පබාවතිය තම) සැකය මදක් දුරුකොට වාසය
කරන කාලයෙහි කුසරජකුමා ඇගේ රූපශ්‍රීය නමැති අඳුන තම ඇසෙහි
ගාගැනීමට ආසා කෙළේය. (කුසරජුට පබාවතිය දැකීමට අසා ඇති විණි).

(378) වරෙක් දහක් නැමැ තමා පබවත දස්නෙහි
රිසි හැගවී බිසෙව් මව් පිළිසෙව් එවිරු නොගිණි

අර්ථය: ඒ (කුස) වීරයා එක් දවසක් (මව්බිසව) වැඳ නමස්කාර කොට පබාවතිය
දැකීමට තමා කුළවූ ආශාව දැන්වීය. මව්බිසවගේ වැළැක්වීම කුස
පිළිනොගත්තේය. (මව්බිසව එය වැළැක්වීමට වීරය කළ නමුත් කුසරජු එය
පිළිනොගත්තේය.)

(379) මෙහෙයා එතර සදමිනි ඇත්හල් වරණමුළු

සුහුල් පබවත ඉහි ගොස් පැවූ දසමදමක් ඇත්

අර්ථය: ඒ මොහොතෙහිම, නියෝග කොට ඇත්හල් ද ඇතුන් සමූහය ද සරසවමින් නැන්දණිය ප්‍රභාවතී, සිය (ලේලිය) සමඟ ගොස් දසමදයෙන් යුක්ත ඇතුන් ඇයට දැක්වුවාය.

(380) සත් කැන් බිම පහළ හිව් කුඹු දකුණු දළ උස් කළ රජ වහන් මේ ඇත් තුරිනි බලාමි තුස්නා

අර්ථය: පොළොව ස්පර්ශ කරන්නාවූ සත්තැනක් ඇති, උස්වූ හිසක් ඇති, දකුණු දළය ද උස්වූ යුද්ධ හෙරිනාදයෙන් සන්තෝෂ වන්නාවූ මේ ඇතා රජුගේ මඟුල් ඇතාය. (රාජවාහනයයි)

(381) විසිනිය කොපොල් බොල් දෙ අසුන් සමතලා වූ මොහොලෙහි නෙඩි රූපු නිරිඳු සිය බිඳුන මෙ ගඳැත් නම්

අර්ථය: නිය විස්සක් ඇති, සනවූ කම්මුල් ඇති, දෙඅසුන සමතලාවූ, මෝල් ගසක් වැනි සොඩින් සියගණන් සතුරු නිරිඳුන්ගේ දර්පය මඩින්නාවූ මේ ඇත් ගන්ධ හස්ති නම් වේ.

(382) නුපු කටණු ඇසන් පුළුල් නහර නොපහළ සවනුදුල දියසෙන් නම් දකුණු දඬු දා මේ ඇත්

අර්ථය: ක්‍රමවත්ව ක්‍රමයෙන් උස්වූ බෙල්ලක් ද, කුඩා ඇස් ද, පළල්වූ හකු ද, නොඉලිප්පුණු නහර ද ඇති බබළන්නාවූ කන්වලින් ද, යුක්තවූ දකුණු වනාන්තරයෙහි උපන්නාවූ මේ ඇතා ජයසේන නම් වේ.

(383) පළ සුදු නිය වන ලස් දළ දළ හිව් කුඹින් නත් නැබ ලඹ නුපුවට අත් පවන්වේ නම් මෙ වරණ

අර්ථය: ප්‍රකටව පෙනුණු සුදු නිපොතු ඇති, ලපරහිතවූ, උස්වූ හිසින් නැමුණාවූ විශාල දළ ඇති, එල්බෙන නාහියක් ඇති, ක්‍රමයෙන් වටවූ සොඩක් ඇති මේ ඇතා පවනවේග (මාරුතවේග) නම් වේ.

(384) අවදුමනු දව වේ නෙත්සිලිල් කලබබිරු මෙදෙහි පුසනුන් දන්නා මෙ ඇත් පරසක් මඩනා

අර්ථය: දිවීමේ වේගයෙහි දී ඇස්වලින් කඳුළු නොහැලෙන්නාවූ, තරුණවූ, බියෙන් තොරවූ, මදකිපුණ කාලයෙහි පවා පෝෂණය කළවුන් අඳුනන්නාවූ මේ ඇතා පරවක්‍රමර්දන නම් වේ.

(385) නැළහි ඇත රුවනතුරෙතර තණ කලබනෙන් තමා දළ ලොබ කලබෙව් පහළ පබවත සත්සර

අර්ථය: සත්වසාර තෙර (කුසරජ) ඒ මොහොතෙහි තමාගේ මහත් පෙම්කලඹක් හා සමානවූ තණකොළ අහුරකින් පබාවතියට ගැසුවේය.

(386) රෙසී දම් මුහුණ ත අද රදහට දන්වා සිය කඩ කෙරෙමි ද වියු පබවත බිසෙව් සැනහු

අර්ථය: ප්‍රභාවතී තොමෝ කෝපවී, දැවුණු මුහුණ ඇති මිනිස, අද මෙය රජ්ජුරුවන්ට පැමිණිලි කොට තොප සියක් කඩකට කප්පවමි'යි කීවාය. මවුබිසව් තොමෝ ඇය (පබාවතිය) සැනසුවාය. (සන්නයෙන් කියවෙන අර්ථයට වඩා මෙය උචිත යයි හැඟේ).

(387) පිළි එක් දහක් එම නියමින් ගොස් තුරග හල් කළ යොග පසකලණ යුත් පටවඩනා තුරග පැවූ

අර්ථය: නැවත එක් දවසක් එම ආකාරයෙන්ම අස්හලට ගොස්, මනාව පුහුණු කරන ලද, පංචකලාණයෙන් යුක්තවූ පඩවර්ධන අශ්වයා දැක්වුවාය.

(388) හිදල් වල් සවනින් සුලුහුඬු බරදසන් කල්

දුව දස සපන් මෙතුරග තොප හිමියාට මනකල්

අර්ථය: ලොම් අධික නොවූ වලිගයක් ඇති, ඉතා ලුහුඬු (දික් නොවූ) කන් ඇති, දත් 12කින් යුක්තවූ, යහපත් ධූව දහයකින් සම්පන්නවූ මේ අශ්වයා තොපගේ ස්වාමියාට මනොඥයයි පැවසුවාය.

(389) පපන් දුව නලලෙක හිද මුදුන් යුවල පළ රදු උපරදු දුව යුවල මෙ තුරග මඟුල් හිමියා

අර්ථය: නාසයෙහි ධූවයකින් ද, නලලෙහි ධූවයකින් ද, පපුව හා ළමෙහි යන දෙපොළෙහි ධූව සුළි දෙකකින් ද, උදර භාගයෙහි ධූව දෙකකින් ද යුක්තවූ මේ අශ්වයා, ඔබ ස්වාමියාගේ මංගල අශ්වයායි.

(390) ගැසී නැසී සිටු කුසරජ යළි තණ කලබනෙන් පබවත කෝමෙදෙනුදම් සුහුල් ඔවයින් රඳවත්

අර්ථය: කුස සැඟවී සිට නැවතත් තණකොළ රොදකින් (පබාවතියට) ගැසීය කෝපයෙන් පිපිරී ගිය පබාවතිය නැන්දණය විසින් අවවාදයෙන් සන්සිඳුවන කල්හි-

(391) වියු වරණරුණ වතු එ කුසා සදා වරද රුසිරු බඳ සුහුල් බවත දැක්වූ

අර්ථය: ඒ කුස රාජයා ඇතුපිට උන් කල්හි දකිනු රිසායෙමි'යි කී පබාවතියට, නැදි බිසව, රූප ශ්‍රීයෙන් හෙබියාවූ යුවරාජයා සරසා (ඇතුපිට නංවා) පෙන්වූවාය.

(392) වරණගොවි මෙ නොවෙ සැකි කුසා හිමියා කවරෙක් පෙරටුව බස්නෙ දැනැ ඒ එය කළ නියො

අර්ථය: (යුවරජු පිටුපස සිටි කුස රාජයා දුටු පබාවතිය) මේ ඇත්ගොවිවා නොවේ; මාහිමි කුස යයි සාංකා කොට (ඇතුපිටින්) කවරෙක් පළමුවෙන් බසින්නේ දැයි බලා දැනගෙන එවයි' සේවිකාවට (කුදීට) අණ කළාය.

(393) පිළිහැරිය එකෙණෙහි දැවැ ගොසිනෙතතු දන්වා වළහා අවුදු පබවත කළ සැක යළි තුනු කළා

අර්ථය: ඒ ක්ෂණයෙහි සේවිකාව දුව ගොස් ඒ බව (මව් බිසවට) දන්වා අවුත් (එහි සත්‍යය) සඟවා ප්‍රභාවතිය තුළ ඇතිවූ සැකය නැවතත් තුනී කළාය.

(394) සැක සඳ තෙර නොපත් පබවත වනෙසමාහි නළ මෙන් හුතැස් වෙස් ගත් නුබරගැ ගිම්චි දිලී

අර්ථය: පබාවතියගේ සිතෙහි ඇතිවූ සැකය දුරුකර ගැනීමටත් පෙරම, ශ්‍රීෂ්ම සෘතු වේ සූර්යයා, ආකාශ නමැති වේදිකාවෙහි ගිනිදෙවියාගේ වේශයගත් නළුවෙකු මෙන් ජීවලිත විය.

(395) වනපෙත් වී හිදැල් සුපක් වනසෝනි දුනු තැවී වහළ වන් වූ සියොත් සිකින් හසර හළ

අර්ථය: කොළ හැලුණාවූ වනය, ඉදුණු ගෙඩි (එල) වැටීමෙන් නැතහොත් (තමන්ට) හිතවත් අයගෙන් වෙන් වීමෙන් හෝ උපන්නාවූ හෝකය ද, කැඳැත්තන් හා මොනරුන් නොහැසිරීම නැතහොත් තම නැඳෑ හිතවතුන්ගේ ආශ්‍රය නැතිවීම හේතු කොට ගෙන ඇතිවූ ශෝකය ද කරණ කොට ගෙන වැහැරුණාක් වැනි විය.

(396) වැහැරැ ගජ රජු සිටුත් යොමු කළ කුඹුවඩලෙන් ඔහු ගනසේ මඩලේ බහසුරු කෙසරු තන් ගත්

අර්ථය: වැහැරී ගිය හස්තිරාජයා කුම්භස්ථලය පහතට නමාගෙන සිටින කල්හි, බාසුරු, කේසර සිංහරාජයා ඔහුගේ මහත්වූ සෙවනැලි ආශ්‍රයෙහි හිඳ (ශ්‍රීෂ්මය) නිවා ගත්තේය.

(397) තබා කොපුලන අත වීරු පොකුරු පොදනෙන්
මදමේ සුන් ගදජ්ජු සිකිකට තෙමී යොර යොර

අර්ථය: නැවතුණා වූ මදවැගිරිම් ඇති ගන්ධ හස්තියා කපෝලයෙහි හොඬය තබා
(එහෙත්) හොඬ අගින් වැගිරුණු පොදින්(ම) වේලුණා වූ තම උගුර නැවත
නැවත තෙමා ගත්තේය. (හොඬ අගින් වැගුරුණු දියර බිංදු හොඬ
තබාගෙන කපෝලයෙන් ලබාගත් මදපොද යයි සැක කළ සේ පෙනේ).

(398) පැනී හුරු බිම් දැවැ දෙන අත් ගජන් කැන්
දවන වෙයින් දළ බැඳෑ දියුණු වත් (මැ) දිහි අත්

අර්ථය: පැන් කැමති වූ හස්ති සමූහයා පුරුදු (පැන්) බිමට දුවගොස් එහි එබූ
හොඬය දැවෙන කල්හී වේදාවෙන් දළයෙහි දවට යළිත් දැවිල්ල වැඩි වූ
විට එය ඉවතට ඇද ගත්තේය.

(399) තැවී හුනු හුණු දළ ළැවග හළ කළ තවර
සිරුහඬරසු දුම්බුජඟ වනරජ ලද රුදුරු වෙස්

අර්ථය: දැවී වැටුණා වූ උණගස් නමැති ජටා ඇති, දාවාග්නියෙන් ඇති වූ අළු
නමැති විලවුන් තැවැරු, රැහැයියන්ගේ හඬ නමැති ගෙජ්ජුහඬ ඇති, දුම්
නමැති සර්පයන් ඇති, මහා වනය ඊශ්වර වේශය ලැබුවේය.

(400) නලලතව හිරු ගසන හිදැල් කුරු හිදැල්නෙන්
සසෙ වැයිරි නැගි එවී සිරුහඬ හඬ දෙරණකන්

අර්ථය: නළල් තලය තවන්තා වූ සුර්යයා, කොළ හැලුණු ගස් නමැති ඉදලෙන්
ගසන කල්හී රැහැයියන්ගේ හඬ නමැති ඇඬුම් ගන්තා වූ මහිකාන්තාවගේ
ශරීරයෙහි, අකුචල සෙවනැලි නමැති පලු නැංගාක් වැනි විය.

(401) දිදී සිය සේ හොත් මියුලගන ළඟ වැ වෙහෙල්
ලොවුවුත් ලොවු ඉහි විහිදෑ බද කද මැසි නිසන් වූ

අර්ථය: වෙහෙල් මුවා, වැදහොත්තා වූ මුව ධේනුවට ළංව (තමාගේ) ශරීරයෙහි
සෙවැල්ලෙන් ඇය මුවා කරමින් ලොවු දැහැගන් වන කල්හී, (මුවදෙන)
රෝමන්ථය (වමාරා කෑම) නවත්වා, ඒ සමගම තම සිත්හි බැඳී කද
කෝපය ද දුරුකොට නිශ්චල වූවාය.

(402) බුන් දළ හරහැලී තනරන්බෙයද මඬලෙන්
නෑ අඟරා ගුරුතවර කුනු විල් කලුන් දෙනෙ වන්

අර්ථය: පයෝධර නමැති රත්රන් කඳු බැවුමෙන් නැගුණා වූ විශාල මුතුමාල නමැති
දියඇලී ඇති, අංගරාග නමැති (රතු) ස්වර්ණ ගෛරික තවරා ගන්තා වූ
කාන්තාවන්ගේ ශරීර නමැති විලට ජනයා බැස්සේය.

(403) මුවතණ දැකෑ පැනී යතුරොත මුව ඉහි මියුල්
පැනෙන නොපත් තන්හි අවසන් නොලද යතුරේ

අර්ථය: චතුර පිපාසය ඇත්තා වූ මුවා, මිරිඟු දිය දැක මුවදෙන හා සමඟ (ඒ
දෙසට) ගමන් ගත්තේ, ඒ මිරිඟුව ඉදිරියෙන් (තමන්) නොපැමිණි තන්හි
(තව තවත් ඉදිරියේ) පෙනෙන කල්හී ගමනෙහි කෙළවරක් නොලද්දේය.

(404) දියසුන් හෝ මහ වැවිල් කුරුස මුළු ලෝ
ගිමන්හු පැන්සොමි බුන් සහ ඔඩම තැටි කැටු එවී

අර්ථය: සිඳි ගියා වූ ගංගා, වශාල වැව්, හා විල් ද ඇති මුළු ලෝකය, ඉතා කුරු වූ
ග්‍රීෂ්ම කාලයා විසින් සෞම්‍ය වූ ජලය බිමෙන් හිස් කරන ලද්දා වූ භාජන
සහ තැටි තබන ලද බන්දේසියක් වැනි විය.

(405) (තමා සරතෘස දැකෑ) පවසින් ළැගැබිණි මියුල්
වෙහෙලිඳු උතුළ ඇසදර නුවන (ත මිණි ඔඩම්කළ)

අර්ථය: තරුණවූ, දරුගැබ් ඇති මුවදෙන, පිපාසය නිසා තමා තුළ ඇතිවූ ශ්‍රාන්තභාවය දුටු මුවරාජයාගේ කඳුළෙන් පිරිගිය ඇස (බීමට ගන්නා) මැණික් භාජනයක් කරගත්තාය. (ඇ මුවාගේ ඇසින් ගැලුවාවූ කඳුළු ධාර බිව්‍යය).

(406) ඉඳුනිල් ගිරි සමඟ මුවරද කටා දිය දුන් පෑ මෙද ගජ කනා දම් මෙකුළු සහා විදු පෑ

අර්ථය: ජල පහරින් ඉන්දුනිල පර්වත ආසන්නයෙහි ගෙනහැර රැස්කොට තබන ලද මල්රොන් පේළි, හස්තීන්ගේ රන්දම්සේ පෙනුණා පමණක් නොව, විදුලිය සහිතවූ වැහිවලාකුළක ස්වභාවය ද ඉසිලීය.

(407) තෙමෙ ද වනසට පත් මුළු ලෝ තැපූ ගිම් කල් පරා වෙහෙස කළ දෙනෝ වැනසෙත් මැ නු බොහෝ සේ

අර්ථය: අනුන්ට හිංසා පීඩා කළ ජනයා බොහෝ සෙයින්ම විනාශයට පත් වෙන්නාහුය (යි ඔප්පු කරන්නාක් මෙන්) මුළු ලෝකයම තැටුවාවූ ශ්‍රීෂ්ම කාලය ද විනාශය පත් විය (අවසන් විය).

(408) විසිත් වරණ තුරඟය වන නිගය ගිමන් සැකි කොමලඟය කුසා සමඟය මෙ කියු සග

අර්ථය: ඇතුන්ගේ හා අශ්වයින්ගේ විචිත්‍රතාව ද, වනාන්තරවලට නිග්‍රහ කළාවූ ශ්‍රීෂ්ම කාලය ද, කුසරජු හා සමාගමශ්‍රීයට පැමිණි කෝමල කාන්තාවගේ (සිත් තුළවූ) සාංකාව ද විස්තර කළාවූ සර්ගයයි.

නවවෙනි සර්ගය

(409) පැසුළු එ ගිමිනදන් විරු සනහන මෙනෙන් එවි කල මෙනෙ වන මෙසි දිගු කරන මෙනෙනා මේකල්

අර්ථය: (ඉන්) පසු ඒ ශ්‍රීෂ්මයෙන් පෙළුණාවූ (කුස) විරයා සනසන අදහසින් මෙන් ද, (පබාවතී) කාන්තාවගේ සිතෙහි ඇතිවූ කෝපය දක් කරන අදහසින් මෙන් ද වැහි කාලය ඇරඹිණ.

(410) විදුකිඳු සල බලාකැල පුල් මල්කැන් පොද මීපොද නිල්ගන ගන වන අතවේ තෙවුනේ

අර්ථය: විදුලි ධාරාවන් නමැති සෙලවෙන්නාවූ ළාදලු ඇති, කොක්පන්ති නමැති පිපුණු මල් පොකුරු ඇති, (වැහි) පොද නමැති (මල්පැණි) බිංදු ඇති, තදනිල් පැහැයෙන් යුක්තවූ වැහිවලාකුළු, සනවූ වනාන්තරයක් මෙන් බැබළීය.

(411) ළදලිය දෙන්නට ගනකල්හට පටන් ගත් තම අකරෙන් දෙකුන්පත් සිකිනෙක්වන් වදන් දෙන්

අර්ථය: (ශ්‍රීෂ්ම කාලයෙන් පසු) නැවතත් පැලවීගන ආ අලුත්වැල් නැතහොත් තරුණ ස්ත්‍රීන්, මොනරුන් විසින් නොහොත් යහලු ස්ත්‍රීන් විසින් නිරතුරුව නාද කරනු ලබන කල්හී නැතහොත් වචනයෙන් පොළඹ වන කල්හී, තමාගේ ළදලු (අංකුර)වලින් නැතහොත් අත් අකුරෙන් (ලියා) කොළ දෙකතුනක් නැතහොත් ලියුම් දෙක තුනක් මේස කාලයාහට නොහොත් පෙම්වතාට දෙන්නට පටන් ගත්තේය.

(412) දලදරහු දලදර මමත සහ කොක් මළරුක් සිකිනඹළ පිල්තඹපත් බෙරෙවි දලමල්පල්ලෙන්

අර්ථය: වැහැවලාකුළු වැසිධාරා හෙලන කල්හී ශ්‍රීෂ්ම සෘතුවේ දී මැරී තිබුණ ගස්, කොකුන් විදහාගත් පිල් හා තඹවන් පියාපත් ඇති මොනරුන් ද කරණ කොට ගෙන මල්, කොළ හා දලුවලින් ගැවසී ගත්තාක් වැනි විය.

(413) ගනනිල් හසසර වි ගුම් ගත

කුරු දා වී වින මෙනෙ ද දකුකු නුගි හළ කුල් තද

අර්ථය: අහස් කුස වැහි වලාකුළු නිසා තද නිල් පාටින් යුක්ත විය. නාද කරන්නා වූ හංසයෝ ගමන් ගත්හ. කුරුල්ලන්ගේ සිත් සන්තෝෂයෙන් පිරිණ. හාර්යාවෝ මේ සියල්ල දකිත් සිත්හි තදකම (මානය) දුරු කළාහුය.

(414) සිකිනඹළ පිල් ලෙල කියඹුවැල පොද සිඳුවර
දසඅඹුවන් පලන් හර විලසින් දිසි බලාවැල

අර්ථය: වැහි බිංදු නමැති සිත්දුවාර මල් පැලදී, මොනරුන් විහිදූවූ ලෙලදෙන්නාවූ පිල් නමැති කෙස් රොදින් යුත්, දිසා නමැති කාන්තාවන් පැලදී මුතුමාලය ලෙසින් කොක් පන්තිය පෙනිණ.

(415) මුස වතළ හස්ඳස් සවසනල ලමිනස් ගත්
වස නුවනතැ දිස්මෙන් තනවමිනග කුටු මොනර

අර්ථය: විෂ නොහොත් ජලය දකීමෙන මූර්ඡාවූ හංසයෝ සුසුම් හෙලමින් (විල් හැර දමා) අන්පෙදෙස්වලට ගියහ. තමන් ඉදිරියෙහි ජලය දුටු මොනරු නටමින් ප්‍රීතිවූහ.

(416) ළ හුණිනි පුල් කඳුලු සල පියවුරු මඬලෙන්
කිසිටඹරෙන් ගන සමා වියෝ පමා විලස් ලද

අර්ථය: ළා උණගස් නොහොත් හදවතෙහි දාහය ද, මනා මුහසහිත හෝ කෙහෙල් හෝ ඉඳුලු ද, සැලෙන්නාවූ වැහි වලාකුළු කම්පා වන පයෝධර ද, කිලිටිවූ ආකාශ නොහොත් කිලිටි වස්ත්‍ර ද යන වේගයෙන් යුක්තවූ වර්ෂා කාලය විරහ කාන්තාවකගේ විලාසය ලද්දේය.

(417) තිනී තළා හසකල් හැමි වැ සී නල බොල්
දිනී සලා රැස විල් බිමි වැසී දල වල්

අර්ථය: විලෙහි සිටි හංසයෝ නූත් රැස කම්පා වූහ. තද සුළඟ සීතල ගෙන දෙමින් හැමිය. විල්වල සුළිරාශි ඇති විය. වනාන්තරය කොළවලින් ගැවසී ගත්තේ (සුළගෙහි) ලෙලදුණි.

(418) බිඟුරද අරද දිසි ලියනගලා ලිය කුසුම්
වියොවග වුදු සරසහස් හුරුවල අගනන් පැ

අර්ථය: නිරන්තරයෙන්ම මීමැස්සන්ගෙන් ආකුලවූ කුසුමින් පිරුණ ලියනගලාවැල් අනංගයා විසින් විදින ලද ඊ දහස් ගණනකින් යුක්තවූ ද ලේ තැවරුණාවූ ද ස්ත්‍රීන්ගේ ආකාරය දැක්විය.

(419) මල පවනා බිඳුපොද වී පිඬු වනා නෙ කෙවුල්
සිකි ඉහි කෙළේ මත තම වී වැසි වදල් අත

අර්ථය: වැහිපොදින් යුක්තවූ සුළඟ මලය පර්වතයෙන් හැමිය. වනයෙහි කෝකිල සමූහයා රැස්විය. මත්වූ මොනර එක්වී නාද කළහ. සෑම දිසාවක්ම වැහි වලාකුළු නමැති වදලින් අන්ධකාර විය.

(420) ගතකල්හු දස්නෙහි පියබ මිහිකත සැරහු
සිඳුවර බර වරල් අළ සහ දෝ කදෝ වනහිස්

අර්ථය: දිසිසෙන කණමැදිරියන්ගෙන් යුක්තවූ වන මුදුන, වර්ෂා කාලය දැකීමෙහි ලොල්වූ මහිකාන්තාව විසින් සිත්දුවාර පුෂ්පයෙන් සැරසූ කේශකලාපය බඳුවිය.

(421) දලදරහු ගිම් සොයන් දසැදිරි වන් (මැ) දෙත් ලෙල
දල විදු පෙනෙහෙලි මුත් දලරොන් වන් කබබපෙළ

අර්ථය: ඉන්ද්‍රගෝපක සමූහයා, ශ්‍රීෂ්මය සොයන්නාවූ මේඝයා විසින් දිශාවන් අන්ධකාරවත්ම දිලිහෙන විදුලිය නමැති (ගිනි) පෙනෙල්ල වනන කල්හි, විසිවුණු ගිනි පුපුරු වැනිය.

(422) නන් ලියපෙළ ලෙල කිසලන් වටා නටමින්
ගතකල්හු දැක්මෙන් මත් බිඟු ගී නගා කන් ගත්

අර්ථය: වලාකුළු නමැති වල්ලභයා දැක්මෙන් මත්වූ නොයෙක් වැල් පන්තිහු
නොහොත් කාන්තා සමූහයා, දලු නමැති අත් වට්ට කරකවා නටමින්,
මීමැසි හඬ නමැති ගී ගායනා කොට කන් ඇද ගත්හ.

(423) ලියනගලා මල් පෙති ගලතග සිලිල් බිඳ
සුරතැඟිල් අගිනගනන් ගිලියෙන දිමුතු මුතු පෑ

අර්ථය: ලියනගලා මල්පෙතිවලින් ජල බිංදු වැහෙන කල්හී, එය, කාන්තාවන්ගේ
ඉතා රකුඩු ඇඟිලි තුඩුවලින් ගිලිහෙන්නාවූ දීප්තිමත් මුතු ඇට වැනි විය.

(424) (වැඩි කළ හස දස වැසී වන දෙලෙනි කඳල
පෙලෙ ලද මින් වන) පියඹ සරා වන උදුලෙ සෙමේ

අර්ථය: ඒ සමයෙහි දිසාවන්හි වපුරන ලද ගොයම් වැඩිණි. කලහංසයෝ ඒ ඒ
දිසාවන්ට ගියෝය. ආකාශයේ හා දිසාවන්හි අන්ධකාරය (කළ - කාල
වර්ණය) වැඩි විය. සියලු දිසාවන් ලාඤ්ජන ගැන්විණ. (වැස්සෙන් වැසී
ගියේය.) වනාන්තරය කන්දල කොළවලින් වැසී ගියේය. පැතිර ආ
ජලයෙන් වනය වැසී ගියේය. විරහයට පත් තැනැත්තා කඳුලෙන් යුක්ත
විය. මුළු වනාන්තරයම දලුවලින් පිරී ගියේය. මඩෙහි සිටි මත්සා සමූහයා
පියවූ ජලය ලදහ. මුහුදු කාන්තාව අප්‍රමාණවූ තම වතුර ලැබීය. අඹ වනය
අප්‍රමාණ මිනිරි එලයෙන් පිරිණ. ආකාශය තාරකා සම්පන්නිය නොලැබීය.
විල් ජලයෙන් (පිරී ඉතිරි) උප්පවලික විය. (ඒ කාලය) ශෝභන පියුමෙන්
තොරවිය. රාගයෙන්මත්, විරහයට පත් තැනැත්තේ (රාග ගින්නෙන්)
දැවිණ. වනාන්තරය (දලුවලින්) පැහැපත් විය.

(425) සුරසැවි මිණිරසන් බලාවැල හර විදුදම්
දසකත් මුහුදු පියහට පියවුරු පහස් ගොස් දුන්

අර්ථය: දේදුනු නමැති මණිමේඛලා ඇති, කොක් පන්තිය නමැති මුතුහර හා
විදුලිය නමැති මාලයක් ද පැලඳි දිසා නමැති කාන්තාව ගොස්, මුහුදු
නමැති වල්ලභයාට, වලාකුළුවල නොහොත් (තම) පයෝධරවල ස්පර්ශය
දුන්නීය.

(426) නො දෙන පියුම් වන විල්කත එන බිඟුපියන්
වනපෙන සී කඳලනෙන් පලු අතින් දුරු ලා මෙන්

අර්ථය: විල නමැති කාන්තාව (තමා වෙත) එන්නාවූ මීමැස්සන් නමැති වල්ලභයින්
පියුම් නමැති මුහුණ නොදෙන කල්හී, වනාන්තරය, න්දලී කුසුමයෙන්
සිනාසී, ලාදලු නමැති අතින් (තමන් වෙත ආ) මීමැස්සන් එලවන්නාක්
මෙනි.

(427) මුහුලු මිණිදැදුරු වී කඳුලු කැකුළු වී වනන්
මුහුලු මිණිදැදුරු වී කඳුලු කැකුළු වී වනන්

අර්ථය: විරහ ස්ත්‍රීන්ගෙන් කොණ්ඩය ලිහී ගියේය. (ඇස්) කඳුළු කැටිවලින් පිරිණ.
වනයෙහි මූනමල් පිපී ගියේය. කන්දලී ලතාවන්හි කැකුළු හට ගත්තේය.

(428) සිඳු කලුනසදා තද සදහන්ති දෙන කලනට
ළගා අඟයහන් දින් සිහිලැල් කැඳි නෙලෙ සලා

අර්ථය: තද සීතලවූ සුළිසුළඟ තම වල්ලභයන් සිහි කිරීමෙන් කල් යවන්නාවූ
කාන්තාවන්ගේ දැඩි කෝපය දුරු කොට ඔවුන්ට ළංව සුඛස්පර්ශය ගෙන
දුන්නේය.

(429) සහ කඳල වන වන සහ කඳල වන වන
ළ දල වන වනන් කල් ළ දල වන වනන් කල්

අර්ථය: වනය කන්දලී සහිත වන කල්හි, විරහිනීන්ගේ මුහුණු කඳුලෙන් යුක්ත විය. වනාන්තරයෙහි මනහරවූ ළාදලු ඇති වන විට විරහ පුරුසයින්ගේ හෘදය (රාගයෙන්) දැල්වී ගියේය.

(430) වැළඳී ලියවමියන් පහසිසිරට කුස්මින් කියලී කොළඹ තුරු ගත් කුසුමෙන් ලොමුදහ පබඳ

අර්ථය: කොළොම් ගස් නමැති ශරීරය, (තමන්) වැළඳ ගත්තාවූ වැල් නමැති ස්ත්‍රීන්ගේ ස්පර්ශ සුඛයට සතුටුවෙමින්, මල් කරණ කොට ගෙන ලෝමාද්ගමනය හැඟවීය.

(431) දුන් ලියනකරන් පත් දුන් ලියනකරන් පත් වෙනෙ වි කඳලනෙන් අද වෙනෙ වි කඳලනෙන් අද

අර්ථය: කැලෑවෙහි වැල්වලින් වැඩුනාවූ ළා දලු සහිතවූ වනාන්තරය කන්දලීයෙන් (බිම් කෙහෙලින් හෝ හතුවලින්) ගැවසී ගත්තේය. විශෝගයෙහි දී කාන්තාවන් විසින් සිය අකුරෙන් ලියා යවන ලද ලියුම් කඳුවලින් තෙත්වී ගියේය.

(432) දුනුකෙ කැකුළු ලකුළු බිඟුවැල් අරද රඳනා ලියවැට සැදි වන නිවෙසැ සහ දුම් වැටුප් වන් වී

අර්ථය: නිරතුරුවම ශෝභාමත්වූ මීමැස්සන් සමූහයෙන් අලංකෘතවූ දුනුකේ මල් (වැටෙහි) බබළන දුම් සහිත පහන් වැනි විය.

(433) මුහුලු තුරු ලද කුසුම් නව වතුරු ලද නන් නී කොළඹවෙනෙ වන පවන් තැනැවී වෙනෙ වන දනන්

අර්ථය: මුනමල් ගස් මල්වලින් යුක්ත විය. නොයෙක් ගංගාවල අලුත ජලය පිරුණි. කොළොම් වනයෙන් හැමුවාවූ සුළඟ විශෝගයෙන් පෙළුණු ජනයා කම්පා කෙළේය.

(434) ලියනඟලා කුසුමෙන් ළැව ගතෙවි වනපෙන් එයින් මුතගරොන් වන් සුරතිඳුගොවි සිය දුලු

අර්ථය: ලියනඟලා කුසුම් කරණ කොට ගෙන වනාන්තර ළැවී ගින්නක් සේ පෙනිණ. ඉතා රතු වූ දිලිසෙන්නාවූ සියගණන ඉන්ද්‍රගෝපක සමූහයා ඒ ගින්නෙන් විසිරුණු ගිනි පුපුරු වැනි වූහ.

(435) වෙනේ හැසී නවදල සමා වැසු සදලෙන් ගෙනේ දිසී නවදල පමා වුසු සදලෙන්

අර්ථය: වනය අලුත් කොළවලින් වැසී ගියේය. පොළොව කුසකණවලින් වැසුණි. වලාකුළින් අලුත් ජලය වැටුණි. විරහ ස්ත්‍රීහු ශෝක ගින්නෙන් තැවුණාහ.

(436) ගතපොද කෙසුරුබර දිගු දළ වතළ කොක්පෙළ ගතගුම් ගැඹුරු නාදෙන් පැළඹිණි පැදුම්සිරප්

අර්ථය: වැහිපොද නමැති කෙසුරු බරින් ද, පැතිරීගිය කොක් පත්තින් නමැති දික් දළින් ද, ගෙරවිම් නමැති ගැඹුරු නාදයෙන් ද යුක්තවූ ප්‍රද්‍යුම්ත නමැති සිංහරාජයා වැඩඹිණි.

(437) බැජු තඹවතුරු නී පමා තරඟතුරු ලී ළැඟී තද යතුරු සේ පියා තමා පතු නිඳු

අර්ථය: ගංගිව නමැති ස්ත්‍රීය, තඹ පාටවූ අලුත් ජලය නමැති රතු වස්ත්‍රයෙන් ද රළ නමැති උතුරු සඵවෙන් ද සැරසී ඉතා ඉක්මන් ගමනින් සිත්සේ තමාගේ සමුද්‍රය නමැති වල්ලභයා වෙත පැමිණියාය.

(438) නුරාරෙසෙනද හිඳ විශොවග වුදු සරසහස් කියලී නුබද විශොවුන් සහ කෙසර පුල් මල් නී

අර්ථය: කෙසුරු සහිතවූ මනාව පිපුණු බක්මි කුසුම්, අනංගයා විසින් විදින ලද ඊ දහස් ගණන් සහිතවූ, නිරන්තරයෙන්ම අනුරාග රසයෙන් ආර්ද්‍රවූ විරහිනියන්ගේ හදවත් වැනි විය.

(439) ගිලී වලා දස අත් වැනි (ළැඹ) සිකි පිල් දිලි බලා රැස මත් තිනී මැඟි සැකි කල්

අර්ථය: වැහි වලාකුල් සෑම දිශාවන්හිම පැතිරිණි. මොනරු සිත්සේ පිල් විහිදුන. මත්වූ කොක් පන්තිය බැබළිණ. (ගෙදරින් බැහැර) ගමනක් යෙදී සිටි පුරුෂයා ප්‍රියාව කෙරෙහි සැකසිතා කම්පා විය.

(440) විදියොත් දෙවිදුනු පට ගිගුම් ගැපුම් කොක්පෙළ දළ පොද මද මේගණ පියුම් වනන් කෙළෙ කබලා

අර්ථය: විදුලි ධාරා නමැති යොත්, දේදුනු නමැති සන්නාහ ඉඟ (ඉන) වටා බදින පටියක්) ගෙරවීම නමැති ගර්ජනා, කොක් පන්තීන් නමැති දළ, වැහි බිඳු නමැති මද, යන මෙයින් යුක්තවූ වලාකුළු නමැති හස්තිරාජයා පියුම් නමැති වනය විනාශ කෙළේය.

(441) හැමි වැ සී නල බොල් තෙමි වැසි මලගල් බිම් හැසී දල වල් නිමි මැසී කල කල්

අර්ථය: තද ශිත සුළං හැමිය. මලය පර්වත වැසි ලැබීය. බොහෝ සෙයින් කොළ ඇති වනය කම්පා විය. වල්ලහයින් කෙරෙහි කාන්තාවන්ගේ සිත්වලට අමර්ෂය (කෝපය) දුරුවීය.

(442) දෙලෙනිපිල බිඟු ලිය වැට ගත කුසුම් රොන් රිණි මිණි හුණු දම්වැල විලසළ ලෙල විලසින්යන්

අර්ථය: ජලයෙහි පාවී අවුත් මීමැස්සන් ද හිර කරගෙන වැල් අවට රැදී තිබුණු මල්රේණු, මනහර කාන්තාවන්ගේ නිල්මැණික් ඔබ්බන ලද මේබලාදාමයෙහි ශෝභාව දැක්වීය.

(443) ගතකල්හු පොදපතර සරසිය ලත එක්වන් පොරොළ මිණි නිල් ගී වම් වලා පිහිකුළු ගල්බෙළෙ

අර්ථය: වර්ෂා කාලය නමැති සතුරු නිරන්තරයෙන් සියක් ගණන් ඊ විදිනා කල්හී, වලාකුළුවලින් වැසුණු පර්වත නමැති යුද්ධ හටයා නිල්මැණික්වලින් කරණ ලද සන්නාහයක් පොරොවා ගත්තාක් වැනි විය.

(444) වගළ පොදරැස වලග හිවන් මියුරු යළි පිල් ගත නිල්මිණි එබි මෙද ලෙනුදම් කලුන් ලී කර

අර්ථය: මොනරුන්, වැස්සෙන් තෙමුණු වලිගය නැවත විහිදුවන කල්හී, තද නිල් පැහැති පිල් කළඹ මැණික්වල (ශෝභාව) පැරදුවා පමණක් නොව, කාන්තාවන්ගේ හදවත්හි පිරි පැවති තද ගතිය ද දුරු කෙළේය.

(445) නිල්වලා වනන් සවනසලගස දම් වන් ගත විතර දසන් බද ගත හැඟි ලී පියන් තද

අර්ථය: විරහිනීන්ගේ සුසුම් පහරින් දැවී (කළු පැහැ ගැනුණාක්) බඳුටු, දිශාවන්ගේ ප්‍රමාණය මනින්නාක් මෙන් පැතුරුණු අඳුරු වැහි වලාකුළු ප්‍රියාවන්ගේ සිත්හිටු තදමාන්තය ද දුරු කෙළේය.

(446) නව ලද වන වී පවන නවප වී සදල ව වලදස නී තනන නනත නී

අර්ථය: වනාන්තරය අලුත් කොළවලින් ශෝභා සම්පන්න විය. එහි පක්ෂීහු ද හැසුරුණාහ. අලුත් ජලය ඇති විය. මාරුතය ද හැමිය. වනය අලුතෙන් වැටුණු කුසතණින් යුක්ත විය. ගංගාවෙහි නොයෙක් තැන් සුළඟින් කම්පා වුණ බක්මි ගසින් යුක්ත විය.

(447) නී පිපි වි ලද වනක දලදර පවන විනි ලෝ
ලෝ නිවි නවපරද ලද තනව දල වි පිපි නී

අර්ථය: බක්මී ගස්වල මල් පිපි ගියේය. කැදැති කුරුල්ලෝ ජලය ලදහ. ලෝකයා
වාෂ්ප සහිත වූ සුළඟින් සනසිණි. පොළෝ තලය නිතරම අලුත් ජලය
ලද්දේ නිවි සැනසිණි. ජලය පිරි ගංගාවෝ වංචල වූහ.

(448) වැළලහ උස් වෙළෙපැ වෙළෙපැ ඔත් සියොත් බුජුති
රැහැ දත් මින් කැල වතුරු නී ගඟ නොතබත්

අර්ථය: ගංගාවන්හි ජලය නොනැවතීම ගලන කල්හී, මත්ස්‍ය සමූහයා, (ගං) ඉවුර
අසලවූ උස්ගස්හි ඇති කරුවල දමන ලද කුරුලු බිජුවල රසය දත්තාහ.

(449) සරඟ වැල වතුරුනෙන් සරඟවැල වතුරුනෙන්
සරඟවැල වතුරුනෙන් සරඟ වැල වතුරුනෙන්

අර්ථය: ඉවුරෙහි කැදැත්තන් හා ජල ප්‍රවාහයන් ද නැතහොත් සශ්‍රීකවූ ශරීර නමැති
වැලින් මුහුණු හා උරුයෙන් ද, වර්ණවත් පියුමින් ද මාරුත ගසින් ද
නැතහොත් නානා වර්ණයෙන් ශෝභාමත්වූ වස්ත්‍රයෙන් හා රූපශ්‍රීයෙන් ද

(450) කෙමැලිනි කස් කුරුනෙන් කෙමැලිනි කස් කුරුනෙන්
සුලු තිසර තරඟණෙන් සුලු තිසර තරඟනෙන්

අර්ථය: පෙණ පිඬුවලින් නැතහොත් කේශකලාපයෙහි ගසන ලද මලින් ද,
ඉවුරෙහි ගස්වලින් නැතහොත් කස්කුරු තිලකයන්ගෙන් ද, හංසයින්ගෙන්
තොරවූ රළුවලින් නැතහොත් පැලදයාවූ මුතුබැල් නමැති රළපෙළින් ද-

(451) විලසළ විල් විලසි නළ මුත් සිකි හසරනෙන්
මනහර පසක්සර වූ නළ මුත් සිකි හසරනෙන්

අර්ථය: නැටුම් අත්හැරියාවූ මොනරුන්ගේ හැසිරීමෙන් ද, නැතහොත් අවංකවූ
යෙහෙළියන්ගේ ආශ්‍රයෙන් ද, ශෝභා සම්පන්නවූ ජලයෙන් පිරිවිල
නොසැඟවුණු ගහි පැවතුම්වලින් යුක්තවූ කාන්තාවකගේ විලාසය දැක්විය.

(452) වන් වුවන් වනන් නව වි නන් වෙනේ වන්
නා වි වි වෙනේ නී නී වන් වි වන නුවන්

අර්ථය: විරහිනීන්ගේ මුහුණු වැනිවූ නොයෙක් පෙදෙස්වල වර්ණ අලුත් විය. බක්
මී වනයෙහි කුරුල්ලන්ගේ නාදය පැතිරිණි. විරහිනීන්ගේ ඇස් ගංගා හා
සමාන විය.

(453) නානී නු නේ නී නන් නී නෑ නා නා
නනුනන නී නන් නී නේ නීනා නින්න නී

අර්ථය: බොහෝ නාගස් හා බක්මී ගස් ද, ජලප්‍රවාහයට අනුව නැමුණේය.
නොයෙක් ගංගාවන්හි ස්නානය කළ ඇතුන්ගේ හඬ විය නා නා
ස්ථානයෙන් ජලය උනන්තාවූ ගංගාවෝ පහත් බිම් කරා පැමිණියෝය.

(454) පොදපෙළ රළ පබළවැල ඉඳුසැවි ගිගුම් ගොස්
කොක සකපෙළ ගනමුහුදු සරා ඉසී මුවමු වි

අර්ථය: වැහි පොද පන්ති නමැති රළ ඇති, දේදුනු නමැති පබළු පන්තියෙන් ද
ගෙරවීම් නමැති සෝෂාවෙන් යුක්තවූ, කොත් පන්තීන් නමැති හක්ගෙඩි
ඇති, වර්ෂා කාලය නමැති මුහුද, සරත් කාලය නමැති සෘෂිහුගේ මුඛය
කරා ලං විය.

(455) සක් දද පිළිලොමාය පද යමාය විතර
මහ මේසමාය දුලු වසමාය මෙ කියු සග

අර්ථය: වක්‍ර, ධ්වජ, ප්‍රතිලෝම, යමක ආදී පද්‍යයන්ගේ යෙදුම් ද ප්‍ච්චිතවූ මහා
වර්ෂා කාලය ද නියම පිළිවෙළකින් තොරව වර්ෂනා කළාවූ සර්ගයයි.

දසවෙනි සර්ගය

(456) මෙසි දුරු මෙනෙහි වකලගනන් සනා පැ
ගනවදල විදුහන් පත් දියැ පා බද සරාකල්

අර්ථය: කාන්තාවන්ගේ, කෝපය සන්සිද වී ගිය සිත්හි පැතිරගිය ස්නේහය මෙන්,
තද වැහි අන්ධකාරය දුරුවූ කල්හී, ශරත් කාලය ලෝකයෙහි පා තැබුයේය.
(ශරත් කාලය ආරම්භ විය).

(457) හමළ නෙලෙ සරා සරා සිසි සොම් ඉසිලී
සිලී ගිරිරගනි මියුරු මියුරු සර ලී හස් කැන්

අර්ථය: ශරත් සුළං හැමිය. ප්‍රභාසම්පන්න වන්දයා සෞම්‍ය විය. පර්වත නමැති
රඟබිමින් මොනරු ඉවත් වූහ. හංස සමූහයා මිහිරි නාද පැවැත්වූහ.

(458) මොනරඹළ පිල් නිල් මහනෙල් කැන් බලාටැල
මලිගියමල්දම් හළ දසකත් යත් ගනපියා

අර්ථය: වර්ෂා කාලය නමැති වල්ලභයා යන කල්හී, දිසා නමැති කාන්තාව
මොනරුන් විසින් විහිදුවන ලද නිල්වන් පිහාටු නමැති නිල් මහනෙල්
රාශිය ද කොකුන් පේළි නමැති මාලකී මල් වැලද නොපැලැන්දාය.

(459) ලියමල්කැනට රෙසි සැදු තන ලොදරෙදෙන්
නිකම් දිගුවිලැ සියෝ ලියහස වී විලැසියෝ

අර්ථය: ස්ත්‍රීහු ලතා කුසුමයන් කෙරෙහි කෝපයෙන්, පයෝධරයන් ලෝඪු
මල්පේණුවලින් සැරසූහ. ගෙවල් අවට හිස්ව තිබුණු විල්, හංසයින්ගෙන්
පිරී ගියේය.

(460) මීගද ගබ පවන් හෙත හත්වන වෙනෙන් පුල්
මතැන් කොපොලත්ති තෙමී මමන ගළ මීති තෙමී

අර්ථය: මනාව පිපුණාවූ රුක්අත්තන වනයෙන් ඒ මල් සුවද ඇදගෙන සුළඟ
හමන කල්හී, මත්වූ ඇත් සමූහයා, කම්මුල්වලින් වැහුණාවූ මදයෙන් උගුරු
තෙමා ගත්තාහ.

(461) ලැඟී බිඟු දැන් වූ තවනදහසින් දැල්වූ
වනනැග කල් මල්හී සහදුම් දෙලෙව මල්හී

අර්ථය: (පැණි බී) උඩට නැංගාවූ මීමැස්සන් ඇති කැලෑ මල් කෙබඳු කිවහොත්
විරහනීන්ගේ ශරීරයෙන් දවන අදහසින් අනංගයා විසින් දල්වන ලද දුම්
සහිත ගින්නක් වැනිය.

(462) මමන මී පොද ලොද රදසක් වසත කුරු හිස්
ගී වී දොසමවල පිහිකුළු ගල් හිමවලා

අර්ථය: වැගිරෙන්නාවූ මල් පැණි බිඳුවලින් යුක්තවූ ලෝඪු මල්පේණු රාශියෙන් එම
ගස් මුදුන් වැසනෙ කල්හී, ගස්, වැහි පොදින වැසී ගියාවූ සුදු වලාකුළින්
මුවහවූ පර්වත හා සමාන විය.

(463) පහසා ලා පියන් පියනග යහ යහන්හී
සහ ගුම් බිඟු පියුම්හී කෙලෙ දුරු සින් පියුම්හී

අර්ථය: පියුම්වල සෝෂා කරමින් සිටි මීමැස්සෝ, ප්‍රියයන් ප්‍රියාවන්ගේ ශරීර
නමැති (නැතහොත් ප්‍රියප්‍රියාවන්) සුවපහසුකම් ඇති යහනාවන්හි වැළඳ
හොවා ඔවුන් වෙන් කිරීමෙහි අදහස දුරු කළෝය.

(464) ඉති සරා සපත සෙමෙහි පිරිබුන් මේයෙන්
දිය කෙළි සින් වන පියුම් නරවිරු පබද වත් වත්

අර්ථය: මෙසේ ශරත් කාලය පැමිණි කල්හී, වර්ෂාව නිසා දුරුවී ගොස් තිබුණු, නරේන්ද්‍රයාගේ ජල ක්‍රීඩා පිළිබඳ සිත නමැති පියුම් වනය ප්‍රබෝධවත් වෙත්ම.

(465) දවවල් කල දසුන් අමා නුවනදන මෙනෙන්
උයන් දියකෙළි කැතියන් රිසි හැඟවී ඇමැතියන්

අර්ථය: දවල් කාලයෙහි කාන්තාවන්ගේ (පබ්‍රව්‍යයගේ) දර්ශනය නමැති අමාතය ඇසෙහි ගල්වන අදහසින් උද්‍යාන හා ජල ක්‍රීඩා කිරීමෙහි ආසාව ක්ෂේත්‍රය අමාතයින් හැඟවීය.

(466) එතර නියුන් ඇමැති සොයා උයන්වත් ගොස්
සදා අරක් දී අද පුරවේ මග කැරැ විසින්

අර්ථය: එවිට (ඒකටයුතු වල) නියුක්තවූ අමාතය තෙමේ (උයනට) ගොස් උද්‍යාන භූමිය පිරිසිදු කොට සරසා ආරක්ෂා සලස්වා (ආපසු) අවුත් නගරයෙහි විවීය ද විවිභු ලෙස සරසා-

(467) ගොසෙ නරනිඳුසද යාදසනෙන ත්තඹරන්
මුහුලු කැරැ දිනි එ වදන් සිරි පස්කැන් පලදනා

අර්ථය: (ඒ අමාතයා) ගොස්, රාජ වන්ද්‍රයාගේ යහපත් දර්ශනයෙන් අත් නමැති පියුම් මුකුලිත කොට (දැන් එකතු කර නමස්කාර කොට) ඒ ප්‍රීතිදායක වචන නමැති කර්ණාභරණය දුන්නේය.

(468) කුසින් නුමුස්නා සුද අත්ත හා එ නිරිඳු
ඇමැති ගදෙවිමුළු හා සමගින් නිකුත් සෙනඟින්

අර්ථය: සන්තෝෂයෙන් නොමිඳුනාවූ අත්ත:පුර ස්ත්‍රීන් සහ නරේන්ද්‍රයා අමාතයින් ද, ගාන්ධර්ව සමූහයා ද, සේනාව ද කැටුව නිකුත් විය.

(469) සැදී මෙද නරනිඳු මහදොර උරසිරින්
රුවනබරණින් දෙවිකුරු සිරින් නදයෙන් හා ගත්

අර්ථය: නරේන්ද්‍රයා මහා දොරටුවේ දොරකඩ උරෙහි ශෝභාවෙන් සැරසුවා පමණක් නොව (පැලැඳූ) රත්රන් ආභරණ කරණ කොට ගෙන දිව්‍ය වෘක්ෂයක ශෝභාව තමාගේ(ම) වශයෙන් ගත්තේ ද වේ. (රජතුමා දිව්‍ය වෘක්ෂයක ශෝභාව දැරුවේය යනුයි).

(470) පියන් නුවන් පැහැ තො පිරි මහවේ ගඟහි
නැඟී නිරිඳු කිරිඳු නැව් යෙහෙන් බිහිදොර තෙර පත්

අර්ථය: ප්‍රියාවන්ගේ ඇස්වල ප්‍රභාව නමැති ජලයෙන් පිරුණාවූ මහාවිවීය නමැති ගංගාවෙහි, රජ තෙමේ, හස්තිරාජයා නමැති නැව් නැඟී සුවසේ පිටත දොරටුව නමැති (ගං) තෙරට පැමිණියේය.

(471) පියදු උයන්කල් නලදු රැඳී සිත් ගත්
මුවරදපට බමරබර සහ අකුරු පත් රජහට

අර්ථය: උද්‍යාන නමැති කාන්තාව විසින් එවන ලද සුළඟ නමැති දූතයා, මීමැස්සන්ගෙන් ආකුලවූ මල්බේණු පට නමැති අකුරු සහිත හසුන රජුට ගෙන දී, ඔහුගේ සිත දිනා ගත්තේය.

(472) සැදී පුරවමින් ඉහි වන් වරදහු උයන් වන්
නඳුනුයන් වන් වී තිදසිඳු දෙවසරන් ඉහි

අර්ථය: මනාව සැරසුණාවූ පරස්ත්‍රීන් හා එක්ව යුවරාජයා ඇතුළුවූ උද්‍යානය (කෙබඳුවී දැයි) කිවහොත් එය දිව්‍ය ස්ත්‍රීන් හා සමඟ ශක්‍රදේවේන්ද්‍රයා ඇතුළුවූ නන්දන උයන බඳුවීය.

(473) ගනුකු නරනිඳුහු තඹපලු මොළොකතැහි තම
මීපොදනි තුටු ඇස්දර කුසුමැස්නි ගත් කුරු පෙත්

අර්ථය: රජතුමා තමන්ගේ මොළොක් අත් නමැති ලාදලු අතින් ඇල්ලූ කල, ගස් පත්තිය, ඉන් වැහුණාවූ මල්පැණි බිංදු කරණ කොට ගෙන මල් නමැති ඇස්වලින් සතුටු කඳුළු හෙළන්නාක් වැනි විය.

(474) මලුපුලියෙන් නන් කුසුමෙන් පෙලෙන් දුමරිඵ
කලහස නිලුපුලෙන් සන් කෙළිවිල් දැකැ තුටු මෙනෙන්

අර්ථය: ඉද්දමල් වැල්වලින් ද, නොයෙක් නොයෙක් කුසුම්වලින් ද, ගෙඩිවලින් ද යුක්තවූ ගස් පත්තියෙන් ද, කලහංසයන්ගෙන් ද, නිල් උපුල් මලින් ද, සඤ්ජන්නවූ ක්‍රීඩාකඩාගය දැක රජතුමා සතුටු විය.

(475) අමතා පුරපියන් පෑ නන්උයන් අසිරි
එතර උයන්පල්ලා කෙළෙ තුටු එ ලෝපල්ලා

අර්ථය: රජතුමා පුරප්‍රියාවන්ට කථා කොට උයනෙහි නොයෙක් නොයෙක් ආශ්වර්සන් දක්වා උයන් පාලකයා සතුටු කෙළේය.

(476) පැරැදැ තුනුහව්වට තනන ලියවමියෝ
පියන් මල් මියෙනුතුළ බමර සෝ සුසුමරද ලත් මෙන්

අර්ථය: (පුර) ප්‍රියාවන්ගේ ශරීර ලක්ෂණයට පැරද කම්පාවන්තාවූ වැල් නමැති ස්ත්‍රීහු, මල් නමැති මුවින් පැනනැගූ මීමැස්සන්ගේ (නාද) නමැති දුක්සුසුම් නිරතුරුව හෙළන්නවුන් වැන්නාහුය.

(477) සහ ගුම් බිඟුවලා ලියගුම් වන් තුනුවියන්
සහ තනන විදුකිඳු බද ගනගබ අඹා නෙන් ගත්

අර්ථය: සෝෂා සහිතවූ මීමැස්සන්ගෙන් ආකුලවූ ද, (පුර) ස්ත්‍රීන් ගොස් වැදුණාවූ ද, ලියපඳුරුවල ගෙරවීම් හා විදුලි ධාරාවන් සහිත වැසි වලාකුළක ශෝභාව පරදවා සිත් ගත්තේය.

(478) ලියසැව් හයා මද ලියනවුලෙ වන් කල්නට
පියතෙපෙලෙහි ලැබැ වහල් සර ලී (යැ) සද දුරු ලා

අර්ථය: අනංගයා ප්‍රිය සල්ලාපයෙහි ආධාර ලැබ, තම වැල්දුන්න ඇද, ස්ත්‍රීන් නමැති වැල්ගොමුවෙහි පැටලී සිටියාවූ පුරුෂයින්ගේ සිහි විකල් කරවා (ඔවුන්ට) ඊතල විද්දේය.

(479) සල නෙතිනුනා බැලූ මෙද තුරු පුල් වමියෝ
වන දෙව් දු විලස් හා දන නෙතෙහි පිරිමැදියෝ

අර්ථය: ස්ත්‍රීහු, තම ඇස් පියගැසීම නවතා මනාව පිපුණු මලින් ගැවසිගත් ගස් දෙස බැලූවා පමණක් නොව, මිනිසුන් ඉදිරියේ වනදෙව්දුන්ගේ විලාසය ද දැක්වූහ.

(480) සැදු මෙද නිරිඳු උරබිත් එකක් පල්ලෙන්
හිද බදනා ඔහු තමා නුරා තර පස හා පෑ

අර්ථය: එක් කාන්තාවක් රජුගේ ළපැත්ත දලුවලින් සැරසුවා පමණක් නොව, ඔහුගේ හදවත අසුකර ගත්තාවූ (දිනා ගත්තාවූ) තමාගේ අනුරාගය නමැති ස්ථිර පාශය ද දැක්වූවාය. (පෑවාය).

(481) එකක් නැමී පුල් ලැහැබෙකිහි අත ලා බිඟු
වැනුඩුනැගෙන බා මද දියසුන් සැව් සිරි දැරූ

අර්ථය: එක් කාන්තාවක් නැමී මනාව පිපුණවූ මල් ඇති පඳුරකට අත දමා, මීමැස්සන් විසුරුණු කළ බියවී අනංගයාගේ දුනුදිය කැඩුණු දුන්නෙහි ආකාරය දැරුවාය.

(482) ලියගුම්හි යොනක් පුළුලුකුළු හිමි දිස්නා
පලන් මෙද කුසුම් කැන් ලියකිඳුරු සිරි හා ගත්

අර්ථය: පළල්වූ උකුළ දක්වා වැල් ගොමුවකට පිවිසී උන්නාවූ ස්ත්‍රීයක්, මල් පොකුරු පැලඳී ගත්තා පමණක් නොව ලියකිඳුරියකගේ සිරියාව ද දැක්වූවාය.

(483) නෑ අඟරා පිය ගඳු ලොල් බිඟු කැල වහල්
වී පියහට යදනා පියක මෙනෙ බද තද මන්

අර්ථය: සිත්හි තදමාන්නයෙන් යුක්තවූ ස්ත්‍රීයකට යාවිඤ්ඤා කරන්නාවූ පුරුෂයෙකුට, ඒ ස්ත්‍රීයගේ ශරීරයෙහි ආලේප කරන ලද විලේපනහි සුවඳට ඇදී ආ මීමැසි සමූහයා පිහිට විය.

(484) නනබරණ රසන් මිණි හර සුන් කුසුම් දම්
ඔබල පලුදලයහන් දනනැලැළි ලියවීමන්

අර්ථය: කැඩිබිඳී ගිය නොයෙක් ආහරණ ද, මේඛලාදාමය ද, මුකුවැල් ද, මල්මාලාවන් ද, දලු හා කොළවලින් සාදාගත් තැළි පොඩිවීගිය යහන් ද ඇති වැල්ගොමු (එය දුටු) මිනිසුන්ගේ සිත් කැලඹීය.

(485) හැනෙත් පුල් ලිය හා මල්බැර නත යෝනන්
සලපල්ලෙනද (ලැබෑ ගෙල් මොළොකත ගෙලෑ වුසි බමර)

අර්ථය: මල්බරින් නැමුණාවූ කාන්තාවන්, මනාවූ පිපුණු මල් ඇති වැල් හා සමාන වන කල්හී, සෙලවුණාවූ දලුවලින් පහර කෑ මීමැසි සමූහයා අවුදිත් (ස්ත්‍රීන්ගේ) මොළොක්වූ අත්පහරෙහි වැහුණ. (ස්ත්‍රීන්, අතින් පහර දෙන කල්හිද එහිම වහන්නට තැත් කළහ.)

(486) කුසුමොබල හිඟු ලැගෑ කරතෙකරප රජනුවන්
පියක පියකෙ දක්මින් වැසූ කුසුමෝනා ලෙසින්

අර්ථය: එක් ස්ත්‍රීයකගේ හිනෙහි පැලඳී මල් අඩුවූ උකුළ දෙසම, රජකුමා වෙන දිසාවක් නොබලාම වෙනතකට ඇස් ඇද නොගෙන එදෙසම බලාසිටි කල්හී, අනික් ස්ත්‍රීයක් එය දකිමින් මල් පුරවන ව්‍යාජයෙන් (ඇය) වසා ගත්තාය.

(487) නොගෙවෙන කතක රජ පියවුරු රොනත්ති කවර
වීලසට වෑ තුටු කෙළෙ නෙත් ඉහිල් දියුල් දෙසෙ නදන්

අර්ථය: කාන්තාවකගේ පයෝධරයන්හි රොන් ආලේප කරමින් සිටි රජ තෙමේ අවසන් නොවූවක් ඊට සතුටු වී එම ස්ත්‍රීයගේ ඉනෙන් බුරුල්වූ පටවස්ත්‍රය දෙසට නෙත් හෙළාම සිටියේය.

(488) ගොතක මලිගිය මල් රතැඟිලි කැල්මෙන් විදු
අවුදු පියන් සජ්දෑ ලිය මල් සැකි නරපවර

අර්ථය: ප්‍රියාවන් (තමන්ගේ) රතු ඇඟිලිවල කාන්තිය වැටුණාවූ මාලකී මල් ගොතක කල්හී, රජ තෙම අවුත් (එය දැක) සර්පජාති වැල්වල මල්යයි සැක කෙළේය.

(489) දලු නනබරණ මිණි කැලුම්ලෙ කෙළෙනා
වන අඹර තෙවුනා පියක් සුර සැවිහි කැලුම්සිලු

අර්ථය: දිලිසුණාවූ නා නා ආහරණයන්ගේ මාණික්‍යයන්හි කාන්තියෙන් යුත් ස්ත්‍රීයක් උච්චිලාවෙහි ක්‍රීඩා කරන කල්හී වනය නමැති ආකාශයෙහි බැබළුණාවූ දේදුන්නක් කාන්තිය ඉසිලුවාය.

(490) ගෙන මුවරද රොන් කතක පතලේ සදමින්
මුව මී හැයී එ නිරිඳු ලවනත පබල ඔඩමින්

අර්ථය: රජකුමා මල්රේණු ගෙන කාන්තාවකගේ මුහුණෙහි අප්‍රලේඛා නම් සැරසිලි කරමින්, තොල් නමැති පබළු භාජනයෙන් ඇය මුව මී බීවේය (ඇය සිප ගත්තේය).

(491) මැසි පියක නිරිඳු මහනෙල් දමින් වැළකූ ගෙල් සරණකපල්ලේ වැළකී ලොමු දහ දහස්

අර්ථය: රජතුමා විසින් කෝපවූ ස්ත්‍රියගේ දලුවැනි පාදයෙන් දුන්නාවූ පාපහර, රජතුමා මහනෙල් මල් මාලාවෙන් වැළැක්වීම හේතු කොට ගෙන ශරීරයෙහි දසදහස් (සංඛ්‍යාත) ලොමෝද් ගමන ද වැළැක්වීය.

(492) දිගැසියන් සුරතතැ හි තෙවුනා නා කුසුම් සඳපතර රදනා සිසි අළුළ නෙත් බඳනා

අර්ථය: ස්ත්‍රීන්ගේ රකු වූ අත්වල බැබළුණාවූ නාමල්, සන්ධ්‍යා කාන්තියෙහි රඤ්ජමානවූ සිත්භානෙන් ඇදගන්නාවූ වන්ද්‍රයා වැනි විය.

(493) නෙතින් නිලුපුලන් මුහුලසනෙන් කමලුලිය පලු සුරතලෙන් පෑ පියවුරුනි සක්වාවන්

අර්ථය: ඇස්වලින් නිලුපුල් ද, කේශකලාපයෙන් තමාලවැල් ද, ඉතා රකු වූ අත්වලින් දලු ද, පයෝධරයන්ගෙන් වක්‍රවාක කුරුල්ලන් ද (දැක්වූවාට)-

(494) සුරතුපුල සරණින් වටොරනෙන් සුරන්රඹ ගත නිල් වසාන බමරවැල තෙපලෙන්

අර්ථය: පාදයන්ගෙන් රකු නෙළුම් ද, වටොරින් රන් කෙසෙල් ගස් ද ඉතා නිල්වූ වසාරොදින් මීමැසි පෙළ ද, වචනයෙන් කෝකිල නාදය ද (දැක්වූවාට)-

(495) ලවනින් බිඹුවැලන් දසනගිනි සැදී සිඳුවර කුනු කුනු හව්වෙන් මඳ නලනු ලෙල ලිය විලස්

අර්ථය: තොල්වලින් (ඉදුනු) කෙම්පල ද, ලක්ෂණවූ දත් අගින් නිකමල් ද, කෙට්ටුවූ ශරීර ශෝභාවෙන් මඳ සුළඟ අනුව වැනුණාවූ වැලක ස්වභාවය ද දැක්වූවාට)-

(496) වුවනින් පුල් පියුම් මඳ සුසුමෙන් නල සුවඳ සවනතනෙන් ලිය ඊල් නලලතිනි මුවරද පට

අර්ථය: මුහුණින් පිපුණු නෙළුම් ද, මඳවූ සුසුම්ලැමෙන් සුවඳ හමන වාතය ද, කන්වලින් වැල්උංචිල්ලා ද, නලලෙන් මල්රොන් පටක් ද දැක්වූවාට)-

(497) ගතසා සැදී ලියගුම්හි වැළඹුණු කුසනිරිඳු පබවත නෙත හමුයෙ උයන් සිරි නෙත් බඳනා

අර්ථය: (ඒ) පබාවතිය, මහත්වූ අකුපතරින් සැදුණු වැල් ගොමුවෙහි සැඟවී සිටි කුසරජුගේ ඇස් හමුවෙහි සිත් ගන්නාවූ උද්‍යානශ්‍රීය (ගෙනහැර පැවැය).

(498) උයන් කෙළි සහසාන මියුලැසාන සරා ඉඹි මැති රැසාන නිරිඳු පවසාන කළ සග මේ

අර්ථය: ශරත් කාලය ද, රජු, දහස් ගණන් පුරස්ත්‍රීන් හා ඇමතිවරුන් සමග කළ උද්‍යාන ක්‍රීඩා ද පැවසූ සර්ගයයි.

එකොළොස්වෙනි සර්ගය

(499) නහන මෙහෙ නියුත් දෙනෙ අද සොයා විල්වත් සදා මග කැරැ විසින් ගෙන මිටුසක් වියි මේ

අර්ථය: ස්නානය පිළිබඳ කටයුතුවල යෙදුණ ජනයා, විල පිහිටි භූමි ප්‍රදේශය, ශුද්ධ කොට, ලක්ෂණට සරසා, මාර්ගය ද විචිත්‍ර ලෙස සරසා අවුත්, හක්ගෙඩියක ආකාරයෙන් දොහොත් නගා නමස්කාර කොට මේසේ කීවේය.

(500) සුරසිඳු තලුන් ලූ නුවන් පැහැනද වන් වූ සුනිල් සිලිල් තෙලෙ තරඟවැලිනොබොල

අර්ථය: දිව්‍ය හා සිද්ධි කාන්තාවන් විසින් හෙළන ලද නේත්‍ර ප්‍රභාවෙන් යුක්තවූ ද, රළපන්තියෙන් දුර්වලවූ කෝමලවූ සුළං හැමුවාවූද ඉතා නිල්වූ ජලය මතුපිට-

(501) පිළිබිඹු ලෙසින් වන් රිච් රජහට සත් දහස්
ලැඟු සිරිසර විදුනා විසින් පියුමෙන් රඳනා

අර්ථය: සෙවනැලි විලාසයෙන් ජලය තුළට බැස්සාවූ සූර්ය දිව්‍යරාජයාහට ඔසවන ලද ඡත්‍ර දහස් ගණනක ශෝභාව ඉසිලුවාවූ පියුම්වලින් අලංකාර වූ-

(502) ගජමෙනි ගජමෙන් සිලිල් තල වෙරළ අතලේ
දුනු රුවනකුරුදහස් සිරි අළ තඹුරු කැකුළෙන්

අර්ථය: (විලෙහි තිබුණාවූ) නෙළුම් මොට්ටු, ඇතුන් නමැති මේසයෙහි වලාකුළුවල ගර්ජනාව කරණ කොට ජල තැනිතලාව නමැති වෛදුර්ය භූමියෙහි ජනිතවූ රත්නාංකුර දහස් ගණනක ශෝභාව දැක්වීය.

(503) ඉති සිරිසර විල් තරඟන වටා නටමින්
තඹරමියෙන් බමර ගී ත දක්න මෙනෙන් කියනෙව්

අර්ථය: මෙලෙසින් ශෝභමාන වූ විල (නමැති කාන්තාව) රළ නමැති අත්වැල් වටේට කරකවා නටමින් නෙළුම් නමැති මුවින්, ඔබ දකින ආසාවෙන් මීමැසි නාදය නමැති ගී කියන්නාක් වැනිය.

(504) ඉති වයන නරනිඳු ඇතොර දහස් කැදෙමින්
මුවරදබර රළනෙලෙන් සැනහෙමිනෙවිල්

අර්ථය: මෙසේ කියන කල්හී, රජතුමා අන්තඃපුර ස්ත්‍රීන් දහසක් දෙනා ද කැඳවාගෙන. මල්රේණුවලින් බරයවූ සුළං රැල්ලෙන් සැනසෙමින් ඒ විල්තෙරට පැමිණියේය.

(505) ළහොපලු කුසුම දී බද මුහුළු කැර මුහුලු
කොකුමඟරා තැවැරු කළ සුරත වසනන රඳනා

අර්ථය: ළා අසෝක දලුවලින් හා මලින්ද අලංකාර කොට, කොණ්ඩය උස්කොට බැඳ, කොකුම් ආදී විලේපන ඇඟ තවරාගෙන ඉතා රතු වස්ත්‍රයෙන් රඤ්ජමානවූ-

(506) දිමුතු මුතු විමල් පුලිතතල පත වමියෝ
කියාලුහු කිරණවූයේ පබළ ලියපෙළ රඳනා

අර්ථය: දීප්තිමත්වූ මුතු ඇටසේ නිර්මලවූ වැලිතලාවෙහි වැතිරසිටි කාන්තාවෝ, කිරිමුහුදෙහි රඤ්ජමානවූ පබළුවැල් පන්තියක සිරියාව දැක්වූහ.

(507) බසුන් සැදි පියන් පනතෙතර දිය තෙරහිමි
පබවත කත සමාමෙන් තුට්තුකුළෙව් යෙහෙළි විල්

අර්ථය: සැරසුණාවූ ස්ත්‍රීන් (විලට) බසිනවාක් සමගම (විලෙහි) ජලය (විල්) තීරයෙහි සීමාව ඉක්මවා ඉතිරි යන කල්හී, පබාවතී හමුවීම නිසා සතුටින් විල් නමැති යෙහෙළිය ඉතිරි ගියාක් වැනිය.

(508) පබවත ගලන ගලන සොම් වුවනත දිස්නා
මිණිමුතු පියුම්සිරි හා වෙනසක් නොදන් බිඟු රජ

අර්ථය: පබාවතිය බෙල්ල තෙක් දියෙහි ගිලුණ කල්හී, පෙනුණාවූ සෞම්‍යවූ මුහුණත් පිපුණාවූ පියුමකත් අතර වෙනසක් මැමැසි සමූහයා නොදන්නේය.

(509) පහළ පියරුහී සසල විල් සිලිල්හි බිජු
වැලහි සපුසල් සේ නා බිය දැනැවි පුරපියන්

අර්ථය: විලෙහි පයෝධරයන් වැදීමෙන් වංචලවූ ජලය මතුපිට පෙනුණාවූ, ඉවුරෙහි තිබුණු සපු, සල්, හා නාගස්වල සෙවනැලි, පුරස්ත්‍රිත්ගේ සිත්වල නාගයන් නිසා ඇති වන භය ඉපදවිය (සෙවනැලි දුටු ස්ත්‍රීහු ඒවා නාගයින් යයි බයවූහ).

(510) පියවුරු (නි) නො උකහා පිහිනන උඩුමුව වුවත් කලක් පියුමැයි බිඟුනෙන් කිමිදැ ගන ගැබැ විදු පෑ

අර්ථය: කාන්තාවක් (නම) පයෝදර කරණ කොට ගෙන ජලය කපාගෙන අඩුකරුව පිහිනන කල්හි (ඇගේ මුහුණ) පියුමකැයි සිතා මීමැස්සන් පැමිණි විට (ඇ) දියේ කිමිද වැහි වැලාකුළකවූ විදුලි ධාරාවක සිරියාව එළවූවය.

(511) කකක මුත් වරල් දොඹහෙන් අවටැ හිවි දල දලබර කෙමි බමරවල සිරි ලද සේ මහ පියුම්

අර්ථය: ලිහන ලද කේශකලාපයෙන් යුක්තවූ කාන්තාවක් දියට පනින කල්හි, අවට උඩට විසිවූ ජලය, පියලිවලින් ගැවසීගත්, මීමැස්සන් විසින් සෙවනය කරන ලද කෙමියක් ඇති, විශාල සුදු නෙළුමක සිරියාව ඉසිලිය.

(512) ළඟා එත නිරිඳු සහ මල් පලු සිරිසියෝ මුහුලස කකක ගැලෙන හළ පහළත නුළු බිඟුවැල

අර්ථය: නරේන්ද්‍රයා ළංචන විට (දියෙහි) කිමිදුණාවූ කාන්තාවකගේ මල්, දලු ආදිය ගසන ලද කොණ්ඩය (දියෙහි ගැලෙත්ම) එය අතහැර ගියාවූ මීමැසි සමූහයා දුටුවාවූ (ඇගේ) අතට රැවටුණි.

(513) පියා වුහුටත් යතුරු හෝතා පියක පියවුරු කනකල සෙවි පුළුපු දුන් නරනිඳු බිසෙවි මඟලේ

අර්ථය: වල්ලභයා විසින් අත් නමැති යන්ත්‍රයෙන් ඉසින ලද ජලය වැදුණ ප්‍රියාවකගේ පයෝදර නරේන්ද්‍රයාගේ අභිෂේක මංගල්‍යයෙහි තබන ලද පොල්මල් දැමූ රත්රන් කලස් (දෙකක්) වැනි විය.

(514) ගෙනැ තන කොකුම බිඳු හෙන වුහුටු දිය පියා කලක පහළැත් කුඹුනෙන් ගලන හුරිරද මුතු පෑ

අර්ථය: වල්ලභයා විසින් විදින ලද ජලය කාන්තාවකගේ පයෝධරයන්හි ගා තිබුණ කුංකුමංගරාගයන් සෝදාගෙන බිංදුව බිංදුව වැටෙන කල්හි, පළන ලද ඇත්කුඹකින් වැහෙන්නාවූ ලේ තැවරුණ මුතුඇට වැනි විය.

(515) මුතඳුනැසැ සුරතොට දෝ වුවනන නහමත වැලලු කලක් එ නිරිඳු වැළහෙමිනද පිටු දෙසෙන්

අර්ථය: රජතුමා ආලේප කරන ලද අඳුන්, සේදීගිය ඇස් ඇති, රතු පැහැය සේදී ගිය තොල් ඇති, කාන්තාවක් මුහුණ බලන කල්හි ඇය පිටුපසින් සැඟවෙමින් අවුත් නරේන්ද්‍රයා වැලඳ ගත්තය.

(516) නෙන සුනිල් සුරතොට පියත පැහැ පුරපියන් තරඹිනුලැඹි නිලුපුල් තඹුරු උඩුහුරු ලදු වත්

අර්ථය: පුරස්ත්‍රිත්ගේ ඉතා නිල්වල්වූ ඇස් ද, ඉතා රතු වූ තොල්ද, (යන දෙකේ) ප්‍රභාව නැතිවෙත්ම රළවලින් ඔසවන ලද නිලුපුල් ද, රතු නෙළුම් ද, උඩුකුරු වූවාක් (හිස ඔසවා සැනසුම් සුසුම් හෙළවාක්) වැනි විය.

(517) දිගැසියක නිරිඳු නැගෙනසදොඹට හල්ලට ලොමුදෙහෙන් පිය පහස් නො මැ ලද පිය උර පහස්

අර්ථය: ස්ත්‍රියක් රජුගේ උරහිස නමැති පැනීම පිණිසවූ අට්ටාලයට නැඟුණ කල්හි, ලෝමෝද්ගමනය කරණ කොට ගෙන උරය (ස්ත්‍රියගේ) ප්‍රියවූ පාද ස්පර්ශය නොලදී. (ස්ත්‍රිය ද) රජුගේ උරයෙහි ස්පර්ශය නොලදී.

(518) නිරිඳු සවනක ලග දලදරනෙන් මියෙන් ලු
කලක් රහස් දඬුයෙන් මෙනෙ සමරනු කියා මෙන්

අර්ථය: (ස්ත්‍රියක්) කටින් යවන ලද වතුර පහර නරේන්ද්‍රයාගේ කන ළඟ වැදීම
කරණ කොට ගෙන, ඒ ස්ත්‍රිය රහස් යථියෙන් (තම) සිතෙහි වූ අනුරාගය
රජුට කියන්නියක මෙන් පෙනිණි.

(519) මුවරද සදක ගෙන පබවක දෝ කොපොල්පත්
මුවපියුමැ විසි බිඟුපෙළ නොවූ සරතසත ගෙල් කා

අර්ථය: පබාවතිය මල්පේණු ගෙන තම කම්මුල්වල සේදී ගිය පත්‍රලේඛා සරසන
කල්හී, මුහුණ නමැති පියුමෙහි වැහූ මීමැසි සමූහයා පබාවතිය අතින් පහර
කා විඩාවට පත් නොවූහ.

(520) මැඩිලි දුන් දියෙහි බමරවල කොකුමඟරා
නරවිරු කෙළි සරක විල් සුරතැස් ලා බලා මෙන්

අර්ථය: ජලය මතුපිට සුළි ආකාරයෙන් සැදුණාවූ ද මීමැසිසත් වැහුවාවූ ද
කුංකුමාංගරාගය කරණ කොට ගෙන, ක්‍රීඩාවෙන් වෙහෙසටපත් විල
නමැති කාන්තාව ඉතා රකු වූ ඇස් යොමු කොට රජු දෙස බලන්නාක්
වැනි විය.

(521) දිවයුරු පත් වඳ අද වේ ගිමින් මේ වන්
දෙනෙමින් පැදුම්හු කුසා නෙලුඹු දල වදලේ වන්

අර්ථය: සුර්යයා අපවිටියට (මුදුනට) පැමිණි කල්හී, ග්‍රීෂ්ම සෘතුවේ දී ග්‍රීෂ්මය කරණ
කොට ගෙන වලාකුළට වැදුණු ප්‍රද්‍යුම්න දිව්‍යරාජයා (ගේ විලාසය)
පරදවමින් කුසරජතුමා නෙළුම් කොළ ගාලට වැදුණේය

(522) නැසි පොකුරු පත තුරෙ සිටි කුසා දක්මින්
බැමහවි කැඳ කලක් එක් පිළිපත් ඇතෝරන් කැන්

අර්ථය: එක් කාන්තාවක් නෙළුම්කොළ අතර සැඟවී සිටි කුසරජු දක්මින්
ඇස්බැමින් ඉඟි කොට, අනික් අන්තඃපුර ස්ත්‍රීන් සමූහයා අතරට
පැමිණියාය.

(523) සොම් සිසිලෙහිදු ගහණොත රා සුරිඳු මෙන්
ලොහොක තට ලොහොකඩ මෙන් දැවැ වැලැඳි කල කුසරජ

අර්ථය: සොමාච්ච වන්දු මණ්ඩලය ග්‍රහණය කළාවූ රාහු අසුරේන්ද්‍රයා මෙන්ද,
කාන්දමට ඇදී යන යකඩ කැල්ලක් මෙන්ද කුසරජතුමා දුටුගොස්
(ප්‍රභාවතිය) වැලඳ ගත්තේය.

(524) අහෝ දියරකුසේ ගත හා වියෙමී නෙකෙණෙහි
පබවක බිය බොහෝ පත් සැපින් පහසොහු සැක පත්

අර්ථය: එකෙණෙහි බොහෝ භයපත් වූ පබාවතිය, අහෝ! දියරකුසෙක් මා අල්ලා
ගත්තේයයි කියමින් වැලඳගැනීම කරණ කොට ගෙන ඇතිවූ ඔහුගේ
ස්පර්ශය නිසා සැකයට පත්වූවාය.

(525) පියුමසර වෙති යෙති දෙනො පුල් පියුම් විල්හි
මෙවැනියනට මෙ නොතන් වී හැඟැ කුසා බැව් දත්

අර්ථය: නෙළුම් පිපුණු විල්වල ශ්‍රියාකාන්තාව හැසිරෙතැයි මිනිස්සු කියති.
ජලරාක්ෂසයනට මෙය සුදුසු තැන් නොවේ යයි සිතා කුසරජු බව දැන
ගත්තාය.

(526) බඳැ මුළු තැන තැනැ දිය කෙළිනා පමාදෙන
නරනිඳු කොවා යා ගත් පබවක ඉහි ගමන් ගත්

අර්ථය: තැනින් තැන සාමුහිකව ජල ක්‍රීඩා කළ ස්ත්‍රීහු (කුස) රජු කෝපයට පත්
කරමින් ගමන් ගත්තාවූ පබාවතිය සමඟ ගමනට නික්මුණාහ.

(527) පබවත කතෙවදන් වදන්මගැ හෙන යෝනන්
මිලි ගිය වත්හි විලස් මුහුලු පියුම්ඵ පැ මෙන්

අර්ථය: පබාවතියගේ ඒ වචන (අනික්) ස්ත්‍රීන්ගේ කන්වල වැටෙත්ම (ඔවුන්ගේ)
මලානිකවූ මුහුණුවල ස්වභාවය (කෙබඳුද කිවහොත්) පරවී ගිය නෙළුම්
වනයක් ආකාරය දැක්වී යයි සිතමි.

(528) පියවුරෙහුකුළ තෝ වළඟ පිරිමැදැ මද වත්
පබවත කත වන බියෙන් වහලෙවී යෙහෙළි විල්කල්

අර්ථය: පයෝධර කරණ කොට ගෙන උතුරා ගියාවූ ජලය, හීනවූ ඉඟටියෙහි වැදී
අඩුවන කල්හී, විල නමැති යෙහෙළි කාන්තාව පබාවතියගෙන්
වෙන්වීමෙන් ඇති වන විරහබයෙන් වැරැණාක් වැනි විය.

(529) දැහැ යන තෙර පබවත ඉහි දළ රළ දැව ගත්
නොහොයි මෙන් වියෝ දුක් ගමනොත් යෙහෙළි විල්කල්

අර්ථය: (විලෙහි) වෙරළ හැර යන්නාවූ පබාවතිය සමඟ දුව ගියාවූ විශාල රළ
පන්තිය කරණ කොට ගෙන, යෙහෙළියගෙන් වෙන්වීමේ දුක් ඉවසිය
නොහෙන්නාවූ විලනමැති යහළු කාන්තාව (පබවත සමඟ) ගමන් ගත්තාක්
විනිය.

(530) සරණතල පබවත වෙළලත සදන විල්කල්
තරඟනිනි වැලලා මෙන් බිමැ ඇපිළහී ගුගුරා

අර්ථය: පබාවතියගේ පාදයන් වෙරළ හොබවන කල්හී (වෙරළෙහි පා තබන
කල්හී) විල නමැති කාන්තාව පොළොවෙහි හැපී අඩමින් රළ නමැති
අත්වලින් පබාවතිය වැලඳ ගන්නියක මෙන් විය.

(531) මේ යක් ලු මා හිමි පබවත් ලු ඔහු විදිනි
නිසයුරු අදුරු කො සමඟ ගොවළයෙ කො හස් ඉස්බුම්

අර්ථය: මාගේ ස්වාමීපුරුෂයා මේ යක්ෂයාලු, ඔහු භුක්ති විදින්නී පබාවතියලු,
වන්දයා හා අන්ධකාරය අතර සමගියක් කොයින්ද? ගවයන්ගේ
පාදයන්ගෙන් කැණුණු වළෙහි හංසයන්ගේ විශ්‍රාම ගැනීමක් (කොයින්ද) ද?

(532) පබවත කියමිනිනි ගමනොත වඳ සිය නුවර
ඇමැතිසක් ඔවා නන් පිළිපදන වස් මේ වී

අර්ථය: පබාවතිය මෙසේ කියමින් තම නුවර බලා පිටත්වූ කල්හී, ඇය
නවත්වාගැනීම සඳහා ඇමති සමූහයා මෙසේ නොයෙක් අවවාද කළහ.

(533) තොප හිමි කුස නිරිඳු සරණත පිහිටි දියටඹ
නිරිඳු බිරිඳන් දඹදිවි නරඹා කිරුළකුළහී

අර්ථය: ජම්බුද්වීපයෙහි නරෙන්දු සමූහයාගේ ඔටුනු නමැති (පර්වත) මුදුනෙහි
පිහිටියාවූ, ඔබගේ ස්වාමියාවූ කුසරජුගේ පාදය නමැති ජස්තම්භය බලව.

(534) රසහවි දුඹුලු හුන් සුබැසි වදනොද හිමියා
සවන් දෝ අතිනදමින් රිසි විඳුම්තා ළගනේ

අර්ථය: (ඔබ) ස්වාමියාගේ, රසභාව දෙකින් රසවත් කරන ලද ප්‍රියවචන නමැති
අමාතය කන් නමැති දෝතින් (ගෙන) තමන් කැමති ලෙස රසවිදීම
අතිශයින් (ඔබ) සිත් ගත යුතුය.

(535) නොම නැමැද දෙවියන් සැරැ නො දහම් දිගැසියෝ
පියනට කළ උවසරින් සගමොක් වෙන් දිගැසියෝ

අර්ථය: ස්ත්‍රීහු දෙවියන් නොවැදුම, ධර්මයෙහි නොහැසිරීම (තම)
ස්වාමීපුරුෂයින්ට කරන ලද සත්කාර නිසාම දිව්‍යමෝක්ෂ සම්පත්
ලබන්නාවූය.

(536) දඹදිව් හව් නිරිඳු නොප හිමි පා ම වටනේ
කො නොප මනදොළ පුස්තෙක් පිළි ඔහු මුත් ලෙවිහි

අර්ථය: ජම්බුද්වීපයෙහි සියලුම රජවරු නොප ස්වාමියාගේ පාදයන් සේවනය කරන්නාහුය. එපමණක් නොව ඔහු හැර, නොපගේ සිත්හි ආසාවන් මුදුන් පමුණුවාලක අන් කෙනෙක් ලෝකයෙහි ඇත්ද?

(537) පසසන ගුණ මුත් විලසින් කිම මහත්මන්
පියගද පළොල් මල් සේ බුහුමන් කිම කිණිහිරේ

අර්ථය: (ලෝකයාගේ) ප්‍රශංසාවට භාජන වන ගුණාංගයන් මිස, මහත්මයින්ගේ රූප විලාසයෙන් කුමන ප්‍රයෝජනයක් ද? පියවූ සුවඳ ඇති පළොල් මල් කෙරෙහි මෙන් කිණිහිරි මල් කෙරෙහි කුමන බුහුමන් දැක්වීමක් ද?

(538) සුරු සිකිනිඳු සුපිපි ලියවඳ කෙ ඉසුරු දෙරේ
තමපිඬු වන් බිඟුන් හෙත් ඒ ඉසුරු හඟු හිමියෙනි

අර්ථය: ස්වාමී දුවනි, මනා ව පිපුණු මලින් ගැවසී ගත් ශෝභමාන මල්වැලකට ලක්ෂණ මොනරු කුමන සිරියාවක් දෙත් ද? කළුවර පිඬු වැනි මීමැස්සන් ඒ වැල ආශ්‍රිත වුවහොත් ඉන් ඇති වන සිරියාව සලකා බලන්න.

(539) නිසැමියඹු ගිහිගේ උවදුරු කේ හෙති දෙහේ
පියා වන දද කුමි සේ ගමනුකභා ගුවන්හි

අර්ථය: ස්වාමියෙකු රහිතවූ ස්ත්‍රියක් ගිහිගෙයි දුක්කම්කටොලු කවර ලෙසකින් දුරු කරන්නී ද? පියාපත් නැති පක්ෂියා කුමන ආකාරයකින් අහසෙහි පියාසර කරන්නේ ද?

(540) දුමැසිඳ වන් පුල් ලිය වේ බමර පිරිවර
නිඳසිරයින් වන් හොත් නුසුහු ද කා මැඩමට

අර්ථය: මනාව මල්පිපුණු වැලක්, ගසක් ආශ්‍රිත වුවහොත් මීමැස්සන් පිරිවරන්නේ වෙයි. එවැනි ආශ්‍රයකින් තොර වුවහොත් කාගේ හිංසා පීඩාදියට සුදුසු නොවන්නේ ද? (කාගේත් මැඩීම ආදියට ලක් වෙයි යනුයි).

(541) නොවැ වරකි හිමි සඳ වඩුව රජමහලට
රොහැණිය හා ඉඳු මෙන් පවතු දිගු කුසා හා

අර්ථය: ස්වාමීදුවෙනි! කෝපනොවී රජමාලිගයට වඩිනු මැනව. රෝහිණිය හා වන්දියා මෙන් කුසරජු හා දීර්ඝ කාලයක් සැප විඳිනු මැනවි.

(542) තමා වස වත ඔහු වස වත ම මෙ දැහී
කෙ ඉසුරු කෙ පියවදන් වියා ගමනොත් පබවත්

අර්ථය: මාගේ වාසය (මෙහි) වන්නේ නම් මට මේ ජාතියෙහි ඔහු වසක් මෙන් වන කල්හී කවර සැපතක් ද? කුමන ප්‍රිය වචනයක් දැයි කියා පබාවතී ගමන් ගත්තාය.

(543) රෙසී ඔත් ගමන් පබවත් එදා නොසරස්
ගමනින් ලද දිය කෙණේ කලහසුනතැ තබා යළ

අර්ථය: පබාවතිය, ගමන (නිසා තමා) ලද්දාවූ ජය, ඒ දවස, නැවත මොහොතකින් කලහංසයන්ටම දී කෝපයෙන් ගමන් ගත්තාය.

(544) ඉති කියා පබවත යෙහෙළිය නෙකතර පත්
පවසන නොසුන් දිවියෙන් යෙහෙකැ වියි සගල් යත්

අර්ථය: ඒ කාන්තාර මාර්ගයට පැමිණිය යහළු ස්ත්‍රීන්, පණ බේරාගෙන සාගල නුවරට පැමිණියහොත් යහපතැයි පවසන කල්හී, පබාවතී මෙසේ කීවාය.

(545) ඔහු වසන දෙසෙහි වසවත එම මරුකතර
පවහා වහා ආ මට මලගල් ගඟල් හැලී මේ

අර්ථය: ඔහු වාසය කරන දිසාවෙහි වාසය වුවහොත් ඒ මරු කාන්තාර යයි. ඒ අත්හැර ආවාද වූ මට මේ (කාන්තාරය) මලය පර්වතයෙන් ගලා ආ ගඟලැල්ලකි.

(546) නොප පිය රජහට පිරිපත් නො මැ කරන්නේ
කළ මෙ නිබදිති සිමිනු අනාකල් හා

අර්ථය: යෙහෙළියෙනි, මේ කරන ලද මුරණ්ඩුකම හේතු කොට ගෙන ඔබගේ පියරජුහට කරන්නේ දුක් ගැහැටක්ම නොවන්නේ ද? මතු කාලය ද (අනාගතය) සිහි කරන්න.

(547) මෙසේ අනන් මනන් බැණූ පබවත් එ සාගල
වියොවින් නො රදනා වන් පුරගන රදවා වන්

අර්ථය: මේ ලෙසින් ඔවුනොවුන් (හා කතාබස් කරමින්), පබාවතිය, (තමාගෙන්) වෙන්වීම නිසා නොබබළන්නාවූ ඒ සාගලපුරය නමැති කාන්තාව හොබවමින් (එහි) පැමිණියාය.

(548) සමග පබවත සරාය කෙළි සරාය දුලු
කල දෙසෙ නුරාය නිරිඳුපවරාය මේ කියූ සග

අර්ථය: නෙළුම් මලින් ජීවලිතවූ විල්හි පබාවතිය සමග කළ ජලක්ඛිත ද, කාන්තාව (පබාවතිය) කෙරෙහිවූ කුසරජුගේ අනුරාගය ද පැවසුවාවූ සර්ගයයි.

දොළොස්වෙනි සර්ගය

(549) කුසවිරු එතර වැඩු තැනින් වැඩි රජමහලට
වන සෙවුනෙන් යහන් පත් නරතුරෙහිති වලප ගත්

අර්ථය: එවිගස වර්ධනය කරගත් ටොට්ටියෙන් රජ මාළිගයට වැඩියාවූ කුසරජතුමා විරහ දුකින් යහනෙහි වැදහොත්තේ නිරන්තරයෙන් මෙසේ වැලපෙන්නට විය.

(550) මෙ දෙසෙ ම මල් සර සරලනුයෙ එ බියෙන් වන්
නොසෙ පබවත දෙසේ ලත නුවන් සරට තෙමෙද ලක්

අර්ථය: අනංගයා මා දෙසට ම ඊ විදින්නේ (බියෙන් විය යුතුය). (කුමන බියකින් වෙන් ද කීවහොත්) එසේ නොකට පබාවතිය දෙසට ඊ විද්දහොත් (පබාවතියගේ) ඇස් නමැති ඊයට තමා ද ඉලක්ක වන බියෙන් වැන්න.

අනංගයා පබාවතිය දෙස (පබාවතියට) ඊ විද්දහොත් (ඇගේ) ඇස් නමැති ඊ (පහරට) තමා ද ඉලක්ක වන්නේය. මා දෙසටම ඊ විදින්නේ ඒ බයින් වැනිය.

(551) ඔවුන් අසද ඉහි රුසිරි වෙසේ කුම් සේ
දලනිදුහි වැසූ වස හා පැලඹුම අමා වැ සහා

අර්ථය: ඇයගේ (පබාවතියගේ) අග්‍රද්ධාව හා රූපශ්‍රීය කෙසේ එකට වෙසේ ද? (එය) මුහුදෙහි වස හා එක්ව වාසය කොට අමෘතය පැලඹෙන්නාක් මෙනි.

(552) දිරියබල හා ඇය අසද බලාම් දක්මෝ
මද මැදහත් සිත්තෙන් ලියසැව්ව පිරිමට නම්

අර්ථය: අනංගයා මධ්‍යස්ථ සිතින් ඔහුගේ වැල්දුන්න පිරිමදින්නේ සම් මාගේ ටොට්ටියෙහි බලය හා ඇයගේ අග්‍රද්ධාව අතර සටන දකින්නෙමු.

(553) කෙසෙ ද දනිති දැන් සරතැස ඔහු තමාගේ
වළඟට පින් පියවුරෙන් දුවනින් දඟට දුක්දා

අර්ථය: පූර්ණ පයෝධරයන්ගෙන් තම ඉගටිය ද, උකුළෙන් තම ජංසාදෙකට ද දුක් දෙන්නාවූ පබාවතිය, දැන් මා විදින්නාවූ වෙහෙස කෙසේ දනියි ද?

(554) තමා යහ දසනෙන් නුවන් පිය තෙපලෙන් කන් පහසින් ගත් ගෙනැ කෙසේ මන නොදිහි මා සිත් ගත්

අර්ථය: තමාගේ ප්‍රියදර්ශනයෙන් (මාගේ) ඇස ද, ප්‍රිය වචනයෙන් කන්ද, ස්පර්ශයෙන් ශරීරය ද ගෙන, (ඇයගේ) සිත නොදී, මාගේ සිත කෙසේ ගෙන ගියා ද?

(555) වැළකී මෙද පිරි මෙ කඳල එ දෙස් දස්නෙන් තත් සෙලෙහි (සිලිල් මෙන් ලෙහි හා දල කෙලෙ දියුණු)

අර්ථය: (මාගේ ඇස්වල) පිරුණු මේ කඳුළු ඒ දිශාව දැකීමෙන් මා වැළකුවා පමණක් නොව, රත්වූ ගලෙහි (වැටුණු) ජලයමෙන් (මාගේ) ළයෙහි (විරහ) ගින්න ද බෙහෙවින් වැඩි කෙළේය.

(556) අලලවා නෙත කැලුම් ලස ගමන් නිලුපුලන් කලහස් දැනවූ මා තබා අසදහු ලු නුගියෝ

අර්ථය: ඇසෙහි කාන්තිය ද, ලැසි ගමන ද, කලඹා, නිලුපුල් ද කලහංසයන් ද දිනෙව්වා වූ මා අතහැර (නැතහොත් මා සිටිය දී) ඕ නොමෝ ප්‍රේම නැත්තියක්ලු (මෙතෙක් වැරදි කළ මා ගැන කිසිත් නොකියා ඇයටම දොස් පවරනු වැනිය).

(557) නොලත ම දෙසැ හා විරති දිගැසින් නොවැ උනු දසුන් ඉස්නෙන් ඔවුනිඟි කෙසේ රැකියෙම්

අර්ථය: දීර්ඝාක්ෂියනි! රතු පැහැ නොවූ හෝ ප්‍රේමරහිතවූ හෝ ඇස මා දිසාවට නොහෙළන කල්හී, ඔවුන්ගේ (පබ්වතයගේ) අඩු නොවූ (සම්පූර්ණ) දර්ශනය ආසා කරන මම ඒ ආසාව කෙසේ රක්ෂා කෙළෙමි ද? (මාගේ නෙත්‍රයන්ගේ ආසාව කෙසේ කෙළෙමි ද?

(558) පුරා නුරා ඇති පියවුරු දිදී ලෙහි මා සැරහූ වන් පෙර දවස් හිදා නොතැවේද කෙසේ

අර්ථය: පසුගිය දවස්වල, ඇතිතාක් අනුරාගය පුරවා මාගේ ළයෙහි පයෝධර තබමින් (ඵය) සැරසුවාක් වැනිවූ (මාගේ) හෘදය (දැන්) කෙසේ නොතැවෙයි ද?

(559) රතොට රතැදියෙම් කොපොල් පතලෙ බිදියෙම් තනහස මුස කෙලෙම් නිදොසිම් ලු හා නුගියට

අර්ථය: රතු වූ තොල්වල රත්පැහැය ඇද ගත්තෙමි; කම්මුල්හී පත්‍රලේඛා බිත්දෙමි; පයෝධර නමැති හංසයන් මුර්ජා කෙළෙමි; භාර්යාවට මම වනාහි අනුගතාවට මම නිර්දෝෂයෙමිලු - අහෝ!

(560) හස සමත පවන් කල්හර සදිඳුවඳ තෙප් පැරැදැ ඇයතියෙන් හා කුරුරස වැ ම දුඹුල්හට

අර්ථය: හංසයෙහි, කෝකිලයෙහි, මාරුතයෙහි, සුදුඋපුලෙහි, වන්දුය, නිලුපුලෙහි, තොපි වනාහි ඇය (පබාවතිය) සන්තක දෙයින් පැරද දුර්වල වූ මාහට කුෆර වන්නාහුය.

(561) අසද ලග මෙ සිත් ගුණ ලග දිය දුරුයේ අසද ම දනා සිත් දැන් පෙරවනුයෙ හා කුම් සේ

අර්ථය: අග්‍රද්ධාවෙහි ගැලුණාවූ මේ (මාගේ) සිත ගුණාංගයන්හි ඇලුණේ නම් ජය ලැබුවේ වෙයි. මේ තැනැත්තියගේ (පබාවතියගේ) සිත්හි අග්‍රද්ධාව දැන් දුරු කරන්නේ කෙසේ ද? අහෝ!

(562) කලහස සර සමත සර බිඹුවැළ නිලුපුලෙන් ගමන් පිය තෙපළ ලවන් නුවන දැකැ ද නොවෙහෙම්

අර්ථය: කලහංසයින්ගේ ගමන, කෝකිලයන්ගේ නාදය, ඉදුණු බිඹුපලය, නිල්උපුල් යන මේ දේවල් කරණ කොට ගෙන (පබාවතියගේ) ගමන, ප්‍රිය වචන, තොල්, ඇස්, යනාදිය දැක ද අස්වැසිල්ලක් නොලබන්නෙමි.

(563) සමඟ පබවත යන ගියෙ සිතු ම දෙස නොබලා
නිරතුරු මෙ වේ විදුනෙමි පරමතුරුතුරු නො කෙළෙමි

අර්ථය: ගමන් ගත්තාවූ පබාවතිය සමඟ මාගේ සිත, මා දෙස නොබලාම ගියේය. (මේ නිසාවෙන්) නිරන්තරයෙන්ම දුක් විදන්නෙමි. (එහෙත්) පරමාර්ථයට (කිසිදු) අනතුරක් නොකෙළෙමි.

(564) කෙලෙස තෙලෙ හෙමිලිය වෙළපා හොත් යහන් මේ
තන කොකුමෙවැ වැලදි මේ සිහිලැල්කැදි පිළිටැඹ

අර්ථය: කෙලාස පර්වතයෙහි ස්වර්ණ ලතාවක් පරදවා වැදහොත්තාවූ යහනාව මෙයයි. පයෝධරයන්හි කුංකුම තවරමින් වැලද ගත්තාවූ අතිශයින් සිසිල්වූ පළිඟු කණු මේවෙයි.

(565) රිසිසේ ගැලී එ ඇල් කැදි පියවුරු මඩලේ
තවානු හා එක්වත් පිවිතුරුතුරුසඵ මෙ වේ

අර්ථය: ශීතලස්කන්ධයක් වැනිවූ ඒ පයෝධර මණ්ඩලයෙහි, කැමති පරිදි ගැලුණාවූ මේ පිරිසිදු උතුරුසඵව නිරතුරුව (මා) තවන්නේ වේ. අහෝ!

(566) තෙත් මිණි කැලුමෙවැ සලසා එ ඇඟිලි පහස්
ලියු මෙ පත් මුත්තර පිවිතුරු පින් පියවුරෙන්

අර්ථය: ඇස් නමැති මැණික්වල කාන්තිය හෙළමින් ඒ ඇඟිලිවල ස්පර්ශය දෙමින් ලියු ලියමන මෙයයි. ජීන පයෝධරයන්ගෙන් පවිත්‍රවූ මුතු වැල මෙයයි.

(567) නොපලහති ම මන නුරාබිදු වුන්වන්නෝ
විසිතුරු සකර බිම්හි සුහුඹුල් දුටු විරු තුරු

අර්ථය: පුලුස්සා සකස් කරගත්තාවූ භූමියෙහි ලක්ෂණට සශ්‍රීකව වැඩුණු ගස් දුටුවාවූ (පබාවතිය) අනුරාගය නමැති බීජ සිටුවන්නී මාගේ සිත නොපුලුස්සයි ද?

(568) නොදැවූ හළ වැඩු හරා පලඟ රිටුමුළු
මුවරදදා ඉඳු සමන් වනනට සතුරු ලෙව් මෙවු

අර්ථය: අනංගයා පුලුස්සා නොදැමීමාවූ ඊශ්වරයා ද, වන්දයා (ගිල නැවත) වැමැරුවාවූ රාහු ද, කෝකිලයන් ඇති දැඩි කළාවූ කාක සමූහයා ද, යන මොවුහු විරහිනට සතුරුවූ ලෝකයා වෙත්.

(569) පියවත් පහස් ගද රස රු සදත් නොතිබී
යහදසනැය තිය තමා තබා ගිය වන් එ නුවර

අර්ථය: ප්‍රියවූ වස්තු, ස්පර්ශය, සුවඳ, රස, රූපය, ශබ්ද, ලක්ෂණවූ පබාවතියට අයිතියැයි මාහැර දමා ඒ නගරයටම ගියාක් වැනිය.

(570) ම සදහනින් ඔවුන් නොමින් මෙසි වඩන්නේ
අහෝ නොමද ල තමා විසිනා නොදන්නෙන් මුත්

අර්ථය: මා ගැන සිතීමෙන් ඇ (පබාවතිය) අපමණ කෝප වන්නීය. (එසේ වන්නේ) මාගැන කිසි පරිදි පරීක්ෂා කර නොබැලීම නිසා මිස (වෙන කුමන හේතුවක් නිසා ද? ඒ (සිහි කිරීම)ම ප්‍රමාණ නොවන්නේ ද? (අනල්ප මැ යි).

(571) තුනුහෙමිලිය වතළ මෙනෙ සෝකිණු කෙසේ වී
සැරහු තෙනෙබරණ හෙමි කිණු මුත් නැත් කනාවන්

අර්ථය: ශරීරය නමැති රත්ලිය ආශ්‍රිත සිතෙහි අමර්ෂය නමැති කළු පැහැය (කැලල) කෙසේ ඇති වීද? රත්රන් ආභරණවලින් සරසන ලද පයෝධරයෙහි කළු පැහැය මුත් රත්පැහැයක් නැත්තේය.

(572) යුගත දල වන් එ මරු කතර කෙසේ නොගෙවත්
නුවනතැ බැලුම් දල හුණ නිවමින් ගඟහැලි දෙත්

අර්ථය: නේත්‍රයෙහි බැලුම් නමැති ජලය ශ්‍රීෂ්මය නිවමින් ගංගා නිර්කධර ඇති කරන්නේය. මෙසේ හෙයින් යුගාන්තයෙහි ඇති වන ගිනිවැනි ජල රහිත කාන්තාරය කෙසේ නොගෙවත් ද?

(573) දී ඉඳු පා ඉස් උර දී වියෝ වැ ද ඔහු
මලවීය පහරට වහර වූ දනහට ළ මීදියෝ

අර්ථය: වියෝගව සිටියදී ද වන්දු රශ්මියට ඉස අල්ලා, අනංගයාගේ (ඊ) පහරට ළය අල්ලා පිහිටවූ තැනැත්තාහට ඕ (පබාවතිය) ඉතා තද හිතක් ඇත්තකු (ඇල්මෙන් තොර) වූවාය.

(574) වැහැවෝ නෙතින් තෙප් දෙසැ දෙසැ එ රු දස්නෙන්
සවනින් කෙවුල් කීල්මෙන් වැහැවෝ ගතීන් කුම් සේ

අර්ථය: නේත්‍රයෙහි, සෑම දිසාවකම ඒ (පබාවතියගේ) රූපය දැකීම නිසා තොපි සැනසෙවූ. කර්ණයෙහි, තොපි කෝකිල නාදයෙන් (සැනසෙවූ). ගාත්‍රයෙහි, තොපි කෙසේ සැනසෙන්නහු ද?

(575) පියක් සොම් තා ගතීන් නවනත් නෙන් සින්
මෙදෙසින් මෙතෙක් ගතුයේ නොනුරා ද එ පුරුද්දන්

අර්ථය: ඒ සුපුරුදු කාන්තාව සෞම්‍යවූ ශරීරයෙන් තොප (මා) හැරදමා යන කල්හී, කන්, ඇස්, සින් යන මෙතෙක් දේ මා මේ දිසාවෙන් (මාගෙන්) රැගෙන ගියේ අනුරාගය නොවේ ද?

(576) වියොදෙලෙනුදුලන හිද මැද ඔවුන් වස්වා
වමෝ ලු හා ඇප් දැන් මීනිසු ගුණ රක්තා නම්

අර්ථය: විරහ ගින්නෙන් ජීවලිතවූ හෘදයෙහි ඔවුන් (පබාවතිය) වාසය කරවාගෙන දැන් අපි වනාහී මනුෂ්‍ය ගුණ රක්ෂා කරන්නෝ වන්නමෝලු.

(577) නැතගා මෙ තමනට කෙසේ දෙවු ද නුගියෝ
නැත ද බිජු දම් බිම්හී ගනසා සැදි තුරු දෙනේ

අර්ථය: අනුගතාව (භාර්යාව) තමන්ට නැති ගින්නක් දෙන්නේ කෙසේද? (එසේ නොදීමට කරුණක් නැත) පුලුස්සා සකස් කර ගන්නා ලද භූමියෙහි බීජයන් නැත ද, විශාල ශාඛාවන්ගෙන් හෙබි ගස් වැඩෙයි.

(578) ලොමුදහගත් ගතීන් සෙද වැලලු වරදට
දෙයදො පහර සමවලා තමහට ඔහු කළා වෙත්

අර්ථය: ලෝමෝද්ගමනයෙන් යුක්තවූ ශරීරයෙන් වහා වැලඳගත් වරදට (මෙබඳු) පහරක් මාහට දෙයි ද? (එසේ පහර ගසතහොත්) ඇය මාහට එකට එක කිරීමක් කළා වන්නේය.

(579) පිළිබඳ ඔවුන් අසද නිබඳ වැ වත මෙම දෙසේ
වහලෙ ලැබූ හා මෙවලා දීරිය බල ඔබලෙ තමා

අර්ථය: ඇය සිත්හි බැඳී අශ්‍රද්ධාව නිරතුරුවම මා කෙරෙහි දක්වන කල්හී, ඒ ආකාරවූ ආධාරයක් ලැබ මාගේ ධෛර්ය බලය දුර්වල විය.

(580) වලඳවා ගෙලෙහි උරිනුසුලා පියවුරන්
සිඟු වලඟට මා වූ වහලුදු නොහැඟියෝ හා

අර්ථය: මාගේ කරෙහි අත් දමා වැලඳවාගෙන පයෝධර ළයෙන් උසුලා ගැනීමෙන් (ඇගේ) සිහින් ඉඟටියට මා කළ උපකාරය ද ඇ නොසිතුවාය. අහෝ!

(581) නොවත් තුනු මැද මා යුගදඟ නොවත් යතුරෙන් පියොදෙනුයෙ දුක් කුම් සේ මනනෙන් කැලී දගැසියන්

අර්ථය: මා ඇයගේ ඉඟටිය නොවන කල්හී, ජංඝා දෙක ද, නොවන කල්හී, සිත්, නෙත් පිනවන්නාවූ ඇය සිය ගමනින් (මට) දුක් දෙන්නේ කෙසේද?

(582) විදුකු සොවින් සිතු නුරාබැර (සිත් නොපැනේ විදුකු මැන පියුමිරා සුරතස නොදිස්නා සේ)

අර්ථය: පද්මරාග මාණිකාය විදින කල්හී රකුපාට නොපෙනෙන්නේ යම් සේ ද, එපරිද්දෙන් ම, ශෝකයෙන් සිත විදුනා කල්හී, සිතෙහි වූ අනුරාගය නොපෙනෙන්නේයි.

(583) අසද බිජුනෙන් වේ නුරා මන ලිය තොතැන්නෙ ගිහිණි කටු දම් වේබිජුනි රඹ වන්නේ

අර්ථය: අග්‍රද්ධාව නමැති බීජයෙන් සිත නමැති පාත්තියෙහි අනුරාගය නමැති වැල වැඩෙන්නේය. කටුවලින් ගහනවූ කර්කඟවූ දවන ලද වේවැල් ඇටවලින් කෙසෙල් සෑදෙන්නේය.

(584) රත්සඳුනැති සුවට මුහුණරියක ඉහි ගමන් තනතෝ තන සේ මා කීම ලෙන් නොවූසුලන්නේ

අර්ථය: ප්‍රේම සහගත සිත් ඇති හෙයින් නොහොත් රකු සඳුන් ආලේප කරන ලදින්, මනා පැවතුම් ඇති හෙයින් නොහොත් මනහර ලෙස වට වූ හෙයින්, මුහුණ බලා සිටි හෙයින් නොහොත් මුහුණ දෙස බලා උඩකුරුව සිටි හෙයින් ගමනක් සමඟ කම්පාවන හෙයින් (ඇගේ) පයෝදරයන් හා සමාන වූ මා ද (ඇගේ) ළයෙන් නොඋසුලන්නේ කිම් ද?

(585) කියමිනිති කරනිඳු සගල් නුවරට යා ගත් නෙලුඹස මතැන් හරණෙන් මැතිසක් ඔවා සිඳුමින්

අර්ථය: (කුස) රජ මෙසේ කියමින්, නෙළුම් දඬු (නුල්) සිදින්නාවූ මත්වූ හස්තියෙකු මෙන් අමාත්‍යවරුන්ගේ අවවාද බිඳ දමා (නොසලකා), සාගල් නුවරට යෑම පිණිස නික්මිණි.

(586) දෙපන් දහස් දෙතුන් සියනු එකහඬ යුත් කොකුමුවා වෙණ බැර දත් ගදෙවිසිරි වුන් ගත් ගත්

අර්ථය: සංගීත ශ්‍රීය මූර්තිමත් ලෙසක් දැක්වූවා වූ ද 10691 (නාද) නැගිය හැකිවූ කොකනද විණාවේ බර (පමණක්) උසුලා ගත් උරහිසින් යුක්තවූ-

(587) ඉහි යන මැති සියන් දැහැ හුදු එකැතිය මෙනෙන් නො ලා මහසත් එ කලා ගියෙ එ මහසත් එකලා

අර්ථය: තමන් සමඟ ගිය අමාත්‍යයින් නවත්වා, හුදෙක් එක සිතින්ම. ඒ සිත් බඳනාවූ මහාසේසත නොඋසුලා මහාසත්ව තෙම තනිවම ගියේය.

(588) බිහිවත් දැකැ මහසත් යනෙපුරෙනෙකසරණෙන් මුවරදරොන්සලා සක් ගෙනැ නලසෙවි පළමු වී

අර්ථය: ඒ පුරයෙන් තනිවම යන්නාවූ මහාසත්වයා (නගරයෙන්) පිටතට පැමිණෙනු පැමිණෙනු දැක, මල්පේණුවලින් සැදුණු සුළි නමැති වක්‍රායුධය රැගෙන සුළඟ නමැති හේවායා පෙරටුව ගමන් ගත්තේය.

(589) රොන් සහලඟු රොත බිඟු දුම් මල් මෙලේ ලා පලු අත්ලෙන් විදුන ලිය පියනට නොලී රජ

අර්ථය: (මල්) රේණු නමැති ගිනි අගුරු, කුසුම නමැති කබලෙහි ද, මීමැස්සන් නමැති දුම, ළාදලු නමැති අත්වලින් (දුම්) වද්දවන්නාවූ වැල් නමැති ස්ත්‍රීන් දෙස රජකුමා නොබැලීය.

(590) මදනල සල දුන් පිනිනද අදලගුම් බිඟු
ලියෝ සැනහූ නිරිඳු දෙළෙනොබලැය විලස් පෑ

අර්ථය: මද සුළඟින් සොලවන ලද්දාවූ, පින්තෙන් තෙත්වූ, සෝෂා කරන්නාවූ කලබලකාරී මීමැස්සන් ඇති වැල් නමැති ස්ත්‍රීහු ක්‍රීඩාවෙන් වෙහෙසට පත් ඇය (පබාවතිය)ගේ විලාසය දක්වා රජු සැනසූහ.

(591) සල දෙන ළනඹපලු පවතින් යතුරු මගහි
පබවන දුනත්සන් සැකි මන නෙත් ගති නරවරා

අර්ථය: මග දෙපස සුළඟින් සෙලවුණාවූ තඹ පාටැති ළාදලු, පබාවතිය අතින් දුන් සංඥාවකැයි සැක සිතූ (කුස) රජුගේ සිතත් ඇසත් ඇද ගත්තේය.

(592) තඹුරු පියුමාරෙහ විමලිඳු නිල් මිණිතෙලේ
ලාරෙසෙනාද පියසන් පබවත් සැකි වනනදන්

අර්ථය: නෙළුම් විල්හිවූ (රකු) නෙළුම්, නිර්මලවූ ඉන්ද්‍රනීල මාණික්‍ය භූමියෙහි තෙත්වූ ලාක්ෂා රසයෙන් ඇදීගිය, පබාවතියගේ පාසටහන් යයි විරහ දුකින් අතිශයින් පෙළුන කුසරජ සැක කෙළේය.

(593) මද මරු පහස් ලද කොකුමුවවෙණොත සරනෙන්
හේ දිටි සිටි ගිජ්ඳුමුළු දැහැ කන්තල ඉහි ගමන්

අර්ථය: මද සුළඟ වැදුණාවූ කොකනද විණාවෙන් ඇතිවූ නාදය කරණ කොට ගෙන, ගමන නවත්වා කන්පට ගැසීම ද නවත්වා සිටියාවූ ඇතුන් සමූහයා රජකුමා දුටුවේය.

(594) වගබියෙ(න්) දිවු වෙහෙලුන් ඉහි මියුල් කැන්
දිදී සවනබී යෙස් වත් වනසෙවිනෙ රජ මුස වින්

අර්ථය: ව්‍යාසුයින් බයෙන් දිව්වාවූ මුවන් හා මුවදෙනුන් (ඒ සංගීතයට) කන් දිදී (රජුට) ළංවන කල්හි ඔහු විරහ දුකින් මූර්ඡා විය.

(595) පහළ මතින් මරු තිරිසන් කනැ ද යහ දා
ඵ වෙණෙ ඵ අත්පල්ලේ පහසොත කෙසා

අර්ථය: සුළඟ වැදුණු පමණින් තිරිසණුන්ගේ කනට ද සැපගෙන දෙන්නාවූ ඒ විණාවෙහි ඒ (කුසරජුගේ) අත් නමැති දලුවල ස්පර්ශය දුනහොත් කොයි ආකාරයක මාධුර්යයක් ඇති නොවේ ද?

(596) මිදෙල් යොහොඹු කුසුම් දැකැ විල් සිලිල් පිටුහි
වගළ මිණිබිමහි පබළ මුතු සඳහන් කෙළෙ නිරිඳු

අර්ථය: විලෙහි ජලය උඩ පාවෙන් මිදෙල් හා යොහොඹු මල් දැක, රජකුමා (ඉන්ද්‍රනීල) මාණික්‍ය භූමියෙහි විසිරුණාවූ පබළු හා මුතු ද, සිහි කෙළේය.

(597) කැරැ සඳහනෙ පියවුරු ඵ හුණු මගැ ගියෙ නිරිඳු
ඔසු සඳහනින් දෙනෙ දුරු සහලඟර පා බඳනේ

අර්ථය: (කුස) රජ (පබාවතියගේ) පයෝදර සිහි කරමින් ඒ ශ්‍රීෂ්මවූ (රත්වූ) මාර්ගයෙහි ගියේය. මිනිස්සු දුර තිබෙන ඖෂධ වර්ග සිහිකොට ගිනි අගුරු පාගන්නෝය (ඵමෙනි).

(598) ඉති කැරැ මරුකතර සගල් සපත් ඵ නිරිඳු
බජන දිවයුරු හත්ගිරි කෙළෙ හැත්හල් යහන් කැන්

අර්ථය: මෙසේ ඒ (ගස්වැල් ආදිය සහ ජලය ද නැති) දුෂ්කර කාන්තාරය පසු කොට සාගල නුවරට පැමිණියාවූ ඒ රජ, සූර්යා බැසයන්ම, ඇත්හල නවාතැන් පොළ කරගත්තේය.

(599) පබවත යතුරු ගතය සෝ පතාය කුසා
පතාය ඇ එ සාගල් සපතාය සෙ කියු සග

අර්ථය: පබාවතිය (කුස හැර) කල්හී දුකට පත් කුසරජු ඇ පතාගෙන සාගල් නුවරට පැමිණි ආකාරය කීවා වූ සර්ගයයි.

දහතුන්වෙනි සර්ගය

(600) මදිඳුහු ඇ රජ නුවරෝ යහ යහන්හී
නොහොත්හු රැ කප්මින් එතර නරනිඳු තෙදෙනෙන්

අර්ථය: එදා (සාගල නුවරට පැමිණි දින) (ඒ කුස) රාජයාගේ තේජසින් මදුරජ ආදි රජවරු ද නගරවාසීහු ද, රාත්‍රියෙහි කම්පාවෙමින් සැපසේ නිදි නොලැබූහ.

(601) සම මදර කර ඔළී දෙවිසිහඬ තෙගමිරා
සරසත් උනු පණස් තැන් මුස එක්විසි වජඹනා

අර්ථය: සමහ, මදුය, තාරය යන ලයතුනෙන් ද ඔළී ආදි රාගයන්ගෙන් ද, ග්‍රාමත්‍රයකින් ද, හඬ 22 කින් ද ස්වර 7 කින් ද, තාන 49 කින් ද මුර්ජනා 21 කින් ද යුක්තවූ-

(602) එදා එ වෙණ ඇතරුවනට අතොත් කල්හී
තිදසිඳු රෙසෙන් වත් වී ලෝ එකලහල් වී

අර්ථය: ඒ විණාව එදා ඇත්ගොව්වන් උදෙසා වාදනය කර කල්හි ශක්‍රයා, ඒ රසයෙන් මත් විය. මුළු ලෝකයම ඒක කෝලහල විය.

(603) පබවත එතර හෙන සවනැ නරවිරු වෙණ රැවි
පසක් කල හො කුසවරා පිළිපත් සේ සියනුවරට

අර්ථය: ඒ අවස්ථාවේදී රජුගේ ඒ විණා නාදය පබාවතියගේ කනෙහි වැටුණ කල්හී, ඇ, කුසරජු තමාගේ නුවරට පැමිණ සිටින බව ප්‍රත්‍යක්ෂ කළාය.

(604) එ වෙණ අසා මදිඳු තුටුදහස් දින්
දැරැ ඒ පැසුළු ඇත්ගොව් දෙටහට දිනි නරපවර

අර්ථය: ඒ විණා නාදය අසා සන්තෝෂයෙන් යුක්තවූ මදුරජ දහසක් දන්තේය. පසුව ඒ උතුම් නරේන්ද්‍රයා (කුස) එය රැගෙන ගොස් ප්‍රධාන ඇත්ගොව්වාට දුන්තේය.

(605) එ කත රු බගහර බොත නුවනත බොල්ලෙන්
මෙතැන් නොතැන් වී ගොස් මල්ගොවුනා නිවෙස් වන්

අර්ථය: ඇස නමැති භාජනයෙන් ඒ කාන්තාවගේ රුපශ්‍රීය නමැති මධුපානය (මීපැණි) කරත්හොත් (ඒ සඳහා නම්) මෙතැන ඊට සුදුසු ස්ථානය නොවේ යයි කියා ගොස්, නායක මාලාකාරයාගේ ගෙට පැමිණියේය.

(606) සිසුරැස් තෙඇස් වට විසිතුරු රුවින මල් දම්
පියොදෙත් ගොතා තුටු රජ දින් දුසඳ පලදනට

අර්ථය: තුන් හුලස්, වටකුරු ආදි විචිත්‍රාකාරයෙන් මල්දම් ගොතා (රජ මැදුරට) යවන කල්හී සතුටුවූ (මදු) රජ ඒවා පැලඳීමට තම ආදරණීය දුවණියන්ට දුන්තේය.

(607) දැවැ දැරැ මල් දම් සහ සොම්නසින් පබවත්
බලමින් නන් අසිරි විල් කෙලියෙ අත්තම් දුටු

අර්ථය: පබාවතිය සන්තෝෂයෙන් දුව ගොස් මල්දම්වල නොයෙක් ආශ්වර්යයන් බලමින් විලෙහි ජල ක්‍රීඩාව පිළිබඳව හස්ත කර්මාන්තය දැනුවාය.

(608) නෙ කෙළියෙ පැටි රූ මගමින් අමින් අසිරි
වී අන් මෙසිප් නොවිසා කුසා ඉහි මැ තමා දුටු

අර්ථය: නොයෙක් ක්‍රීඩාවන් දැක්වූවානු සැඟවුණු (කුඩා) රූප බලමින් මේ අප්‍රමාණ ආශ්වර්යයෙන් යුක්තවූ ශිල්පය අන්‍යයන්ට විෂය නොවන්නේ යයි කියා, කුසරජුගේ (රූපය) සමඟම වූ තමාගේ රූපය දැනුවාය.

(609) දැහැ අතිනෙමල්දම් සුරන් සරණින් මඩමින්
සිරි හළ සිතා වඩනා ලවනත කැලුම් වඩනා

අර්ථය: ඒ මල්වැල් විසිකොට රත්පැහැයෙන් යුක්තවූ පයින් පාගා දමමින් තොල්වල (මුහුණෙහි) සිරියාව වර්ධනය කරන්නාවූ සිනහව මැඩ ගත්තාය.

(610) මෙමැ ගිනේ මහසත් කනතැසිතැසැ නොපහළ
කුඹල්කම් තුනාකම් කැරැදස්වසක් නොලදින්

අර්ථය: මේ ආකාරයෙන් ඒ මහාසත්ව තෙම, පෙර නොඇසූ නොදුටු නොසිතූ, වලන් සැදීම, මැහුම් කර්මාන්තය ආදිය ද කොට සැනසිල්ලක් නොලදින්-

(611) යළි පිළිබඳින යහකතැ පිළිබඳනා උවක්
සිතා+දතෙ විසඹසොඩ මුළුතැන් වන් කිළි ලෙන්

අර්ථය: නැවත ඇය (පබාවතිය) කෙරෙහි ප්‍රේමයෙන් ප්‍රීතියෙක් අත්පත් කරගන්නා උපායක් සිතා දැන ගන්නාවූ ඒ පෙම්සොඩ (කුස) රජ සතුටු සිතින් මුළුතැන්ගෙට වන්නේය.

(612) ඔහු දැක මුළුතා දන්නෙ ත කිම් ද පිළිවින්
පිළි මා දන්නෙ මුළුමෙහෙ වියත එ විමස්නස්නෙන්

අර්ථය: ප්‍රධාන අරක්කැමියා ඔහු දැක, තොප දන්නේ කුමක් දැයි විචාළේය. නැවත, මා දන්නේ පිසමන් යයි කීකල්හි ඒ පරීක්ෂාකර බලන අදහසින්-

(613) රසසුන් මසැට දී රසක් කරහයි මෙහෙයා
මුළු සමගිනේ මුළු දෙට ගියේ බුදුනා මහලට

අර්ථය: රස ශුන්‍යවූ මස් ඇට දී රසවත් (සුපයක්) ව්‍යංජනයක් සඳවයි නියම කොට අරක්කැමියා අන් මෙහෙකරුවන් ද සමඟ භෝජනාගාරයට ගියේය.

(614) ගෙනැ එ රොළැට මස් පිසන සෙමෙහි මහත්මා
යොදුන් සිවු නුවරහි විසුලෙ සුවඳ දුසුන්හි

අර්ථය: ඒ මහෝත්තමයා ඒ රළුමස් ඇටගෙන පිසන කල්හි, තෙම්පරාදුවෙහි සුවඳ යොදුන් සතරක් පමණවූ නුවර පැතිරී ගියේය.

(615) විසිනත කිමෙක වී නිරිඳු මුළුතා මේ වී
බොදුන් හේ නිමස් ඇට පිසමන් හෙ අත්වැසි යකු

අර්ථය: (මළු) රජු ඒ කුමක් වී දැයි විමසූ කල්හි, එය කැම පිණිස, මෙහෙකරුවෙකු මස් නැති ඇට පිසන සුවඳ යයි ප්‍රධාන අරක්කැමියා කීයේය.

(616) එතර ගෙනෙනු කැරැ විඳැ විඳැ ඒ රස මියුරු
මබඳු අසිරි රසයින් පබවත් සඳ පැලැඟි වී

අර්ථය: ඒ විගස, සුපය ගෙන්වා, එහි මධුර රසය විඳීමින්, ආශ්වර්ය වූ මේ ආකාර සුපයන් පබවත්කුමියට යොග්‍ය යයි කීය.

(617) පිසමන්හි යුතු කෙලෙ මෙද රජ ඔහු කලට කල්
දින් හා ගිම්නදන්හට සිහිලැල් විලසැහි මෙහේ

අර්ථය: (මදු) රජ, ප්‍රියමනාප කාන්තාවට (ආහාර) පිසීමෙහි කටයුතුවල ඔහු (කුසරජු) යෙදවූයේ පමණක් නොව ශ්‍රීෂ්මයෙන් පෙළනුට සිහිල්වූ විලක් අසල වැඩද දුන්නේය. (මුළුතැන්ගෙයි සේවය කරන්ට ලැබීම කුසරජුට එය මහත් ශ්‍රීෂ්මයෙන් පෙළෙන කෙනෙකුට ශීතල ජලය ඇති විලක් අසල සේවයෙහි යෙදුවාක් ද වැනි විය.

(618) මුළුතැන් එ රජ ගත සිකිනිඳුහට ගත සමා මදමත් ගද ගිජ්ඳුහට සිලිලුකුළ විල්නු මහත්

අර්ථය: ඒ (කුස) රජ ගත්තාවූ මුළුතැන්ගෙයි මෙහෙය, මොනර රාජයෙකුට වර්ෂා කාලයක් මෙන් ද, මදයෙන් මත්වූ ගන්ධනස්තියෙකුට ජලය උතුරා ගිය විලක් අසල සේවයක් ද විය.

(619) සිදු කැරැ බොදුනොද දැරැ දකිනළ කල නිවෙස් රූ සයුරය ලොබ නෙලෙන් නෙත නැව් උපෑ පෑ මෙන්

අර්ථය: (කුසරජ) අමෘතයක් වැනිවූ භෝජනය පිළියෙළ කොට කාන්තාවගේ (පබාවතියගේ) නිවාසයට කරින් ගෙන ගියේය. ඇගේ රූපශ්‍රීය නමැති මුහුදෙහි ඇස් නමැති නැව ආශාව නමැති සුළඟින් ඉහළ නැඟුවාක් (සිසුව යාත්‍රා කර වූවාක්) මෙන්විය.

(620) එ රජු පැටි විලස් පියරජ නොදන්වනු වස් නළවා යුත් යෙහෙළියන් එ සියරස බොදුන් නොබුදු

අර්ථය: ඒ (කුස) රජු වෙස්වලාගෙන සැඟවී සිටි ආකාරය පියරජුට නොදැන්වීම පිණිස (පබාවතිය) තම කටයුතුවල යෙදුණු යෙහෙළියන් රවටා, ඒ සියගුණයෙන් රසවත්වූ භෝජනය නොගත්තාය.

(621) යෙහෙළියනළ හෝ එ රසහුන් බොජුන් මැ බුදු මියුරු රස පදඅත් නොවැ හිද අත්හි මැ වසන වත්

අර්ථය: පබාවතිය (තම සේවයෙහි නියුක්ත) ඒ යෙහෙළියන් විසින් ගෙනෙන ලද කිසි රසක් නැති භෝජනයම අනුභව කළාය. මිහිරි රසය යනු ද්‍රව්‍යයෙහි තිබෙන්නක් නොව හදවත තුළම ඇති වන්නක් මෙනි.

(622) වරෙක් දහක් මෙහෙ වඩත් රජමහාලට හදහනුයෙ ඇ සිත්වැටී හිණින් හිණ හේ නළනෙන්

අර්ථය: (කුස) රජ එක්දවසකට වරක් රාජමන්දිරයට සේවය පිණිස (කෑම රැගෙන) යන කල්හී ඇයගේ සිතෙහි පැවැත්ම (නියම ස්වභාවය) විමසීම පිණිස පියගැට පෙළින් බොරුවට වැටුණේය.

(623) පබවත පුවත හෙත කනැතැ දැවැ ගොස් හිමියා බලමිනි සල නැත්තා මිහිකන වැලද හොත්තා

අර්ථය: ඒ ප්‍රවෘත්තිය කතෙහි වැටෙත්ම පබාවතිය දුවගොස් නොසෙල්වී පොළොව බදාගෙන වැටී සිටියාවූ ස්වාමියා බලමින්-

(624) තනන පියවුරු ඉහි හර වෙවුලුමෙවැ සුස්මෙන් වුවනත්හි සෝබිඳු යළ ඉහි දනවමින් ඇස්දර

අර්ථය: (තදින්) හුස්ම හෙළීම නිසා සෙලවෙන්නාවූ පයෝධර සමඟ මුකුවැලද කම්පාකොට නැවත මුහුණෙහි ධනදිය බිඳ හා ඇස්වල කඳුළු ද උපදවමින්-

(625) ගහටත රතතලෙන් ගලනදන දෝ ඇස්දර නුවනතැ සුනිල් කැල්මත් පියන විලසක් පාමින්

අර්ථය: රකු වූ අතින් පිසදමන කල්හී (ඇස්වල ගාන ලද) අඳුන් සෝදාගෙන ගැලුවාවූ කඳුළුධාරා කරණ කොට ගෙන ඇස්වල ඉතා නිල්වූ කාන්තිය දුරු කරන ආකාරයක් දක්වමින්-

(626) තබා වටොර හිස් මැද රතතල තබා

හිඳ නොවැහැ ඇලළැ බමක් පබවක් ඉති වලප ගත්

අර්ථය: ඔහුගේ හිස කම උකුළෙහි තබා, පපුව මැද රතු වූ අත ද තබා හෘදය වාවාගත නොහී කැලඹී භ්‍රාන්ත වෙමින් පබාවතිය මෙසේ විලාප ගසන්ට පටන් ගත්තාය.

(627) දැහැ රජ මැතිවරන් කළ පාමිලි දෙවසරන්
ම හෙයිනැතොරවරන් යෙහෙ මේ ලද ගුණවරන්

අර්ථය: මා නිසා රාජ්‍යයන් ඇමතිවරුන් හැරදමා, (රූපශ්‍රීයෙන්) දිව්‍ය කාන්තාවන් පරාජය කළා වූ අන්තංසුර ස්ත්‍රීන් ද අතහැර දමා උතුම් ගුණයෙන් හෙබියාවූ ඔබ ලැබුවාවූ සුවසෙත මෙයයි.

(628) රජසක් ම බස් ඇ දනවටැ වටා හිඳවා
සිහසුනරා කළණක් මෙ වී හා මා හිමියෙනි

අර්ථය: මාගේ ස්වාමිනි! මාගේ පියාණන් ආදී වූ රාජෝත්තමයන් දෙපා වටා ඉඳුවාගෙන සිංහාසනාරූඪව කළා වූ නියෝග මෙසේ අවසන් වූ සේය. අහෝ!

(629) ම හෙයෙනිති සුවද දැලි දුම් කෙරෙසි කපුපට
උදුල වැරැලි සරළ ගත් අහෝ ලීලාදඬු වී

අර්ථය: මා නිසා මෙසේ සුවදවත් විය. දැලි ගැවුණු, දුම් බැඳුණු ගොරෝසු රෙදි කැල්ලකැ(ම) (දැන් ඔබගේ) දිලිසෙන සළුපටය. (අතින් ගත්තාවූ හැන්ද(ම) සෝලුලිය විය. අහෝ!

(630) පහණත්වර සිහසුන් ගෙපිරි දුමන් සේසත්
උර සෝබිඳු දිමුතු හර බඳ කෙසෙ මුළු වොටුනු මේ

අර්ථය: (ගෙයි) කයිරුවම සිංහාසනය විය. ගෙය පිරුණාවූ දුමම සේසත් විය. පපුවෙහි වැටුණු දාඩිය මිබිංදුම දීප්තිමත් මුතුමාලය විය. උස් කොට බැන්දාවූ කොණ්ඩියම ඔටුන්න විය.

(631) ගදෙවි(හි) තැන් තැනැ අගහර දෙවු රඟැහී
සිව් යුත් නළු විදුම් මෙද සෙරෙනා නුගි පුරුද්දෙන්

අර්ථය: බොහෝ කලක සිට පුරුදු වූ (ආග්‍රය ඇති) ස්වාමියනි! සංගීතයෙන් යුක්ත වූ ඒ ඒ තන්හි අංගවලනයෙන් යුක්ත වූ රංගයෙහි භාවභාවයෙන් යුත් නැටුමෙහි රසවිදීම මෙය ද?

(632) නේ නිරිඳුන් කිරුළකුළු මිණි රැස් දිදුලේ
වැටුණු මේ පා හිමියෙනි උදුනග සිළු පහස් ලද

අර්ථය: හිමියෙනි, අනේක රජවරුන්ගේ ඔටුනුවල මාණිකාය රශ්මි කදම්බයෙහි ගැලුණාවූ මේ (ඔබ) දෙපය ලිපෙහි ගිනිදැල්වල ස්පර්ශය ලැබීය.

(633) සැල මුතු නුගිනුරාරස විඳුන පින් නැතියෙම්
ත මේ විලසැසැ ඔතුයෙම් නුවනැතියෙ ලබ විදියෙම්

අර්ථය: අවංක වූ අනුරාග රසය විදීමට පින් නැතියෙම්. ඔබගේ මේ විලාසය ඇසෙහි වැකියෙම්. මේ ඇස් ලැබීමේ ලාභය විදීම ද?

(634) නියළුම් පුරුද්දන් කෙ නොදනිති සිත් ඇතියෝ
අහෝ සිතැතියා සේ යාහා ලෝ නුළු සේ

අර්ථය: පුරුදු අයගේ දුක හිතවත් වූ කවරෙක් නොදනිත් ද? හිතවත් භාවයක් පෙන්වමින් (මා) ලෝකයා රැවටූ ආකාරය යහපති! අහෝ!

(635) කිසි සේනි පැටිය ද සිය වෙස් පහළ වන වන
ලෝ මිනිස තුරේ ගිණු ගුණ දම් මැනව රැකි සේ

අර්ථය: කුමන විදියකින් සැඟවිවද, නියම වේගය විරහයෙහි දී, ප්‍රකට වන්නේය.
ලෝකයේ මිනිසුන් අතර පසසනු ලැබූ ගුණ ධර්මයන් (මා) රක්ෂා කළ
අයුරු යහපති!

(636) නියළි මෙතෙක මා විසඹූ රහු දන්නා සේ
වැහැවුණු අහෝ මෙ බොලඳ සෙරෙනා නුගි පුරුද්දෙන්

අර්ථය: බොහෝ කාලයක් පුරුදුව ආවාටු ස්වාමීනි! විශ්මිතයෙහි රස දන්නෙකු
පරිද්දෙන් මෙතෙක් කලකිරී සැහීමට පත් වුණාවූ මාගේ බොලඳකමක
මහක! අහෝ!

(637) මෙ හිමිනි නැත් නුරා මෙ හිමිනි නැත් හිමියෝ
සැළ මුතු විසඹ ලෙවිහී වුවනත බලා හො කවර

අර්ථය: මෙතැන් පටන් අනුරාගය නැත්තේය. මෙතැන් පටන් ස්වමිහු නැත්තාහ.
අහෝ! (නියම) අවංක ප්‍රේමය ලෝකයේ කවරෙකුගේ මුහුණ බලන්න ද?

(638) තිබියෙව මේ හිද නුරාරසයින් වුන්නෙන්
මෙ ඔබල වෙස් දස්නෙන් තර වී හො නෙතු කුම් සේ

අර්ථය: අනුරාග රසය වින්ද හෙයින් මේ (මාගේ) හෘදය (නොපැළී) තිබේවා! මේ
දුර්වල විලාසය දැකීමෙන් නේත්‍රය කෙසේ ගැලවීද? (දැකද නේත්‍ර කෙසේ
නම් ස්ථිරව තිබුණ ද?)

(639) සැළ මුතු විසඹ සොඬ මිනිසුගුණට සිරි නදන්
සත්මන් පණත් ලද මට නියළි ලද යෙහෙ ද මේ

අර්ථය: අවංක ප්‍රේමයෙහි ලොල්වූ මානුෂීය ගුණ ධර්මයනට යහපත් නිදානයක් වූ
(හිමියෙහි). සත්වයෙකැයි යන සංඥා මාත්‍රයක් පමණක් ලද්දාවූ මා
කෙරෙහි වෙහෙසී ලැබුණු යහපත මෙය ද?

(640) සෙරෙනා පුරුදු ගුණ නොදකුම් නොද මිනිස් ගුණ
වෙහෙස ද නියළමෙන් වුන් මුන් දිවි රකන සෙ මැ දකුයෙම්

අර්ථය: බොහෝ කාලයක් පුරුදුව පැවති ගුණ නොදන්නෙමු. මනුෂ්‍ය ගුණය ද
නොදන්නෙමු. අපගේ කලකිරීමෙන් මේ රජු වින්දාවූ වෙහෙස ද
නොදන්නෙමු. උදක් අප දිවි රැකගන්නා සැටීම බැලීමු.

(641) වැලැපිනිනි සරන පබවත වත පියුම්හි
මුවරද දිනි සැපිනිසිඳු දැහැ හිස් හො නැඟි මහලට

අර්ථය: පබාවතිය මෙසේ වැලපෙමින් වෙහෙසට පත්වන කල්හී, කුසරජ (ඇගේ)
මුහුණ නමැති පියුමට බුලත් හපය නමැති රොන් දුන්නේය. (බුලත් හපය
මුහුණට ඉස්සේය). ඇ හිස පසකට තල්ලු කරදමා (සිය) ප්‍රාසාදයට
නැංගිය.

(642) යහදස්න ලොල් කතාය ඉඳු පතාය මෙහෙ කළ
සෝ පතාය දිගැසිය පවතාය මෙ කියු සහ

අර්ථය: (පබාවතියගේ) යහපත් දර්ශනයෙහි ලොල්වූ (කුස) රජු ඇ පතා කළ
මෙහෙයන් ද, ශෝකයට පත් දීර්ඝාක්ෂයගේ (පබාවතියගේ) කථා
ප්‍රවාක්තිය ද කීවා වූ සර්ගයයි.

දහ හතරවෙනි සර්ගය

(643) කල මුළුගෙ දෙළෙන් දවසරනා සමාහි
මහසත් පත් වෙහෙස්නෙන් අසුනිඳුහු නොසිහිල්

අර්ථය: කාන්තාවගේ (පබාවතියගේ) මුළුතැන්ගෙයි මෙහෙ කරමින් දවස් යවන
කල්හී, මහාසත්වයා වෙහෙසට (දුකට) පත්වීම කරණ කොට ගෙන
ගක්‍රයාගේ ආසනය උණුසුම් (හුණු) විය.

(644) කිමැ වී බලා දැකූ දඹදිවිහි සත්රජනට
මදුරජනු හස්න ගින්න පියොදනුයෙ පත් දු රැස්

අර්ථය: (ශක්‍රයා එය) කුමක් හේතු කොට ගෙනදැයි බලා දැක, ජම්බුද්වීපයෙහි රජුන් සත්දෙනහට මදුරජ යවන හසුන් ආකාරයෙන් ලියුම් දැනියිත් රාශියක් අත යවනුයේ-

(645) රඳවන හොත දෙලෙන් පබවත මදුසඳලේ
විසිනත් නැතත් තා මුත් මෙහෙසුරුහු නම් ලෙවිහි

අර්ථය: (සියලු තන්හි) පරීක්ෂා කොට බැලුව ද, පබාවතී නම්වූ මාගේ උතුම් දුවණිය ප්‍රේමයෙන් සතුටු කරන්නොත් ඔබ හැර අන්‍යමහේශ්වරයෙක් නම් ලෝකයේ නැත.

(646) ඉති වදනින් පත් පියදුස සත් රජනට
බලමිනෙපත් රජරැස් සකුස් සහ සොම්නස් ලෙන්

අර්ථය: මේ ආකාර වචනවලින් යුක්තවූ හසුන් සත්රජනට යැවීය. රජවරු ඒ හසුන් බලමින්, විගස, සන්නෝෂයෙන් පිරිගිය සිතින්-

(647) දසනුදෙසෙනා එ රජරැස් සහ පිරිවරනෙන්
ඔසල ව කුම් හේනෙන් ඔවුනොවුන් පිළි(වි)සුම් දින්

අර්ථය: පරිවාර ජනයා සමඟ දිසා, අනුදිසාවන්ගෙන් සහපිරිවරින් පැමිණියාවූ ඒ රජවරු එක්රැස් වී කුමන ආකාරයක් නිසා ආවාහුදැයි එකිනෙකා විචාලෝය.

(648) මදිදු ආවා හේ පියදි සහසුන් දනන්
පබවත පහස් ගඟලේ ගැලෙන මෙනෙනා සේ වී

අර්ථය: මදුරජ, ආවාහ (මඟුල්) සඳහා හසුන් දී ජනයා එවීය. පබාවතියගේ ස්පර්ශශ්‍රීය නමැති දිය ඇල්ලෙහි ගැලෙන අදහසින් ආපරිදි කීවාහුය.

(649) පැසුළු නිරිදුහු සත් රෙසී සී සැහැස්මෙන්
පබවත අප සියල්ලට පියොදා දැයි දැපියෝ

අර්ථය: අනතුරුව, රජවරු සත්දෙන සිංහයන් මෙන් අතිහයින් කුපිතව පබාවතිය අප සියලු දෙනාටම දෙන්තේ දැයි කියමින් උදහස් වූහ.

(650) මදිදුහට පියදු තදු සැහැස් හස්නෙන්
සපකුමු තා පිය ද පියොදැයි දුන් පියදු

අර්ථය: (තොප විසින්) එවන ලද ඒ දුකජනියන්ගේ බලාපොරොත්තු නොවූ, (හදිසි) හසුන් කරණ කොට ගෙන පැමිණියම්හ. තාගේ ප්‍රිය දුවණිය එවවයි කියා මදුරජනට දුකයන් යැවූහ.

(651) එතර මදු නිරිදු පියදු එ දු හස්නෙන්
සහරජමැතිසිය සියෝ සබ මැදැ මෙ තෙපල වීයි

අර්ථය: එ විගස මදුරජ දුකයන් අත එවන ලද ඒ හසුන් පිළිබඳව, රජුන් සහ අමාත්‍යයින් සිය ගණනින් යුක්තවූ සභාව මැද මේ වචනය කීය.

(652) වීරු රෙසෙනුකුළවුන් යෙදෙ(ත) යුද කහිදු හා
සිතා වහල් කැන් බැද යුදු දෙන එ නොපලදෙන්

අර්ථය: වීරපරාක්‍රමයෙන් ජ්වලිත වූවන් කවර කෙනෙකු හා සමඟ කරන්නාවූ යුද්ධයෙහි දී ආධාර පිණිස සමූහ එක් කොට ගෙන යුද්ධ කරන්නම් එය නුසුදුසුය.

(653) බොහො දන වුවද හොතෙ පැළඹුම් නොහමුයෙ තමා
සමද ගජ රජන පුවල නො බාසුරු සී හමුයේ

අර්ථය: බොහෝ ජනයා ඇති වුවද ඒ අයගේ පැළඹීම මා හමුයේ නොවේ. මද සහිත හස්තිරාජයින්ගේ ද පිය ශූරවූ සිංහයෙකු ඉදිරියේ නොවේ.

(654) ඔකාවස් නිරිඳු දිවයුරුහු හා දුලු තෙද මෙ කුල පියුමන් පොබයත් මිස තැවුලි නොකළ විරී

අර්ථය: ජීවලිතවූ තේජසින් යුක්තවූ ඔකාවස් රජු නමැති සුර්යයා මේ (රජ) කුලය නමැති පියුම් වනය ප්‍රබෝධ කළා මිස තැවීමක් නම් නොකළ විරීය.

(655) දඹදිවිහි අන් රජ මුහුදුද වැඩෙමින් දිවත් ම සෙන් වෙළලද මඩමින් කගඉසි මුව නොඋමු වේ

අර්ථය: ජම්බුද්වීපයෙහි අන්‍ය රජවරුන් නමැති මුහුද ඔද වර්ධනය වෙමින් දිවයන කල්හී, මාගේ සේනාව නමැති වෙරළට අවුත් එය මර්දනය කරමින් (සිටියද) මාගේ කඩුව නමැති ඉසිවරයාගේ අභිමුඛයට නම් නොපී.

(656) සලසත් නමුදු දය දිවි හැඟියක්හු දෙසේ මේ කග රකුස්හු රුපුන් ගල ලේ බොත නැතවරණ

අර්ථය: දෛවය තමා කැමැති අය කෙරෙහි ජය සලසන්නේ වී නමුදු මේ කඩුව නමැති රකුසා සතුරන්ගේ බෙල්ලෙහි ලේ බොත කල්හී (එය) වැළකීමක් නැත්තේය.

(657) මහසත් කුසනිරිඳු දවහ නමද නැමැදමෙන් පදකර මුදුන් නොබලා පියදුහ මෙ පුවත් හා

අර්ථය: මහසත්ව කුසරජුගේ පාදයක් නිරතුරුවම වැදීමෙන් (තම තමන්ගේ) හිස් කාලවර්ණ වී තිබේ සැටි නොතකා (තමන් කුසරජුට යටත් බව නොසලකා) මෙවැනි කථා කියා එවා ඇත.

(658) පබවතන ඇරියු රජරූස්නට පියොදම් අද සහත් මා පවසා දුයෙන් මෙ වදන්

අර්ථය: මා පොහොසත් වුවහොත් පබාවතිය ඉල්ලා එවූ රාජ සමූහයාට උතුම් දිව්‍යාංගනාවන් යවමි. දූතයෙනි, මේ වචනය කියවි.

(659) පවසමිනිකි නරවරණ රණ හෙ බළන් වත් පිරිමැද නෙතින් දන් පිළි නහවා දසන් රස්නෙන්

අර්ථය: (මදුරජ) මෙසේ කියමින් යුද්ධය පිණිස සෙබළුන්ගේ මුහුණු බලා, දත්වල රශ්මියෙන් (ඔවුන්ගේ) උරහිස් හොබවා (උරහිස් දෙස බලා සිනා සි)-

(660) වදනෙ යුගත් නල ගස් ලද මුහුදු මිහිතෙලෙ දිවු විලසක් පාමින් රජ සිවුරඟින් යා ගත්

අර්ථය: ඒ වචන නමැති යුගාන්ත මාරුතයෙන් පහර ලැබ, මුහුද ගොඩට ගලාගිය විලාසයක් දක්වමින්, වතුරංගිනි සේනාව සමඟින් රජ තෙමේ (යුද්ධයට) නික්මුණි.

(661) පැසුළු ගොසින් එ දු සැදු කන් නරවරන් එ බසිනඟ ලොමුදෙහෙන් සදමින් දිවි රජරූස්

අර්ථය: අනතුරුව ඒ දූතයෝ ගොස් (ඒ) වචනයන්ගෙන් රජවරුන්ගේ කන් සප්පිත කළහ. (ඒ පණිවුඩය සැල කළහ). ඒ වචන කරණ කොට ගෙන ඒ රාජසමූහයා තම තමන්ගේ ශරීර ලෝමෝද්ගමයෙන් සරසමින් දිවූහ.

(662) අනත සරහමිනවි දෙසෙනැඟැහි නන් බළරූස් ඇතරුවනිති අසරුවන් පැලඹිණි වම් පොරොළ ගත්

අර්ථය: උභය සේනාවන්ට අයත් හට පිරිස් අප්‍රමාණ ආයුධ සන්නද්ධව යුද්ධ සන්නාහ පැලඳි හස්තාරෝහක හා අශ්වාරෝහක හටයින් සමඟ සැරසී සිටගත්හ.

(663) දෙසෙන් සක් බැඳව කඩපතිනි ඔවුනොවුනට
සහදප් එඩි කළ පිළින තම හඟවා අසුන් දිත්

අර්ථය: සේනා දෙක්හිම හටයෝ ඊවල බැඳි පත් මගින් (තමා තමන්ගේ) සාඩම්බර
එඩියද අභියෝගයෙන් ද (ඔවුනොවුනට දන්වා) තමන් ද අඳුන්වමින් අසුන්
යැවුහ.

(664) වුහුටු සෙද දෙසෙන් නුබ වත් කඩ කඩින් ලගැ
සිවුරඟ සෙනඟ වැ නොඳ ඔවුනොවුන් ලක් නො බිජු

අර්ථය: සේනා සමූහ දෙක ශිඝ්‍රව විද්දාවූ ඊ, එකිනෙක වැඳි අහස සිට ගත් කල්හී,
රාත්‍රිය නොවුවද චතුරංගිනි සේනාව එකිනෙකාට (ඔවුනොවුන්හට)
නොපෙනුණ හෙයින්) ඉලක්ක නොවීය.

(665) අසි ගස් නෙතූදහන ගිනිරොණින සරනැලැඵම්
බිය බා දෙසෙන් වුදු සර නුබෙ බද දලවරණ පැ

අර්ථය: දෙසේනාවන් විද්දා වූ ඊතල හා කඩු ගැටීමෙන් ඇතිවූ ගිනිපුපුරු නිසා
දිව්‍යාභිසරාවන් බියපත්ව කැලඹෙහි'යි (සිතා) අහසෙහි බැඳි දැල් ආකාර
ආවරණ පෙන්වාලීය.

(666) පැනෙන්නෙ වී අද බලන විරූසගහි යමා
අණක සහපත් දුනෙවි සරරස් දෙසෙන්හි දිවී

අර්ථය: 'අද හටයන් විරස්වර්ගයෙහි දක්නට ලැබෙන්නේය'යි කියා යම රජුගේ
අණ සහිත ලියුම් රැගෙන පැමිණි දූතයන් මෙන් සේනාවන් දෙක්හි ඊතල
රාශිය (එහා මෙහා) දවී.

(667) දවන යෝබලන් ගිජ්දන් බද කැර දෙබේ
සමහර ලූ නසා සිය කවද සලක් කොළෝ නොමැ

අර්ථය: යුද්ධහටයන් ඇතුන්ගේ ශරීර දෙබැකොට (කපමින්) දුවන කල්හී, සමහර
හටයෝ, නසන ලද සියක් ගණන් කබන්ධ සිරුරු (හිස් රහිත ශරීර)
කෙරෙහි කිසිදු සැලකිල්ලක් නොදැක්වීය.

(668) තම අත සැකින් ලූ වරණ රණහට ගන්මින්
සහකග සුනතමැ පොවා බෙලෙක් මනදොළ සැහී

අර්ථය: (ඇතුපිට නැඟී) හටයෙක්, තමාගේ අත වක්‍රායුධයෙන් කපනු ලැබූ විට (ඒ)
විරුද්ධව සටන් කරන්නේ, තමාගේ, කැපුණු, කඩුව සහිත අතම යොදවා
තම මනෝරථය ස්පුට කර ගන්නේය.

(669) සහ කවදැත් කුඹට බලා සෙදැ ලූ කගපත්
බැමැත ඉතිරි වෙනෙන් හිසැ සහ පුඬු සත්සිරි බිජ්

අර්ථය: හටයෙකු සන්නාහ සහිතව ඇතුගේ කුම්භස්ථලය කැපූ කඩුවම ඉතිරි
වේගයෙන් තව දුරටත් මෙහෙයවා ඔහු හිස වටා භ්‍රමණය වන කල්හී එය
මිට සහිත කුඩයක ස්වභාවය දැක්වීය.

(670) ගජබදිනි හිඹිළි කඩ සහලේ බලනුර ලගත්
ලෙන් නොසැනහී කෝ දල උතුලෙවි නුබද කිඳු දී

අර්ථය: ඇතුන්ගේ සිරුරු සින්දාවූ ලේ තැවැරුණු ඊතල (ඉන් නික්ම) යුද්ධ-
හටයින්ගේ පපුවෙහි ලැගෙන විට (කෙබඳුද කිවහොත්) කෝපය නැමැති
ගින්න පපුව තුළ රැඳීමෙන් නොසැනසී මඩ මිශ්‍ර ධාරාවන් ආකාරයෙන්
නිරන්තරයෙන් උතුරා ගියාක් මෙනි.

(671) වේනලගස් හැනී ගජමේයුග ගැහැටමෙන්
කුඹු හුරිරු දහර සෙන මුතුරැස් පොද පතර පැ

අර්ථය: වේගය නමැති සුළඟෙහි සර්ෂණයෙන් ඇතුන් නමැති මේසයන්ගේ ගැටීමෙන් කුම්භයෙන් ගලන ලේධාරාවන් හා මුතු ඇට රාශිය, හෙන ගැසීම නිසා ඇති වන ගිනිදැල් ද, වැහි පොද ද දැක්වීය.

(672) ඉයෝර සිස්වත් තමන් උරෙහුපුරා හි ගෙන විදුනැතැම් බෙළෝ උරෙහි පුළුලට තුටු වූ

අර්ථය: (තමන්ගේ) හියොවුර හිස් වන කල්හී, පපුවෙන් ඊ උගුලාගෙන විදින්නාවූ ඇතැම් යුද්ධභටයෝ තම පපුවෙහි පළලට සතුටු වූහ.

(673) ගජනුඩු නැගැ සර සුවහසිනුදුල සෙබළෝ කුඹුතල ගිරිරගහී මොණරනළානළ විලස්

අර්ථය: ඇතුන් පිට නැංගාවූ ඊතල දහස් ගණනින් උප්වලිතවූ භටයෝ ඇතුන්ගේ කුම්භස්ථල නමැති පර්වත මත වූ රඟ බිමෙහි නටන්නාවූ මොනරුන්ගේ විලාසය ගෙන හැර පෑහ.

(674) හුරිරද අවිසක් කුඹුතල පිවිටු සමහර සදපැහැ ලකළ අවර ගිරිකුළුහි සදලේ පෑ

අර්ථය: ඇතුන්ගේ කුම්භස්ථලයට බාගයක් කාවැදුණා වූ ලේ තැවරුණු වක්රායුධය සන්ධ්‍යා කාන්තියෙන් බැබළුණා වූ අවර පර්වත මුදුනෙහි අඩසඳ සේ පෙනිණ.

(675) පහළ ගජකුඹුනි මුතු මුතු හුරිරද කොත් පෙළ විදුසිරි එන මගැ දුන් විලද වැටුප් විලස් ලද

අර්ථය: පළන ලද හස්තිකුම්භයෙන් ගිලිහුණු මුතු ද, ලේ තැවරුණාවූ හෙල්ල ජයග්‍රහණය නමැති ශ්‍රීකාන්තාව එන්නාවූ මාර්ගයෙහි (සැරසිලි පිණිස) ඉසින ලද පොරි හා පහන්වල විලාසය ගත්තේය.

(676) සරපත් කඩ නෙලෙන් කග ගස්නි මුත් ගිනි රොන් දිලියෙන නැඟී රජදුම් සරනැස් හසර දුරැලී

අර්ථය: කඩුගැටීම නිසා ඇති වූණු ගිනිපුපුරු, ඊතල පත්‍ර කාණ්ඩ හමායන සුළඟින් ජීවලිත වන කල්හී, දුම්රොද නැඟී, අස්සරාවන්ගේ (ඇස්වල සංචාරය, ඇස්වලින් විපරම් කිරීම) විපරම නවතාලීය.

(677) නෙ සත් පියුම් දද මින් කැල හය තරඟ සර බමර රණබිම් විලිහි සෙබළෝ කග දල දරින් කෙළියෝ

අර්ථය: අනේක ඡත්‍ර නමැති පියුම් ද, කොඩි නමැති මසුන් රැළ ද, ඊතල නමැති මීමැස්සන් ද අශ්වයින් නමැති රැළ ද, ඇත්තාවූ යුද්ධභූමිය නමැති විලෙහි භටයෝ කඩු නමැති ජලධාරාවලින් ක්‍රීඩා කළහ.

(678) ලූ ගජනත් සසල විසිළෑ වොටුනතුරේ වම් සිය වදනා නා සියහව්ව අළ එකෙණේ

අර්ථය: ඒ මොහොතෙහි (තැන තැන) ඔටුණු අතුරේ විසිරී සෙලවෙමින් තිබුණ, කපා දමන ලද (ඇත්) හොඬ සමූහය, සියක් ගණන් හුඹස් තුළට වදින සිය ගණන් නාගයන්ගේ ලීලාව දැක්වීය.

(679) බිදෑ උරබින් දෙදළිනි උඩු නැඟු සෙබ(එන්) අසිගස්නි හෙතවරණා සිය සතර වී වරණා

අර්ථය: දළ දෙකින් පපුව පසාකර උඩට ඔසවන ලද යුද්ධභටයන්ගේ කඩු පහරින්, (පිට උඩ) නැඟී සිටි භටයා වැටෙන කල්හී (ස්වකීය) හස්තියාම තමාට (පිට උඩ) නැඟී සිටි භටයාට) සතුරු විය.

(680) හෙන මහ කඩ පහරිනි ඔරයුග ගජරුවා උදාගිරි හිස් අරණා සිරි නොදවින් අරුණා

අර්ථය: ඇතා පිට උඩ උන් හටයාගේ පාද දෙකම රුදුරු ඊතල පහරින් කැපී වැටෙන කල්හී, ඔහු, උදයගිරි පර්වත මුදුනෙහි සිටි අරුණ දේවයාගේ ශෝභාව නොඉසිලී ද?

(681) හයක වට කැරැ සැවි සරොස්නි සේ රිපුබල
කපත් වැ හිස් තමා සැක දැනවි දෙසෙන්හී බලන්

අර්ථය: එක් දක්ෂ හටයෙක් අතිශය කෝපයෙන් යුක්තව දුනු පහරක් එල්ල කරන කල්හී තම තමන්ගේ හිස් කපතැයි සේනා දෙකේම හටයෝ සැක කළහ.

(682) ඩැහැටොට කගතැ සුන් මැද හුන් දරුණු යෝබද
හුරිරද බිමින් දන්වා දනන විලසක් දැක්වී

අර්ථය: විකාගන්තා ලද තොල් ඇතිව මැදින් කපන ලදුව වැටී උන්නාවූ රෝගවූ යුද්ධහටයන්ගේ ශරීර, ලේ වැගිරුණාවූ භූමියෙන් අසුරයින් උපදින විලාසයක් දැක්වීය.

(683) සුන් ගජහිස් සුහුණු වැ හෙන කවද බදහී
නටන සැහී එ රණෙහි ගණදෙවි ගණ විලස් ලද

අර්ථය: කපන ලද ඇත්හිස් මිනිසුන්ගේ කවන්ධ සිරුරු හා හොදින් පැහී වැටෙන කල්හී, ඒ යුද්ධයෙහි සාහසිකව නටන්නාවූ ගණදෙවි සමූහයක විලාසය දැක්වීය.

(684) රුපුසෙන් මඩුක් බලමිනි පසු ගත් තමා සෙන්
දසන් මෙරජින් මද මද ලවනන සදම්නෙකෙණේ

අර්ථය: ඒ මොහොතෙහි සතුරු සේනාව විසින් මඩිනු ලබන කල්හී, පසුබැස්සාවූ තම සේනාව බලමින් මදුරජ තම දත්වල කාන්තියෙන් ටිකින් ටික තොල් සරහමින් මද සිනහපාමින්-

(685) මෙහෙයා මදු නිරිදු කිරිදු සැහැසෙමිනෙද වස්
රුපුමුදුනැ හුණු කගසෙන් සුවහසිනැත් දහස් පැ

අර්ථය: මදුරජ ඒ අවස්ථාවේ සාහසිකවෙමින් තම හස්තිරාජයා ඉදිරියට මෙහෙයවමින් සතුරන් හිස්මත දුන්නාවූ කඩු පහර නමැති සෙනපහර දහස් ගණනින් (තමා) ඇතුන් (මෙහෙය වූවාක්) මෙන් දැක්වීය.

(686) ලා ගජබද සෙද පුරුදු කළ කග එ නිරිදු
කළදොසු නවටඟි රුපුන් ලැකැ නොගත වී හැඟී

අර්ථය: ඇත් ශරීරයන් ශීඝුව කපා පුරුදුවූ කඩා (ශිල්පය) දත් ඒ නරේන්ද්‍රයී අවටවූ සතුරන් කපා දැමුව ද, තමාට ඉලක්කය වැරදිණ යයි සිතින් සිතුවේය.

(687) මදිදු නැඟී ගජරජ නොගත් නො රජුනෙරෙණේ
ගෙලේ ද පුන්සද මුත් පලඟ ගහතරු තුබ තෙලෙ

අර්ථය: මදුරජ නැඟීගිය හස්තිරාජයා ඒ යුද්ධයෙහි දී රජවරුන් නොවන අය නොමැරීය. රාහු අසුරේන්ද්‍රයා පූර්ණ වන්දයා මිස අහසෙහි තාරකා ගිලගනී ද?

(688) ගජමෙරමනින් රුදු රුපු සයුරක් දළ ඹරත්
සුරයෝනන් තියුදහස් අමාරස වින් එ නිරිදු

අර්ථය: හස්තියා නමැති මේරුමන්ථයෙන් මහත්වූ සතුරු සේනා නමැති මුහුද මහත්සේ කලඹන කල්හී, (මදු) රජ දිව්‍ය කාන්තාවන්ගේ දහස් ගණන් ස්තූති නමැති අමාත රස වින්දේය.

(689) රුපුසෙන් මදු නිරිදු ගජරජ කුඹු වුහුටු
සදපැහැනද සදලේ සිරි රුකුළ කඩ තුඩු දිටු

අර්ථය: සතුරු සේනාව, මදුරජගේ මත්වූ හස්තිරාජයාගේ කුම්භස්ථලයට විදින ලද සන්ධ්‍යා කාන්තියෙන් ශෝභාමත්වූ ද අඩසඳ මෙන් ඊතල තුඩු දුටුවේය.

(690) දෙබේ කළ සයුරේ දලබිත් හාත්පස්නෙන් දවතෙති මුත දප් පෑ ගුරුලිඳු ඉඳු රුපුන් මැද

අර්ථය: දෙබෑ කරන ලද සේනාව නමැති මුහුදෙහි ජලපහර නමැති බිත්ති වැනිවූ සේනා පන්ති හාත්පස සෑම පැත්තෙන්ම දුවයන කල්හි, සතුරු සේනා මධ්‍යයෙහි පෙනුණු මදුරජ තෙම එයින් (ඒ මුහුදෙන) මිදී ආ ගුරුළු රජෙකුගේ දර්ප සහිත විලාසය දැක්වීය.

(691) රුපුන් ගල ලෙයෙනිපිලිණු ගජ බඳ රණදෙරන කියලී අඳුන්ගල්කුළු සුවහස් කල පැලමුහුදු

අර්ථය: සතුරන්ගේ (කපන ලද) බෙලිවල ලෙයෙහි පාවුණු ඇත්කඳන් සහිතවූ යුද්ධ භූමිය, අඤ්ඡනකුට පර්වත දහස් ගණනින් යුක්තවූ පශ්චි සාගරය දැක්වීය.

(692) මුත් තමා සිවුරඟ ඉහි මදුරජ යා ගත් දවන පුර මුරුන් පෑ දිකබලනතින් ගෙල් ලද

අර්ථය: කැඩී බිඳීගිය චතුරංගිනි සේනාව හා සමඟ ගමන් ගත්තාවූ මදුරජ තෙම, අසුරහටයන් අතින් පහරකා (දිව්‍ය) පුරයට වදින්නාවූ දිව්‍ය සමූහයා හැඟවීය.

(693) බියෙනැලළු එ නිරිඳු පබවත කැඳී මේ වී මෙ හවි නිරිඳුන් මුදුනේ නියතර පා බියෙවි දුන්

අර්ථය: (මුදු) රජ තෙම බියෙන් කැලඹී පබාවතිය කැඳවා මෙසේ කීය. මේ සියලු රජවරුන්ගේ (හිස්) මුදුන්හි (තම) පාදයන්ගේ නියවල රශ්මියෙන් අභිෂෙක දුන්නාවූ-

(694) එ විරුහු එ මහසත් හු එ ගරවස් ගරහා (ආ) තී හේ පත් විපත් රැස් පබවත දන් පිලිබහන්

අර්ථය: ප්‍රභාවතිය! ඒ විරෝදාර මහා සත්වයාගේ (කුසරජුගේ) ගිහිගෙයි වාසයට ගර්හා කොට ආවාටු තී නිසා පැමිණුණාවූ විපත්ති රාශිය වලක්වාලන උපායක් කියව.

(695) කොටු කොටස් කී සත් මෙ ආ රජනට පියොදා මට ද මා සිවුරඟට ද පිරිපත් මුත් සෙන් දෙරෙමි

අර්ථය: තොප කොටස් හතකට කපා මේ පැමිණියාවූ රජවරුන්ට යවා මටත් මාගේ චතුරංගිනි සේනාවටත් උවදුරෙන් තොරවූ ශාන්තියක් පමුණුවා ලමි.

(696) බෙදා පියොදම් යත් පබවත් කැපෙමිනෙ නිරිඳු කඳුලු මුසු වුවන්සඳ කිබිසි කලා පා තඹුරෙ

අර්ථය: පෙවා (රජුන්ට) යවමි යි කියත් ම පබාවතිය කම්පා වෙමින් (පිය) රජුගේ පාද නමැති පියුමේ, කඳුළුන් තෙත් වූ (තම) මුහුණ මුණින් නැමුවාය (අඬමින් පා මුල වැඳ වැටුණාය).

(697) ගෙන හැර කියත්පත් ලියනු කත ලියනු වස් ඇතොරන් සමඟ මව් වැලපින් කිවූ මෙ වදන්

අර්ථය: කියතක් ගෙන (ස්වර්ණ) ලතාවක් වැනි වූ කාන්තාව (පබාවතිය) කැපීමට (නියොග කළ කල්හි) මවු බිසව අන්තඃපුර ස්ත්‍රීන් සමඟ වැලපෙමින් මෙසේ කීවාය.

(698) පදඅත්හි යම් සොම් මිහිපැන්වරට ළඟ වී කඳපහු අද දප බිත් නිවිණි මනගේ දුලු වැට

අර්ථය: ද්‍රව්‍යයන්හි යම්කිසි සෞම්‍යතාවක් වූයේ ද ඒ සියල්ලම විනාස වන අවස්ථාවට ළං විය. අනංගයාගේ සාධම්බරය ද අද බිඳිණ. සිත නමැති ගෙයි බැබළුණු පහන ද නිවුණේය.

(699) සසර ද නිසර වී මුළු ලෝ සිත් පැතිර වී
විසඹාර අද සුන් වී අද හළ ලෝ නුවන් සැණ

අර්ථය: සංසාරය අද නිස්සාර විය. සියලු ලෝකයා (මෙමතී) සිත පැතිර විය. ප්‍රේමාකරය අද සුන්විය. සියලු ලෝකයා අද තේනු උත්සව අතහැරියේය. (මෙවැනි රූපශ්‍රීය දැක්මක් ලෝකයාට අද නැති විය).

(700) නිරතුරු වලප වන කලකුළු ඉති පියනිරිඳු
සිරිසර කුසපිය පියා ආ බව ලබ ලැබේ වී

අර්ථය: මෙසේ නිරතුරුව විලාප නැඟුණු කල්හී, කලකිරුණු (මදු) රජ සම්පත්තියෙන් ආභ්‍යවූ කුසරජ අතහැර දමා ඒමෙහි ලාබය (ප්‍රභාවතිය) ලබන්නී යයි කිය.

(701) බලා කොවින් සලා සුලාක් හිස් නරපවර
කැදෙනු වස් ලියනුවන් වුවනත් බැලී මැතියන්

අර්ථය: නරේන්ද්‍රයා කෝපයෙන් බලා හිස මදක් වනා කපන මිනිසුන් (අලුගෝසුවන්) කැදවීම පිණිස අමාත්‍යයින්ගේ මුහුණ බැලීය. (මුහුණ බලා සංඥා කළේය).

(702) වදනෙ සමඟ පබවත් සල ලවත් කිසල හා ඉහි මැ
පියවුරු මුත්තර වැල වෙවුලුම් හෙවැ මේ විසු

අර්ථය: ඒ වචන කියවත් සමඟ ම, පබාවතිය, වෙවුලුවාවූ තොල් නමැති ළාදලු හා සමඟ පයෝධරයන්හි පැලඳි මුකුවැල් ද වෙවුලුම් ගන්වා මෙසේ කීවය.

(703) නොපතෙවිරු මෙදෙස පිරිපත්(නෙන්) නොමුස්නෙමි
බස් මහිමි එ නිරිඳු මා බොජුන් නිවෙස වසන්නේ

අර්ථය: පියාණන් වහන්ස! ඒ (කුස) වීරයා මේ දෙසට නොපැමිණිහොත් උවදුරින් නොමිඳෙමිහ. මාගේ ස්වාමිවූ ඒ (කුස) රාජයා මාගේ මුළුතැන්ගෙයි වසන්නේය.

(704) බිය එළඹූ මුවපත් කියතෙ කෙ අදහනුවෝ
රජසිරිසර විඳුනා දැහැ ඒ ද නිරිඳුනා

අර්ථය: බයට පත්වී කටට ආවාක් කියන්නේ නම් කවුරු එය විශ්වාස කරත් ද? (තමන්) විඳින්නාවූ රාජ්‍ය ශ්‍රී සම්පත්තිය අතහැර දමා ඒ ශ්‍රේෂ්ඨ නරේන්ද්‍රයා පැමිණේ ද?

(705) ඉදිනප පින් වෙසෙසෙක් ඇත කුසවිරු වඩනේ
මදුරජ අප සියල්ලට එ නිරිඳු සෙත් කෙරේ වී

අර්ථය: මදුරජකුමනි! යම් විදයකින් අපගේ පුණ්‍ය මහිමයක් ඇතහොත් කුසවීරයා වඩිවී. ඒ නරේන්ද්‍රයා අප සියලු දෙනාටම සෙනසලසාවී යයි පබාවතී කීවය.

(706) ලැබ නියෝ මුළුතැන්හි සුද(කම්) කැරැ වසනුයේ
මලිගියමල් දම් ඇ වෙසෙසත්තම් කෙළෙ කුසා

අර්ථය: (ඔබගෙන්) නියෝග ලබා මුළුතැන්ගෙයි කැම පිසමින් වාසය කරන්නේ ද, මාලතී මල්දම් ගෙතීම ආදී විශේෂ අත්වැඩ කෙළේ ද කුසරාජයාය.

(707) එ හසුනසා තිසැ වැලඳූ පබවත් දුසද
වෙසේ ද යම් තැන්හී නිදෙස වී එ නරපවර

අර්ථය: (මදුරු) ඒ ආරංචිය අසා සතුටු ව තම දුඛණිය, පබාවතිය වැලඳගෙන, ඒ (කුස) නරේන්ද්‍රයා වාසය කරන යම් තැනක් ඇත් ද එය පෙන්නුම් කරවයි කිය.

(708) මුළුතැන්හි කියන පබවත ඉහි පුරපියන්
මදුරු මැතිගණ හා සහ සොම්නසින් යා ගත්

අර්ථය: (කුසරජු) මුළුතැන්ගෙයි සිටිතැයි ප්‍රභාවතිය කියනවාක් සමගම මදුරු (පබාවතිය හා) අන්තඃපුර ස්ත්‍රීන් ද, මන්ත්‍රී සමූහයා ද සමග සන්තෝෂයෙන් (මුළුතැන්ගෙය කරා) ගමන් ගත්තේය.

(709) පකුන් විල් දොල ලාල් මත් ගිජ්ඣු පුවලසර
මැඩ මැඩැ මඩ කෙලෙ දියෙන් මුළුතැන් තැනෙ මහත්මා

අර්ථය: පර්ක්කට් වෘක්ෂ සහිත විල්, දොල (ආදියෙහි) ලොල්වූ මත්වූ ඇත්රජෙකුගේ සාඩම්බරයෙන් යුක්තවූ ඒ මහෝත්තමයා මුළුතැන්ගෙය ඉදිරිපස පාගමින් වතුරෙන් වඩ කෙළේය.

(710) එ සඳ සරා පිළිරු එක් කලා හුන්
සමඟිති උනුසඳ විරු දිගැස පෙර මග මගනේ

අර්ථය: එකල්හි, එක් කලාවක් අඩුවූ ප්‍රභාසම්පන්නවූ වන්ද්‍රයා හා සමානවූ (පබාවතිය හා) සමාගමශ්‍රීයෙන් තොරවූ සිහින් යුක් ඒ (කුස) විරයා, දීර්ඝාක්ෂිය (පබාවතිය) එන පෙරමග බලන්නේ-

(711) ගලමිති එ දනන් තුනුහෙම් කැලුම්වතුරේ
කනාලියනෙඩි මඩනා පබවත හෙ දිටි වඩනා

අර්ථය: ගරීරයෙහි හේමකාන්ති නමැති වතුරෙහි මිනිසුන් ගිල්වමින් රත්රන් ලතාවන්හි ප්‍රොසීය මඩිමින් එන පබාවතිය (කුසරජු) දුටුවේය.

(712) පබවත ඉහි මදිඳු නැමැදැ සරණාත වතලේ
ඇය වරලස බිඟු පෙළ කුස පාතඹුරු ඇවුළෑ

අර්ථය: පබාවතිය සහ මදුරු (කුසරජු) වැඳ දෙපාලග වැතුරුණෝය. ඇයගේ කේශකලාපය නමැති මීමැසි රංචුව කුසරජුගේ පාද නමැති පියුම වසා ගත්තෝය.

(713) වරලස හෙ පබවත විරු සරණත රදනේ
සසඳ ලස් කරවනු වස් ලූ පස් කඳප් දප්සර

අර්ථය: ඒ පබාවතියගේ කේශකලාපය (කුස) විරයාගේ පාද රඤ්ජමාන කරන්නෙක් විය. (කුසරජු) සංසාරයෙහි ප්‍රමාද කරවනු පිණිස අනංගයා විසින් තබන ලද දර්ජ සහගත පාශයක් සේ විය.

(714) එ හිමිය සඳ සඳට එදා පුණුපොහොදා
මුත් දළසෝ පලග වුහුටු සිනේ මෙරජරජ

අර්ථය: දැඩි සෝකය නමැති රාහු ග්‍රහණයෙන් මිදුණාවූ සිනහ නමැති රැස් දහරාවන් විහිද වූවා වූ ඒ ස්වාමියාගේ සිත (හෝ අදහස්) නමැති වන්ද්‍රයාට එදා පසළොස්වක් පොහොය දිනයක් විය.

(715) වෙහෙස පරවිටිලියට විසඹ රජසි (රැ) බිසෙවු
උනගහට පෙර පඬුරු පබවත බඳැදිලි විලස්

අර්ථය: පබාවතිය දෙඅත් එක්කොට (ඇදිලි බැඳ) නමස්කාර කළ ආකාරය විශෝගයට සමච්චලයකි. ප්‍රේම රාජපේශ්වරයෙහි අභිෂේකයකි. අනංගයාහට යවන ලද පෙර පඬුරෙකි.

(716) ගෙන මහසත්හු ඒ සරණතල තඹරත්තෙන්
මදිඳු සෙවිනදන් පත් වදනින් තෙ(මා) මේ වී

අර්ථය: මදුරජ තෙම ඒ මහාසත්වයාගේ පාද නමැති පියුම අතින්ගෙන ශෝකයෙන් මිරිකුණාවූ වචනයෙන් ස්තූති පූර්වකව මෙසේ කිය.

(717) අවුදු වැ එකසර දැහැ අගරජසිරි සියල්
වුනුව තෙපි මෙවලා යහ යහා හැමට ගිය දවස්

අර්ථය: සියලුම අගුරාජ්‍ය ඵෙශ්වර්‍ය අතහැර දමා තනිවම අවුත් නුඹ වහන්සේ මේ ආකාර සැපයක් අනුභව කළහ. (අප) හැම දෙනාටම පසුගිය දවස් යහපත!

(718) මිණිමතු පිරි නිවෙස් පිරිවර හියනොවා දුන්
තැරැසි වැ යක දිය පියන් නැරැඹුම් නැත් දියපියන්

අර්ථය: ජගත් ප්‍රියයාණනි, ලෝකයෙහි ස්ත්‍රී ජනයා තරහ වී යන කළ මුතු මැණික් ආදී සම්පත්තියෙන් පිරුණාවූ ගෙදර දොර ද, පරිවාර ජනයන් හා හිතවතුන් විසින් දෙන ලද අවවාද ගැන ද තැකීමක් නැත්තේය.

(719) නොමද බොලද සල තැරැසුම් නොදුරු නැරැඹුම්
තරනිඳු පියන් මෙ සැබැවු විසිනත නැතෝන සැබැවු

අර්ථය: නරේන්ද්‍රය, ඉතා මෝඩ බව ද, වපල බව ද, කිපෙන සුලු ගතිය ද, දුරදිග නොබැලීම ද යනාදිය මේ ප්‍රියාවන්ගේ ස්වභාව යයි. විමසා බැලුවහොත් ඔවුන් තුළ සැබෑ බවක් නැත්තේය.

(720) බෙහෙවින් ඉති පියෝ සහදොස්නු මැ මුළු දියෝ
විසිනත හොත නිරිඳුනා ගුණ නම් කීමැත් විඳුනා

අර්ථය: නරේන්ද්‍රය! මුළු ලෝකයෙහි ස්ත්‍රීහුම බොහෝ සෙයින් මෙ ආකාරයෙන් දොස් සහිතය, විමසා බැලුවහොත් විඳින්නාවූ (ගත යුතුවූ) ගුණයක් නම් කොයින් ද?

(721) ගුණ නොගෙණෙත් මහසත්හු ඇසිරියන් රක්නා
වැලදි ලිය සා මඩුතුදු ගුණ නොගෙණැ රුක රක්නේ

අර්ථය: (තමන්) ආශ්‍රය කරන්නාවූ අය රක්ෂා කරන්නාවූ මහාසත්වයෝ (ඔවුන්ගේ) හොඳ නොහොඳ නොසලකති. වෘක්ෂ (වූ කලී), (තමන්) වැලදි වැලක් අතු පතර මැඩගෙන වැඩතුදු, ගුණ (නුගුණ) නොවිමසාම (ඒ වැල) රක්ෂා කරයි.

(722) වෙහෙස ද දුන් දනන් යහ විඳුවත් මහත්මෝ
මිරිකත සඳුන් සසිනිඳු පියගද නොමද දෙන්නේ

අර්ථය: මහාත්තයෝ (තමන්ට) දුක් ගැහැට දුන්නාවූ (ගරහන) තැනැත්තන් (ලවා) ද සැප අනුභව කරවති. සඳුන් ඉතා සිනිඳු කිරීමට කුඩු කරන කල්හි ද බොහෝ සුවද දෙන්නේය.

(723) නරවිරු බිඳේ ද මේ රුපුසෙන් නො තා වික්මෙන්
දලනිඳු සිලිල් නො ගුරුළු පියා පහරින් නොබිඳේ

අර්ථය: නරවීරය! ඔබගේ වික්‍රමයෙන් විනා මේ සතුරු සේනාව පරාජය කළ හැක්කේ ද? සමුද්‍ර ජලය, ගුරුලෙකු නොවූ (සතෙකුගේ) පියාපත් පහරකින් බිඳිය නොහැක්කේය.

(724) එ තෙපුලසා වීරු සිඳුවර රතුපුල් දෙලේ
පෑ ලවනත මඩනා දසනගරසින් මේ වී

අර්ථය: (කුස) වීරයා ඒ වචන අසා රතු පියුම්පෙති මත නිකමල් තබන ලෙසක් දක්වා තොල්වල (කාන්තිය) මඩනා දත්වල කාන්තියෙන් යුක්තව (දෙලෙහි දලයෙහි) මෙසේ කිය.

(725) කරනා වරා යුදු තමා කොවු බැලුමෙක් දෙසෙ
ලැබැ සිටුනා දෙනෙ කවර නරනිඳු මෙ තුන්ලෙවිහී

අර්ථය: නරේන්ද්‍රයා! යුද්ධ කරනු තබා මාගේ කෝපාවිෂ්ට බැල්ම යන්තම් දැක සිටින්නට හැකිවූ කවර නම් කෙනෙක් මේ තුන්ලෝකයෙහි ඇත් ද?

(726) බිඳේ මෙ ද අද රුපු රජසෙන් මා හඬිනි
තිලො (සසේනි) හා මුස වෙ නරනිඳු තො නොකර කුහුල්

අර්ථය: අද මාගේ හඬින් සතුරු රාජ සේනාව හින්න කරමි. එපමණක් ද නොව චේතනා සහිතවූ තුන්ලෝකයම අහෝ මූර්ච්ඡාවන්තේය. නරේන්ද්‍රයා! ඔබ ඒ ගැන සැකයක් නොකරව.

(727) පවසමිනිකි කුසා විසින් නිරිඳුබරණෙන්
සැදිණිමෙදෙ නිරිඳු ගත් කෙලෙ හා ලොමු දෙහෙන් සන්

අර්ථය: මෙසේ කියමින් කුසරජ තෙම විවික්‍ර රාජාභරණයෙන් සැරසුණා පමණක් නොව, (මදු) රජුගේ ශරීරය ද ලොමුදැහැ ගැන්වීමෙන් සම්පූර්ණයෙන් වසා දැමීය.

(728) එතර සුසැදැ සැදි පබවත කත ඉහි නිරිඳු
වර වරණකද රඳවා පුරෙතෙ කෙලෙ යා යුදගත

අර්ථය: ඒ විගස මනාව සැරසුණාවූ පබාවතී කාන්තාව සමඟ (කුස) රජ උතුම් හස්තිරාජයාගේ පිට හොබවා (හස්තිරාජයා පිට නැඟී) ඒ පුරයෙන් යුද්ධ භූමිය කරා පිටත් විය.

(729) එරවණ අරා හුන් තමා විලසුදු මඩනා
සීසර කුසා හිමියා මිණි ගෙලෙ කෙලෙ සියහුනන්

අර්ථය: ඵොරවණ හස්තිරාජයා පිට නැඟී සිටි තාගේ ශෝභාව ද මඬින්නාවූ සිංහ නාද ඇති කුසරාජයාගේ බෙල්ලෙහි ශක්‍රදේවෙන්ද්‍රයා මැණික පැලඳ විය.

(730) වැලඳ පබවත දුන් නරවීරු වින් යහපහස්
වතොවුතසද මියුරු මියුරට කො තෙපල තමා

අර්ථය: (කුස) නරේන්ද්‍රයා, පබාවතිය (තමා) වැලඳගෙන දුන්නාවූ සැපදායකවූ ස්පර්ශ සුවය වින්දේය, ඇයගේ අඟුද්ධාව මිහිරි වන කල්හි (ප්‍රේම සහගතවූ විට ඇති වන) මිහිර ගැන කවර කතා ද?

(731) උද කෙලෙ හො උදයගැ පුන්සද සියල් ලෝ
තො දැනවිය රියට සැක උනඟ වුවන් රජ වුවන්

අර්ථය: රජුගේ මුහුණ, උදය පර්වතයෙහි පූර්ණ වන්ද්‍රයා පෑවියයි සියලු ලෝකයා තුළ සැක නොඉපදවී ද? (එය) අනංගයාගේ මුහුණ යයි රතිය තුළ සැක නොපඉවී ද?

(732) නරනිඳු උදයගැ රිචි විලස් දෙන්
අඹට මිනෙක් කැලක් මෙන් දැවැ අද වතුලෙ රජරැස්

අර්ථය: (කුස) නරේන්ද්‍රයා, ඇතා නමැති උදය පර්වත මුදුනෙහි සූර්යයාගේ විලාසය හඟවන කල්හි, ඇමට (ආභාරයට) දුව එන මාළු අයින්තක් මෙන් රාජ සමූහයා දුව අවුත් (කුසරජු ළඟ) වැතුරුණේය.

(733) යුගත පවනින් රඹ වනකෙචි අපොළ හඬනෙන්
කුසා සහ රජ බලරැස් බිම ඇපිලැහී තන් ගත්

අර්ථය: යුගාන්තයෙහි ඇති වන්නාවූ සුළඟින් කෙසෙල් වනයක් මෙන්, රජුන් සහිත යුද්ධ සේනාව, (කුස) රජු ඇපෙළු (අත්පුඩි ගැසූ) හඬින් පොළොවෙ හැපී නැවතීය.

(734) බලමිනොවුන් කැප පබවත යදුන් සත්සර
සිය තන් ඔවාදින් මෙ දෙ කෙලෙ හා ලෝ යෙසෙන් හෙළ

අර්ථය: ඒ රජවරුන් කම්පාවු සැටි බලමින්, පබාවතිය විසින් ඇවටිලි කරනු ලැබූ මහාසත්ව තෙම (කුසරජු) ඔවුන්ට සිය තනතුරු ද දී, අවවාද කළා පමණක් නොව, යහසින් ලෝකය ද ආලෝකවත් (ශ්වෙත වර්ණයෙන් යුක්තද) කෙළේය.

(735) පිවිටු නරනිඳු සෙන ගිනෙපුර මනකල තමා
කෙළෙ මෙ ද මදිඳු සිත් රගැ (නැටැවුම්) තුරුනළන්

අර්ථය: කුසරජ තමාගේ මනස්කාන්තවූ මදුරාජ්ජුහිතාවගේ සිත නමැති රංගනුමියෙහි සන්තෝෂ නමැති නළුවන් නැටවූවා පමණක් නොව, සේනාව විසින් පිරිවරන ලදුව ඒ නගරයට පැමිණියේ ද විය.

(736) නිරිඳුන සත් කතා අද පතාය නුවර
කළ යුදු සෙනායා නිරිඳු පවතාය මෙ කියු සග

අර්ථය: රජවරුන් සත්දෙන කාන්තාව (පබාවතිය) පතාගෙන (සාගල) නගරයට පැමිණ කළාවූ යුද්ධය ද (කුස) රජතුමා කළ ශාන්තිය ද පිළිබඳ ප්‍රවෘත්තිය කීවාටු සර්ගයයි.

පහළොස්වෙනි සර්ගය

(737) සියොසිරිමෙර ලා සලා විසඹරස මුහුදු
නොසැල ගුණ වැඳූ අමා පමා සහ සොම්නස් ලෙන්

අර්ථය: සමාගමශ්‍රීය නමැති මේරුවෙන් ප්‍රේම රසය නමැති සාගරය අලලා ප්‍රීතියෙන් පිනාගිය සිතින් යුක්තව පබාවතියගේ අවංක ගුණ නමැති අමාන රසය විඳ.

(738) කුසවීරු නොලස වැ යාමෙ බඳ සිරි සිය නුවර
අමතා මැති ගණ කියි දෙනෙ ද පිළිවෙළ හිඟු වී

අර්ථය: කුස වීරයා, තමාගේ නුවර නොපමාව යෑමට (තමා තුළවූ) දැඩි ආශාව අමාතා සමූහයාට කතා කොට කිය. ඒ ජනයා ද ඉක්මණින් (ගමනට) ලැස්ති විය

(739) නිකුත් කපතැ සයුරු සෙයින් වෙළෙල මඬනා
නරවීරු සෙනඟිනි මහත් විසිතුරු යතුරු තුරුනෙන්

අර්ථය: කුස නරවීරයා විචිත්‍ර වූ යාත්‍රා තුර්යයෙන් යුක්ත ව මහා සේනාව ද කැටුව කල්ප විනාශයෙහි දී වෙරළ මැඩගෙන යන්නා වූ සාගරය සෙයින් (සිය නුවර බලා) පිටත් විය.

(740) තුරඟ කුර ගසිනහස්නී පාබඳ රජ පබඳ
වී සුරගඟ සරනා කෙළෙ තුබ තුබද සරනා

අර්ථය: අශ්වයන්ගේ කුර ගැසීමෙන් ආකාශයෙහි විහිදුණාවූ දූවිලි රාශිය ආකාශ ගංගාව යයි (රැවටි) ආවාටු දිව්‍යාංගනාවෝ නිරන්තරයෙන් අහසෙහි සංචාරය කළාහුය.

(741) පුර දොර සපත වත් නරනිඳු රිය යහන් සි(ය)
තුරඟ ගජබල සහස් පුර (යුගතතුරු) නො තිබී

අර්ථය: (කුස) රජුගේ සියක් ගණන් රථවාහන නගරයේ දොරටුවට සැමිණෙන කල්හි දහස් ගණන් ඇතුන්, අශ්වයන් හා හටයන් කරණ කොට ගෙන නගරය හා යුගාන්තය අතර වෙනසක් නොතිබිණි.

(742) විල්නල දද රොන් සලා කනසක් මීතෝ
බිඟු පිවිතුරු ගොස් වේ ගොසින් ගියෙ වීරුහු පෙරට

අර්ථය: විලෙන් හැමුවාවූ සුළඟ නමැති බ්‍රාහ්මණ තෙමේ (මල්) රොන් සුළි නමැති රත්රන් හක්ගෙඩිය ද, මීපැණි නමැති ජලය ද, මීමැස්සන් නමැති කුසනණ

ද රැගෙන, (මීමැසි නාදය නමැති) වේදග්‍රන්ථ කියන සෝභාවෙන් යුක්තව,
ඒ වීරයා ඉදිරියට ගියේය.

(743) නැඟි රජරැස් දද බමන නලනු රන්සන්
සෙනඟ වතුරු මින්කැන් සලා මහ ගඟ වන් වී

අර්ථය: (අශ්වයින්ගේ කුර වැදීමාදියෙන්) නැංගාවූ දූවිලි රාශිය ද, භ්‍රමණයවූ කොඩි
ද, සුළඟට අනුකූලවූ (වලනයවූ) රන්කුඩ ද රැගෙන ගිය සේනාව, ජලය,
මත්ස්‍ය සමූහ සුළි ඇති මහා ගංගාවෙක් වැනි විය.

(744) කුසුමවල නාතුරු රජරැස වසන නිරතුරු
සදපතරහි කුමුටු ගහරැස බර ගුවන් පෑ

අර්ථය: මලින් ගැවසී ගත්තාවූ නාගස්, නිරන්තරයෙන්ම දූලි රාශියෙන් වැසී යන
කල්හි, සන්ද්‍රයා කාන්තියෙහි ගැලුණාවූ තාරකා රාශියෙන් යුක්තවූ ආකාශය
දැක්වීය (ආකාශයෙහි ශෝභාව ඉසිලීය).

(745) මදනල සල දුන් තුරුසා අතින් ඉස්නා
සිරි ලද විලද පෙර මගැ හෙන සදලේ කරදමල්

අර්ථය: කුසතණ උඩ වැටුණාවූ කරදමල් මද සුළඟින් සෙලවුණාවූ වෘක්ෂයන්
විසින් අතු නමැති අත්වලින්, (කුසරජු එන) ඉදිරි (පෙරටු) මාර්ගයෙහි
ඉසින ලද පොරි හා සමාන විය.

(746) ගඟුල් දොලන් හැලි ලියගෙ විසිතුරු තුරු පා
පබවත ඉහි සිරි නිරිඳු විඳුමින් පුරබියෙස් වී

අර්ථය: ගංගා නිර්කයන්හි ද, ඇළදොළහි ද, වැල්ගොමුවල ද, විචිත්‍රවූ රූප්පාවල ද
සිරියාව විඳිමින් කුසරජ, පබාවතිය හා සමඟ (කුසාවතී) නුවරට සමීප විය.

(747) එතර ඇමැතිසක් මහවේ දිමුතු මුතු වන්
පුලිනතරා කන කලස පුළුපින් සදා නොසරස්

අර්ථය: එකල්හි උතුම් අමාත්‍ය සමූහයා විගස මහා විවීයෙහි දීප්තිමත්වූ මුතු වැනි
වැලිවිසුරුවා රන්කලස් පොල්මලින් සරසා දීප්තිමත්වූ මුතු වැනි වැලි
විසුරුවා රන්කලස් පොල්මලින් සරසා-

(748) සමොරඹ කැඹිලි නව මල්දම් මලෝලඹු දී
වේ මිණිතොරණේ රන් දද බැඳැ විදු දහස් වන්

අර්ථය: විවීයෙහි මැණික්තොරණ මුහු සහිත කෙසේල ගස්වලින් ද, කැඹිලි,
දැසමන්, මල්වැල් ආදියෙන් ද සරසා දහස් ගණන් විදුලි ධාරාවන් වැනි
රන් කොඩි ද බැඳ.

(749) නඟා කුලාදද පහ අතුරේ කනමුවා
පුරසයුරෙනදනා නා සියන් ගුරුළු දහස් වන්

අර්ථය: පුරය නමැති සාගරයෙන් සිය ගණන් නාගයින් ඇද ගන්නා වූ දහස්
ගණන් ගරුඬයන් වැනි වූ රත්රනින් සාදන ලද ප්‍රාසාදයන්හි කුලා දද (රජ
කුලයෙහි සලකුණෙන් යුත?) කොඩි ඔසවා-

(750) කුසවන් ඉති විසින් කැරැ නුවරන් ඇතොරන්
ඉති ගොස් දසුන් දොළ වීන් පබවත හා නරවරා

අර්ථය: කුසාවතී නගරය මෙසේ විචිත්‍ර ලෙස සරසා, (ඇමතිවරු) අන්ත:පුර ස්ත්‍රීන්
සහ නගරවාසීන් ද කැටුව ගොස් පබාවතිය හා කුසරජු දැකීමට තුඹු
ආශාව මුදුන් පමුණුවා ගත්හ.

(751) කල ඉහ ඇත් කද බජන නරනඳු දෙනෙ දිටු
සැදු එරවණ ගිජ්ඳු කද තිදසිඳු මඩොර විලස්

අර්ථය: මහජනයා ඵොරාවණ හස්තිරාජයා පිට නැඟී උන් මඬොර (නම් ප්‍රියාවගේ) හා ශක්‍රදේවේන්ද්‍රයාගේ විලාසය දැරුවා වූ, පබාවති කාන්තාව සමඟ හස්තිරාජයා හෙබවූ කුසරජ දුටුවෝය.

(752) යුගත සිවු සයුර දලඊස් උතුළ වැ සහා ගොසිනෙක මුහුදු වදනා විලසින් සෙන් පුර බිජු

අර්ථය: යුගාන්තයෙහි දී උතුරා ගිය සතර සාගරවල ජලස්කන්ධය එකතු වී ගලාගොස් එක් සාගරයකට වදින්නාක් මෙන් සේනාව (කුසාවතී) පුරයට සම්ප්‍රාප්ත විය.

(753) දොරට හලු උදයග ලගත කුස දිවයුරා පුරඅඟනනොසල වුවන් පියුමන් වි සිරිසියෝ

අර්ථය: කුසරජු නමැති සුර්යයා නගරයෙහි දොරටුශාලාව නමැති උදය පර්වතයට පැමිණි කල්හි (එතැනට) රැස්වූ ස්ත්‍රීන් සමූහයාගේ මුහුණ නමැති පියුම් ප්‍රබෝධ වී ශෝභමාන විය.

(754) සැල විලස්නෙන් තුරිනුතුළ වමියන් කැන් දළ ලොබිනවුදු බද මුළු බුජඟුන් දඟ කෙලෙ දියුණු

අර්ථය: කපටිකමින් යුක්තවූ ප්‍රීතියෙන් පිනාගිය ස්ත්‍රී සමූහයා, තමන් කෙරෙහි ආශාවෙන් ආවා වූ ධූර්තයින් දැඩිකොට ද්විගුණ කොට (වඩාතර කොට) හිර කළාහුය.

නැතහොත්

හැවින් යුක්තවූ ද උතුළ ගසින් ගැවසී ගත්තාවූ ද, තුඹස්රාගිය ඒ කෙරෙහි ආශාවෙන් ආවා වූ සර්පයන් ද්විගුණ කොට (වඩ වඩා තර කොට) හිර කෙළේය.

(755) යන සිවුරඟ සෙන් මහමේ ඔනා වන් වන් සැරහු සෙබල කග සිය සරා විදුලිය සිරි දිනි

අර්ථය: ගමන් ගත්තාවූ වතුරංගිනි සේනාව නමැති මහා මේසය කඩාවදුත්ම (සන්නාහයෙන්) සැරසුණාවූ හටයින්ගේ සිය ගණන් කඩු, ප්‍රභාසම්පන්න විදුලි ධාරාවන්ගේ ශ්‍රීයාව දැක්වීය.

(756) හෙත නුවනත කලුන් වැටු නැටුම්රගහි රෙසි පබවත විරහට නිරතුරු බැලුම් කළ මද

අර්ථය: (කුසරජ) කාන්තාවන් පැවැත්වූ නැටුම් දෙස බලන කල්හි, පබාවතිය (කුස) විරයා කෙරෙහි කෝපයෙන් ඔහු දෙස නිතර නිතර බැලීම අඩු කළාය.

(757) දනහට සැණ මඟුල් දිගැසුන් නුවන් රසයින් බැලුම්ගියෙන් ඇමැතියන් කැරැ කුටු රජ විමන් වන්

අර්ථය: මහාජනයා මහෝත්සවයක් වැනිවූ ද, ස්ත්‍රීන්ට ඇසට අදුනක් වැනි වූද රජ තෙමේ බැලීම් හා ඉඟි කිරීම් ආදියෙන් ඇමතිවරුන් සතුටු කොට රජවාසලට පැමිණියේය.

(758) එතර තුරිනැදැ වැලදි පබවත වතිදු මඩලෙන් දෙගුරු නුවනත සදකැන් මිණින් වගුළැස්දරතෝ

අර්ථය: ඒ මොහොතෙහි සතුටින් ඇද වැලදි ගනුලැබූ පබාවතියගේ මුහුණ නමැති වන්දු මණ්ඩලය කරණ කොට ගෙන (කුසරජුගේ) දෙමව්පියන්ගේ ඇස් නමැති වන්දුකාන්ති මාණිකායෙන් කදළු ධාරා නමැති ජලය වැගුරුණේය.

(759) පැසුළු ස දන්හල් කැරැ නන් වතින් විල්හල් කැරැ එ දිලිඳුන් සඟරා කෙලෙ නන් වතින් සඟරා

අර්ථය: පසුව (එරජ) දන්සැල් හයක් කරවා ඒ ශාලාවන් නොයෙක් වස්තුවෙන් පුරවා දිළිඳු ජනයා රැස්කොට නොයෙක් වස්තුවෙන් සංග්‍රහ කෙළේය.

(760) ගැහැටුම් නමෙ සෙමෙහි පියන් පියවුරු මඬලේ සිඳුම් නම් ගුණ දෙළේ ඔවුන් මිණිමෙවුලෙ ම වී

අර්ථය: ඒ කාලයෙහි (යම්) සට්ටනයක් වී නම් (එය) ප්‍රියාවන්ගේ පයෝදර මණ්ඩලයන්හි පමනක්ම විය. (යම්) ගුණ (නූල්) සිඳීමක් වී නම් (එය) (කාමාස්වාද) ක්‍රීඩායෙහි මැණික් මේඛලා දාමයෙහිම පමණක්ම විය. (අන් කිසි ගැටීමක් හිරිඳුරයක් කිසිවකට නොවීය.

(761) වසන් ගැනුම් නම් පියන් මනදොළ කෙළියේ පිරිහිඹිනි වත් සෙවුමෙක් දෙසෙ ඔවුන මෙ සෙමේහි

අර්ථය: ඒ කාලයෙහි වසන් (වස්ත්‍ර, ව්‍යාසන) ගැනීමක් වී නම් (එය) ප්‍රියප්‍රියාවන්ගේ රති ක්‍රීඩාමෙහිම විය. මහන්සියෙන් වත් (වස්ත්‍ර, වස්ත්‍ර) සෙවීමක් වී නම් එය ද ඔවුන් (ප්‍රියාවන්) පාර්ශ්වයෙහිම විය. වෙහෙස මහන්සි වී ධන(වත්) සැපයීමට කිසිවකට සිදු නොවීය. (රට එතරම් සමෘද්ධිමත්වූ බැවිනි).

(762) සමර පැලඹුම් නමෙ සෙමෙහි මනදොළ කෙළියේ නොහොත කල් වියෝගී පියන් දෙසෙ දිස්නෙ බොහෝ

අර්ථය: ඒ කාලයෙහි සමර (අනංග, ස්වරණය, යුද්ධය) පැලඹීමක් වී නම් එය රති ක්‍රීඩාවෙහි දීමය. එසේ නැතහොත් ප්‍රියාවන්ගේ විරහයෙහි දීය. බොහෝ සෙයින්ම මෙය පෙනුණේ ප්‍රියාවන්ගේ විරහයෙහි දීය. බොහෝ සෙයින්ම මෙය පෙනුණේ ප්‍රියාවන්ගේ පාර්ශ්වයෙහිමය (අන් කිසි යුද ගැටීම් ආදියක් නොවීය යනුයි).

(763) නි පැලඹුම් නම් මෙහෙසුරුහු දළමඬලේ නොහොත් පෙනේ එසෙමේ නරනිඳු කිරිඳු හලහි

අර්ථය: එකල්හි නා (නාගයින්ගේ, නායකයින්ගේ) පැලඹීමක් වී නම් එය මහේශ්වරයාගේ ජටාමණ්ඩලයෙහිමය. එසේ නැතහොත් නරේන්ද්‍රයාගේ අභ්‍යන්තරයෙහිමය (කුසරජු හැර අන්‍ය නායකයෝ නොසිටියහ යනුයි).

(764) පැලඹුම් කර කරුරු දිවයුරු විමන් මඬලේ නොහොත් කෙළිදෙළෙහි වැලඳු කලුන් අතුරේ

අර්ථය: එකල්හි කර (රශ්මිය, අත, අයබදු) පැලඹීමක් වී නම් එය කුරවූ සුර්ය මණ්ඩලයෙහිමය. එසේ නැතහොත් රති ක්‍රීඩායෙහි වැලඳුගත් කාන්තාවන් අතුරේමය (මිනිසුන් තළාපෙළා බදුගැනීම් ආදිය නොවීය යනුයි).

(765) දළ දන් පියවදන් සමඅතිනි අතසරණෙන් සිවුසගරවත්තෙන් ලෝ සගත් නරවිරු අරියොර

අර්ථය: බොහෝ සේ දන්දීමෙන්, ප්‍රියවචනයෙන්, සමානාත්මතාවෙන් හා අර්ථවර්තාවෙන් යන සතර සංග්‍රහ වස්තුවෙන් (කුස) නරේන්ද්‍රයා නිරන්තරයෙන්ම ලෝකයාට සංග්‍රහ කෙළේය.

(766) ලදිනෙකල නුරා සිතු සිතුමැණ රජදහම් නොමැඩැ සගපවග හේ කැරැ රස් රජ සැර විසි

අර්ථය:(කුසරජ) ඒ කාන්තාවගේ (පබාවතියගේ) ප්‍රේමානුරාගය නමැති චිත්තමාණිකාය ලදින් රාජධර්මයන් උල්ලංඝනය නොකොට, ස්වර්ගමෝක්ෂ සම්පත්තියට හේතුවූ පින් රැස්කොට බොහෝ කාලයක් (යෙහෙන්) වාසය කෙළේය.

(767) සියොසිරි පත් කතාය පුර පතාය කුසා කළ නත් සෙනාය දියට පවතාය මෙ කියු සග

අර්ථය: විවාහවූ කාන්තාව හා සමග (කුසවතී) පුරයට පැමිණි කුසරජු ලෝකයාට කළාවූ නොයෙක් සෙත්ඛානති පිළිබඳ ප්‍රවෘත්තිය කීවා වූ සර්ගයයි.

(768) සියබස් සකු මගද මහගත් සයුරු තෙර පත්
සරසවිය නම් කලිකල් දෙවිසිරි කළ අයදමෙන්

අර්ථය: ස්වභාව, සංස්කෘත, මාගධී යන භාෂාවන්ගෙන් කළ මහාග්‍රන්ථ නමැති සාගරයෙහි තිරප්‍රාප්තවූ කලිකාල සරසවතී නම් දේවීශ්වරියගේ ආරාධනාවෙන්-

(769) කල මහමේ දඟ අඩයටියෙන් සිවුසයුරු
වැළකු බු මෙහෙ ගත් පඬු ඉඳහු පර පුරෙනා

අර්ථය: වැනිවැසීම නතර කළාවූ, අඩයටියෙන් සතර සාකරය වළකාලූවා වූ, භූතයින්ගෙන් මෙහෙගත්තාවූ, පඬුරජුගේ පරම්පරාවෙන් පැවත ආවා වූ-

(770) සදකුලකැත්කොත් වහන් දෙරණත් නත් වත්
මෙන් කිත් පතළ කලිකල් සවැනි නිරිඳු කෙළේ මේ

අර්ථය: වන්ද්‍රවංශයෙහි ක්ෂත්‍රියයන්ට කොතක් වැනි වූ, පොළෝ තලය ඉසිලීමට අනන්තයා වැනි වූ, පතළාවූ මෙමත්‍රියෙන් ද කීර්තියෙන් ද යුක්තවූ කලිකාල සර්වඥ නරෙන්ද්‍රයන් විසින් මේ කාව්‍යය කරන ලදී.

(771) මෙ කවි කැරැ (යළි) කලිකල් සවැනි අදහස්
දත් ඒ කල් ලෝ පද අත් මේ පිරික්සා

මේ කවි කැරැ(වූ) කලිකල් සවැනි අදහස්
දත් ඒ කල් (කළ) මේ පද අත් ලෝ පිරික්සා

අර්ථය: කලිකාල සර්වඥවරයාගේ අදහස් දත්තාවූ(ද), මේ කාව්‍යය කරවූවා වූ(ද) ඒ කාන්තාව (විසින්) කරන ලද මේ පදාර්ථය (වියත්හු) පරීක්ෂා කෙරෙත්වා.